

Omroep West kijkt vooruit

*Hoe Omroep West-redacteuren
constructieve journalistiek ervaren*

M. Feijnenbuik
Masterthesis
Universiteit Leiden

Omroep West kijkt vooruit

Hoe Omroep West-redacteuren constructieve journalistiek ervaren

Universiteit
Leiden

Masterthesis

M. Feijnenbuik

29 juli 2018

Begeleider: Dr. T. Van Hout

Tweede lezer: Prof. Dr. J.C. de Jong

MA Journalistiek & Nieuwe Media

Onderdeel van MA Media Studies

Foto voorkant: Morgue File Stock Photo's

Voorwoord

In het laatste jaar van de basisschool moest ik een interview doen met iemand die mijn ‘toekomstige beroep’ uitoefende. Ik was toen al erg geïnteresseerd in media en mijn vader kende iemand die bij Omroep West werkte; de regionale zender waar ik zelf geregeld naar keek op dat moment. Het werd mijn eerste interview met een werknemer van de omroep.

Nu, elf jaar later, komt dat ‘toekomstige beroep’ erg dichtbij. Met deze masterthesis sluit ik mijn opleiding Journalistiek & Nieuwe Media af en ligt het journalistieke werkveld voor mij open. Dat ik voor mijn scriptie opnieuw redacteurs van Omroep West heb geïnterviewd, maakt de cirkel voor mij helemaal rond.

De regionale omroep is vorig jaar gestart met het implementeren van een nieuwe werkwijze in hun journalistieke praktijk: de constructieve journalistiek. Dit relatief nieuwe journalistieke genre, waarbinnen nuance, betrokkenheid en de ‘wat nu’-vraag centraal staan, trekt mij zeer. Natuurlijk is het nodig om de problemen te benoemen, maar met dat alleen kom je niet veel verder. Juist het complete verhaal inzichtelijk krijgen en vandaaruit zoeken naar mogelijke oplossingen helpt de wereld vooruit.

Ik was dan ook meteen enthousiast toen ik hoorde dat er dit jaar een scriptiewerkgroep rondom dit thema werd opgezet en dat Omroep West de Universiteit Leiden had verzocht om bij hen het concept en de werking in de praktijk te onderzoeken. Naar een relatief nieuw genre als constructieve journalistiek is als vanzelfsprekend nog weinig onderzoek gedaan. De mogelijkheid dat mijn onderzoek dan ook wezenlijk iets kan bijdragen aan de kennis en inzicht in dit genre, werkte bij mij nog eens extra motiverend.

De afgelopen maanden heb ik mij gefocust op hoe de redacteurs van Omroep West het werken volgens die constructieve werkwijze ervaren en hoe het concept binnen de omroep is geïntroduceerd. Want hoe makkelijk is het om opeens een nieuwe werkwijze toe te passen als je al jaren volgens een andere methode werkt? En gebeurt die toepassing eigenlijk wel? Is het concept op een goede manier ingevoerd binnen de omroep? Wat is eigenlijk een goede manier daarvoor? En hoe bevalt het de redacteurs? Genoeg vragen waar ik, toen ik in begin december 2017 aan dit onderzoek begon, graag een antwoord op wilde hebben. Nu, acht maanden later, ben ik een stuk wijzer. Ik hoop dat u dat ook bent na het lezen van deze masterthesis.

Dit onderzoek had geen voltooiing kunnen bereiken zonder de medewerking, hulp en adviezen van een aantal mensen.

Mijn dank gaat allereerst uit naar alle redactieleden van Omroep West voor hun gastvrijheid en medewerking aan dit onderzoek. Zonder deze mensen was dit een studie zonder kern geweest. Daarbij gaat ook mijn grote dank uit naar Fenna IJtsma, die een grote steun bleek: niet alleen tijdens de

interviews die we samen hebben afgenomen, maar vooral ook als erg fijne en goede sparringpartner tijdens het hele onderzoeksproces.

Evenmin was dit onderzoek tot stand gekomen zonder de enthousiaste en zeer vakkundige begeleiding van dr. Tom Van Hout en dr. Willem Koetsenruijter, die door de colleges de juiste basis hebben gelegd voor dit onderzoek, mijn werk tussentijds uitgebreid en op een constructieve manier van commentaar hebben voorzien en mij bleven motiveren een stapje extra te zetten. Dank gaat daarbij ook uit naar mijn andere studiegenoten uit de werkgroep ‘constructieve journalistiek’, voor de onderlinge steun en behulpzaamheid.

Ten slotte wil ik graag mijn familie en vrienden bedanken, die in deze hectische en drukke tijd altijd een luisterend oor boden als ik weer eens een belangrijke beslissing moest nemen of als ik er even doorheen zat. De gesprekken dwongen mij om terug te gaan naar de kern van mijn onderzoek en leidden mij geregeld tot nieuwe inzichten.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Milco Feijnenbuik

Amstelveen, 29 juli 2018

Abstract

Steeds meer mensen zijn nieuws-moe. Om het imago van de journalistiek bij te stellen, veranderen mediabedrijven van strategie en proberen ze de betrokkenheid van het publiek weer te vergroten. De regionale Omroep West probeert dit door constructieve journalistiek toe te passen: een relatief nieuw journalistiek genre met de focus op meer nuance in verhalen, betrokkenheid van het publiek en het beantwoorden van de ‘wat nu?’-vraag. Uiteindelijk staat de volgende onderzoeksvraag centraal: Hoe hebben de redacteurs van Omroep West die zich bezighouden met videocontent de introductie en uitrol van constructieve journalistiek binnen de omroep ervaren?

Als uitgangspunt dienen verschillende theorieën van Journalism Studies, zoals over constructieve journalistiek (Gyldensted, 2015; Haagerup, 2014; McIntyre, 2015), rolpercepties (Mellado & Van Dalen, 2014), positieve psychologie (Fredrickson, 2011; Gyldensted, 2015; Pals, 2006; Seligman, 2011) en framing (Bednarek & Caple, 2012; Entman, 1993; Gutmann, 2012). Met deze theorieën als uitgangspunt zijn vervolgens een tiental redacteurs van Omroep West bevraagd over hun ervaringen met de introductie en de uitrol van constructieve journalistiek, evenals over de implementatie ervan in hun werkzaamheden en welke visuele mogelijkheden het concept heeft. Dit gebeurde aan de hand van semigestructureerde diepte-interviews met de redacteurs. De interviews zijn vervolgens getranscribeerd en gecodeerd volgens de methode van Rubin & Rubin (2012).

Uit het onderzoek blijkt dat de redacteurs positief staan tegenover de constructieve journalistiek als nieuwe werkwijze, maar dat ze kritisch zijn over de manier waarop het concept op de redactie is geïntroduceerd en uitgerold. De kritiek komt voort uit het gebrek aan een discussie over het concept voorafgaand aan de invoering, onduidelijke informatievoorziening en niet-constructieve communicatie vanuit de leiding. Anderzijds zien de redacteurs in het concept zelf de mogelijkheden voor het creëren van meer betrokkenheid met het publiek. Ook merken ze dat de werkwijze van constructieve journalistiek van invloed is binnen hun werkzaamheden. Daarbij worden de visuele mogelijkheden van het genre beperkt door het tijdsgebrek van de journalisten en tijdsrestricties die aan videoreportages vastzitten. Uiteindelijk valt de conclusie te trekken dat de constructieve journalistiek in theorie veel potentie heeft, maar dat voor het slagen daarvan goede aansturing en een open houding van de redacteurs noodzakelijk is.

Sleutelwoorden: constructieve journalistiek, positieve psychologie, framing, visuele journalistiek, multimediaal, journalistiek, emotie, betrokkenheid, rolperceptie, ervaringen

Inhoudsopgave

1. Inleiding	8
2. Theoretisch kader	11
2.1 Constructieve journalistiek	11
2.1.1 <i>De bronnen van de constructieve journalistiek</i>	11
2.1.2 <i>Constructieve journalistiek gedefinieerd</i>	15
2.1.3 <i>Kenmerken van constructieve journalistiek</i>	17
2.1.4 <i>Kritieken op constructieve journalistiek</i>	19
2.2 Constructieve journalistiek als frame	20
2.2.1 <i>De achtergrond van framing</i>	21
2.2.2 <i>Framing in de journalistiek</i>	21
2.3 Conclusie	23
3. Methode: diepte-interviews	24
3.1 Verantwoording keuze	24
3.2 Respondenten	25
3.3 Werkwijze	25
3.4 Analyse	27
3.5 Kwaliteit	28
4. Bevindingen	30
4.1 De introductie van constructieve journalistiek	30
4.1.1 <i>De invoering</i>	30
4.1.2 <i>Eigen houding tegenover constructieve journalistiek</i>	32
4.2 De uitrol van constructieve journalistiek	33
4.2.1 <i>Een geslaagde uitrol</i>	34
4.2.2 <i>Een mislukte uitrol</i>	35
4.3 Implementatie in de eigen werkzaamheden	37
4.3.1 <i>Invalshoek</i>	38
4.3.2 <i>De productie</i>	39
4.3.3 <i>De montage</i>	41
4.3.4 <i>Moeilijkheden van constructieve journalistiek binnen het werk</i>	42

4.4 De mogelijkheden binnen videocontent	43
4.4.1 <i>Constructieve journalistiek in beeld</i>	43
4.4.2 <i>Constructieve journalistiek in verschillende mediavormen</i>	44
5. Conclusies & discussie	46
Literatuurlijst	50
Bijlagen	56
Bijlage 1: Overzicht gegevens geïnterviewden	56
Bijlage 2: Lijst met interviewvragen	57
Bijlage 3: Codeboom	58
Bijlage 4: Transcripties interviews	62
Interview 1: Lot van Bree	62
Interview 2: Sander Knura	71
Interview 3: Anniek Enthoven	82
Interview 4: Margriet van der Zee	90
Interview 5: Maarten Braakema	98
Interview 6: Nick Blakenburg	107
Interview 7: Brian van der Bol	116
Interview 8: Henk Ruijl	130
Interview 9: Boyan Ephraim	140
Interview 10: Jens van Pieterse	148

1. Inleiding

Steeds meer mensen hebben genoeg van journalistiek en de nadruk op het negatieve. Men heeft geen behoefte aan een soort hopeloos gevoel en wendt zich dus steeds vaker af van het nieuws (Gyldensted, 2015, p. 6). Om het imago van de journalistiek bij te stellen, veranderen steeds meer mediabedrijven hun strategie. Ook in Nederland is dit het geval. De *NOS* nam zich bijvoorbeeld in 2017 voor om elke week een ‘goed-nieuws’-overzicht te maken, om zodoende meer positieve gevoelens bij lezers op te wekken. Carmen Dorlo, redacteur bij *NOS online*, schreef eind december 2017 dat de redactie ‘nu niet alleen bij onderwerpen bewuster na[denkt] over welke insteek we kiezen, we gaan ook op zoek naar goed nieuws’. Op 8 januari 2018 kwam omroep *KRO-NCRV* met het nieuws dat het achtergrond-journalistieke programma *Brandpunt* een nieuwe weg zou gaan inslaan en dat er meer aandacht zou komen voor oplossingen en perspectieven die laten zien hoe er tegen problemen aangekeken kan worden (Pen, 2018). Hoewel *Brandpunt+* door bezuinigingen bij de publieke omroep in juni 2018 alweer van de buis werd gehaald (AD, 2018), laat het initiatief vanuit de omroep wel zien dat de mediabedrijven nadenken over hun content-strategie.

Tegelijkertijd klinken er tegengeluiden bij de pogingen om de nieuwsmoeheid tegen te gaan. Critici vinden bijvoorbeeld, zo stelt Van Teeffelen (2016), dat journalisten niet bezig moeten zijn met verder kijken dan het feitelijk weergeven van wat er gebeurt. Volgens Van Teeffelen (2016) en Vriesinga (2016) slaat de positiviteit soms te ver door en lijken nieuwe vormen van nieuwsverslaggeving eerder op activisme.

Ondanks de kritieken zijn er dus veranderingen zichtbaar in de werkwijze van nieuwsmedia, welke passen binnen een steeds zelfbewuster medialandschap. Dit geldt voor landelijke mediabedrijven, zoals de genoemde voorbeelden van de *NOS* en *KRO-NCRV*, maar net zo goed voor regionale instellingen. Zo investeert Omroep West in positievere berichtgeving. Barbara Vollebregt, redacteur bij de omroep, verklaart in een reportage van *Villamedia* dat deze investering onder meer zijn uitwerking vindt in het betrekken van het publiek bij het nieuws. Zo is de redactievergadering van Omroep West, de regionale omroep van het noordelijke deel van Zuid-Holland, elke vrijdag live via Facebook te volgen, zodat het publiek onderwerpen kan aandragen. Volgens Vollebregt is het ‘[j]uist voor een regionale omroep [...] belangrijk om dicht bij je publiek te staan’ (Krul, 2017).

Om de journalistieke kwaliteit te verbeteren vanuit het oogpunt van deze nieuwe werkwijze, neemt Omroep West deel aan het Regionaal Nieuws Netwerk (RNN). De samenwerking tussen de regionale omroep en verschillende lokale zenders als WOS, Unity Leiden en Studio Alphen zorgt volgens projectleider Jan-Willem Hüsken voor meer kennisuitwisseling, zowel op het gebied van arbeid als van nieuws. Ook het RNN zoekt samenwerking met de achterban in de regio en laat hen bijvoorbeeld nieuwsonderwerpen aandragen (Van der Meer 2017). Volgens Renzo Veenstra, van 2011 tot 1 september 2017 hoofdredacteur van Omroep West, versterkt het netwerk de wisselwerking tussen lokale

en regionale media: ‘Je ziet dat de lokale omroepen er beter van worden, maar ook West krijgt hierdoor meer nieuws uit de haarvaten van de regio’ (Mediamagazine, 2016).

Veenstra stelt dat de bovenstaande veranderingen van Omroep West aansluiten bij de nieuwe koers die de omroep sinds kort vaart en waarin volgens hem de nadruk ligt op vraag-gestuurd werken en op het toepassen van constructieve journalistiek (Krul, 2017). Het zijn twee relatief nieuwe praktijken binnen het journalistieke werkveld, die pas enkele jaren in de praktijk zichtbaar zijn en waarvan de werking zich nog moet bewijzen.

In het verlengde hiervan hebben Omroep West en het RNN contact gelegd met de masteropleiding Journalistiek en Nieuwe Media van de Universiteit Leiden. De universiteit is een onderzoek gestart naar de werking van constructieve journalistiek binnen Omroep West. Dit onderzoek, dat zich uitspreidt over meerdere jaren, richt zich zowel op de productiekant van nieuwsberichten als op de publieksreceptie en de producties zelf. In het afgelopen jaar zijn er focusgroepen geweest met trouwe volgers van de omroep en vond er met behulp van een enquête een nulmeting plaats over hoe het publiek denkt over de nieuwsvoorziening van Omroep West. Deze meting werd gedaan voordat het werken met constructieve middelen werd ingevoerd. Uit het vervolg van dit grotere onderzoek, waar deze studie een onderdeel van uitmaakt, zullen de effecten van de invoering blijken, die wat publieksreacties betreft bijvoorbeeld kunnen worden vergeleken met de resultaten uit de nulmeting (Ruigrok & Gagestein, 2017).

Het onderzoek is als vanzelfsprekend nuttig voor Omroep West, maar kan ook bruikbaar zijn voor andere mediabedrijven die overwegen om aan de slag te gaan met constructieve journalistiek. De conclusies geven immers inzicht in de praktische uitwerking van de nieuwe methode. Ze vormen bovendien een nuttige en noodzakelijke aanvulling binnen het wetenschappelijke veld van *Journalism Studies*. Cathrine Gyldensted en Karen Elizabeth McIntyre zijn twee van de weinigen die over dit onderwerp uitgebreid hebben gepubliceerd. Op Nederlands onderzoeksgebied blijven de studies beperkt tot slechts enkele artikelen. Terwijl constructieve journalistiek steeds meer wordt toegepast en de eerste onderzoeken uitwijzen dat de methode daadwerkelijk het beoogde effect heeft, blijkt het begrip in de praktijk nog moeilijk definieerbaar en toepasbaar, mede ook omdat het zich continu blijft ontwikkelen (Hermans & Drok, 2018, p. 685). Deze masterscriptie draagt bij aan meer onderzoek om dit inzichtelijker te krijgen.

De behandeling van alle eerder genoemde aspecten van het grotere onderzoek – de productie, het product en de receptie – zou voor een te grote omvang van deze scriptie zorgen. Dit onderzoek focust op de productiekant van constructieve journalistiek. Centraal daarin staat hoe de redactieleden van Omroep West de introductie en de uitrol van constructieve journalistiek en de eventuele invloed daarvan op hun werkzaamheden hebben ervaren. Ter verdere inperking zal de focus liggen op de werkzaamheden voor visuele journalistieke producties, zoals het maken van reportages voor het TV West Nieuws. Uit onderzoek van Gyldensted (2011, p. 32) blijkt dat beeld en geluid een extra emotionele laag kunnen

toevoegen aan iemands ervaring. Ook emoties spelen een belangrijke rol binnen de constructieve journalistiek. De toepasbaarheid hiervan in de praktijk is echter nog vrijwel niet onderzocht.

Dit onderzoek bestudeert dus hoe de redacteuren de introductie en uitrol van constructieve journalistiek gedurende de eerste maanden hebben ervaren en op welke manier dit concept invloed heeft op hun werkzaamheden binnen het maken van videocontent. Zodoende wordt duidelijk hoe enerzijds het idee van constructieve journalistiek landt op een redactie en anderzijds hoe dit concept terugkomt in hun werkzaamheden. Hierdoor is het mogelijk om te beoordelen of het concept van constructieve journalistiek volgens de redactieleden van Omroep West – dienend als casus voor andere mediabedrijven – goed werkbaar is en of het volgens hen op een juiste manier is ingevoerd. Uiteindelijk is de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd:

Hoe hebben de redacteuren van Omroep West die zich bezighouden met videocontent de introductie en de uitrol van constructieve journalistiek binnen de omroep ervaren?

Deze scriptie werkt stapsgewijs toe naar het antwoord op deze onderzoeksvraag. In het tweede hoofdstuk zal er een theoretisch kader worden geschetst. Daarbinnen worden inzichten gegeven in al bestaande theorieën en ideeën over constructieve journalistiek, als ook over het concept van *framing* binnen Journalism Studies. Verdere verantwoording daarover volgt in het betreffende hoofdstuk. Vervolgens zal uiteen worden gezet welke methode er wordt toegepast om het antwoord op de onderzoeksvraag te achterhalen. In het vierde hoofdstuk zullen de bevindingen worden getoond van deze studie, die vervolgens in het laatste hoofdstuk zullen worden bediscussieerd in relatie tot de al bestaande theorie die besproken is in het theoretisch kader.

2. Theoretisch kader

Dit theoretisch kader zal in eerste instantie ingaan op de oorsprong, de definitie en de kenmerken van constructieve journalistiek, evenals de kritiek die het concept oproept. Daarnaast is er aandacht voor de theorie over framing, dat nauw verbonden is met het productieproces van journalistiek werk. Dit alles gebeurt vanuit het oogpunt van Journalism Studies. Dit hoofdstuk dient als theoretische basis voor het empirisch luik, waarbinnen wordt onderzocht hoe de beeldredacteuren van Omroep West constructieve journalistiek ervaren.

2.1 Constructieve journalistiek

Constructieve journalistiek is een relatief nieuw begrip en de betekenis ervan zorgt regelmatig voor verwarring. Het is dus allereerst nodig om een helder beeld van het journalistieke genre te creëren, zodat duidelijk wordt met welke definitie deze studie werkt. Om dit beeld concreet te krijgen, komen eerst drie oorzaken en bronnen van constructieve journalistiek aan bod, waarna de definitie van het concept en de bijbehorende kenmerken worden besproken. Ook gaat deze paragraaf in op de kritiek op het concept. Hoewel het in dit onderzoek gaat over constructieve journalistiek binnen videoproducties, gaan verreweg de meeste verschenen – en dus hier behandelde – onderzoeken over constructieve journalistiek in het algemeen of over tekstuele toepassingen ervan. De algemeenheden gaan echter dus ook over videocontent.

2.1.1 De bronnen van de constructieve journalistiek

Het idee van constructieve journalistiek is niet nieuw. Bro (2018) beschrijft in zijn artikel dat Walter Williams in zijn *The Journalist's Creed* uit 1908 al schreef dat hij “geloofde dat journalistiek die het meest succesvol is [...] constructief [is]” (Bro, 2018, p. 1, vertaling M.F.). In de eenentwintigste eeuw is het concept echter pas populair geworden. Daarvoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen. De bronnen liggen deels binnen de journalistiek zelf, zoals het overaanbod van nieuws en de mate van negativiteit binnen de berichtgeving. Journalism Studies maakt echter ook vaak gebruik van concepten uit aanverwante wetenschapsdisciplines (Koetsenruijter & Van Hout, 2018, p. 12). Aan constructieve journalistiek liggen bijvoorbeeld elementen van de positieve psychologie ten grondslag. In deze eerste deelparagraaf komen deze bronnen aan bod.

Overaanbod van nieuws

Het nieuwsaanbod blijft groeien. Het is voor journalistieke organisaties noodzaak om niet in dit overaanbod te verdrinken. Daarom zoeken steeds meer bedrijven naar nieuwe invalshoeken en werkwijzen, om een exclusieve plek voor henzelf te creëren binnen het werkveld en zodoende in leven te blijven. In een tijd waarin iedereen journalist kan worden, is het immers van belang om je eigen autoriteit duidelijk te maken. Constructieve journalistiek is een voorbeeld van zo'n nieuwe invalshoek.

Afkomstig vanuit de sociologie vat Thomas Gieryn (1983) de beweging samen in de term *boundary work*: het zoeken van de professie naar manieren om zich te onderscheiden en zodoende zichzelf als professioneel te bestempelen en hun autoriteit in stand te houden (pp. 782). Binnen dit proces draait het enerzijds om het uitbreiden van je eigen professie, anderzijds om het uitsluiten van rivalen die het domein willen binnendringen, en ten slotte om te zorgen dat de autonomie in stand blijft (Carlson & Lewis, 2015, p. 4). Zoals Bourdieu in zijn veldtheorie uit de doeken doet, gaat het dus om het creëren van exclusiviteit binnen het (in dit geval) journalistieke veld, waardoor er een afstand aanwezig blijft tussen mensen met de journalistieke kennis en mensen zonder die kennis (Carlson & Lewis, 2015, p. 5). Dit kan volgens Van Hout en De Smedt (2016) bijvoorbeeld worden gecreëerd door te laten zien dat je verstand van zaken hebt en eerlijk handelt (pp. 227-228, 232). Door jezelf te onderscheiden van de mainstream media en je professionaliteit kenbaar te maken, verifieer je als het ware je positie en heb je meer kans om zichtbaar te blijven in de overvloed aan nieuws(organisaties).

Die drang van nieuwsorganisaties tot exclusiviteit leidt ook tot andere rolpercepties van journalisten. Mellado en Van Dalen (2014) onderscheiden zes soorten journalistieke rolpercepties, waarbij het onderscheid gebaseerd is op de afstand tussen de journalist en de machthebbers, de impact van de artikelen die de journalist maakt en zijn benadering van het publiek (p. 861). Als een journalist zichzelf ziet als *disseminator-interventionalist*, dan heeft hij als doel zo objectief mogelijk te blijven. De *watchdog*-rol draait om het constant kritisch ondervragen en controleren van de macht. Iemand die zichzelf in de *loyal*-rol ziet, hanteert daarentegen juist een propagandistische aanpak en probeert de aandacht weg te houden van de machthebbers. Een *service*-rolperceptie hoort bij een journalist die zichzelf als taak stelt om vooral datgene te vertellen wat voor het publiek interessant is, waaronder ook de alledaagse dingen. Het *civic*-model heeft als doel om de burgers over moeilijke kwesties te onderwijzen en hen aan te moedigen deel te nemen aan het publieke debat. Ten slotte focust een journalist met een *infotainment*-rolperceptie zich vooral op de sensatie, schandalen en emoties (pp. 861-862).

Een journalist kan zichzelf een andere rol voorhouden dan in de praktijk tot uiting komt. De bedrijfsvoering van een nieuwsorganisatie kan bijvoorbeeld aan journalisten opleggen dat ze meer infotainment-nieuws moeten maken – dit verkoopt immers beter dan politiek nieuws – terwijl een journalist zichzelf juist in de rol van waakhond ziet. Op deze manier ontstaan er kloven tussen de nieuwsorganisatie en de journalist. Hoe autonomer een journalist is, hoe beter hij in staat is zijn rolperceptie te praktiseren (Mellado & Van Dalen, 2014, pp. 863-864). Als er door veranderingen een andere rolperceptie wordt opgelegd, kan die kloof tussen iemands voorkeur en (gedwongen) praktijk groter of juist kleiner worden, wat weer van invloed is op iemands ervaring.

Nieuws en negativiteit

De journalistieke rolopvatting is voor veel journalisten al decennia onveranderd en leunt op de *watchdog*-rol. Tegelijkertijd tonen verschillende wetenschappelijke onderzoeken aan dat er al even lang

commentaren zijn dat de journalistiek te negatief is (Gyldensted, 2015, p. 24). McIntyre (2015) haalt verschillende studies aan, waaronder die van Lasswell (1948), Bantz (1985) en Schoemaker (1996, p. 2), die allen concluderen dat de negatieve insteek onder meer voortkomt uit het feit dat mensen altijd (potentiële) gevaren voor de omgeving in de gaten houden en daarover berichten. Ook benoemt McIntyre (2015, p. 2) de studies van Entman (2005), Knobloch-Westerwick, Dillman Carpentier, Blumhoff & Nickel (2005) en Eriksson & Ostman (2013), die op hun beurt stellen dat de journalistiek de rol moet hebben van nuttige informatievoorzieners voor de bevolking. Dat daarin negatief nieuws de boventoon voert, is volgens hen een bijkomstigheid.

Volgens Ulrik Haagerup (2014, pp. 9, 12) blijft deze roloppvatting van de journalistiek in stand doordat journalisten-in-opleiding leren dat een goed nieuwsbericht vooral slecht en negatief nieuws moet bevatten. Doordat de media steeds meer invloeden kennen van commerciële bedrijven, probeert de journalistiek hiervan weg te blijven en haar eigen grenzen door de juist kritische blik duidelijk af te bakenen (c.q. boundary work).

De focus op het negatieve is overigens ook niet altijd terecht. Guillem (2015, p.6) en Krzyżanowski, Triandafyllidou en Wodak (2018, p. 2) tonen bijvoorbeeld aan dat er in reportages over het aantal immigranten altijd wordt gesproken over een crisis of problematiek, terwijl cijfers van het International Organization for Migration (2018) laten zien dat de migratiecijfers al een paar jaar dalen.

Terwijl de huidige journalistieke opvatting nog steeds veel negatief nieuws voortbrengt, blijkt uit steeds meer onderzoeken dat het publiek aangeeft dat ze klaar zijn met die negatieve insteek van het nieuws (Gyldensted, 2015, p. 24). Een landelijke Amerikaanse enquête van Thomas Patterson laat in het jaar 2000 al eenzelfde constatering zien: 84 procent van de respondenten vindt het nieuws deprimerend; 77 procent beschouwt het als negatief (McIntyre, 2015, p. 1). Een soortgelijke enquête van het *Pew Research Center* uit 2011 laat zien dat deze gegevens een decennium later nog steeds van kracht zijn: 83 procent van de ondervraagden verlangt bijvoorbeeld naar meer oplossingsgericht nieuws (Gyldensted, 2015, p. 24). Opvallend is echter dat het publiek zelf bijdraagt aan de instandhouding van het negatieve nieuws. Marc Trussler en Stuart Soroko tonen in een studie uit 2013 aan dat lezers weliswaar aangeven meer positief nieuws te willen lezen, maar dat ze in de realiteit juist vaker een negatief bericht kiezen (McIntyre, 2015, p. 3). Ondanks deze eigen keuze van het publiek blijft bij hen de nieuws-moeheid bestaan.

Thomas (2017, p.2) stelt dat er iets moet veranderen. Hij vindt dat er binnen de journalistiek teveel nadruk ligt op het verslaan van gebeurtenissen, terwijl dat volgens hem slechts een onderdeel moet zijn van het journalistieke takenpakket. Volgens zijn eigen journalistieke roloppvatting moet de journalistiek juist voornamelijk behulpzaam zijn door toekomstige mogelijkheden te laten zien. Het gaat er bij die behulpzaamheid om dat de opties behulpzaam kunnen zijn en dus minder of het daadwerkelijk ook het geval is. Ook Haagerup (2014, p. 21) vindt dat de journalistiek te ver is doorgeslagen in de negatieve tendens. Hij pleit dan ook voor een journalistiek die weliswaar blijft behandelen wat het nu

doet, maar die daarnaast ook inspirerend kan zijn, die oplossingen aandraagt en die positiviteit kan uitstralen.

De negatieve insteek wordt ook in stand gehouden door de, volgens Peters (2011) ten onrechte, gedachte dat een verwerking van emotie in artikelen niet objectief zou zijn. Hij stelt dat het gevoel van onbetrokkenheid ervoor zorgt dat de emotie lijkt te ontbreken, maar dat er in elk artikel altijd emotie aanwezig is; alleen de mate waarin verschilt (pp. 298, 303). Volgens hem kan juist het benadrukken van die emotie de betrokkenheid van de nieuws-vermoeide lezer weer terughalen. Peters signaleert dat de aanzet daarvoor in de laatste jaren wordt gemaakt en ziet daarbij meer soorten emoties voorkomen in artikelen. Ook de betrokkenheid van de journalist in berichten lijkt steeds meer geaccepteerd te worden (pp. 299, 302). Wahl-Jorgensen (2013, p. 142) denkt dat journalisten hun ogen moeten openen en moeten inzien welke positieve rol emotie in nieuwsproducties kan hebben. Zij ziet een *strategisch ritueel van emotionaliteit*, dat betekent dat journalisten een werkwijze kunnen praktiseren waarin ze zowel hun ideaal van objectiviteit vasthouden, als ook emotie erin verwerken (p. 130). Deze emoties betreffen overigens zowel de emoties van de journalist als die van bijvoorbeeld de geïnterviewden (Wahl-Jorgensen, 2013, p. 141). Die behulpzaamheid, betrokkenheid en emotie komen, zo zal blijken, allemaal terug binnen constructieve journalistiek.

De invloed van positieve psychologie

Het idee dat Peters en Wahl-Jorgensen beschrijven met betrekking tot de rol van emotie in nieuwsberichten, heeft raakvlakken met het domein van de positieve psychologie. Het is in 2011 wanneer de Deense journaliste Cathrine Gyldensted een publieksonderzoek uitvoert naar de effecten van nieuwsberichten waarin positieve emoties zijn verwerkt.

Positieve psychologie gaat volgens Gyldensted (2015, pp. 44, 48) voornamelijk over hoe mensen zich beter kunnen gedragen, ontwikkelen, beslissingen kunnen nemen en doelen kunnen nastreven. Mede hierom acht ze de theorieën geschikt voor allerlei mogelijke journalistieke onderwerpen: van lichtzinnig entertainment tot zware politieke gebeurtenissen. Immers, binnen elk van deze onderwerpen hebben mensen te maken met ontwikkelingen en het nemen van beslissingen. Martin Seligman (2011) ziet een soortgelijk doel van positieve psychologie. Volgens hem is hiervan sprake als mensen in ieder geval positieve emoties voelen, betrokken zijn en een doel hebben, en daarnaast drie van de volgende zes elementen voelen: zelfvertrouwen, optimisme, veerkracht, vitaliteit, zelfbeschikking en positieve relaties (pp. 26-27). Het toepassen van positieve psychologie kan de journalist dus meer kennis geven van hoe de mens in elkaar zit (McIntyre & Gyldensted, 2018).

Het effect van deze theorieën binnen de journalistiek is onderwerp van een studie van Gyldensted (2011). Aan de hand van een online experiment met daarin verschillende soorten nieuwsberichten concludeert ze dat de verwerking van positieve emoties in berichten ervoor zorgen dat lezers positievere gevoelens krijgen; meer dan als deze emoties niet in de tekst zijn verwerkt. In een vervolgstudie uit 2015 haalt Gyldensted ook andere onderzoeken aan die gelijksoortige conclusies

trekken. Zo benoemt ze dat er verschillende neurowetenschappelijke- en gedragsonderzoeken zijn die aantonen dat men van positieve emoties creatiever en bewuster wordt en meer open staat voor andere mensen en afwijkende meningen (p. 54). Dit onderbouwt ze door studies aan te halen die door middel van onderzoek naar oogbewegingen hebben ontdekt dat positieve emoties ervoor zorgen dat lezers meer informatie opnemen en meer rondkijken dan als de emoties neutraal zijn (Gyldensted, 2015, p. 54).

Zowel Gyldensted (2015, p. 54) als McIntyre (2015, pp. 21, 28) halen in hun werken ook de hierop aansluitende *broaden-and-build-theorie* van Fredrickson (2001) aan. Deze theorie stelt dat mensen door positieve emoties minder naar zichzelf gekeerd zijn, meer aandacht hebben voor anderen en zich beter kunnen identificeren met andere mensen. Ze verbreden als het ware iemands gedachten, waardoor men op nieuwe ideeën kan komen en men eerder geneigd zal zijn om in actie te komen en iets op te lossen.

Ook over deze oplossingen en de aanwezigheid ervan in teksten bestaat een theorie binnen de positieve psychologie. Jennifer Pals (2006) maakt in haar onderzoek een vergelijking tussen de manier waarop oplossingen in nieuwsberichten aan bod komen en de psychologische theorie van *coherent positive resolution*. Pals benoemt dat het toepassen van oplossingen in verhalen tot gevolg heeft dat de verhalen een meer afgerond en positief geheel vormen, ook al betreft het een moeilijk onderwerp (p. 1082). Door die toepassing kan de lezer of kijker het verhaal na afloop loslaten. Pals (2006, pp. 1082-1083) haalt verschillende onderzoeken aan om deze gedachte te bevestigen, waaronder de studie van McAdams, Reynolds, Lewis, Patten & Bowman uit 2001. Dit onderzoek concludeert dat verhalen over negatieve ervaringen, maar met een positieve uitkomst, ook positievere gevoelens achterlaten bij lezers; meer dan verhalen waarin er minder positiviteit verwerkt zit. Of deze verhalen tekstueel of visueel worden verteld, maakt in dezen geen verschil.

In de conclusie van haar eerste onderzoek bepleit Gyldensted (2011) uiteindelijk dat de journalistiek zich niet alleen moet ontwikkelen op technologisch gebied, maar ook inhoudelijk. Ze maakt hierbij de vergelijking met de professie van de psychologie. Ze stelt dat positieve psychologie ervoor zorgt dat het psychologische veld krachtiger en meer in balans is, zonder dat de psychologie zelf haar deugdelijkheid kwijtraakt (Gyldensted, 2011, p. 39). Hetzelfde zou volgens haar gelden voor de journalistiek: het positieve moet worden toegelaten tot het journalistieke domein om de balans terug te laten keren en zodoende de negatieve houding van de journalistiek weg te nemen. Uit het vervolg van dit hoofdstuk zal blijken dat binnen constructieve journalistiek de aanwezigheid van positieve emoties een belangrijke rol speelt.

2.1.2 Constructieve journalistiek gedefinieerd

Nu bekend is welke elementen van invloed zijn geweest op het opkomen van constructieve journalistiek en welke theorieën ter inspiratie dienden voor deze journalistieke vorm, is het tijd om te zoeken naar een werkbare definitie van het begrip.

In persoonlijke communicatie tussen McIntyre en Gyldensted stelt Gyldensted dat ‘constructieve journalistiek wordt gebruikt als een overkoepelend begrip voor overeenkomstige termen zoals positieve journalistiek of oplossingsgerichte journalistiek’ (McIntyre, 2015, p. 7, vertaling M.F.). Om deze uitspraak te ondersteunen, haalt McIntyre een zestal aanverwante journalistieke vormen aan en vergelijkt deze op een aantal punten met constructieve journalistiek, waaronder het vasthouden aan journalistieke kernwaarden en de intenties van de betreffende vorm. Uit de vergelijking blijkt dat constructieve journalistiek een genre op zichzelf is dat kenmerken van andere journalistieke vormen samenbrengt. Zo stelt McIntyre bijvoorbeeld dat oplossingsgerichte journalistiek weliswaar altijd constructief is, maar dat dit gegeven andersom niet per definitie opgaat (2015, p. 16). Een overzicht van deze vergelijking is terug te vinden in tabel 1.

Tabel 1: verschillende aan constructieve journalistiek aanverwante journalistieke vormen (McIntyre, 2015, p. 87)

Type of news	Overarching intention/goal	Method	Classic training	Committed to core functions	Constructive
Community	Appeal to local readers	Cater coverage to locals (chicken dinner stories)	Yes	Yes or No	No
Civic/public/democratic	Promote democracy	Create public sphere (sponsor town hall meeting, etc.)	Yes	Yes	No
Citizen	Involve citizens in news process	Solicit content from citizens	No	Yes or No	No
Solutions	Facilitate productive change	Highlight solutions to social problems	Yes	Yes	Yes
Positive	Improve mood, entertain	Publish happy, upbeat stories	Yes or No (mostly aggregate)	No	Sometimes
Constructive	Engage; improve well being	Apply positive psychology techniques	Yes	Yes	Yes

McIntyre definieert in haar eigen thesis (2015) constructieve journalistiek als ‘een opkomende vorm van journalistiek waarbij technieken van positieve psychologie worden toegepast in het maken van nieuws, om zodoende meer productieve en betrokken verhalen te maken, zonder de journalistieke kernwaarden te verloochenen’ (p. 9, vertaling M.F.). Gyldensted houdt er een soortgelijke definitie op na, waarin ze constructieve journalistiek ziet als een vorm die

technieken van positieve psychologie en gerelateerde velden implementeert. Verhalen hebben een groot belang voor de samenleving. De vorm houdt vast aan een of meer van de journalistieke kerntaken, zoals de waakhondfunctie, het publiek waarschuwen voor potentiële

gevaren, en het verspreiden van belangrijke informatie om zodoende een geïnformeerd kiezersvolk te creëren. (2015, p. 13, vertaling M.F.)

Ook Nathalie Labourdette komt, in het boek van Haagerup (2014), met een definitie. Als leider van de Eurovision Academy, waarbij leden van de European Broadcasting Union professioneel training krijgen, vat zij constructieve journalistiek samen als ‘een nieuwe denkvorm, een manier om problemen binnen de samenleving aan te kaarten door middel van inspirerende verhalen die oplossingen en beslissingen onderzoeken, in plaats van slechts te focussen op problemen en trauma’s’ (Haagerup, 2014, p. 119, vertaling M.F.)

De genoemde definitie van McIntyre (2015, p. 9) lijkt uiteindelijk de beste en compleetste te zijn: het bevat zowel de elementen vanuit de positieve psychologie als de actieve en betrokken vorm en het vasthouden aan de journalistieke waarden. In de andere genoemde definities ontbreken steeds enkele kenmerken, die in de volgende subparagraaf uitgebreider zullen worden besproken. De definitie van McIntyre is tevens toepasbaar op visuele journalistieke producties, die in dit onderzoek centraal staan.

De gekozen definitie zal uiteindelijk bijdragen aan de analyse van de bevindingen. Door de veelomvattende definitie te vergelijken met de definities van de redacteurs van Omroep West is bijvoorbeeld te achterhalen in hoeverre het begrip van constructieve journalistiek aan hen duidelijk is gemaakt. De mate van duidelijkheid kan weer van invloed zijn op hun ervaringen met het concept. Een onduidelijk of incompleet beeld van het concept zorgt er immers voor dat men het concept anders ervaart dan als men precies weet wat het allemaal inhoudt.

2.1.3 Kenmerken van constructieve journalistiek

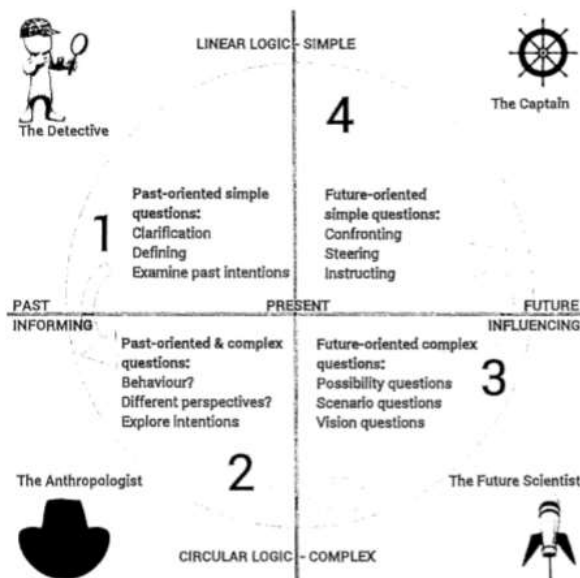
Volgens Bro (2008, pp. 312-313) gaat het de traditionele, passieve journalist voornamelijk om datgene wat er aan bepaalde gebeurtenissen vooraf is gegaan. Deze journalist wil vooral dat de verhalen zich verspreiden. De actieve journalist, waartoe een constructief journalist behoort, is juist op zoek naar de effecten van het nieuws en treedt dus meer op als participant.

Deze actieve houding komt uitgebreid aan bod in het werk van Gyldensted (2015). Zij onderscheidt vijf punten die volgens haar tot de sleutelkenmerken van constructieve journalistiek behoren. Volgens haar moet een constructief journalist zijn/haar gedachten verbreden, een andere vraagstelling durven kiezen, het nieuws op een juiste manier vertellen, de wereld proberen te veranderen en creatief durven zijn.

Het openzetten van de gedachten is het eerste punt dat Gyldensted aanhaalt. Veel journalisten werken binnen een vast stramien van een negatief denkkader, waardoor vele alternatieve mogelijkheden worden gepasseerd (Gyldensted, 2015, p. 57). Ze pleit daarom voor het aanleren van óók een ander werkmodel, zodat er een evenwichtig beeld ontstaat in de nieuwsberichtgeving. Gyldensted wil dat de journalist zich bewust wordt van het frame dat hij of zij kiest voor het verhaal: portretteer je iemand

slechts in een slachtofferrol of schets je ook een hoopvolle toekomst? Kortom, Gyldensted vindt het tijd dat journalisten ook door een andere bril naar de wereld durven kijken.

Om dit te kunnen doen, stelt Gyldensted (2015) als tweede punt dat de journalist in interviews de vraagstelling moet veranderen. Ter ondersteuning hiervan haalt ze een schema aan van psychiater Karl Tomm, waarin hij vier soorten vragenstellers onderscheidt: de *detective*, de *antropoloog*, de *future scientist* en de *captain*. In tabel 2 zijn de vier

soorten met bijbehorende kenmerken schematisch weergegeven. Tomm maakt onderscheid tussen enerzijds vragen die terug- en vooruitkijken en anderzijds tussen vragen die oppervlakkig en complex zijn. Volgens Gyldensted volstaat een artikel pas als alle vier de vraagsoorten aan bod komen en zodoende zowel negatieve en probleemgerichte als ook oplossingsgerichte en daardoor positief-gestemde elementen zijn vertegenwoordigd. Zodoende ontstaat er meer nuance in de verhalen en blijft de journalistieke productie niet beperkt tot de problemen, zoals volgens Gyldensted vaak het geval is.

Tabel 2: vier soorten vragenstellers volgens Karl Tomm (Gyldensted, 2015, p. 98)

De vragen spelen ook een rol in Gyldensteds derde punt: het proberen te veranderen van de wereld. Door de voorgeschiedenis van een gebeurtenis te vermelden – hieruit kan men immers lessen leren – en toekomstgerichte vragen te stellen, is het mogelijk om genuanceerde oplossingen aan te dragen. Daardoor is het publiek in staat zelf na te denken over wat zij de beste oplossing vindt. Volgens Gyldensted moeten de vijf standaard W-vragen – wie, wat, waar, wanneer en waarom – worden aangevuld met een zesde W: wat nu? (2015, p. 181). De aangedragen oplossingen maken dat er geen reden is om het probleem niet te verhelpen. Zodoende kan een artikel waarin deze vragen verwerkt zijn een motivatie vormen om de wereld te veranderen.

Het is echter niet alleen de inhoud die een journalistiek product constructiever kan maken. Ook de vorm speelt hierin een belangrijke rol. Gyldensteds vierde element is dat journalisten creatief moeten durven zijn en dat ze moeten loskomen van de vaste, negatief-getinte opbouw. Volgens haar (2015, pp. 26, 73-74) kan een tekst constructiever worden door de PERMA-tool van Martin Seligman (2011) te hanteren, waarbij de afkorting staat voor ‘five elements of well-being: Positive emotions, Engagement, Relationships, Meaning, Accomplishment’ (pp. 16-20). Vragen die specifiek over deze punten gaan en dus bijvoorbeeld aandacht geven aan relaties (zowel werk-gerelateerd als privé) of aan iets wat speciaal is voor iemand, maken een tekst volgens Gyldensted constructiever.

Ten slotte stelt Gyldensted (2015) dat journalisten verhalen als een geheel moeten opbouwen. Hierbinnen moet ook een juiste plaats worden gevonden voor emotie. Een *peak-end story*, met een positieve emotie aan het slot, zorgt er bijvoorbeeld voor dat de lezer met een positief gevoel achterblijft (p. 27). Uit een eigen (niet-wetenschappelijk) onderzoek van Gyldensted (p. 138), waarbij verschillende opbouwen van artikelen en de menselijke reactie daarop met elkaar zijn vergeleken, blijkt dat de toevoeging van alleen negatieve emoties voor een depressief gevoel zorgt bij de lezers, terwijl de aanwezigheid van alleen maar positieve elementen het artikel onbetrouwbaar maakt. Een constructieve vorm, met beide emoties erin verwerkt, wordt echter als betrouwbaar bestempeld en levert de meeste betrokkenheid op van het publiek. Volgens Fredrickson, Kahneman, Schreiber en Redelmeier (1993) komen positieve emoties het best tot hun recht op het hoogtepunt en aan het eind van een tekst. Volgens McIntyre (2015) maakt de positie van de positieve emotie niet uit.

Uit deze vijf sleutelementen om een gebeurtenis constructief te benaderen, zijn zes constructieve kenmerken af te leiden, die Gyldensted samen met Liesbeth Hermans in 2018 opsomt: het aandragen van oplossingen, het toekomstgericht zijn, het tonen van meer perspectieven en diversiteit, het bij elkaar brengen van verschillende groepen mensen, het geven van context en uitleg, en het samenwerken met het publiek (pp. 4-5). Ze bieden allemaal uitgangspunten voor deze studie om eventuele veranderingen binnen de werkzaamheden rondom videoproducties van de redacteurs van Omroep West te analyseren.

McIntyre (2015, p. 6) ziet de ruimte voor positieve emoties en oplossingen als de belangrijkste kenmerken van constructieve journalistiek. Uit haar proefschrift (2015) blijkt wat de oplossingen betreft dat de toevoeging van een effectieve oplossing resulteert in een beter gevoel bij de lezer. De genoemde oplossing moet volgens haar overigens wel effectief zijn. Hoewel McIntyre (2015, p. 32) op basis van eerdere literatuur had verwacht dat de oplossingen ook zouden zorgen voor het daadwerkelijk actie ondernemen bij de lezer, blijkt dat in dit experiment niet het geval te zijn.

Dat de toevoeging van positieve elementen en oplossingsgerichtheid zijn vruchten afwerpen, blijkt uit verschillende voorbeelden uit de praktijk die McIntyre (2015, pp. 17-18) aanhaalt. Zo steeg het aantal bezoekers op de website van de *Huffington Post* na de toevoeging van speciale 'good news'-artikelen en zorgde de grotere nadruk op oplossingen in de artikelen van de *Seattle Times* voor meer betrokkenheid van het publiek bij het nieuws. Gyldensted (2015, p. 19) onderzocht dat constructieve verhalen, die bijvoorbeeld hoop bieden aan mensen, ook het meest gedeeld worden op sociale media.

2.1.4 Kritieken op constructieve journalistiek

Er klinken ook kritische geluiden over constructieve journalistiek. McIntyre benoemt in haar thesis (2015, p.14) bijvoorbeeld dat men vindt dat de journalistiek aandacht moet geven aan datgene wat misgaat in de wereld. Dat dit negatief is, moet het publiek maar voor lief nemen. McIntyre benadrukt echter dat het negatieve nieuws niet moet verdwijnen, maar dat het evenwicht tussen positief en negatief nieuws weer teruggevonden moet worden. Constructieve journalistiek kan daar volgens haar voor

zorgen. Mast, Coesemans en Temmerman (2018, p. 3) benoemen dat er veel vooroordelen zijn over constructieve journalistiek, die bijdragen aan het negatieve beeld van het concept. Zo denkt men vaak dat het concept niet kritisch is, conflicten uit de weg gaat, subjectiever is dan ‘hard nieuws’ en alleen maar vrolijk nieuws brengt. Volgens Maarten Corten (2016) heeft het concept echter als doel om mensen bewuster naar het nieuws te laten kijken en een realistischer beeld te schetsen. Er gaat dus iets mis in de beeldvorming van het concept.

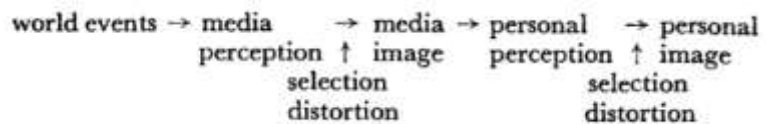
Net als Corten gaat ook Gyldensted in haar boek (2015) in op de vooroordelen die er over constructieve journalistiek heersen. Zij probeert deze vervolgens te weerleggen. De kritiek dat de journalistieke vorm niet kritisch zou zijn, bestrijdt ze bijvoorbeeld met het argument dat constructieve journalistiek wel degelijk kritisch is en naar de problemen kijkt. Het plaatst de problemen alleen in een context en probeert daar mogelijke oplossingen aan toe te voegen (p. 48). Zoals Corten aangeeft: ‘[d]oor ook zelf actief op zoek te gaan naar oplossingen, zijn journalisten net beter gewapend tegen de (soms geveinsde) hulpeloosheid en de daaruit volgende stilstand of kokerdenken bij andere machten’ (Corten, 2016). Het idee dat constructieve journalistiek conflicten uit de weg gaat, ontkracht Gyldensted door te stellen dat het concept niet probeert het conflict groter te maken, maar juist nadenkt over mogelijke oplossingen (pp. 48-49). De onderwerpen binnen constructieve journalistiek kunnen volgens haar ook hard nieuws betreffen. Dit nieuws wordt echter vanuit een oplossingsgericht perspectief benaderd, in plaats van dat het focust op de problemen. Ten slotte is constructieve journalistiek niet minder objectief dan andere journalistieke vormen, stelt Gyldensted. Immers, volgens haar is geen enkel nieuws objectief, aangezien een journalist nooit alles correct kan weten en elke journalist zijn of haar verhaal van een kader voorziet (Gyldensted, 2015, pp. 50-51; McIntyre & Gyldensted, 2018, p. 666). Een journalist bepaalt zelf welke invalshoek hij of zij kiest voor een bepaald verhaal en is daarmee altijd subjectief (Gyldensted, 2015, p. 115).

2.2 Constructieve journalistiek als frame

Gyldensted (2015) snijdt met de laatstgenoemde opmerking het concept van *framing* aan. Deze paragraaf gaat eerst in op het concept van framing in het algemeen, om vervolgens te bestuderen hoe framing, journalistiek en constructieve journalistiek met elkaar samenhangen. De informatie over de werking van frames kan in dit onderzoek nuttig zijn, omdat deze studie onderzoekt hoe de redacteurs van Omroep West de invoering van constructieve journalistiek hebben ervaren binnen het maken van videoproducties. Bij die ervaring hoort onder meer de toepassing van constructieve journalistiek in de praktijk. Juist bij visuele content speelt het frame nog een extra rol, omdat de journalist met de camera letterlijk het frame kiest dat hij of zij wil laten zien. Aan de hand van de informatie uit deze paragraaf valt er uiteindelijk te analyseren in hoeverre de journalisten van Omroep West bewust bezig zijn met het kiezen van een constructief frame en hoe dat naar voren komt in hun werkzaamheden.

2.2.1 De achtergrond van framing

Door de jaren heen zijn er verschillende definities opgeschreven van het concept framing, die hetzelfde uitgangspunt hanteren:

Afbeelding 1: communicatieschema (Galtung & Ruge, 1965, p.65)

informatie op een bepaalde manier duidelijk overdragen van zender naar ontvanger. Zo stelt Entman in 1993 dat framing gaat over ‘het selecteren van bepaalde aspecten van een waargenomen realiteit en deze meer opvallend te maken in een communicatieve tekst, op zo’n manier dat het een algemene probleemdefinitie, causale interpretatie, morele evaluatie en/of behandelingsaanbeveling voor het beschreven onderwerp bevordert’ (p. 52, vertaling M.F.). Neuman, Just en Crigler (1992) stellen in hun onderzoek dat framing een methode is waarbinnen conceptuele hulpmiddelen worden gebruikt ‘waarop media en individuen vertrouwen om informatie over te brengen, te interpreteren en te evalueren’ (p. 60, vertaling M.F.). Uit deze definities blijkt dat frames dus op meerdere momenten binnen een communicatieschema (zie afbeelding 1) aanwezig zijn; zowel bij de zender als in de boodschap zelf en bij de ontvanger (Entman, 1993, p. 52; Van Gorp, 2007, p. 61).

De zender bepaalt volgens Entman (1993, pp. 52-53) allereerst wat hij wil zeggen en met welke woorden. Daarnaast staat hij voor de keuze om te bepalen op welke manier hij dat doet. Door bepaalde woorden, stereotypen, nadrukkelijkheden en afbeeldingen toe te passen, is hij in staat een bepaalde invalshoek en dus een bepaald frame duidelijker naar voren te laten komen. De ontvanger interpreteert op zijn beurt de boodschap vanuit zijn eigen gedachten en achtergrond. Deze verschillende fasen zorgen er volgens Van Gorp (2007, p. 63) voor dat het ook mogelijk is dat de ontvanger de boodschap op een andere manier interpreteert dan dat de zender het bedoelt. Hij verklaart dus dat er niet per definitie één bepaald frame vasthangt aan een tekst of productie. Iedereen die iets observeert, doet dat vanuit zijn of haar eigen persoon, met bijbehorende bagage, gedachten, ervaringen en achtergronden. Vanuit hier interpreteert men het geobserveerde.

2.2.2 Framing in de journalistiek

Binnen de journalistiek bepaalt de journalist in zeker mate zelf de invalshoek van een verhaal (Gyldensted, 2015, p. 115). Vasterman stelt dat journalisten het nieuws niet verslaan, maar dat ze het nieuws produceren en vormen: “they construct facts, they construct statements and they construct a context in which these facts make sense. They reconstruct ‘a’ reality” (1995). Hiermee onderschrijft hij het idee dat objectiviteit niet bestaat binnen de journalistiek en elke verslaggever de voor hem of haar geschikte elementen kiest om zijn of haar verhaal vorm te geven; elementen die evengoed vervangen kunnen worden door andere invalshoeken. Volgens Van Gorp (2007, p. 67) en Entman (1993, p. 52) draait het bij framing dus vooral om selecteren en construeren. In een nieuwsartikel gebeurt dit bijvoorbeeld door de keuze van bepaalde woorden of de keuze voor bepaalde krantenkoppen.

In een videoreportage gebeurt deze selectie en constructie eveneens, door bijvoorbeeld bepaalde quotes te gebruiken of een voice-over op een bepaalde manier in te spreken. Er is bij video echter nog een extra laag van framing aanwezig: ook de beelden dragen boodschappen over (Gutmann, 2012, p. 67). Gutmann (2012) legt bijvoorbeeld uit dat een presentator (zender) afstandelijker kan overkomen bij de kijkers (ontvangers) als hij verder weg in het beeld staat. Deze afstand impliceert volgens Gutmann dat een discussie tussen zender en ontvanger niet goed mogelijk is en bestempelt daarmee de status van de kijkers als publiek in plaats van discussiepartner (p. 68).

Daarnaast heeft de camera de mogelijkheid om, door middel van bijvoorbeeld bewegingen, in- en uitzoomen en de mate van scherpste van het beeld, letterlijk iemands focus naar een bepaald punt te richten (Gutmann, 2012, p. 69). Nog meer dan bij tekst speelt framing bij video een belangrijke en bepalende rol binnen de manier waarop de journalist iets wil overbrengen. Dat deze gedachte ook tot de sociale wetenschap doordringt, blijkt uit de *visual turn* waarvan sinds een paar jaar sprake is. Bednarek en Caple (2012) kozen met hun boek over het nieuwsdiscours als een van de eerste voor een multimodale focus van framing, in plaats van alleen de taalkant te behandelen (p. 2). Zo geven ze bijvoorbeeld aandacht aan afbeeldingen en televisiejournaals, waarin tekst en beeld elkaar versterken.

Overigens is het niet de journalist alleen die het frame bepaalt. Van Gorp (2007, pp. 67-68) verklaart door middel van Shoemaker & Reese (1996) dat de keuze voor een frame ook afhangt van andere bijkomende factoren, zoals de journalistieke waarden van een organisatie of een sponsor die een bepaald element uitgelicht wil zien. Doordat bedrijven bijvoorbeeld weten dat journalisten een voorkeur geven aan bepaalde frames, kunnen ze hun persberichten op zo'n manier opstellen dat het binnen het betreffende frame past, waardoor ze meer kans hebben dat het wordt geplaatst (Entman, 1993, pp. 56-57). Journalisten zouden volgens Entman (1993, p. 57) moeten leren om deze trucjes te doorzien en verder te kijken dan het dominante frame. Door van dit frame afstand te doen en een ander frame te kiezen, moet het voor hen mogelijk zijn om vanuit meerdere gelijkwaardige invalshoeken naar problemen te kijken en meer nuance te creëren.

Deze uitspraak van Entman kent overeenkomsten met meerdere kenmerken van constructieve journalistiek: de mogelijkheid bieden aan meerdere interpretaties, nuance en oplossingen. Volgens de stelling van Entman (1993) maken constructieve journalisten een bewuste keuze om de traditionele probleemgerichte journalistieke vorm ten dele los te laten en de gebeurtenis bijvoorbeeld oplossingsgericht te benaderen. Hiermee lijkt constructieve journalistiek een bewust frame dat journalisten kiezen: ze maken de afweging om via dit kader naar een gebeurtenis te kijken. Uit dit onderzoek zal moeten blijken in hoeverre dit in de praktijk ook het geval is.

2.3 Conclusie

In dit theoretische kader zijn twee concepten besproken die een fundament leggen voor het vervolg van deze studie: constructieve journalistiek en framing.

Na de behandeling van de bronnen van constructieve journalistiek zijn er meerdere definities van het concept naast elkaar gezet. Uiteindelijk zal er in dit onderzoek gewerkt worden met een definitie van constructieve journalistiek als een werkwijze waarbinnen journalistieke kernwaarden een centrale rol spelen, maar waarbij er gebruik wordt gemaakt van technieken van positieve psychologie om de verhalen meer betrokken en genuanceerd te maken. Cathrine Gyldensted en Liesbeth Hermans noemen zes kenmerken – voortkomend uit vijf elementen van Gyldensted om een item constructief te maken – om deze werkwijze in de praktijk toe te passen: het aandragen van oplossingen, het toekomstgericht zijn, het tonen van meer perspectieven en diversiteit, het bij elkaar brengen van verschillende groepen mensen, het geven van context en uitleg, en het samenwerking met het publiek.

Dit constructieve frame is een ander frame dan journalisten doorgaans gebruiken. Vaak benaderen journalisten een gebeurtenis vanuit een negatief getint frame, met de focus op de problemen. Entman pleit er echter voor dat journalisten moeten loskomen van dit dominante frame en ook andere perspectieven belichten. Als een journalist de beschikbare informatie op zo'n manier selecteert en vormgeeft dat er een alternatief – bijvoorbeeld constructief – frame ontstaat, groeit de mogelijkheid om een genuanceerdere weergave van de gebeurtenis op het publiek over te dragen. Zodoende voegt een constructief frame meerwaarde toe.

Deze theorie dient als basis voor de uiteindelijke studie naar hoe de redacteurs van Omroep West de introductie en uitrol van constructieve journalistiek op de redactie hebben ervaren. Door hen te bevragen naar hun bevindingen, is het mogelijk om enerzijds in kaart te brengen hoe zij de invoering in het algemeen ervaren, maar ook hoe ze omgaan met de nieuwe werkwijze. De theorie biedt een uitgangspunt om te kijken in hoeverre de redacteurs bijvoorbeeld gebruik maken van de genoemde kenmerken om hun producties constructief te maken en hoe ze al dan niet bewust bezig zijn met het kiezen van een constructief frame.

3. Methode: diepte-interviews

In deze studie draait het om de vraag hoe de redacteuren van Omroep West die zich bezighouden met videocontent de introductie en uitrol van constructieve journalistiek bij de omroep hebben ervaren. Om dit inzichtelijk te krijgen, heb ik een tiental semigestructureerde diepte-interviews gehouden met redacteuren van Omroep West. Dit hoofdstuk vormt een toelichting op deze methode en de bijbehorende respondenten. Ook komt de toegepaste werkwijze en de daaropvolgende analyse ter sprake, evenals de betrouwbaarheid van de methode.

3.1 Verantwoording keuze

Deze studie betreft een kwalitatief onderzoek en vereist dus een kwalitatieve onderzoeksmethode. Kwantitatieve methoden past men veelal toe bij onderwerpen waarover veel informatie te vinden is en bij onderzoeken met een groot aantal onderzoeksobjecten. Kwalitatief onderzoek is echter juist geschikt om meer inzicht te krijgen in nieuwere concepten en voor het ontdekken van bijbehorende kenmerkende eigenschappen. In dit soort onderzoeken staat vaak de vraag centraal hoe en waarom iets is zoals het is, om zodoende inzicht te krijgen in hoe men bepaalde gebeurtenissen ervaart, wat de motieven voor bepaalde handelingen zijn en hoe men tegen onderwerpen aankijkt (Rubin & Rubin, 2012, p. 3). Hoewel zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek systematisch werkt, biedt de laatstgenoemde meer ruimte voor aanpassingen tijdens de studie. Dit is gunstig, juist omdat de noodzakelijke opengestelde blik tijdens het onderzoek kan leiden tot nieuwe inzichten. Door de mate van flexibiliteit zijn deze inzichten alsnog in het eigenlijke onderzoek te verwerken. Uiteindelijk zijn uit de resultaten weer nieuwe elementen af te leiden van waaruit men nieuwe theorieën kan vormen.

Dit onderzoek gaat over hoe journalisten de introductie van constructieve journalistiek in het algemeen en in hun werkzaamheden ervaren. Om dit inzichtelijk te krijgen, heb ik gekozen voor de methode van semigestructureerde diepte-interviews. Deze methode maakt het mogelijk om te achterhalen hoe mensen bepaalde gebeurtenissen en processen ervaren waar de onderzoeker zelf geen ervaring mee heeft (Rubin & Rubin, 2012, pp. 3-4). Bij semigestructureerde diepte-interview maakt men gebruik van een vooraf opgestelde vragenlijst, welke is opgebouwd rondom verschillende onderwerpen. Ik ben bij deze methode echter niet genoodzaakt de vragenlijst strikt te volgen: het staat mij vrij om tijdens het interview ook andere wegen in te slaan als bepaalde antwoorden daartoe aanleiding geven. Deze methode biedt mij dus de mogelijkheid om dieper en meer gedetailleerd ergens op in te gaan, waardoor iemands ervaringen beter achterhaald worden. Desondanks biedt het mij wel houvast om waar nodig het interview bij te sturen en om te controleren of ik alle vooraf opgestelde vragen aan alle respondenten heb gesteld, waardoor ik een vergelijking kan maken tussen verschillende interviewresultaten (Dingemanse, 2017a).

3.2 Respondenten

De redactie van Omroep West bestaat in totaal uit ongeveer 45 mensen, die zowel fulltime als parttime werkzaam zijn. Vrijwel alle redactieleden zijn breed inzetbaar en werken voor zowel televisie, radio als online. Op dagelijkse basis zijn er tien mensen aan het werk voor online verslaggeving, terwijl twaalf redactieleden zich bezighouden met verslaggeving voor audiovisuele content.

Voor dit onderzoek zijn er in totaal elf redactieleden benaderd voor een interview, waarvan er uiteindelijk tien hun medewerking hebben toegezegd. De keuze voor deze groep heb ik gemaakt op basis van een aantal kenmerken waaraan ze moesten voldoen. De keuze heb ik in eerste instantie gebaseerd op een lijst met voorbeelden van constructieve berichten, welke door Omroep West zelf is opgesteld. De makers van deze berichten hebben in ieder geval ervaring met constructief werken en zijn zodoende geschikt om te kunnen praten over hun ervaringen met het concept. Daarnaast is het een vereiste geweest dat alle redacteuren op regelmatige basis in aanraking komen met videoproducties. Deze studie onderzoekt immers juist de ervaringen van redacteuren die met videocontent bezig zijn. Als iemand hier niet of slechts sporadisch mee bezig is, dan is deze persoon niet goed in staat om patronen in het maakproces van zichzelf te ontdekken en zodoende eventuele verschillen waar te nemen. De werkwijze bij Omroep West is erop ingericht dat redactieleden in principe voor alle mediavormen producten leveren: voor radio, televisie en online. Alle redactieleden zijn wat dit punt betreft dus geschikt bevonden. Ten slotte was het van belang dat de respondenten al minstens een jaar in dienst zijn. Hierdoor zijn ze in staat om eventuele overeenkomsten en verschillen op te merken tussen de periode voordat het concept in september 2017 werd geïntroduceerd en de periode daarna.

In totaal zijn er zeven mannen en drie vrouwen geïnterviewd. De respondenten zijn tussen de 22 en 51 jaar oud en zijn twee tot tien jaar werkzaam bij Omroep West. Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen over de ervaringen van de constructieve journalistiek binnen de omroep, is ervoor gekozen om mensen van verschillende redacties te benaderen. De groep geïnterviewden bestaat uit een tweetal politiek verslaggevers, twee politie- en rechtbankverslaggevers, een presentator/samensteller, een redacteur-verslaggever, een samensteller, een social-mediaredacteur en twee mensen met een meer leidinggevende functie. In bijlage 1 staat een overzicht van de respondenten.

3.3 Werkwijze

De interviews met de redactieleden zijn afgenomen door zowel Fenna IJtsma als mijzelf. Deze samenwerking is tot stand gekomen doordat het onderzoek van IJtsma verschillende raakvlakken heeft met mijn studie. In dit onderzoek wordt onder meer aandacht gegeven aan de veranderingen die de redacteuren ervaren in hun werkwijze door de komst van constructieve journalistiek. IJtsma vraagt journalisten naar het beste voorbeeld van een constructieve productie die door henzelf is gemaakt. Aan de hand van deze voorbeelden bespreekt zij met hen de constructieve elementen die de productie bevat, hoe deze productie tot stand is gekomen en wat het effect is op het publiek. Op deze manier wil ze

inzicht krijgen in enerzijds de wijze waarop redacteuren de nieuwe vorm van journalistiek in praktijk brengen en anderzijds in de verschillende technieken die ze gebruiken om een productie constructief te maken. Aangezien deze twee studies nauw met elkaar verweven zijn wat betreft het journalistieke productieproces, is ervoor gekozen om de interviews gezamenlijk af te nemen. Meerdere vragen met bijbehorende antwoorden zijn immers voor beide onderzoeken interessant. Daarnaast wordt er in beide studies gebruik gemaakt van dezelfde groep redactieleden, waardoor het voor hen voordeliger zou uitkomen om de twee interviews tegelijk af te nemen. De interviews hebben allemaal plaatsgevonden in fysieke aanwezigheid van zowel de interviewers als de geïnterviewde en zijn opgenomen met de dictafoon op de mobiele telefoon. De gesprekken vonden plaats tussen 20 maart en 11 april 2018 in een vergaderruimte in het pand van Omroep West, gevestigd in Den Haag. De verdere verantwoording in dit methodehoofdstuk is alleen van toepassing op de gedeelten van de interviews die voor mijn onderzoek van belang zijn.

De interviews zijn opgebouwd rondom twee grotere onderwerpen, met beide meerdere specifieke thema's. Allereerst ben ik ingegaan op de verschillende onderdelen van een productieproces. Er is daarbinnen gevraagd naar hoe de redactieleden de invalshoek kiezen voor hun onderwerp. Daarbij is ook gevraagd of ze verschillen ervaren tussen een traditionele en een constructieve benadering binnen de verschillende onderdelen van het proces, zoals bij de voorbereiding, bij het filmen en in de montage. In het tweede deel heb ik de respondenten gevraagd naar hun algemene ervaring met constructieve journalistiek. Binnen dit deel is het gegaan over hoe de redactieleden de introductie en de uitrol van het concept hebben ervaren. Tevens is er gesproken over de invloed van constructieve journalistiek op hun werk in het algemeen, de problemen die ze tegenkomen tijdens hun werkzaamheden en hun eigen visie op constructieve journalistiek. Ten slotte is ook het verwachte doel en effect vanuit Omroep West bevraagd. De hiervoor gebruikte vragenlijst is terug te vinden in bijlage 2.¹ Het is van belang om te vermelden dat de uiteindelijke bevindingen van toepassing zijn op de periode tot het moment van interviewen, dus tot eind maart en begin april 2018. Verdere ontwikkelingen binnen de omroep die na het houden van de interviews hebben plaatsgevonden, zijn omwille van de continuïteit en de geldigheid van de ervaringen niet meegenomen in dit onderzoek.

Omdat het in dit onderzoek gaat over de ervaringen van de journalisten, ben ik in de interviews meegegaan met de antwoorden die de redacteuren gaven, ook al klopten deze feitelijk niet. Meerdere redacteuren gaven bijvoorbeeld een definitie van constructieve journalistiek die niet de hele lading dekt. Hen daarop wijzen zou echter van invloed zijn op hun oorspronkelijke ervaring met de werkwijze van

---

¹ Een voor de hand liggende interviewmethode zou *reconstructive interviewing* zijn geweest. De keuze om dit uiteindelijk toch niet toe te passen, ligt enerzijds in het feit dat deze techniek alleen van toepassing is op het eerste deel, waarin de implementatie in de werkzaamheden van de journalist wordt besproken, en niet op hun ervaring met de invoering van het concept in zijn algemeenheid. Anderzijds zou het slechts laten zien hoe constructieve journalistiek aanwezig is in het maakproces van de uitgekozen reportages, maar zou het voorbijgaan aan de dagelijkse routine van het maakproces van items. Ten slotte komt het te dicht in de buurt van het onderzoek van Fenna IJtsma, die met de redacteuren kijkt naar hun best gemaakte constructieve product.

constructieve journalistiek. Door mee te gaan in hun definitie en in wat ze algemeen vertellen, komen hun ervaringen beter naar voren.

3.4 Analyse

Na afloop van de interviews heb ik deze zo snel mogelijk woordelijk getranscribeerd. Omdat het in deze studie gaat over wat de redacteurs zeggen en in mindere mate over de manier waarop, heb ik het niet nodig geacht om alle interviews letterlijk te transcriberen, dus bijvoorbeeld inclusief eventuele versprekingen. Ik heb gekozen om het gezegde waar mogelijk in leesbare zinnen uit te schrijven. Aan de hand van deze transcripties heb ik de interviews vervolgens in verschillende fasen gecodeerd. Hiervoor heb ik gekozen om de methode aan te houden die Herbert J. Rubin en Irene S. Rubin beschrijven in hun publicatie *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data* (2012). De keuze voor deze methode heb ik gebaseerd op het duidelijke stappenplan die er in het boek wordt gevolgd om tot goede resultaten te komen.

In de eerste codeerfase heb ik in de transcripties gekeken naar terugkerende thema's, concepten en ervaringen, die ieder een aparte categorie zijn gaan vormen. Dit heeft ervoor gezorgd dat er een eerste overzicht ontstond van grotere thema's waarover de redacteurs verschillende meningen hebben. Zo is er bijvoorbeeld aangegeven of een tekstpassage gaat over een fase in het maakproces, of dat het een eigen visie op het concept van constructieve journalistiek betreft. De thema's heb ik in de tekst elk met een eigen kleur onderscheiden.

Vervolgens heb ik alle passages met dezelfde kleur – en dus vallend binnen hetzelfde thema – bij elkaar gezet, om vervolgens de betreffende categorie verder te onderscheiden in verschillende argumenten, ervaringen en visies binnen het thema. Hierdoor werd duidelijk welke overeenkomstige en verschillende meningen en visies er precies binnen een bepaald thema, fase of onderwerp te onderscheiden zijn.

Ten slotte heb ik nogmaals een selectie gemaakt in de resultaten. Sommige categorieën bleken bij nader inzien toch niet noodzakelijk voor de beantwoording van de onderzoeksvraag. Deze categorieën zijn uiteindelijk achterwege gelaten. Andere categorieën waren niet direct nuttig als mogelijk antwoord op de vraag, maar konden wel dienen als achtergrondinformatie en zodoende meer context geven bij de gegeven antwoorden. Dit betreft bijvoorbeeld de persoonlijke definities die de geïnterviewden van constructieve journalistiek hebben. Deze zijn immers indirect van invloed op hoe zij het concept en de werkwijze ervaren, maar tonen dit niet direct aan. De uiteindelijke codeboom die uit de analyse is gekomen, is terug te vinden in bijlage 3.

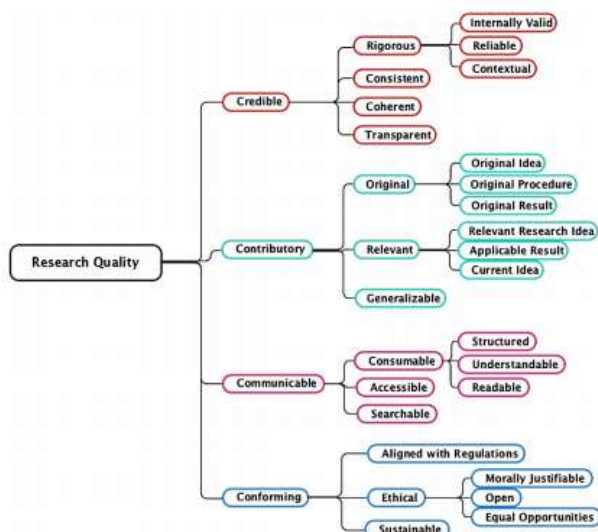
Voor de opmaak van het resultatenhoofdstuk heb ik uiteindelijk gekozen om de verschillende categorieën die uit de eerste codeerronde zijn afgeleid, onder te verdelen in een viertal overkoepelende thema's, te weten: de introductie, de uitrol, de implementatie in de werkzaamheden en de visuele mogelijkheden van constructieve journalistiek. Hoofdstuk 4 is rondom deze vier thema's opgebouwd.

3.5 Kwaliteit

Aan de methode van diepte-interviews zitten zowel voor- als nadelen verbonden met betrekking tot de betrouwbaarheid van de bevindingen. De methode maakt het mogelijk om diep op een onderwerp in te gaan en iemands gedachtestromen en beweegredenen te achterhalen. Dit is in deze studie interessant, zeker omdat er in wetenschappelijke onderzoeken tot op heden amper aandacht is voor de praktijk van het werken met constructieve journalistiek. Er liggen echter verschillende gevaren op de loer bij deze methode. Kathryn Roulston publiceerde in 2010 een boek over de gevaren van interviewen als onderzoeksmethode. Daarin stelt ze bijvoorbeeld dat de geïnterviewden sociaalwenselijke antwoorden kunnen geven en elementen kunnen verdraaien. Tegelijkertijd kan de interviewer bepaalde vragen sturen in de richting van een antwoord en kan hij bepaalde antwoorden verkeerd interpreteren (pp. 205-206).

Roulston noemt verschillende middelen om de betrouwbaarheid van de bevindingen toch zoveel mogelijk te garanderen. Deze middelen zijn waar mogelijk ook in dit onderzoek toegepast. Zo heb ik op verschillende manieren gecontroleerd of het gezegde goed is begrepen door de interviewer. Dit heb ik gedaan door middel van doorvragen, het in een andere vorm herhalen van bepaalde vragen op een later moment en door het stellen van controlerende en samenvattende vragen. Daarnaast heb ik zoveel mogelijk neutrale vragen gesteld, zonder een bepaalde richting op te sturen. Alleen in gevallen van onduidelijkheid heb ik voorbeelden genoemd. Door het in de bijlage toevoegen van de gehanteerde vragenlijst, de transcripties van de interviews en de uiteindelijke codeboom biedt dit onderzoek tevens de gewenste transparantie om de weg van de interpretaties tot de conclusies te controleren en te bediscussiëren. Vanwege de beschikbare tijd voor dit onderzoek was het niet mogelijk het gehele

Tabel 3: elementen op de kwaliteit van een onderzoek te controleren (Mårtensson, Fors, Wallin, Zander en Nilsson, 2016, p.599)

productieproces daadwerkelijk te observeren, om zodoende de ervaringen en bevindingen van de geïnterviewden in de praktijk te controleren. Dit aspect had de kwaliteit van dit onderzoek volgens Roulston (2010, p. 205) nog beter kunnen garanderen.²

Mårtensson, Fors, Wallin, Zander en Nilsson (2016) publiceerden een tabel waarmee de kwaliteit van het onderzoek als geheel kan worden onderzocht (tabel 3). Zij stellen dat de kwaliteit van een onderzoek afhangt van vier factoren: het moet *credible*, *contributory*, *communicable* en *confirming* zijn (p. 599). De

² Voor dit onderzoek heb ik een viertal redactievergaderingen geobserveerd. De gedachte hierachter was om enerzijds te kunnen bepalen wat de argumenten zijn om een item al dan niet constructief te benaderen, en anderzijds om de ervaringen van de redacteurs te controleren. De resultaten bleken echter te beperkt voor dit onderzoek.

geloofwaardigheid van deze studie wordt wat het element *credible* betreft in stand gehouden door het op elkaar aansluiten van de vraag, de theorie en de methode. Ook de genoemde transparantie van de gegevens draagt daaraan bij. Qua *contributory* voldoet dit onderzoek ook: constructieve journalistiek is niet eerder in deze context onderzocht en de uitkomsten zijn zowel nuttig voor de wetenschap als voor Omroep West en andere mediabedrijven, zoals in de inleiding al beschreven staat. Het onderzoek is online te raadplegen en goed leesbaar, waardoor het ook *communicable* is. Ten slotte is er ook vastgehouden aan de ethische en morele regels die horen bij het punt van *confirming*: de meningen van de redacteuren zijn bijvoorbeeld gerespecteerd en vooraf is aan ieder van de respondenten toestemming gevraagd voor het publiceren van de namen.

4. Bevindingen

Deze studie onderzoekt hoe de redacteuren van Omroep West die zich bezighouden met videocontent de introductie en uitrol van constructieve journalistiek hebben ervaren. In dit hoofdstuk staan de bevindingen centraal die afkomstig zijn uit de tien semigestructureerde diepte-interviews met de journalisten. Het hoofdstuk is opgebouwd rond vier overkoepelende thema's: de introductie, de uitrol, de implementatie in de werkzaamheden en de visuele mogelijkheden van constructieve journalistiek. Aan de hand van deze vier categorieën zullen de bevindingen worden besproken, geïllustreerd door bijpassende quotes uit de interviews. Sommige van deze uitspraken zijn omwille van de ruimte verkort weergegeven. Er is hierbij op gelet dat de strekking van het gezegde overeind is gebleven en dat er geen relevante informatie is weggelaten. De nummering in de bronvermelding van de interviews komt overeen met de nummering van de volledige transcripties, welke terug te vinden zijn in bijlage 4.

4.1 De introductie van constructieve journalistiek

Binnen het eerste thema – de introductie van constructieve journalistiek binnen Omroep West – wordt er ingegaan op de manier hoe de redacteuren de invoering van het concept hebben ervaren. Daarnaast is hen gevraagd wat hun mening over het concept was op dat moment.

4.1.1 De invoering

Er is door de leiding van Omroep West besloten om de constructieve journalistiek bij de omroep niet van de een op de andere dag in te voeren. Waarnemend hoofdredacteur Henk Ruijl liet blijken dat ze hebben gekozen om het concept geleidelijk te integreren binnen de redactie. Om dat te bewerkstelligen, heeft de leiding van de omroep gesproken met de verschillende eindredacteuren, die op hun beurt de taak hebben gekregen om het idee vanuit hun positie verder te verspreiden. Daarnaast heeft Omroep West Renée Rijff aangenomen om het proces te begeleiden.

Uit de interviews blijkt dat het merendeel van de redactieleden in meer of mindere mate weerstand voelt tegenover de stilzwijgende manier waarop de constructieve journalistiek is ingevoerd. Een deel daarvan signaleert bij zichzelf een grote ontevredenheid. Dit komt volgens hen onder meer doordat het concept aan hen is opgelegd, zonder dat er vooraf een plenaire bijeenkomst is geweest om te praten over de inhoud van en het draagvlak voor het concept:

“Vooraf had ik een soort debat willen hebben op de redactie of zo. Van 'is dit eigenlijk wel iets dat bij ons past en wat we willen'.” (Brian van der Bol)

“[E]r is nooit een soort plenaire redactievergadering geweest waarin gezegd werd van: zo gaan we dit bij West implementeren en dit is waar je op moet letten en zo zou je het kunnen doen.” (Boyan Ephraim)

Dit gebrek aan overleg en uitleg over constructieve journalistiek maakt dat het concept volgens de journalisten nog steeds niet geheel duidelijk is voor iedereen. Hoewel Renée Rijff informatiesheets heeft gemaakt en lunchsessies heeft georganiseerd over het onderwerp, zijn veel redacteuren van mening dat een duidelijkere introductie van de werkwijze noodzakelijk was geweest om de inhoud van het concept inzichtelijk te maken.

De onduidelijkheid vanuit de organisatie en het diffuse karakter van het concept hebben ertoe geleid dat redacteuren hun eigen invulling aan constructieve journalistiek zijn gaan geven:

“Ja, voor heel veel mensen is constructieve journalistiek een beetje een lege huls en iedereen, waaronder ik, heb mijn eigen invulling daarvan bedacht.” (Boyan Ephraim)

Die eigen invulling is terug te zien in de eigen definities en mogelijke doelen die de redacteuren van constructieve journalistiek toepassen. Drie journalisten zien constructieve journalistiek vooral als een middel om het imago van de journalistiek bij te stellen en bestaansrecht te behouden. Zij zien het concept dus als een mogelijkheid om een exclusievere positie in te nemen binnen het medialandschap (c.q. Bourdieu's veldtheorie en het idee van boundary work). Vijf redacteuren definiëren constructieve journalistiek als een genre om mensen te bedienen met een werkwijze die vraag-gestuurd en/of oplossingsgericht kan zijn. Voor twee redacteuren speelt het idee van meer emotie in de verhalen brengen een rol. De eigen invulling van de redacteuren dekt overigens in veel gevallen niet de hele lading van het concept. Vragend naar kenmerken van constructieve journalistiek benoemen zeven journalisten dat het binding krijgen met het publiek en het beantwoorden van hun vragen belangrijke onderdelen zijn. Dit draait dus om Hermans en Gyldensteds kenmerken van het samenwerken met het publiek en het bij elkaar brengen van mensen. Slechts een klein deel van hen benoemt echter (ook) dat het creëren van meerdere invalshoeken (meer perspectieven en diversiteit, meer uitleg en context) en de oplossingsgerichtheid (aandragen van oplossingen en focus op de toekomst) ook bij het concept horen.

Naast de echt ontevreden redacteuren benadrukken twee redacteuren dat er dingen beter konden gaan, maar dat er ook positieve punten zijn. Een van de geïnterviewden benoemt bijvoorbeeld dat ze het een goed idee vindt om het concept te laten doorsijpelen, ondanks dat het daardoor nog niet geheel geland is op de redactie:

“Als ik iedere dag of iedere week iets constructiefs zou móeten maken, dan moet ik me soms ook echt in heel veel rare bochten wringen. De vraag is of je dat moet willen volgens mij. Dus ik denk wel dat het een goede manier is, waarop we het invoeren.” (Anniek Enthoven)

Ten slotte kunnen twee redacteuren zich wel vinden in de manier van invoering. Volgens deze groep volstond bijvoorbeeld de informatievoorziening over het onderwerp. Onder meer de genoemde lunchsessies, waarbij ook Cathrine Gyldensted eenmalig aanwezig was, worden als voorbeeld gegeven:

“Nou, we hebben natuurlijk een paar van die sessies hier gehad, tijdens lunch geloof ik. Ook met een Deense journaliste, waar het heel groot is en zo.” (Jens van Pieterse)

De verschillen in opvatting over de manier van invoering van het concept zijn te verklaren doordat de informatievoorziening enerzijds niet verplicht was en anderzijds veel op individuele basis plaatsvond. Hierdoor ontstaan er verschillen tussen de mate waarin de redacteuren het concept begrijpen.

4.1.2 Eigen houding tegenover constructieve journalistiek

Behalve de ervaringen met de manier waarop de constructieve journalistiek bij Omroep West is ingevoerd, zijn de redacteuren ook bevraagd over hun eigen houding en die van collega's ten opzichte van het concept op het moment van introductie.

Opnieuw is er een duidelijke tweedeling zichtbaar. Op de vraag hoe ze zelf tegenover constructieve journalistiek stonden, reageren er vijf positief, drie ten dele positief – bepaalde elementen zijn goed, andere niet – en twee terughoudend. Er is echter ook gevraagd naar hoe de rest van de redactie op de introductie reageerde. Opvallend is dat hieruit blijkt dat volgens hen een meerderheid van de redacteuren juist negatief stond tegenover de invoering van constructieve journalistiek als nieuwe werkwijze. De tegenstrijdigheid kan worden veroorzaakt doordat de geïnterviewden wellicht de schijn willen ophouden dat zij zelf wel voorstander zijn van het concept. De redacteuren waren zich tijdens de interviews immers bewust dat dit onderzoek gaat over de constructieve journalistiek. Een andere mogelijke oorzaak kan liggen in het feit dat de geselecteerde groep redacteuren per toeval de relatief meest positieve redactieleden zijn.

De mate waarin de geïnterviewde redactieleden zelf positief waren, verschilt: waar een klein deel meteen enthousiast was, reageerde een merendeel van deze groep iets terughoudender. Deze laatste groep was niet meteen positief, maar stond vooral open voor een nieuwe werkwijze:

“Ehm, nou, ik denk dat iedereen er eigenlijk wel open voor staat. Ik heb eigenlijk nog niet van iemand gehoord die zei van: ja, ik vind het echt helemaal kut of zo. Zelfs niet van de wat oudere garde zeg maar.” (Jens van Pieterse)

“Nou, ik stond er wel open in. Ik vind dat als er iets verbeterd kan worden, of op een andere, nieuwere, verfrissende manier of... Ja, dan moet je daar serieus naar kijken.” (Maarten Braakema)

De positieve houding van de redacteuren wordt onder meer veroorzaakt doordat ze berichten uit de omgeving horen van mensen die nieuws-moe zijn door alle negatieve berichtgeving – een verschijnsel dat ook Gyldensted (2015) signaleert. Sommige redacteuren zijn van mening dat een concept als constructieve journalistiek, met een focus op meer nuance en betrokkenheid, deze nieuwsmoeheid tegen kan gaan:

Ja, ik hoor dat toch best wel veel in mijn omgeving. Ik denk ook wel dat dat zo is. Je zit niet altijd met die blik op naar het nieuws te kijken, maar soms kijk ik ook wel eens een uitzending van ons en dan denk ik 'Ja, het is alleen maar 112-nieuws en aanrijdingen en ongelukken. Hoe blij wordt een kijker hier nou van? Wat heb ik er eigenlijk aan?' Dus ik denk wel dat het... Ja, ik ben wel voorstander. (Anniek Enthoven)

Een groot deel van de redactie was echter sceptischer tegenover de plannen. Enerzijds komt dit door de rolperceptie die sommige redacteuren van 'de journalist' hebben. Met name de oudere redacteuren leken volgens de geïnterviewden vast te willen houden aan hun visie van de journalist in de waakhond-rol en vinden dat een *service*-rol, zoals Mellado en Van Dalen (2014) beschrijven, niet tot de journalistieke taken behoort. Een van de redacteuren illustreert dit in het interview door enkele reacties te noemen die op de redactie hoorbaar waren op het moment van de introductie:

"Wat een onzin, daar zijn wij toch niet voor?', 'Wij hoeven dat toch niet te doen?', 'Wij moeten de problemen aan de kaak stellen, wat er mee gebeurt dat is aan de politici of aan die en die en die om dat op te pakken, of aan de samenleving, dat is niet onze rol, wij nemen een hele andere rol aan.' [...V]an het overgrote gedeelte van de redactie had ik in ieder geval het idee van dat ze een beetje op de achterste benen stonden van 'is dat wel zo'n slim plan en moeten we daar echt wel in door gaan'." (Nick Blakenburg)

Ook de eerder geschetste onduidelijkheid over het concept in het algemeen speelde een rol in de scepsis. De vooroordelen die Gyldensted (2015) en Corten (2016) aanhalen, over het bijvoorbeeld niet kritisch en alleen maar positief zijn van het concept, waren bij een deel van de redactie aanwezig. Ten slotte zorgden ook de vele veranderingen binnen de omroep in de periode voorafgaand aan de introductie van constructieve journalistiek voor een kritische blik:

"Nou ja, iedereen is natuurlijk, zo zijn wij, vrij sceptisch, van 'God, daar gaan we weer, weer wat nieuws, wat moeten we er nu weer mee? We waren weer net gewend aan dit en nu gaan we dat weer doen.' Dus ja, ik wil niet zeggen dat iedereen er gelijk nu in geloofde." (Sander Knura)

Wat hen betreft is er dus vooral behoefte aan continuïteit, in plaats van steeds opnieuw andere werkwijzen te moeten aanleren.

4.2 De uitrol van constructieve journalistiek

Na de introductie volgt de periode van de uitrol van de constructieve journalistiek binnen Omroep West. In de interviews is gevraagd of en op welke manier het concept zich binnen de omroep heeft ontwikkeld en hoe de redactieleden daarmee omgaan.

De journalisten halen in totaal twaalf verschillende aspecten aan waaraan volgens hen te merken is dat de constructieve journalistiek al dan niet zijn plaats heeft veroverd binnen Omroep West. Hoewel ze bij

elkaar zeven argumenten noemen die ondersteunen dat constructieve journalistiek wel goed is ingedaald en slechts vijf argumenten die laten zien dat dit niet het geval is, is het negatieve oordeel het meest aanwezig onder de redacteuren. Zes van de tien geïnterviewden benoemen aspecten waaruit blijkt dat constructieve journalistiek voet aan de grond heeft gekregen op de redactie, terwijl acht van de tien respondenten argumenten geven waarom dit niet het geval is. Vier van die acht noemen zelfs alleen maar negatieve voorbeelden. Vier redactieleden noemen meerdere aspecten die onder te verdelen zijn binnen beide standpunten. Een overzicht van deze twaalf aspecten staat in punt 9 van de codeboom, die te vinden is in bijlage 3.

4.2.1 Een geslaagde uitrol

De zes journalisten die de uitrol in zekere mate als geslaagd bestempelen, noemen in totaal zeven aspecten waaruit dit blijkt. Zo komt het concept volgens hen onder meer ter sprake bij redactievergaderingen. De manier waarop er met de werkwijze wordt omgegaan, is volgens hen door de tijd heen veranderd: waar constructieve journalistiek in het begin met name op een grappende manier werd aangehaald, is de ondertoon in de loop van de tijd steeds serieuzer geworden:

“Die ochtendvergadering, dat wel eens iemand opeens een beetje advocaat van de duivel speelt en dan roept: 'Maar jongens, als we dit nou eens constructief aan gaan pakken'. Waarop er dan een beetje in het begin heel erg gegniffeld werd, maar nu inmiddels ook wel mensen echt serieus zeggen van 'Oh ja, nou, kunnen we eens kijken hoe we dat dan gaan doen'.” (Anniek Enthoven)

Daarop aansluitend dient de Facebook-Livevergadering op vrijdag ook als argument. Binnen deze vergadering hebben de kijkers de kans om via reacties op de livevideo onderwerpen aan te dragen en te reageren op wat er wordt besproken. Dit komt enerzijds de betrokkenheid van de kijkers ten goede, en anderzijds helpt het bij het wegnemen van de scepsis van de redacteuren:

“We hebben een dossier-pagina zeg maar [omroepwest.nl/facebookenlive](https://www.omroepwest.nl/facebookenlive), daar zie je alle verhalen die daar uitgekomen zijn en dat zijn er inmiddels meer dan honderd of zo, dus dat zijn er best wat en daardoor zijn veel mensen er nu ook wat minder sceptisch...” (Nick Blakenburg)

Behalve bij de vergaderingen zit de constructieve journalistiek volgens deze groep journalisten ondertussen ook in de hoofden van de redacteuren. Dit komt bijvoorbeeld naar voren in bepaalde onderwerpkeuzes die worden aangedragen. Deze zijn soms positiever en bevatten minder ‘hard nieuws’ dan eerst het geval was. Ook wordt er door journalisten constructief nagedacht over de inhoud van de uitzendingen:

“En je ziet het ook terug in de keuze van bijvoorbeeld de televisie-uitzending soms, dat we toch besluiten om te beginnen met een constructiever verhaal in plaats van 'het bleeds het leads' weet je? Niet het moord en doodslag, maar een iets constructiever verhaal dat toch wat hoger in de uitzending komt bijvoorbeeld.” (Sander Knura)

Ook zo'n aanpak met ook aandacht voor positievere elementen komt, zoals Peters (2011) uiteenzet, de betrokkenheid van het publiek ten goede.

De redacteuren geven ook aan dat het concept tijdens de werkzaamheden in gedachte opkomt. Voor hen lijkt de tactiek dus te werken om het concept rustig in te laten sijpelen. Sommige redacteuren geven bijvoorbeeld aan dat ze nu meer stilstaan bij de mogelijkheid om een andere benadering te kiezen dan dat ze eerst deden. Daarbij helpt het volgens hen dat de verwarring over wat constructieve journalistiek precies inhoudt, gaandeweg steeds meer verdwenen lijkt:

“In het begin werd nog wel eens constructief verward met positief, van 'oh, maar mogen we dan niet meer kritisch zijn?' En dat is wel zo goed als uit de wereld zeg maar.” (Sander Knura)

Zoals de persoonlijke definities van de journalisten laten zien (zie subparagraaf 4.1.1), is deze uitspraak overigens in de praktijk niet gegrond. Het merendeel van de journalisten is zich niet bewust van het complete beeld van constructieve journalistiek. Velen benoemen bijvoorbeeld niet de elementen die afkomstig zijn uit de positieve psychologie, zoals McIntyre in haar definitie wel verwerkt.

Ten slotte wordt ook de rol van de leiding aangehaald als het gaat over aspecten waaraan te merken is dat constructieve journalistiek voet aan de grond krijgt. Volgens twee redacteuren was de begeleiding, zeker in de eerste periode na de invoering, goed geregeld. Met regelmaat spraken de journalisten onder vier ogen met de leiding over de mogelijkheden om hun producties nog constructiever te maken. Ook waren er plannen voor videoboodschappen, waarin wekelijks enkele journalistieke producties zouden worden besproken:

“[Renée was] bezig met een soort videoboodschap waarin ze... Dat wilde ze wekelijks gaan doen, twee of drie items van ons erbij pakken, van 'jongens, hè, dat hebben we dus nogmaals zo op de ouderwetse manier gedaan, dat had je ook constructiever kunnen aanpakken door deze en deze vraag te stellen, door deze en deze bronnen te spreken'.” (Brian van der Bol)

Daarnaast houdt de leiding ook het contact met andere mediabedrijven over constructieve journalistiek in stand:

“We hebben binnenkort een dag voor, daar zijn jullie volgens mij ook bij, het NL-Mediaevent, de ROOS-dagen, daar houd ik dan een kort praatje over wat wij precies doen. En er is binnenkort ook weer een dag in Utrecht over regio-journalistiek, daar vertel ik over een praatje over vraag-gestuurde- en constructieve journalistiek. Dus die contacten onderhoud ik.” (Brian van der Bol)

4.2.2 Een mislukte uitrol

Al deze aspecten, afkomstig uit zes van de tien interviews, zijn door de journalisten zelf aangedragen om aan te tonen dat constructieve journalistiek op een goede manier haar intrede heeft gedaan bij Omroep West. In acht van de tien interviews worden echter (ook) argumenten aangehaald die tonen dat het concept volgens de journalisten nog helemaal niet goed aanwezig is op de redactie. Opvallend hierbij

is dat al deze aspecten haaks staan op de positieve argumenten. Waar bijvoorbeeld bepaalde redacteuren zeggen dat de leiding of de redactievergaderingen laten zien dat constructieve journalistiek zich ontwikkelt binnen de omroep, verklaren andere redacteuren dat binnen deze aspecten juist geen ontwikkeling zichtbaar is.

Een van die tweezijdige aspecten is de rol van de leiding: waar sommigen positief waren over de leiding die aan het project werd gegeven, zijn anderen kritischer over de aansturing van het project. Zij vinden bijvoorbeeld dat er meer gedaan moet worden om daadwerkelijk iets te veranderen op de redactie en bij de journalisten:

“We hebben een paar bijeenkomsten gehad, we hebben wat sheets gehad, we hebben een rapport gehad, Renée heeft een keer een toelichting gegeven, maar dat is niet voldoende om iets te veranderen op de redactie. Daar moet gewoon iedere dag, moet daar bij de vergadering over gepraat worden. [...] En dan pas beklijft het. Niet door een rapport te schrijven en te zeggen 'joh, we gaan het zo doen'.” (Maarten Braakema)

Daarnaast wordt de manier van communiceren vanuit de leiding niet altijd als positief beschouwd en werkt de soms negatief ingestoken communicatie zelfs averechts. Zij denken dat een constructieve manier van communiceren efficiënter werkt:

“Laat ik het zo zeggen dat als je een streng mailtje stuurt van 'Waarom heb jij dit verhaal zo gedaan? Dat is toch heel erg ouderwets'. Of als je het op een veel constructievere manier aanpakt, dan kan het veel meer effect hebben. (...) Het is, ja, héél erg vaak hetzelfde verhaal vertellen, héél erg vaak concreet bij onderwerpen, bij items die mensen hebben gemaakt, gewoon de vraag stellen van 'Goh, waarom heb je dit zo gedaan, had dat misschien zo gekund'. En als zo'n iemand dat niet kan of niet wil, een beetje geïrriteerd wordt of zelfs een beetje bozig, dan gaat het zelfs tegen je werken.” (Brian van der Bol)

Niet alleen het gebrek aan voldoende actie en goede communicatie speelt een rol binnen het negatieve oordeel over de leiding van deze groep. Door persoonlijke omstandigheden heeft projectleider Renée Rijff haar taken voor een bepaalde periode naast haar neer moeten leggen. Tijdens het afnemen van de interviews was ze nog niet teruggekeerd. Deze onvoorziene omstandigheid is volgens de redacteuren van invloed op de aanwezigheid van constructieve journalistiek op de redactie. Zij hebben het gevoel dat de ontwikkeling van constructieve journalistiek binnen de omroep stilstaat:

“Renée heeft het geprobeerd, die heeft een begin gemaakt, maar voordat het echt goed is ingevoerd of voordat iedereen er van overtuigd is van 'dat idee dat moet gebeuren', of voordat het in de organisatie zit... Is zij nu ziek en nu gebeurt er niks.” (Maarten Braakema)

Redacteur Brian van der Bol treedt sindsdien op als plaatsvervangend aanstuurder van, zoals ze het zelf noemen, Journalistiek à la West. Hij heeft echter nog meer taken, waardoor hij niet zijn volle aandacht aan dit project kan geven. De aansturing wordt evenmin overgenomen door de eindredacteuren. Daarvoor is het volgens één van de geïnterviewden nog te vroeg:

“En we zijn nog niet zo ver dat ook de eindredacteur hier, laat ik het zo maar even noemen, dat als een soort standaard in z'n genen heeft.” (Henk Ruijl)

Het kritische oordeel over de uitrol van constructieve journalistiek is niet alleen gebaseerd op de rol van de leiding. Ook het gebrek aan aandacht voor het concept in het algemeen, en specifiek in de vergaderingen, wordt aangehaald. Opnieuw is opvallend dat er een tegenstelling zichtbaar is: waar twee redactieleden stellen dat constructieve journalistiek wel in de vergaderingen aan bod komt, benoemen vijf redacteurs dat dit niet of nauwelijks het geval is.³ Volgens de laatste groep komt het hooguit vluchtig ter sprake, maar evalueren ze nooit specifiek op constructieve journalistiek:

“En daar wordt soms heel hard ook ineens geroepen van 'O ja, daar kunnen we dan een mooie constructieve twist aan geven', en dan wordt die snel in een zinnetje een soort van ingevuld en dan heb ik vaak het idee van 'ja, maar wat is nou de, wat gaan we dan echt constructief dan doen of zo?' Maar dan gaan we gelijk weer door op het volgende onderwerp.” (Nick Blakenburg)

“Nou, wij evalueren de uitzendingen altijd elke dag, hè. [...] En dan komen er dingen van 'nou, dit technisch klopte niet, of daar werd de verkeerde vraag gesteld'. Het is dan niet per se van dat we het evalueren op de constructieve journalistiek. Dat niet.” (Lot van Bree)

Een laatste aspect waarover de meningen verdeeld zijn, is de mate van onduidelijkheid over het concept. Sommige redacteurs stellen dat het gaandeweg duidelijker is geworden wat er precies bedoeld wordt met constructieve journalistiek, terwijl andere journalisten het nog steeds onduidelijk vinden en daardoor terugvallen in hun oude rol en werkwijze:

“Heel veel mensen, ook bij ons, weten nog stééds niet precies wat constructieve journalistiek precies is, hè. De traditionele misverstanden bestaan nu nog steeds, heel veel mensen denken dat er dan wordt bedoeld dat stukken per se positief moeten zijn, of zo.” (Brian van der Bol)

Die onduidelijkheid, zoals ook blijkt uit hun eigen definities van het begrip (zie subparagraaf 4.1.1), zorgt er ook voor dat het voor sommige journalisten lastig is om het concept te implementeren in hun werkzaamheden.

4.3 Implementatie in de eigen werkzaamheden

Een invoering van een nieuwe werkwijze op een redactie is vanzelfsprekend van invloed op de manier waarop de journalisten hun werkzaamheden ervaren en uitvoeren. Vandaar dat er in de interviews ook is gevraagd naar de manier waarop de constructieve journalistiek terugkomt in de dagelijkse

---

³ Uit de vier bijgewoonde redactievergaderingen blijkt dat constructieve journalistiek op zichzelf niet wordt geëvalueerd. Het begrip zelf komt vrijwel niet ter sprake. Als het wordt aangehaald, is het vluchtig en niet altijd serieus bedoeld, zoals blijkt uit de soms lachende manier waarop het wordt benoemd. Aan constructieve journalistiek gekoppelde kenmerken, zoals alternatieve invalshoeken, nuance aanbrengen en betrokkenheid, komen wel met regelmaat ter sprake. De live-vergadering op Facebook, waarmee de betrokkenheid met het publiek wordt versterkt, behoort ook tot een van de bijbehorende kenmerken.

werkzaamheden. De verschillende stappen in het maakproces van een journalistiek videoproduct komen aan bod: het kiezen van de invalshoek, het draaien op locatie en de uiteindelijke montage. Ook is aan hen gevraagd of ze meer tegen problemen aanlopen als ze een onderwerp constructief benaderen dan wanneer ze dit niet doen. De bevindingen van deze kwesties worden in deze paragraaf behandeld.

4.3.1 Invalshoek

Uit de interviews blijkt dat vrijwel geen van de redacteuren sinds de invoering van het concept bewuster bezig is met het vooraf bedenken van andere, meer constructieve invalshoeken voor een item. Constructieve journalistiek heeft in deze fase van het productieproces dus geen voet aan de grond gekregen. Één iemand gaf aan het weliswaar prettig te vinden om na te denken over een constructieve invalshoek, maar in de praktijk komt een eventuele daadwerkelijke constructieve invalshoek pas tijdens het maken van het item naar voren:

*“Ja, ik vind het zelf dus wel prettig om over een constructieve invalshoek na te denken, want ons werk is al zo pessimistisch, negatief, probleem-zoekend, kijk eens wat een ellende [...] **“Maar was het bijvoorbeeld in dit geval, maar meer in het algemeen ook, van dat dat besef van 'ik kan het misschien constructief gaan benaderen' tijdens het proces zelf komt, of bedenk je dat wel van te voren?”** “Nee, niet van te voren.” **“Dus echt meer tijdens het proces zelf dat het...”** Ja. En mijn ervaring is tot nu toe dat dat steeds zo geweest is, ja.” (Anniek Enthoven en Milco Feijnenbuik)*

Veel redactieleden signaleren dus geen toename in het bewust nadenken over een constructieve invalshoek sinds het concept is geïntroduceerd. Het advies van Entman (1993) over het verder kijken dan dit dominante frame lijkt in eerste instantie dus nog lastig te praktiseren voor de redacteuren. Dit komt volgens de redacteuren bijvoorbeeld doordat ze gewend zijn aan een vast werkpatroon, waardoor ze het concept moeilijk te implementeren vinden. Als ze een reportage toch als constructief zien, ligt dit volgens hen verscholen in het onderwerp zelf en is het niet afhankelijk van de aanvliegroute ervan:

“[I]k denk dat het constructieve vaak meer in de onderwerpkeuze zit. Iets meer aan de voorkant zeg maar, dan in het uiteindelijke eindproduct. Bij mij, in ieder geval.” (Jens van Pieterse)

Daarnaast zijn de redacteuren volgens henzelf vooral bezig met het maken van goede en complete nieuwsverhalen en het bovenhalen van de feiten. Als het eindresultaat daardoor constructief wordt, is dat voor hen mooi meegenomen, maar het is geen vereiste:

“Nee, je wilt natuurlijk altijd zo veel mogelijk feiten verzamelen en als je daarmee een oplossing aandraagt of als je een zo compleet beeld schetst dat het ineens blijkt dat mensen denken 'oh wauw, nu we dit allemaal weten, kunnen we dit gaan doen', dan is dat heel mooi meegenomen en heb ik het ineens constructief benaderd.” (Sander Knura)

Hoewel de redacteuren dus vrijwel niet bewust nadenken over een constructieve invalshoek, wil dat niet zeggen dat hun benadering van een onderwerp niet constructief is. Onbewust kan het idee toch in de hoofden van de redacteuren zijn geslopen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat enkele journalisten aangeven dat ze tijdens het werk sneller dan voorheen geprikkeld worden om een andere invalshoek te kiezen dan ze in eerste instantie voor ogen hadden:

“Toen sprak ik ook de politiemann die die bende had opgepakt en daarmee bezig was geweest en die ging een heel verhaal doen over hoe dat dan, hoe ze daar bovenop zitten en hoe goed ze die mensen aan het begeleiden zijn. En eerst dacht ik echt van 'pfff, wat moet ik hier allemaal mee. Dat negeer ik'. Maar zelfs die gedupeerde die begon daarover, van 'maar waar het om gaat is dat we niet nog een keer zoiets krijgen in de wijk. En het zijn allemaal Marokkaanse jongens en die moeten we opnemen in de gemeenschap'. En toen dacht ik van 'Nou Anniek, haal dat bord voor je kop nou gewoon weg. Dat moet ook in dat item'.” (Anniek Enthoven)

Er is nog een andere, meer genoemde reden waarom de introductie van het concept geen invloed heeft gehad op het bewust nadenken over een constructieve invalshoek. De helft van de redacteuren geeft aan dat ze van nature altijd al in een zekere mate constructief nadenken over een aanvliegroute. De introductie van constructieve journalistiek heeft daaraan dus niets veranderd:

“Ik ben altijd wel van het glas halfvol in mijn hele leven. Dat heeft wel veel constructieve elementen in zich. Dus toen ik kennismakte met het formele constructieve journalistiek, dacht ik 'maar dit doe ik eigenlijk al heel lang.' [...] Journalistiek is voor mij altijd wel een soort van weg naar, komma plaatsen, geweest en hoe help je dingen verder.” (Henk Ruijl)

“Ja, nou ja, ja misschien onbewust, maar je bent sowieso altijd op zoek naar een manier waarop je reportages wat meer onderscheidend zijn. En dit is wel een manier om een verhaal anders te brengen, [...] een beetje dichtbij de kijker en vrij persoonlijk. Dus ik denk dat zo'n aanpak zoals ik het omschreef daar wel meer bij past.” (Boyan Ephraim)

Deze laatste quote sluit aan bij de theorie over de rolperceptie van journalisten, zoals Mellado en Van Dalen deze beschreven (2014). De mogelijke kloof waarover zij spreken met betrekking tot verschillende rolpercepties is voor deze journalist juist kleiner geworden: zowel de omroep als hijzelf ziet de journalist in een *service-* en *civic-*rol.

4.3.2 De productie

Hoewel de constructieve journalistiek vrijwel geen bewuste invloed heeft bij het bepalen van een invalshoek, geeft driekwart van de redacteuren aan dat het concept in het maakproces van de journalistieke productie wel aanwezig is. Dit merken ze bijvoorbeeld aan de in de vorige subparagraaf benoemde prikkels om tijdens het maakproces van invalshoek te veranderen, waardoor aspecten een andere relevantie krijgen:

“Of je dat nu sneller herkent of zo, of dat je sneller accepteert van 'Oh ja, ja, hè, ik ga het niet doen zoals ik het bedacht had, maar ik ga het even over een andere boeg gooien.' Hoe dat dan kan, dat weet ik niet, maar ik merk het wel.” (Anniek Enthoven)

Hoewel de redacteuren er niet altijd bewust mee bezig zijn, merken ze met terugwerkende kracht dat er verschillen zitten in een maakproces van een item dat als constructief kan worden gezien en eenzelfde proces bij een doorsnee item. Een van die verschillen betreft volgens de journalisten de vraagstelling. Ze ondervinden dat de vragen bij een constructief item meer oplossingsgericht en genuanceerd zijn:

“Zeker de vraag aan bijvoorbeeld iemand die gedupeerd is: 'maar wat heb je er zelf dan aan gedaan?' Een beetje die lijn van vragen stellen, dat wel.” (Sander Knura)

“Nou, je moet in je denken wel een andere stap maken: even afstand nemen, een stap verder dan 'oh, we hebben iets, we gaan twee politici en dan hup, een itempje'. Je moet wel proberen af te sluiten met een iets... Nou ja, waar mensen toch iets mee kunnen of zo.” (Maarten Braakema)

Die zoektocht naar iets waar mensen wat aan hebben, heeft ook een positiever gevoel bij de lezer tot gevolg. Volgens Pals (2006) zorgt een oplossing er immers voor dat de lezer het verhaal kan afsluiten. Dit positieve gevoel kan volgens de journalisten ook ontstaan door met de vraagstelling meer op de emotie te focussen. Peters signaleerde in 2011 al de beweging van een journalistiek die steeds meer emotie toelaat in de producties. De redacteuren merken dat deze grotere aandacht voor emotie niet alleen in de vraagstelling terugkomt, maar ook in de samenstelling van de uitzending:

“Volgens mij was dat deze uitzending ook. Toen begon ik met een meisje dat was geboren langs de snelweg. En het was toch een beetje de talk-of-the-town zeg maar. Terwijl andere mensen die die dag op de redactie zaten, zeiden van 'ja, daar begin je toch niet mee, met zoiets? Dat is echt een klein verhaaltje.' Maar dan denk ik van ja, iedereen heeft het erover, het gaat op internet als een tierelier. Iedereen vindt het leuk om te lezen. Het is gewoon even een fijne boodschap in een tijd van niet fijne boodschappen zeg maar.” (Boyan Ephraim)

Ten slotte proberen de journalisten ook om mensen met verschillende meningen met elkaar in gesprek te laten gaan. Zodoende ontstaat er enerzijds een meer genuanceerd verhaal en vergroot het anderzijds de betrokkenheid met het publiek. Dit doen ze bijvoorbeeld door burgers en politici met elkaar samen te brengen:

“Ik wist ook niet hoe het zou uitpakken, maar ik heb er naast gestaan en ik heb natuurlijk wel een beetje van gezegd van 'joh', een begin gegeven van 'nou, wat vinden jullie?'. En vervolgens voltrok het zich gewoon zoals ik zou hopen dat het zich zou voltrekken, met mij op afstand. Expres ook. Dus, ja, er zit ook een vraagje van mij nog in, geloof ik. Maar verder is het gewoon een gesprek tussen hen, met voice-over van mij dan wel er tussen door.” (Lot van Bree)

Hoewel de meesten dus sinds de invoering van het concept een verschil waarnemen binnen het produceren van het item vanuit een constructieve werkwijze in vergelijking met een niet-constructief

item, geldt dit niet voor iedereen. Sommige redacteuren passen volgens henzelf van nature al veel constructieve kenmerken toe in hun reportages:

“Dus in die zin proberen we dat wel constructief, of zo, dat je 'what's in it voor me'-elementen in te bakken.” “En deed je dat ook al voordat het plan van constructieve journalistiek er was?” “Ja, ja.” “Dus het heeft niet specifiek dan...” Nee, want ik [...] heb deze beweging, heb ik al heel vaak gezien. De ene keer heet het constructieve journalistiek en de andere keer zegt iemand, 'ja, maar de vraag 'what's in it for me' moet beantwoord worden' [... V]an sommige dingen, dan onthoud je dingen of blijven dingen, en ik vind dat die vraag van 'what's in it for me', vind ik altijd heel belangrijk.” (Maarten Braakema en Milco Feijnenbuik)

Deze uitspraak versterkt de theorie van Bro (2018) dat het idee van constructieve journalistiek niet nieuw is en dat (delen ervan) in andere benamingen al eerder het journalistieke veld zijn binnengedrongen.

4.3.3 De montage

De laatste stap binnen het maakproces van een nieuwsitem betreft de montage. Uit de interviews blijkt dat een deel van de journalisten ervaart dat binnen videoreportages de constructieve elementen niet in de visuele kant zitten, maar dat vooral de inhoud ervoor kan zorgen dat een item constructief wordt. Het is volgens hen onder andere te bewerkstelligen door het onderwerp zelf, de gebruikte quotes of voice-overteksten. Deze voice-overteksten kunnen bij een constructief item bijvoorbeeld meer de emotie opzoeken in plaats van de harde feiten:

“Als ik iets echt een beetje constructief aanpak, dan ga ik vaak wat meer op de gevoelskant van een verhaal zitten en dan begin je vaak al met een persoon, in plaats van 'Er is een brand geweest in Leiden.' Dan begin je met 'Petra is er nog steeds helemaal van ondersteboven. Ze moet nu op zoek naar een nieuwe woning, maar ze weet nog niet hoe' of zo. Ik noem maar even wat. Dus dat je meer met een persoon doet, op die manier ook. En ja, dat komt dan in de montage ook wel naar voren.” (Boyan Ephraim)

Dit hangt samen met de opbouw van een item. Volgens Gyldensted (2015) is het belangrijk dat verhalen als geheel worden opgebouwd en verteld. De toevoeging van emotie daarbinnen is volgens haar van belangrijke waarde. Een van de geïnterviewden beaamt dat dit inderdaad ook wordt toegepast:

“Dus wat je normaal gesproken zou doen [...] om de kijker er in te trekken zeg maar, zou je bijvoorbeeld kunnen beginnen óf met een hele harde uitspraak van iemand, óf met een heftig beeld. [...] En als je iets constructief gaat aanpakken dan zit je misschien iets minder op dat effect-bejag en dan ga je misschien het verhaal wat rustiger beginnen of anders beginnen.” (Brian van der Bol)

Bij een deel van de journalisten komt dit meer verhalende aspect dus terug tijdens de montage. Enkelens zien overigens geen enkel verschil binnen de montage van een constructief en een niet-constructief item:

“Maar je bent dus in die video's ook niet heel bewust bezig met 'ik ga dat nu constructief monteren', of zoiets? Nee. Nee. Nee, daar kan ik eigenlijk heel kort over zijn. Nee, ik denk echt meer na over de manier hoe het daar het best zal werken en ja, eigenlijk is... Ik vind het mooi als het wel constructief is dan, zeg maar. Maar ik kan nu eigenlijk, er komt bij mij geen voorbeeld in me op waarvan ik echt denk 'Dat was nou echt, dat heb ik op een constructieve manier aangepakt', zeg maar.” (Nick Blakenburg en **Milco Feijnenbuik**)

4.3.4 Moeilijkheden van constructieve journalistiek binnen het werk

De invoering van een nieuwe werkwijze kan voor mensen moeilijkheden met zich meebrengen. Vandaar dat er in de interviews ook is gevraagd of de journalisten bij het maken van een constructief item tegen problemen aanlopen die ze anders niet ervaren.

Bijna alle geïnterviewden bevestigen dat het maken van een constructief item meer tijd kost dan het maken van een niet-constructief item. Er worden echter verschillende redenen genoemd waarom dit het geval is. Een meerderheid koppelt de extra tijd aan het gegeven dat de nieuwe werkwijze nog niet goed in hun systeem zit:

“Dat ik er extra over na moet denken, misschien een extra persoon spreken, misschien een extra vraag stellen of... Ik denk dat het me meer tijd kost, omdat het blijkbaar nog niet in mijn systeem zit zeg maar. Dat zou een factor kunnen zijn.” (Sander Knura)

Als dit inderdaad de oorzaak is, zou het betekenen dat de extra benodigde tijd steeds meer afneemt naarmate het concept meer in het systeem geraakt. Anderen geven echter aan dat de extra productietijd nooit helemaal zal verdwijnen, omdat een constructieve benadering nu eenmaal meer werkzaamheden en handelingen vereist:

“Als ik gewoon op de oude manier naar de rechtbank ga, dan meld ik me aan, ga ik daar zitten, draai ik mijn item, interview ik een advocaat, zoek ik archiefbeeld op en heb ik met een dag een item gemaakt. En, ja, er iets anders tegenaan kijken betekent wel dat je én naar de rechtbank moet, zoals ik bij dit item gedaan heb, maar ook de dag daarvoor de politie moet interviewen en de politie moet zorgen dat ze een slachtoffer voor je geregeld hebben en daar moet je ook nog even langs. Dus het is nu twee dagen werk in plaats van één. En dat is er gewoon niet altijd.” (Anniek Enthoven)

Binnen sommige functies is het constructief willen nadenken sowieso een probleem. Een verslaggever die in zijn eentje op pad is, moet vaak al aan zoveel dingen denken dat het niet mogelijk is om ter plekke ook nog met constructieve journalistiek bezig te zijn:

“Nou, het is... Kijk, met camjo is het zo: het kan best wel veel werk zijn. [...] Dan moet je alles checken eerst, weet je, doet de microfoon het, is mijn geluid goed, heb ik genoeg batterijen bij me, heb ik genoeg geheugenkaartjes? Et cetera. [...] Ja, hebt gewoon al een bepaalde richting gekozen van te voren, dus dan is het best lastig om tijdens het draaien ook nog eens heel constructief te denken.” (Jens van Pieterse)

Naast dat het meer tijd kost, lopen de journalisten volgens henzelf ook tegen het probleem aan dat niet elke journalistieke portefeuille geschikt is voor een constructieve benadering:

“Dat weet ik niet, eerlijk gezegd. Dat weet ik niet. Ja, ik bedoel, ik ben net bij een leraar geweest, die heeft een jaar lang een meisje van zes betast en seksueel ontucht mee gepleegd. Ja, dan moet ik toch wel even een uurtje langer nadenken over een constructieve invalshoek.” (Sander Knura)

Dit argument is volgens Gyldensted (2015) niet gegrond. Volgens haar kunnen ook zwaardere onderwerpen prima met een constructieve benadering worden behandeld, omdat ook daarin sprake is van een mogelijkheid tot bijvoorbeeld de ontwikkeling van iemand of het nemen van beslissingen en dus het aandragen van mogelijke oplossingen.

Dat een constructieve invalshoek niet altijd mogelijk is, ziet overigens niet iedereen als een probleem. Sommige respondenten zien een constructieve benadering niet als een vaststaand frame, maar pas je het concept meer op een bepaalde mate toe. Zij zien geen hard onderscheid tussen een item dat of wel, of niet constructief is. Door het als een schaal te zien, leggen ze zichzelf dus minder druk op hun schouders om per se constructief te werk te gaan:

“Ik zie het dus niet als een soort dogma of ideologie waar ik aan moet voldoen. Ik zie het gewoon als iets extra's, wat je extra aan het denken zet. Want je probeert gewoon iets beter te maken. En, ja, als iets niet constructief kan, ja, dan zit het er gewoon niet in” (Brian van der Bol)

4.4 De mogelijkheden binnen videocontent

Eerdere wetenschappelijke onderzoeken focusten zich voornamelijk op tekstuele toepassingen van constructieve journalistiek. In dit onderzoek is juist gekeken naar hoe journalisten de mogelijkheden ervaren van constructieve journalistiek binnen videocontent. In de interviews is zodoende gevraagd naar de mogelijkheden om videocontent constructief te maken en hoe constructieve journalistiek binnen video zich verhoudt ten opzichte van de andere media-uitingen van Omroep West: radio en online.

4.4.1 Constructieve journalistiek in beeld

Zoals in subparagraaf 4.3.3 al stond beschreven, zien de meeste redacteuren vooral mogelijkheden voor een constructief item in het inhoudelijke gedeelte van een videoreportage, zoals in de voice-overteksten, de vraagstelling of het onderwerp zelf, en niet zozeer in het visuele aspect ervan. Welke beelden er bij het item worden gebruikt, heeft volgens hen geen invloed:

“Maar als je specifiek vraagt van 'gebruik je dan andere beelden', dan niet. Qua montage, ja, montage... Monteer je die beelden anders? Ook niet. Maar wel, hoe je je voice... je quotes, weet je wel. Dus de tekstuele zaken zeg maar. Ik denk dat je daar inderdaad je constructieve invalshoek in wegschrijft.” (Lot van Bree)

“Nee, het is meer inhoudelijk dat je dan je item omgooit, maar ik geloof niet... Ik weet niet of ik heel erg beeld-technisch... Moet ik even terugdenken aan wat ik tot nu toe gemaakt heb. Nee, eigenlijk niet. Nee.”
(Anniek Enthoven)

Deze ervaringen zijn opvallend, omdat volgens Gutmann (2012) juist beelden een extra laag kunnen bieden om een, in dit geval constructieve, boodschap over te dragen.

Enkele journalisten stellen dat er wel constructieve beeldkenmerken zijn. Deze kenmerken hebben volgens hen vooral te maken met het emotionele aspect van een verhaal, oftewel het gebruik maken van beelden die emotie oproepen. De journalisten gebruiken deze beelden overigens vooral vanuit de wens om een fijn gevoel te creëren en niet zozeer om per se constructief bezig te zijn:

“Volgens mij wat jij en ik, wat wij allemaal leuk vinden, als een klein kindje ergens rond loopt en iets oppakt en je hebt daar een shot van, volgens mij vinden wij dat allemaal mooi en leuk. En hebben we daar allemaal een fijn gevoel bij, om maar eens wat te zeggen. Dus die shots heb je er gewoon graag in. Maar dat heb je niet alleen maar omdat je constructief wilt zijn, maar dat heb je omdat je gewoon een fijn gevoel wilt overbrengen volgens mij.” (Lot van Bree)

Hoewel het dus geen bewuste keuze voor constructieve journalistiek is, vormt de toevoeging van emotie wel een constructief element. Volgens Peters (2011) heeft het tot gevolg dat het publiek zich ook meer betrokken voelt bij het item.

4.4.2 Constructieve journalistiek in verschillende mediavormen

Doordat de redacteurs van Omroep West content maken voor zowel radio als televisie als online, zijn zij in staat om te bepalen hoe constructieve journalistiek zich binnen deze drie mediavormen tot elkaar verhoudt en welke rol video daarin speelt.

Een kleine meerderheid van de respondenten is van mening dat het in theorie niet uitmaakt voor welk medium je iets constructiefs wilt maken. Zij vinden dat zowel op radio als televisie en online constructieve journalistiek mogelijk is:

“Ik denk dat dat in principe niet uitmaakt, nee. Kijk, je hebt natuurlijk verschillende vormen, hè, ik bedoel... Jullie zijn natuurlijk bekend met de Hearken-module, die gaat er in principe vanuit dat als het een radio of tv-item is, dat ook echt de vragensteller mee op pad gaat. En, ja, dat is natuurlijk een dimensie waarmee... Dat je aan het verhaal kan geven. Maar je kan in een geschreven Hearken-verhaal, dat doen wij ook weleens, gewoon een vragensteller, als die bijvoorbeeld niet in beeld wil of zo, dan doen we een citaat van mevrouw Jansen uit Poeldijk, hè. Dat kan ook.” (Brian van der Bol)

Het zijn volgens hen vooral de externe factoren die een onderscheid tussen de mediavormen maken. Zo is niet elk onderwerp voor elk medium geschikt en is ook niet bij elk onderwerp een constructieve benadering mogelijk. Een grote rol hierin spelen de eigenschappen van de mediavormen. Televisie

wordt bijvoorbeeld vaak lastiger bevonden dan online en radio, omdat er bij het maken van een televisie-item meer werk komt kijken dan bij het schrijven van een online artikel. Daarbij zijn de beelden die de journalist krijgt voorgeschoteld bepalend of er sowieso een videoreportage van te maken valt, of dat het in tekst beter uitpakt. Ten slotte is een televisie-item vaak beperkt tot een lengte van ongeveer anderhalve minuut, terwijl er online meer ruimte is voor nuancering en dus voor constructieve journalistiek:

“En omdat je natuurlijk heel veel, een item is natuurlijk maar anderhalve minuut, dus je moet ook echt gewoon heel strikt je keuzes maken, van ‘Wat ga ik doen?’ en dat is natuurlijk weer het voordeel van online, daar kan je wel alle kanten belichten.” (Margriet van der Zee)

“En in de tekst kan je natuurlijk veel meer informatie kwijt. Ik bedoel, als je één zo'n alinea in voice-over zou vertellen, dan ben je gewoon een halve minuut verder. Dan ben je een derde van je item kwijt, weet je.” (Jens van Pieterse)

Deze eigenschappen staan echter dus los van een al dan niet constructieve benadering, maar zorgen er volgens de redacteuren wel voor dat een constructief item op televisie minder tot zijn recht komt. Een artikel online is volgens de redacteuren dus geschikter om constructief te benaderen dan een reportage voor televisie. Volgens hen valt binnen online ook de meeste winst te behalen voor de constructieve journalistiek:

“En ik denk ook, ook met wat ik net zei over die giftige discussies op Twitter, misschien is daar ook wel de meeste, hoe noem je dat, de meeste winst te behalen, uiteindelijk online, voor de constructieve journalistiek. Tv is toch uiteindelijk wel wat meer, vind ik, ja, dat is ook wat beschouwender, van zichzelf uit.” (Lot van Bree)

“Als je op tv geen quotes hebt, heb je geen item. Heb je niks eigenlijk, weet je? Dus je kan wel leuk beelden draaien, maar daar heb je echt geen reet aan. En met online heb je veel meer vrijheid, weet je? Je kan een meldpunt openen, je kan de vijf vragen doen, weet je.” (Jens van Pieterse)

Volgens de redacteuren zouden alle media-uitingen in potentie dus even geschikt zijn voor een constructief product. Afgaande op Bednarek en Caple (2012) lijkt televisie – met een multimodale mogelijkheid in tekst en beeld – zelfs het meest geschikt voor een constructief item. Het zijn echter vooral de restricties die televisie en de mogelijkheden die online met zich meebrengen die de eerstgenoemde het minst geschikt maakt voor constructieve journalistiek, terwijl de laatstgenoemde het meest geschikt wordt geacht volgens de redacteuren van Omroep West.

5. Conclusies & discussie

Deze studie heeft onderzocht hoe de redacteuren van Omroep West die zich bezighouden met videocontent de introductie en uitrol van constructieve journalistiek binnen de omroep hebben ervaren. In dit onderzoek wordt er over constructieve journalistiek gesproken zoals Karen Elizabeth McIntyre het begrip in 2015 heeft gedefinieerd, namelijk als ‘een opkomende vorm van journalistiek waarbij technieken van positieve psychologie worden toegepast in het maken van nieuws, om zodoende meer productieve en betrokken verhalen te maken, zonder de journalistieke kernwaarden te verloochenen’ (p. 9). Dit onderzoek kent enerzijds een focus op hoe de redacteuren van de omroep de introductie en uitrol van het concept in het algemeen hebben ervaren. Anderzijds is er onderzocht wat hun ervaringen zijn met het toepassen van constructieve journalistiek binnen hun werkzaamheden omtrent videoproducties en met de visuele mogelijkheden van het concept.

De meerderheid van de redacteuren beoordeelt zowel de introductie als de uitrol van constructieve journalistiek kritisch. Wat de introductie betreft komt deze kritische houding volgens hen vooral door het ontbreken van zowel een plenaire discussie over het concept voorafgaand aan de invoering als voldoende duidelijke informatie na de introductie. Deze onduidelijkheid leidt bij de journalisten tevens tot inhoudelijke misverstanden, scepsis en verschillende definities van het concept. Enkele constructieve kenmerken van Hermans en Gyldensted worden bijvoorbeeld veelvuldig door de redacteuren genoemd, zoals het samenwerken met het publiek en het bij elkaar brengen van verschillende groepen mensen, terwijl andere kenmerken, zoals het aanbrenge van nuance in verhalen, bijna niet ter sprake komt. De redacteuren zijn zich eveneens minder bewust van de emotionele aspecten van de positieve psychologie, die McIntyre in haar definitie benoemt. Daarnaast hebben vooral de oudere redacteuren moeite met het concept en de vereiste journalistieke rolperceptie daarvoor: ze willen liever vasthouden aan de *watchdog*-rol en zien daarnaast geen ruimte voor de *service*- en *civic*-rollen die de constructieve journalistiek vereist.

Ook wat betreft de uitrol van het concept binnen Omroep West zijn meer redacteuren kritisch dan positief. Sommige journalisten verklaren dat de uitrol van constructieve journalistiek op de redactie goed is verlopen: de leiding kaart het concept regelmatig aan, de verwarring over de inhoud ervan lijkt verdwenen en ook in vergaderingen wordt het concept aangehaald. Toch blijkt dit positieve gevoel betrekking te hebben op slechts een deel van de elementen. Zo heeft de leiding weliswaar goede plannen, maar komt het niet tot een goede uitvoering ervan: de communicatie kan beter en commentaar op gemaakte producties kan veel constructiever. Ook het tijdelijk wegvallen van degene die de constructieve journalistiek binnen de omroep aanstuurt, is door de leiding niet voldoende opgevangen. Daarnaast komt het concept en haar kenmerken tijdens vergaderingen wel ter sprake, maar gebeurt dit slechts zijdelings en soms op een ironische manier. Een diepgaandere evaluatie van constructieve journalistiek daarbinnen lijkt te ontbreken. En terwijl de redacteuren zelf aangeven dat de verwarring

over de inhoud van het concept volgens hen verdwenen lijkt, hanteren ze verschillende definities van constructieve journalistiek en is er dus blijkbaar nog geen eensgezindheid over wat het concept precies behelst.

Het blijkt dus dat het bij de introductie en uitrol van een nieuw concept als constructieve journalistiek van belang is dat er binnen zo'n proces genoeg inhoudelijke informatie wordt gegeven over het concept en dat het met regelmaat in gesprekken moet terugkeren. Bij een gebrek daaraan is het volgens de redacteuren moeilijk om deze nieuwe werkwijze goed te implementeren op de redactie.

Naast de introductie en de uitrol van constructieve journalistiek in het algemeen is er in dit onderzoek ook gevraagd naar de implementatie ervan binnen de werkzaamheden van de redacteuren. De verschillende fasen in het productieproces van een videoreportage zijn hiervoor onderscheiden.

De redacteuren merken niet dat ze nu bewust kiezen voor een constructieve invalshoek. Een deel van hen is gewend aan het dominante frame van de focus op de problemen en komt daar moeilijk los van. Een ander deel ziet voor zichzelf als journalist sowieso een *service*- en *civic*-rol weggelegd en past dus van nature al constructieve kenmerken toe. Zij merken dus geen verschil sinds de introductie van het concept in vergelijking met de periode daarvoor.

Waar de invloed bij het bepalen van de invalshoek achterwege blijft, is deze wel aanwezig bij het maken van het item. De mate waarin dit gebeurt, hangt vooral af van het onderwerp zelf en minder van hoe het wordt benaderd. De verschillende constructieve kenmerken die Gyldensted en Hermans in hun artikelen noemen, komen allemaal in meer of mindere mate terug bij de journalisten. Zo geven sommige redacteuren aan dat ze bewuster bezig zijn met het beantwoorden van de 'wat nu?'-vraag en zodoende dus meer oplossings- en toekomstgericht zijn. Ook worden ze sneller geprikkeld om los te komen van hun dominante frame en proberen ze meerdere perspectieven van een verhaal te laten zien, onder meer door verschillende groepen mensen met elkaar in gesprek te laten gaan. Zodoende ontstaat er een genuanceerder beeld. Ten slotte is de constructieve invloed ook te merken in de vraagstelling, die soms door het publiek wordt aangedragen en daarnaast in sommige gevallen meer de emotiekant opzoekt.

In de montage proberen de redacteuren constructieve elementen toe te passen door de verhalen meer persoonlijk te maken, door er meer emotie in te verwerken en de opbouw en voice-over daarop aan te passen. Die grotere nadruk op het persoonlijke en de emotie versterkt volgens Peters (2015) de betrokkenheid van het publiek en zou dus de nieuwsmoeheid kunnen tegengaan. In die zin past constructieve journalistiek ook binnen zijn waarneming dat er steeds meer ruimte is voor emotie binnen de journalistiek.

Het constructieve aspect binnen videoreportages zit volgens de redacteuren overigens puur in de inhoudelijke – en meer tekstuele – elementen. De journalisten zien geen typische constructieve beeldkenmerken. De theoretische mogelijkheden van video voor constructieve journalistiek – het beeld voegt een extra frame-laag toe, waardoor er volgens Bednarek en Caple (2012) een multimodale

mogelijkheid ontstaat om de constructieve benadering zowel in tekst als in beeld uit te leggen – blijken in de praktijk dus moeilijk uitvoerbaar. Daarbij komt dat televisiereportages te maken hebben met een maximale tijdsduur van anderhalve minuut, waardoor er weinig ruimte overblijft voor nuance.

Hoewel de redacteuren dus kritisch zijn over de manier waarop constructieve journalistiek aan hen is en wordt opgelegd, zien ze het concept zelf als een nuttige werkwijze die goed toepasbaar is binnen de werkzaamheden. De journalisten zien in het concept de mogelijkheid om genuanceerdere en meer betrokken verhalen te creëren, waardoor ze uiteindelijk ook het negatieve imago van de journalistiek kunnen veranderen. Door meer betrokken verhalen te maken, krijgen ze immers meer binding met hun publiek, waardoor ze voor hen belangrijker worden en hun bestaansrecht als regionale omroep blijven behouden. Deze verschuiving van journalistieke grenzen (c.q. Gieryns theorie over boundary work) maakt dat constructieve journalistiek gezien kan worden als een middel om de autoritaire positie van de omroep ten opzichte van het publiek in stand te houden. Constructieve journalistiek heeft in theorie dus veel potentie, maar voor het slagen daarvan is een open blik en een goede aansturing noodzakelijk.

Dit onderzoek heeft geprobeerd een zo goed mogelijk beeld te schetsen van hoe een regionale omroep als Omroep West is omgegaan met de introductie en uitrol van de nieuwe werkwijze van constructieve journalistiek en hoe de redacteuren dit hebben ervaren. Toch kent dit onderzoek ook enkele beperkingen.

Een van deze beperkingen ligt verscholen in de gebruikte onderzoeksmethode. Voor dit onderzoek zijn een tiental semigestructureerde diepte-interviews gehouden. De geïnterviewde journalisten waren op de hoogte van het doel van de interviews en waren zich er zodoende van bewust dat de leiding uiteindelijk het resultaat van dit onderzoek te zien zouden krijgen. Hierdoor ontstaat het gevaar dat er soms sociaalwenselijke antwoorden zijn gekomen, of dat de journalisten niet vanuit zichzelf, maar vanuit hun functie antwoorden gaven. Dit kwam onder meer naar voren in één van de interviews, waarbij de geïnterviewde zijn antwoord begon met de zin “Nu gaan we even naar mijn persoonlijke opvatting, hè, als je het goed vindt.” Dit insinueert dat hetgeen wat de geïnterviewde daarvoor heeft verteld, niet zijn persoonlijke opvatting is. Hierdoor blijft er altijd een mate van onzekerheid of de uiteindelijke resultaten van de interviews daadwerkelijk weergeven hoe de redacteuren de introductie en uitrol van constructieve journalistiek hebben ervaren, of dat ze bijvoorbeeld een rooskleuriger beeld geven van de situatie.

Daarnaast zorgt het tijdelijk wegvallen van de aansturing van constructieve journalistiek binnen de omroep wellicht voor een vertekend beeld. Renée Rijff was aangesteld als motor achter het invoeringsproces. Zij zou onder meer door besprekingen en videoboodschappen ervoor zorgen dat constructieve journalistiek steeds bespreekbaarder zou worden op de redactie. Door haar afwezigheid is er tijdens de uitvoering van dit onderzoek minder aandacht binnen de omroep voor constructieve journalistiek dan oorspronkelijk bedoeld was. Dit kan tot gevolg hebben dat de bevindingen een negatiever beeld schetsen dan het geval zou zijn als Rijff wel aanwezig was. Overigens leidt dit tijdelijke

gebrek aan goede en constante leiding wel tot het inzicht dat zo'n leidinggevende rol volgens de redacteurs van groot belang is om zo'n invoeringsproces te laten slagen.

De conclusies uit dit onderzoek kunnen dienen als vertrekpunt voor verschillende vervolgonderzoeken. Het kan bijvoorbeeld interessant zijn om dezelfde mensen over één of twee jaar opnieuw te interviewen over hun ervaring met het concept, om zodoende te bepalen of er op langere termijn veranderingen zijn opgetreden in hun ervaringen met het werken volgens een nieuwe methode. Dit onderzoek schetst immers een beeld van een relatief korte termijn na de introductie van het concept (zeven maanden op het moment van interviewen).

Ook kan het nuttig zijn om de ervaringen te vergelijken met hoe het er werkelijk aan toe gaat in de praktijk. Waar deze studie is gebaseerd op de ervaringen van de redacteurs, zou een etnografie op de redactie kunnen uitwijzen hoe de constructieve journalistiek in de praktijk tot uiting komt binnen de werkzaamheden. De redactievergaderingen die ik uiteindelijk heb bijgewoond, bleken op zichzelf niet voldoende inzicht te bieden hierin en zijn zodoende niet opgenomen in deze studie. Een uitgebreidere etnografie van het gehele proces kan hierbij echter wel tot inzichten leiden.

Dit onderzoek kan ook als startpunt dienen voor soortgelijke studies bij andere mediabedrijven die overwegen om meer met constructieve journalistiek te gaan werken. Dit onderzoek is gedaan bij een regionaal mediabedrijf, maar kan evengoed worden toegepast bij lokale, nationale of internationale organisaties. Zodoende is af te leiden of de ervaringen die uit dit onderzoek zijn gekomen, als algemeen geldend kunnen worden beschouwd, of slechts toepasbaar zijn op deze casus. Het kan daarbij ook interessant zijn om specifiek naar één of twee nieuwsportfolio's te kijken, in plaats van naar de gehele redactie. Door zo'n specifiek onderzoek kan bijvoorbeeld duidelijk worden of een constructieve invalshoek binnen de politieke verslaggeving al dan niet beter werkt dan binnen misdaadjournalistiek.

Ten slotte kan deze studie aanleiding geven tot het doen van meer onderzoek naar constructieve journalistiek in audiovisuele nieuwsproducties. Er is tot op heden vrijwel geen wetenschappelijke literatuur te vinden over de rol van beeld en geluid binnen constructieve journalistiek. In dit onderzoek was het daardoor niet mogelijk om de ervaringen van de redacteurs met betrekking hierop te koppelen aan al bestaande theorieën. Met een toenemende aandacht voor multimediale nieuwsproducties is het echter zeer nuttig om ook de audiovisuele mogelijkheden van constructieve journalistiek te onderzoeken.

Literatuurlijst

- AD. (2018, 21 juni). NPO stopt met nieuwsprogramma Brandpunt+. Geraadpleegd op 21 juni 2018, van <https://www.ad.nl/show/npo-stopt-met-nieuwsprogramma-brandpunt~a3a7c6a7/>.
- Bednarek, M., & Caple, H. (2012). *News Discourse*. London: Continuum.
- Bell, A. (1991). *The Language of News Media*. Oxford: Blackwell.
- Bernard, H. R. (2011). *Research Methods in Anthropology. Qualitative and Quantitative Approaches*. Vijfde editie. Plymouth: AltaMira Press.
- Bol, J. (2017). *De constructieve journalist: de invloed van constructieve journalistiek op de journalistieke beroepspraktijk* (Masterthese). Journalistiek en Media, Faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam. Van <http://www.scripties online.uba.uva.nl/scriptie/635751>.
- Bro, P. (2008). Normative navigation in the news media. *Journalism*, 9(3), 309-329. Geraadpleegd op 22 januari 2018, van <https://doi-org.ezproxy.leidenuniv.nl:2443/10.1177%2F1464884907089010>.
- Bro, P. (2018). Constructive journalism: Proponents, precedents, and principles. *Journalism*, 1-16. Geraadpleegd op 23 juli 2018. DOI: 10.1177/1464884918770523.
- Carlson, M., & Lewis, S. C. (2015). *Boundaries of journalism: professionalism, practices and participation*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Corten, M. (2016, 11 september). Essay: De (zelf)destructie van constructieve journalistiek. *Maarten is benieuwd*. Geraadpleegd op 15 juli 2018, van <https://maartenisbenieuwd.wordpress.com/2016/09/11/essay-de-zelfdestructie-van-constructieve-journalistiek/>.
- Dingemans, K. (2017a, 2 mei). *Soorten interviews*. Geraadpleegd op 25 januari 2018, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/soorten-interviews/>.
- Dingemans, K. (2017b, 2 mei). *Validiteit in interviews*. Geraadpleegd op 25 januari 2018, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/validiteit-in-interviews/>.

- Dorlo, C. (2017, 23 december). *Een jaar lang 'goed nieuws', wat heeft het ons opgeleverd?* Geraadpleegd op 8 januari 2018, van <https://nos.nl/artikel/2208997-een-jaar-lang-goed-nieuws-wat-heeft-het-ons-opgeleverd.html>.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58. Geraadpleegd op 26 januari 2018, van <https://doi-org.ezproxy.leidenuniv.nl:2443/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>.
- Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. *American Psychologist*, 56(3), 218-226. DOI: 10.1037/0003-066X.56.3.218.
- Gieryn, T. F. (1983). Boundary-Work and the Demarcation of Science from Non-Science: Strains and Interests in Professional Ideologies of Scientists. *American Sociological Review*, 48(6), 781-795. Geraadpleegd op 27 juli 2018. DOI: 10.2307/2095325.
- Giullem, S. M. (2015). Migration Discourse. In K. Tracy, C. Ilie & T. Sandel (Eds.), *The International Encyclopedia of Language and Social Interaction* (1st ed.). Boston: Wiley & Sons, Inc.
- Gutmann, J. F. (2012). What does video-camera framing say during the news? A look at contemporary forms of visual journalism. *Brazilian Journalism Research*, 8(2), 64-79. <https://doi.org/10.25200/BJR.v8n2.2012.463>.
- Gyldensted, C. (2011). *Innovating News Journalism through Positive Psychology* (Masterthesis). Master of Applied Positive Psychology, University of Pennsylvania, Philadelphia. Van https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1024&context=mapp_capstone.
- Gyldensted, C. (2015). *From Mirrors to Movers. Five Elements of Positive Psychology in Constructive Journalism*. Loveland: GGroup Publishing.
- Haagerup, U. (2014). *Constructive News. Why Negativity Destroys the Media and Democracy – And How to Improve Journalism of Tomorrow*. Rapperswil: Innovatio.
- Hermans, L., & Drok, N. (2018). Placing Constructive Journalism in Context. *Journalism Practice*, 12(6), 679-694. Geraadpleegd op 23 juli 2018. DOI: 10.1080/17512786.2018.1470900.

- Hermans, L., & Gyldensted, C. (2018). Elements of constructive journalism: Characteristics, practical application and audience valuation. *Journalism*, 1-17. Geraadpleegd op 23 juli 2018. DOI: 10.1177/1464884918770537.
- International Organization for Migration (2018, 6 juli). *Mediterranean Migrant Arrivals Reach 46,449 in 2018; Deaths Reach 1,412*. Geraadpleegd op 21 juli 2018, van <https://www.iom.int/news/mediterranean-migrant-arrivals-reach-46449-2018-deaths-reach-1412>.
- Koetsenruijter, W., & Van Hout, T. (2018). *Methoden voor journalism studies*. Amsterdam: Boom uitgevers.
- Krul, R. (2017, 23 januari). *Vergaderen op Facebook met Omroep West*. Geraadpleegd op 7 januari 2018, van <https://www.villamedia.nl/artikel/vergaderen-op-facebook>.
- Krzyżanowski, M., Triandafyllidou, A., & Wodak, R. (2018). The Mediatization and the Politicization of the “Refugee Crisis” in Europe. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 16(1-2), 1-14. Geraadpleegd op 21 juli 2018. DOI: 10.1080/15562948.2017.1353189.
- Mårtensson, P., Fors, U., Wallin, S-B., Zander, U., & Nilsson, G.H. (2016). Evaluating research: A multidisciplinary approach to assessing research practice and quality. *Research Policy*, 45, 593-603. Geraadpleegd op 16 juli 2018, van <http://dx.doi.org/10.1016/j.respol.2015.11.009>.
- Mast, J., Coesemans, R., & Temmerman, M. (2018, 1 juni). Constructive journalism: Concepts, practices, and discourses. *Journalism*, 1-12. Geraadpleegd op 27 juni 2018. DOI: 10.1177/1464884918770885.
- McAdams, D. P., Reynolds, J., Lewis, M., Patten, A. H., & Bowman, P. J. (2001). When Bad Things Turn Good and Good Things Turn Bad: Sequences of Redemption and Contamination in Life Narrative and their Relation to Psychosocial Adaptation in Midlife Adults and in Students. *PSPB* 27(4), 474-485. Geraadpleegd op 4 maart 2018, van <https://doi-org.ezproxy.leidenuniv.nl:2443/10.1177/0146167201274008>.
- McIntyre, K. E. (2015). *Constructive Journalism: The Effects of Positive Emotions and Solution Information in News Stories* (Proefschrift). University of North Carolina, Chapel Hill.

- McIntyre, K. E., & Gyldensted, C. (2018). Positive Psychology as a Theoretical Foundation for Constructive Journalism. *Journalism Practice*, 12(6), 662-678. Geraadpleegd op 23 juli 2018, van <https://doi.org/10.1080/17512786.2018.1472527>.
- McQuail, D. (1994). *Mass Communication Theory*. Londen: Sage.
- MediaMagazine (2016, 9 november). *Extra geld voor Regionaal Nieuws Netwerk van Omroep West*. Geraadpleegd op 11 januari 2018, van <https://mediamagazine.nl/extra-geld-regionaal-nieuws-netwerk-omroep-west/>.
- Mellado, C., & Van Dalen, A. (2014). Between Rhetoric and Practice. *Journalism Studies*, 15(6), 859 – 878. Geraadpleegd op 18 juli 2018. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2013.838046>.
- Moesker, M. (2017). *Constructieve journalistiek: bijlage of voorpagina nieuws?* (Masterthesis). Journalistiek en Media, Faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam. Van <http://www.scriptiesonline.uba.uva.nl/scriptie/624952>.
- Neuman, W. R., Just, M. R., & Crigler, A. A. (1992). *Common knowledge. News and the construction of political meaning*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Palmer, J. (1998). News production: news values. In A. Briggs & P. Cobley (Reds), *The Media: An Introduction* (pp. 377-391). Harlow: Longman.
- Pals, J. (2006). Narrative identity processing of difficult life experiences: Pathways of personality development and positive self-transformation in adulthood. *Journal of Personality*, 74, 1079-1109. DOI: 10.1111/j.1467-6494.2006.00403.x.
- Pen, J. (2018, 8 januari). *Heuglijk nieuws: we zijn gefuseerd met Brandpunt*. Geraadpleegd op 8 januari 2018, van <https://brandpunt.kro-ncrv.nl/brandpuntplus/heuglijk-nieuws-brandpunt/>.
- Peters, C. (2011). Emotion aside or emotional side? Crafting an ‘experience of involvement’ in the news. *Journalism*, 12(3), 297 – 316. Geraadpleegd op 18 juli 2018. DOI: 10.1177/1464884910388224.
- Roulston, K. (2010). Considering quality in qualitative interviewing. *Qualitative Research*, 10(2), 199-228. Geraadpleegd op 16 juli 2018. DOI: 10.1177/1468794109356739.

- Rubin, H. J., & Rubin, I. S. (2012). *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*. Los Angeles: SAGE Publications, Inc.
- Ruigrok, N., & Gagestein, S. (2017). *Focusgroepen tbv project Constructieve Journalistiek* (rapportage). Amsterdam: LJS Media Research en Taalstrategie.
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish. A Visionary New Understanding of Happiness and Well-Being*. New York: Simon & Schuster.
- Singer, J. B. (2009). Ethnography. *J&MC Quarterly*, 86(1), 191-198. Geraadpleegd op 21 juni 2018. DOI: 10.1177/107769900908600112.
- Thomas, R. J. (2017). Helpfulness as Journalism's Normative Anchor: Addressing blind spots and going back to basics. *Journalism Studies*, 1-17. DOI: 10.1080/1461670X.2017.1377103.
- Tumber, H. (Red.) (1999). *News: A Reader*. Oxford: Oxford University Press.
- Tunstall, J. (Red.) (1970). *Media Sociology*. Londen: Constable.
- Van der Meer, E. (2017, 23 februari). *Omroep West mobiliseert het publiek*. Geraadpleegd op 11 januari 2018, van <https://www.svdj.nl/nieuws/omroep-west-mobiliseert-publiek/>.
- Van Gorp, B. (2007). The Constructionist Approach to Framing: Bringing Culture Back In. *Journal of Communication*, 57(1), 60-78. DOI: 10.1111/j.0021-9916.2007.00329.x.
- Van Teeffelen, K. (2016, 10 februari). *Constructieve journalistiek: mag het wat opbouwender?* Geraadpleegd op 8 januari 2018, van <https://www.trouw.nl/home/constructieve-journalistiek-mag-het-wat-opbouwender-~a0c5fd9a/>.
- Vasterman, P. (1995). Media hypes. A framework for the analysis of publicity waves. *Massacommunicatie*, (september). Geraadpleegd op 26 januari 2018, van <http://vasterman.blogspot.nl/1995/09/media-hypes-framework-for-analysis-of.html>.
- Vriesinga, Y. (2016, 27 december). *Constructieve journalistiek is geen goednieuwsshow*. Geraadpleegd op 8 januari 2018, van <https://www.nrc.nl/nieuws/2016/12/27/constructieve-journalistiek-is-geen-goednieuwsshow-5925314-a1538414>.

Wahl-Jorgensen, K. (2013). The strategic ritual of emotionality: A case study of Pulitzer Prize-winning articles. *Journalism*, 14(1), 129 – 145. Geraadpleegd op 18 juli 2018. DOI: 10.1177/1464884912448918.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht gegevens geïnterviewden

Naam	Geslacht	Leeftijd	Functie	Hoe lang werkzaam bij Omroep West
Lot van Bree	Vrouw	39 jaar	Politiek verslaggever (radio, televisie, online)	10 jaar
Sander Knura	Man	37 jaar	Politie- en rechtbankverslaggever (radio, televisie, online)	8 jaar
Anniek Enthoven	Vrouw	37 jaar	Politie- en rechtbankverslaggever (radio, televisie, online)	10 jaar
Margriet van der Zee	Vrouw	40 jaar	Samensteller	4 jaar
Maarten Braakema	Man	49 jaar	Politiek verslaggever (radio, televisie, online)	5,5 jaar
Nick Blakenburg	Man	27 jaar	Social mediaredacteur	2 jaar
Brian van der Bol	Man	33 jaar	Onderzoeksjournalist, strategie bepaling voor de omroep, plaatsvervangende aansturing Journalistiek à la West	4,5 jaar
Henk Ruijl	Man	51 jaar	Waarnemend hoofdredacteur	7 jaar
Boyan Ephraim	Man	22 jaar	Presentator, samensteller & verslaggever	2,5 jaar
Jens van Pieterse	Man	24 jaar	Redacteur- verslaggever	4 jaar

Bijlage 2: Lijst met interviewvragen

Algemene gegevens

0. Algemene gegevens: leeftijd, hoe lang werkzaam bij West, functie.
1. De focus in dit interview ligt op videoproducties. Hoeveel tijd per week ben je gemiddeld daarmee bezig? En wat doe je verder? / c.q.: hoe ziet jouw takenpakket eruit?

De onderdelen van het proces

2. Hoe bepaal jij de invalshoek van een item dat je gaat maken?
3. Hoe weerspiegelt je constructieve focus zich in je werkwijze op locatie? En voor dat je op pad gaat?

Doorvragen op verschillende onderdelen, dus interviews, maken van shots, etc.

→ NB: De vraagstelling is afhankelijk van of iemand bewust constructief bezig is of niet. Zo niet, dan vragen naar werkwijze algemeen en door middel van doorvragen evt. constructieve elementen achterhalen.

4. Werkwijze monteren
5. In hoeverre doe je andere dingen in de montage als je bezig bent met een constructieve reportage?

Doorvragen op bijvoorbeeld bepaalde niet-tekstuele elementen.

Ervaringen met constructieve journalistiek bij Omroep West

6. Omroep West is dus sinds eind vorig jaar met de invoering van constructieve journalistiek bezig. Wat heb je daarvan gemerkt rond het moment van invoeren zelf?
7. En naarmate de tijd vordert?
8. In hoeverre merk je de verandering op de redactie?

Doorvragen naar bijvoorbeeld de sfeer, de mate waarin men ermee bezig is, etc.

9. In hoeverre merk je dat je eigen werkwijze sinds de invoering is veranderd?

Doorvragen naar bijvoorbeeld een eventuele verandering van het eigen denkframe, maar ook naar de mate van plezier in het werk, etc.

10. In hoeverre ben je sinds de invoering tegen nieuwe problemen aangelopen in je werk?
11. In hoeverre ben je een voorstander van de nieuwe werkwijze?
12. Wat was volgens jou het doel van Omroep West voor de invoering?
13. Geloof je dat het werkt? Dat het bijvoorbeeld inderdaad meer luisteraars en kijkers oplevert?

Bijlage 3: Codeboom

Hieronder is de codeboom terug te vinden zoals deze uit de analyse van de diepte-interviews is gekomen. In de eerste codeerronde zijn de vijftien categorieën onderscheiden. Vervolgens is er in de tweede codeerronde per categorie onderscheid gemaakt tussen verschillende meningen, visies en ervaringen, die elk apart een subcategorie vormen. In dit overzicht zijn de categorieën onderverdeeld in de vier paragrafen zoals ze in het bevindingen-hoofdstuk te vinden zijn. Dit overzicht begint met een extra vijfde thema, welke informatie bevat waarnaar gevraagd is ter achtergrondinformatie, maar die op zichzelf niet aansluit bij de onderzoeksvraag. Deze informatie kan echter wel helpen bij het verklaren van bepaalde ervaringen.

Achtergrondinformatie

1. Persoonlijke visie ten opzichte van constructieve journalistiek in het algemeen

- Positief

- * Het kan het beeld van de journalistiek veranderen
- * Het geeft een fijner gevoel
- * Het geeft meer diepgang
- * Het is onderscheidend

- Negatief/terughoudend

- * Het is niet aan journalisten om oplossingen aan te dragen
- * Het moet niet in de weg komen te staan van het dagelijkse werk
- * Het moet geen hulprubriek worden, maar wel nieuws blijven
- * Het krijgt bijna iets ideologisch

2. Persoonlijke definitie/doel van constructieve journalistiek

- *Mensen bedienen/vraag-gestuurd*
- *Mensen een fijner gevoel meegeven/meer emotie*
- *Een opbouwend verhaal maken*
- *Relativeren*
- *Constructieve journalistiek is goede journalistiek en vice versa*
- *Het beeld van de journalistiek veranderen*
- *Bemiddelen tussen bewoners en politiek*
- *Oplossingsgericht zijn*

3. Constructieve elementen volgens de redactieleden

- *Vragen van publiek*
- *Kritisch, meerdere invalshoeken*
- *Stap verder gaan dan het probleem*
- *Cynisme loslaten*

4. Verwachte reden van Omroep West om het in te voeren

- *Meer binding met de luisteraar creëren*
- *Het beeld van de journalistiek veranderen*
- *bestaansrecht creëren*
- *Het is een trend in de regionale journalistiek*
- *Ik heb geen flauw idee*

5. Het effect van de constructieve journalistiek op het publiek

- *Ik denk niet dat er op dit moment al een effect bij het publiek merkbaar is*
- *Er is meer reactie, maar dat komt niet per se door constructieve journalistiek*
- *Het levert meer reacties op*
- *Ik heb geen idee wat de effecten zijn*

De wijze van invoering van constructieve journalistiek

6. Het moment van invoering was te merken aan?

- *Voorlichting*
- *De leiding*
- *De vergaderingen*

7. Duidelijkheid van de invoering

- *Het is niet duidelijk/goed ingevoerd*
  - * *Het is stilzwijgend gebeurd*
  - * *Er is niet goed over de manier van invoeren nagedacht*
  - * *De informatie over wat het inhoudt was er niet*
- *Het is duidelijk/goed ingevoerd*
  - * *Er is iemand voor aangesteld*
  - * *Het sijpelt langzaam door; opleggen heeft geen zin*
- *We waren er sowieso al mee bezig, dus weinig verschil*

8. Houding (persoonlijk en redactie) ten opzichte van constructieve journalistiek op het moment van invoering

- *Positief*
- *Gematigd positief*
- *Negatief*
  - * *Weer een verandering*
  - * *Sceptisch*
  - * *Inhoudelijke misverstanden*

De ontwikkeling van constructieve journalistiek binnen de omroep

9. De ontwikkeling van constructieve journalistiek binnen Omroep West

- *De bewustwording is gegroeid; het concept is meer ingedaald*
  - * *Tijdens het werken komt het in gedachte op*
  - * *Het wordt bij vergaderingen wel eens ter sprake gebracht*
  - * *Het is in onderwerpkeuze merkbaar*
  - * *De verwarring is weg*
  - * *Er zijn Facebook-vergaderingen*
  - * *De rol van de leiding en terugkoppeling*
  - * *Er worden externe contacten onderhouden*
- *Er is geen verschil te merken met de periode voor de invoering*
  - * *Er is te weinig aandacht voor/weinig bespreekbaar*
  - * *Het komt niet ter sprake bij vergaderingen*

- * Er is een gebrek aan goede leiding
- * Men vindt het lastig het concept te implementeren in de werkzaamheden
- * Er is onduidelijkheid over wat het precies inhoudt

10. Hoe wordt er met constructieve journalistiek omgegaan op de redactie?

- *Eerst grappend, nu serieuzer*
- *Voornamelijk op individuele basis*
- *Facebook-Live*

Constructieve journalistiek in de eigen werkzaamheden

11. Moeilijkheden van constructieve journalistiek

- *Het is niet in alle journalistiek mogelijk*
- *Het kost meer tijd, want het is meer werk*
- *Het kost meer tijd, want het zit nog niet in mijn systeem*
- *Ik loop niet tegen problemen op*

12. Invalshoek van een item

- *Ik bedenk bewust een constructieve invalshoek*
- *Constructieve journalistiek heeft geen bewuste invloed op mijn invalshoek*

- *Ik bedenk mijn invalshoek op voorhand*
- *Ik bedenk mijn invalshoek pas op locatie*

- *Constructieve journalistiek heeft het denkframe veranderd*
- *Constructieve journalistiek heeft het denkframe niet veranderd: het zat er al in*

13. Constructieve journalistiek in de eigen werkzaamheden

- *Het concept maakt het werken in zekere mate anders*
  - * *Je wordt sneller getriggerd door iets*
  - * *Het bewustzijn verandert: dingen krijgen een andere relevantie*
  - * *Meer gericht om oplossingen te vinden*
  - * *Een ander soort vragen stellen*
  - * *Bezig zijn met positievere gevoelens*
  - * *Meer in gesprek gaan tussen leiders en burgers*
- *Het concept maakt het werken niet per se anders*
  - * *De tijd is er niet om ermee bezig te zijn*
  - * *Het zit meer in het onderwerp zelf dan de werkwijze*
  - * *Het idee van constructieve journalistiek paste ik sowieso al toe*

14a. Constructieve journalistiek in beeld en montage

- *Ik monteer bewust constructief*
- *Ik monteer niet bewust constructief*

Constructieve journalistiek en videocontent

14b. Constructieve journalistiek in beeld en montage

- *Het kan alleen inhoudelijk, niet in de beelden zelf*
- *Beelden kunnen constructief zijn, maar dat is met name om een fijn gevoel over te brengen*
- *Geen idee of het mogelijk is*

15. Toepasbaarheid in verschillende mediavormen

- *Het maakt geen verschil qua geschiktheid, maar de praktijk moet erbij passen*
- *Televisie is lastiger dan online en radio, maar dat ligt aan de vorm zelf*
- *Voor televisie werkt constructief minder goed*
- *Online werkt constructief het beste*
- *Geen idee waar het beter zou werken*

Bijlage 4: Transcripties interviews

Interview 1: Lot van Bree

20 maart – 9:30 uur

Deel Milco

00:39 Allereerst de vraag van hoe oud bent u en hoelang bent u werkzaam bij Omroep West en wat is uw functie?

Ja, ik ben nu, tenminste, volgende week word ik veertig en ik werk nu een jaar of 10 ongeveer bij West. Daarvoor heb ik een paar jaar bij de VARA gewerkt, bij de radio, bij Rijnmond heb ik nog gewerkt, RTV Rijnmond, ook voor de radio. En nu doe ik alweer een paar jaar tv, radio en online. Dus ineens doen we alles. Ik kom nog uit de tijd dat we nog wel alleen radio konden doen, maar nu doen we alles.

01:22 Oké, ik focus mij voornamelijk op video.

Ja, dat is goed hoor, want we doen echt heel veel video's.

01:30 En hoe valt video binnen dat pakket, qua aandeel. Hoe groot is dat aandeel?

Nou, het is, in principe doe je elke dag, als je een item maakt, maak je het voor alle kanalen. Dus je maakt het voor allemaal en... Hoe moet je het in percentage uitdrukken? Het takenpakket is dat je het voor alle kanalen maakt, punt. Dat is gewoon zo. Alleen uiteindelijk is het wel zo dat tv, ja, dat zorgt gewoon voor meer productietijd. Uiteindelijk ben je daar gewoon langer mee bezig. Dus qua belasting, om het zo maar te noemen, niet in het negatieve woord van belasting, maar tv belast je werkzaamheden wel het meest van allemaal. Laat ik het zo zeggen.

02:11 Ja, precies. Qua montage en wat er allemaal bij komt kijken.

Ja, en afspraken en de opnames, dus alles. Nou ja, zo.

02:20 Oké, ik ga eerst inzoomen op het maakproces zelf van producties. Dus ik vroeg mij eigenlijk allereerst af, als er eenmaal onderwerpen gekozen zijn, hoe bepaal je de invalshoek van zo'n onderwerp?

Ja, ja, hoe bepaal je een invalshoek... Op een gegeven moment wordt dat ook een beetje gevoelsmatig eigenlijk, gewoon een beetje je intuïtie. Maar je laat het natuurlijk wel heel erg afhangen ook van wat je denkt dat je luisteraar en je kijkgeluk is. Dus je probeert het wel... Ja, hoe bepaal je je invalshoek... Gewoon wel van wat is... waarvan denk jij, of ik in dit geval, dat het aansluit bij de mensen die het gaan zien, die het gaan horen, die je... daar probeer je uiteindelijk altijd vanuit te gaan. En dan wordt er heel vaak gezegd van 'Je moet in een doelgroep denken', en dat doe je ook, alleen ik heb ook altijd wel de illusie of het idee dat op het moment dat ik denk dat het een leuke invalshoek is, dat ik er eigenlijk ook wel een beetje vanuit ga dat anderen dat ook leuk vinden. Dat klinkt een beetje... Ik denk dat uiteindelijk dat wat je zelf leuk vindt, dan breng je het ook goed over. Dus ja, op die manier bepaal je je invalshoek. Niet te ingewikkeld, niet te bestuurlijk. Ik doe politieke verslaggeving, je probeert niet alles vanuit de politiek uit te leggen, niet vanuit het bestuur uit te leggen. Je probeert het wel te vertalen richting de stad, richting bewoners, richting inwoners.

04:03 En bepaal je bijvoorbeeld ook op voorhand, nu sinds een jaar, of je iets constructief benadert of niet? Of is dat eigenlijk gaandeweg dat dat duidelijk wordt?

Nou, ik vind niet... Ik vind het ook wel vaak heel persoonlijk. Ik wil ook niet elke... maar dat wilde ik ook voor we besloten om constructief te zijn, wil ik ook niet... Ik wil dat niet: altijd maar lullig zijn. Om

het zo maar te zeggen. Ik bedoel, je wilt het ook als... Ik snap heel erg goed dat je ook gewoon vaak leuke dingen wilt zien, dat je vaak een fijn gevoel moet hebben bij iets. Of nou, een fijn gevoel klinkt dan weer gelijk alsof het alleen maar daar om draait. Je wilt een gevoel ergens bij hebben, en of dat inderdaad boosheid is, of juist een fijn gevoel is, maar je wilt er iets mee zeggen, je wilt er iets mee aangeven. Ja, dat. Ik vind het goed inderdaad dat je iets constructief benadert omdat ik denk dat het uiteindelijk fijner is om een fijn gevoel te hebben bij een onderwerp dat je aanvliegt.

05:10 Ja, precies. En als je inderdaad die keuze hebt gemaakt en je gaat op pad om te filmen of te interviewen of zoiets... Ga je dan ook met een andere insteek daarin? Dat je bijvoorbeeld andere shots maakt of iets in die trant, dan als je het bozig of negatief benadert?

Nee, niet zozeer andere shots. Het enige wat denk ik wel nieuwer is in het hele constructieve denken is dat je ook meer gericht bent om een oplossing te vinden. Dat had ik niet per se altijd, dat je altijd zegt van... Nou doen we dat natuurlijk nog steeds niet altijd, want er is niet altijd een oplossing, maar dat je meer naar die kant toewerkt, dat vind ik wel een meerwaarde aan dat hele constructieve journalistieke idee, zeg maar. Maar of je hele andere shots maakt, dat denk ik eigenlijk niet. Nee.

06:05 En bijvoorbeeld in montage, zou het daar bijvoorbeeld zo zijn dat je andere keuzes maakt?

Nee, qua beeld niet. Voor mijn gevoel qua beeld echt niet. Inhoud wel, beeld niet, heb ik het idee. Ik zit er nu even over na te denken hoor! Van of het nou... Maar dat... Kijk wat ik gewoon altijd, maar dat heeft niks met... Volgens mij wat jij en ik, wat wij allemaal leuk vinden, als een klein kindje ergens rond loopt en iets oppakt en je hebt daar een shot van, volgens mij vinden wij dat allemaal mooi en leuk. En hebben we daar allemaal een fijn gevoel bij, om maar eens wat te zeggen. Dus die shots heb je er gewoon graag in. Maar dat heb je niet alleen maar omdat je constructief wilt zijn, maar dat heb je omdat je gewoon een fijn gevoel wilt overbrengen volgens mij.

06:45 Ja, precies, dus het constructieve zit 'm meer in het tekstuele dan in het...

Ja, in het tekstuele en in hoe het zich uitrolt. Hoe een item zich uitrolt, ja, ja.

07:05 Fenna: Ja, hoe een item zicht uitrolt, dat is dus wel puur inhoudelijk. Want qua montage kan je ook besluiten om iets misschien anders te laten uitrollen.

Ja, precies, ja. Maar als je specifiek vraagt van 'gebruik je dan andere beelden', dan niet. Qua montage, ja, montage... Monteer je die beelden anders? Ook niet. Maar wel, hoe je je voice, je quotes, weet je wel. Dus de tekstuele zaken zeg maar. Ik denk dat je daar inderdaad je constructieve invalshoek in wegschrijft.

07:44 Ja, als je dat dan vergelijkt met bijvoorbeeld, met normale reportages. Waar zouden dan de verschillen inzitten hoe je het tekstueel opbouwt?

Ja, precies. Nou dat vraag ik mij dus weleens af. Doe je het nou echt heel anders? Is het dat als je nu met constructieve journalistiek bezig bent... Doe je het nou... Werk je nou heel anders dan daarvoor? En, heel anders, ja, voor mijn gevoel niet. Omdat ik al niet het gevoel had dat ik alleen maar op zoek ben naar de vervelende, listige dingetjes, zeg maar. Maar je bent je er wel meer van bewust, denk ik. Ik denk wel dat het veranderd is. Want ik doe dit werk natuurlijk al best wel lang, en wat ik denk dat wel de invloed is geweest op in ieder geval de vraag naar meer constructieve verhalen, is toch wel de opmars van Twitter en... Waardoor er heel veel giftige discussies al in de samenleving zijn, waardoor ik zelf nog meer het gevoel heb van 'laten we vooral niet de hele tijd op allerlei slakken zout leggen', zeg maar. Kijk, het debat wat we gister hadden rondom de gemeenteraadsverkiezingen, het lijsttrekkersdebat, dan is het leuk als er heen en weer gepingpongd wordt. En dat er een beetje een goede discussie is. Maar ik vind het dan niet erg als dat het geen ruzie maken wordt, zeg maar. Misschien had ik dat tien jaar geleden

anders gezien omdat je dan denkt 'ja, dan is het spektakel en ruzie maken, hoe vaak zien we dat nog?', maar dat heb ik nu wel minder. In vind het dan wel leuk als er gelachen wordt, zeg maar. En als dat dan de emotie is van het debat. Maar dat er dan wel een... Ja, dat constante ruzie maken, dat hoeft van mij niet. En of dat nou anders is dan tien jaar geleden? Ja, toch denk ik dat niet. Maar ja, dat weet ik ook niet zeker.

09:47 Ja, precies. Dus het zou kunnen zijn dat eventueel je persoonlijke denkkader wel iets is veranderd afgelopen jaar, maar dat het...

Ja, nou ik denk dat het wel, ook vanuit mijzelf wel meer is dat je je er bewuster van bent omdat je niet alleen maar in die giftige discussies wilt verkeren. Ik niet in elk geval.

10:02 En, qua sfeer op de redactie, ook bij andere redactieleden. Hoe zijn daar veranderingen sinds de invoering?

Uhm... Nou, we zijn ons er allemaal wat bewuster van. Dat je je er wel meer bij stil staat. Nou, er worden wel grappen over gemaakt, natuurlijk. Zo is het ook wel weer. Dat als iemand dan wel boos wordt, dat dan ook weer gelijk gezegd wordt van 'dit is niet constructief', maar (grinnikt)... ik bedoel... Dus je bent je er wel meer bewust van. Dus het helpt in die zin wel. Alleen dan is het wel moeilijk om voor jezelf te bepalen, ja, of, hoeveel onbewust er dan in meegegaan wordt, hoe je dan anders in je werk staat, zeg maar. Dat vind ik lastig te bepalen.

10:51 Ja, dat snap ik ook wel als je gewoon constant ermee bezig bent. Dat je dan denkt van 'ja, is het nou bewust of onbewust'.

Ja, 'is het nou anders dan'... 'Is het nou bewust of onbewust'. Inderdaad, ja, dat is moeilijk te zeggen soms.

11:05 Als ik het goed heb, is het dus ingevoerd in september/oktober vorig jaar zoiets. Op het moment van invoeren zelf, wat was er op dat moment merkbaar in het pand. Dat die verandering op dat moment plaatsvond.

Ja, nou, dan wordt er iemand aangesteld en die zegt van... Kijk het is niet alleen maar bij ons op de redactie natuurlijk. je hoort het overal een beetje. Ook in kranten en bij NVJ-achtige... Weet je, je komt het zo af en toe gewoon ineens, nou niet ineens, maar je komt het gewoon vaker tegen. Dat het idee... En, nou ja, dan komen er mensen die dat gaan vertellen. Die zeggen van 'Wij gaan, wij moeten ook rekening houden met de leuke kanten van dingen, oplossingsgericht of dat soort dingen'. Dus ja, dat merk je ervan. Want we hebben ook een dame gehad, volgens mij, die uit Denemarken of Scandinavië, misschien Zweden, ik weet het niet meer. Die ook uitlegde hoe zij het daar deden op haar tv-station. Ook met voorbeelden van... Nou, daar hebben wij het aan gemerkt. Dat soort dingen. Ook in de vergaderingen 's ochtends, wordt er ook wat vaker bij stil gestaan.

12:26 En wordt er ook bij die vergaderingen echt specifiek onderwerpen aangedragen van 'we gaan het op die manier behandelen'.

Nee, dat niet.

12:35 Dus dat is dan wel echt persoonlijk bij diegene die het onderwerp toebedeeld krijgt van 'ik ga het op die manier behandelen'.

Ja, eigenlijk wel.

12:45 En in die tijd die, zeg maar nu dan, sinds die tijd vordert, daalt het meer in bij mensen heb je het idee?

Ja, ja, ja, denk 't wel. Maar ik heb daar geen bewijzen voor, of zo.

13:02 Maar op basis waarvan denk je dat?

Ja, nou... Hoe moet ik dat... Nou, wij evalueren de uitzendingen altijd elke dag, hè. En dat doe je altijd tijdens de redactievergadering. Het is niet zo dat bovenaan de lijst staat van 'nou, we hebben nu gekeken naar... Wat vonden we van de uitzending van gisteren?'. En dan komen er dingen van 'nou, dit technisch klopte niet, of daar werd de verkeerde vraag gesteld'. Het is dan niet per se van dat we het evalueren op de constructieve journalistiek. Dat niet. Weet je, eigenlijk zou je gewoon 's een uitzending van nu moeten vergelijken met een uitzending van... op dit niveau, vergelijken met een uitzending van vijf jaar geleden, vier jaar geleden, drie jaar geleden, weet ik het. Eigenlijk, dan heb je een beeld. Ik weet het niet, ik kan het niet benoemen. Eerlijk gezegd. Dus ik heb niet het idee van 'zijn we nou... hebben we nou een...'. Ik denk dat individueel mensen er wel wat meer mee bezig zijn. En als ik praat over mijzelf, houd ik daar ook meer rekening mee. Maar of het dan heel wezenlijk veranderd is, dat weet ik gewoon niet.

14:26 Ben je sinds de invoering van het constructieve werken nog tegen dingen aangelopen die lastiger zijn opeens in je werkzaamheden.

Uhm... Nou ja, het feit wat ik net al zei, dat het misschien handig is om altijd een oplossing te vinden, die is er gewoon niet. Al was het maar... er is gewoon niet altijd tijd om daar naar toe te werken. Zo simpel is het ook gewoon. Kijk, je bent gewoon elke dag bezig om een uitzending te maken. En je hebt soms gewoon ook maar te maken met de dingen die toevallig... We hebben geen enorme productietijd. We hebben geen... Integendeel, we bellen op en we komen eraan en 's avonds is het klaar [lacht]. Dus ja, in die zin is het ook moeilijk om het echt altijd maar helemaal volgens de constructieve regels te doen, zeg maar. Ik bedoel, daar hebben wij gewoon de menskracht, de capaciteit, en... ja, dat is er gewoon niet.

15:32 Nee, kost het extra tijd omdat je verder moet gaan dan het probleem?

Ja, eigenlijk wel, precies.

15:37 Merk je dat er op die manier misschien ook weerstand is bij sommige redactieleden, zo van 'laat mij maar gewoon mijn dingen doen zoals het was'?

Nou, nee, weerstand vind ik een groot woord. Maar het is natuurlijk wel zo dat... Kijk, uiteindelijk doe je, dat geldt voor mijzelf ook, je... Het is soms wel moeilijk om dingen anders te doen omdat je er natuurlijk toch wel van overtuigd bent dat dingen die je doet, dat dat allemaal wel oké is. Ja, zo is het nou eenmaal. Dan moet je er toch een beetje in mee, in schipperen zal ik maar zeggen. Maar weerstand vind ik echt een groot woord. Het is ook niet zo dat er gezegd wordt van 'we gaan nu vandaag constructief doen'. Weet je wel, zo is het ook niet. Dus weerstand is een te groot woord. Maar het is niet zo dat het heel gemakkelijk allemaal van 'hupsakee, daar gaan we'. Ik bedoel, zo is het ook niet. Nee.

16:30 En dat ligt dan voornamelijk aan het feit dat er gewoon weinig tijd is.

Ja, eigenlijk wel. Ja, het is gewoon geen... We hebben gewoon een dagelijkse productie. Vaak, en het is gewoon ook, ja, sommige dingen zijn voorbereid, veel dingen niet. Veel dingen worden 's ochtends verzonnen in de redactievergadering. Dan zijn er nog geeneens afspraken. Je moet eerst afspraken maken, dan moet je draaien, dan moet je er naar toe, dan moet je zelf soms draaien, terug, monteren, radio, tv, online. Ja, weet je, het is... En, dus er is ook weinig tijd, om het op die manier altijd maar zo aan te pakken.

17:06 Want als je inderdaad radio, tv, online ziet, waar zou je, als je het nu zou moeten bedenken, de meeste aandacht voor constructieve journalistiek zijn. Waar ligt dat?

Waar het zou moeten of...?

17:22 Uhm, wat mogelijk is.

Dan denk ik online. Ik denk online... Ja, want dan kan je... Kijk, online is toch, achter je bureau kan je bellen en kan je je invalshoeken bepalen en kan je een toon makkelijk zelf zetten. Bij tv ben je uiteindelijk toch ook afhankelijk van wat je aantreft, hoe de... De productietijd van een tv-item is gewoon heel veel meer dan van een onlinestuk. Dus als je het snel wilt invoeren, hè, overall, dan is de meeste winst denk ik daar te behalen. En ik denk ook, ook met wat ik net zei over die giftige discussies op Twitter, misschien is daar ook wel de meeste, hoe noem je dat, de meeste winst te behalen, uiteindelijk online, voor de constructieve journalistiek. Tv is toch uiteindelijk wel wat meer, vind ik, ja, dat is ook wat beschouwender van zichzelf uit. Dus dat is ook, daar hebben mensen ook meer de... Nou ja, om ook een ander voorbeeld te geven: gisteren was er een debat bij *Nieuwsuur* in Rotterdam. Dat waren best wel, ja, niet-constructieve stellingen, vond ik. Niet allemaal hoor, maar wel van 'Niet-Westerse winkels moeten gesloten worden', dat is een negatieve stelling. En dan krijg je dus een negatief debat. Weet je, je kan het ook omkeren. Niet dat je dan, je hoeft niet de hele tijd allemaal politieke partijen de hele tijd naar de mond te praten en alleen maar de... Maar, weet je, ik denk dat dat al kleine dingen zijn waar je al een beetje... Ik krijg dan een gevoel bij zo'n debat, en het was niet allemaal hoor, ik bedoel... Maar wel van 'ja, weet je, wat een gezeur, weet je, van hou op'. Het is allemaal niet zo heel... Er wordt nu een soort discussie op gang gebracht die wel deels waar is, maar niet helemaal. En dan is het wel het negatieve deel zeg maar.

19:35 Wat was volgens jou het doel van Omroep West om dit in te gaan voeren? Of de aanleiding of het doel wat ze ermee willen bereiken.

Ja, wat zou het doel zijn? Ik denk toch uiteindelijk die luistercijfers... Ja, denk ik [lacht]. Ja, het zal ook vast zijn omdat ze het idee hebben van 'het is goed', maar ik denk toch... En de overtuiging dat je dan meer mensen aan je bindt. Dat denk ik.

20:02 En in hoeverre denk je dat het nu al effect heeft? Dat er nu meer kijkers of luisteraars zijn, of lezers?

Nou, dat kan ik mij bijna niet voorstellen. Dat het nu al dat effect heeft. Maar dan is het nog een keer, wat ik net eigenlijk ook zei, dan zou je eigenlijk uitzendingen van een paar jaar geleden moeten leggen naast uitzendingen van nu, dan kan je goed zien of... Of dan zou je moeten kunnen zien, in theorie, of inderdaad... Hoe dat werkt allemaal en of het dan werkt. Maar ik kan het mij niet voorstellen, maar goed, wellicht.

20:36 Zou het ermee te maken kunnen hebben dat het nu nog te kort dag is om die effecten te zien of omdat het gewoon niet werkt?

Ja, en omdat het misschien te ad-hoc is uiteindelijk, dat het inderdaad niet verder komt dan dat mensen zich bewust zijn van het feit dat, maar dat het niet een enorme... ja... Er wordt niet, wat jij net vroeg, van een item 'dat gaan we speciaal constructief doen', ja. Ik weet niet of het werkt hoor, als je dat wel gaat doen. Want dan suggereer je ook dat de rest niet constructief is. Dus als je zegt van 'dit item gaan we constructief aanpakken en het ook zo wegzetten als constructief', ja, dan wék je misschien ook wel de suggestie naar de kijker toe van 'de rest is allemaal niet constructief'. Maar, ja, ik... Maar misschien dat het wel... Kijk, dan krijg je het wel concreter. Nu is het natuurlijk nog maar een beetje gissen. Dat doe ik ook.

21:34 **Ik denk dat ik er redelijk doorheen ben met wat ik wilde weten, ik weet niet of jij nog aanvullingen hebt op mijn ding?**

Fenna: Ja, ik had nog een dingetje. Want je zei van 'ja, er werd niet gevraagd van: kunnen jullie vanaf morgen constructieve berichten maken', maar hoe werd het dan eigenlijk gevraagd aan jullie?

Ja, goede vraag. Dat weet ik eigenlijk niet meer precies. Ja, hoe wordt dat dan gedaan. Nou ja, Renée Rijff, er werd iemand aangesteld natuurlijk die constructieve journalistiek ging, hoe noem je dat, tentoonspreiden, zal ik maar bijna zeggen, op de redactie. Dus, zo is het een beetje ontstaan. Ja, voor mijn gevoel is het een beetje ontstaan. Maar dat is natuurlijk vast niet zo. Nou, Renée Rijff is daar natuurlijk echt voor aangesteld. Dus in die zin was het toen wel duidelijk. Maar hoe dat dan in dat voortraject ging, dat weet ik eigenlijk niet.

22:22 **Fenna: Oké, maar aan jullie werd in ieder geval niet gevraagd van 'probeer volgende week in ieder geval een fragment te maken' of zo?**

Nee, dat niet. Zo concreet niet. Nee, zo concreet niet.

Deel Fenna:

22:48 **Dan mijn onderdeel. Die gaat dus over het fragment, ik pak het er even bij.**

Want het ging hier om een serie, maar ging het specifiek over deze aflevering van de serie die constructief is?

Nee, daarom had ik erbij gezet van 'het is een serie van... onderop staan nog alle andere delen'. Dus het hoort wel bij elkaar ja.

23:16 **Oké, maar is er één van deze onderdelen die je het meest constructief vindt?**

Nou ja, uiteindelijk, is wat... Het laatste deel is wel... Kijk, hoe ik het heb opgebouwd is: het eerste deel is het probleem wegzetten, 'wat is het probleem in Laak?' Dus de cijfers. Vervolgens heb ik twee voorbeelden, dus de weggeefwinkel en de wijkbus, van mensen die ondanks de slechte cijfers, zal ik maar zeggen, rondom armoede en alles, er wat van proberen te maken hè. Vrijwilligers ook, die het dus doen om gewoon vanuit hun gevoel er iets aan te doen. En ook omdat ze meerdere redenen er voor hebben. Gewoon omdat ze niet achter de geraniums willen zitten zelf, enzovoort, enzovoort, maar het wel leuk vinden om... Kijk, een van die mensen, die van de wijkbus, die zegt gewoon op mijn vraag van 'waarom doe je dit?', hij zegt: 'gewoon omdat ik het leuk vind. Gewoon. Leuk.' Weet je, ik bedoel voor mensen, voor de vrijwilligers zelf is dat ook zo. En als laatste, en dat vond ik wel constructief, want dat had ik anders misschien, dát had ik misschien anders niet zo gedaan, om de mensen samen te voegen. Dus de politici, want het was natuurlijk een verkiezingsserie, om twee lijsttrekkers, die ik niet zo maar heb gekozen, maar dat zijn wel twee partijen die zich wel voor Laak inzetten. Dus die wel een gevoel bij Laak hebben en ook Laak wel enigszins geadopteerd hebben, zal ik maar zeggen. Om die samen te laten... Een ontmoeting te organiseren met de mensen van de wijkbus en de weggeefwinkel en alles. Dus dat is wel, als we de constructieve journalistiek niet gehad hadden, dan was ik daar denk ik niet zo op gekomen, om het op deze manier af te ronden, zeg maar. Dan zou ik misschien meer van, weet ik veel, de politici gevraagd hebben van 'joh, wat vind je er nou van'. Weet je wel, bij wijze van spreken. En niet van... En uiteindelijk vond ik, ja, er komt niet heel veel uit, in de zin van 'goh, he', maar gewoon het plaatje zelf, van dat ze bij elkaar zitten, in een consumptiehuis, een beetje koffie drinken, gewoon het beeld wat er ontstaat, vond ik al een fijn beeld, zeg maar.

25:26 Ja, want, welke constructieve elementen zitten er dan in? Want, even kijken, het gaat natuurlijk ook om de tekst. Laten we het eerst even over dit specifieke filmpje hebben dan. Zal ik hem nog even afspelen?

Ja, het mag van mij, maar het hoeft niet. Ik ken 'm wel.

25:45 Misschien hoeft het dan ook niet. Want heb je hier dan ook nog qua montage andere dingen gedaan? Of is het puur die opzet?

Nou, het is de opzet. Ze komen binnen, ze geven elkaar een hand en dan, weet je. Ik bedoel dat is al van ontmoeting. Vervolgens, hoe ze bij elkaar zitten. Ja, weet je, daar konden we ook niet zo veel aan doen hoor, want het is heel klein daar, en ze kunnen zitten en dat is het. Maar meer, groter dan deze ruimte was het ook niet. Eén van die mensen had nog gevraagd, een van die vrijwilligers, van 'Joh, anders doe je het bij ons in het vadercentrum, daar hebben we een grote ruimte'. Maar dat wilde ik juist niet, ik wilde het juist in een kleine, café-achtige setting. En koffiehuisen zijn echt heel Haags, dus dat wilde ik er juist ook in doen. De discussie is ook van, nou, luisterende politici, eigenlijk. Die er wel een beetje iets tegenin brengen, maar vooral, van 'nou ja, kom maar op met jullie problemen'. Dus dat is denk ik ook wel een constructief element. Uhm, oplossingen zijn er dan niet heel veel, vind ik. Ik bedoel, er wordt wel gezegd van 'Wij hebben een afspraak, we gaan een keertje bij de weggeefwinkel kijken' en misschien komt er wel een spreekuur in het vadercentrum van een van die vrijwilligers. Ja, tamelijk vrijblijvend natuurlijk. Dus daar stopt het wel een beetje, moet ik zeggen, inhoudelijk. Maar goed, ja, dat kon ik verder ook niet forceren, dat politici allemaal beloftes gaan doen [lacht]. Dus ik heb mij er ook niet zo veel mee bemoeid, met het gesprek. Normaal gesproken doe je toch, als interviewer... Ik had ook geen, geen microfoontje of wat ook. Dus ik heb er wel een beetje naast gestaan. Ik wist ook niet hoe het zou uitpakken, maar ik heb er naast gestaan en ik heb natuurlijk wel een beetje van gezegd van 'joh', een begin gegeven van 'nou, wat vinden jullie?'. En vervolgens voltrok het zich gewoon zoals ik zou hopen dat het zich zou voltrekken, met mij op afstand. Expres ook. Dus, ja, er zit ook een vraagje van mij nog in, geloof ik. Maar verder is het gewoon een gesprek tussen hen, met voice-over van mij dan wel er tussendoor. Om er een beetje een... Ja, om het een beetje te smeden, zal ik maar zeggen. En ik dacht achteraf wel, kijk, en ik had wel een beetje zitten worstelen moet ik eerlijk zeggen, ook omdat die oplossing er dus niet was, met mijn laatste voice. Want het eindigde met... Het liep een beetje weg voor mijn gevoel, gewoon het einde, en ik heb er van gemaakt [lacht], als constructieve laatste voice, van 'Nou ja, dit en dit is er toen gezegd door de politici, ze gaan een beetje kijken, en voor de rest is het ook gewoon een leuke middag geweest'. [Lacht]. Nou ja, ik kon niks anders verzinnen, ik vond het een beetje slap, maar ik dacht 'nou laten we...!', en toch werkte het ook wel weer een beetje vond ik. Dus dan zie je ze weglopen, elkaar een hand geven en... Maar goed, het einde is 'zo, zo'.

28:50 En dat weinig bemoeienis, er gewoon naast gaan staan, zeg maar, is dat ook een nieuwe werkmethode?

Nee, maar dat vond ik passend hierbij. Om, nou ja, ik wilde het als een soort van ontmoeting tussen, met hun. En niet met een journalist. Dat wilde ik eigenlijk, dat vond ik passen bij dit deel van... En dat doen we eigenlijk bijna nooit, maar ik vond het passend omdat het al een serie was, omdat het zo eindigde en het leek mij de meest constructieve manier dan dat ik er als verslaggever, als journalist een beetje doorheen zit te tetteren.

29:29 Ja, en als we kijken naar de tekst. Welke constructieve elementen zitten daar in? Of komt dat vrij met elkaar overeen?

Ja, nou, bijvoorbeeld dat zo'n Thea zegt van... even kijken hoor, 'Het zou goed zijn als politici wat meer betrokkenheid tonen'. En dat dan zo'n, zo'n politicus zegt van 'ja, maar wij zitten hier best vaak, hoor'. Wat wel waar is trouwens, want ze zijn er ook best wel vaak. Maar, weet je... En dat vind ik ook wel

constructief, die Hans, die van de wijkbus Laak, die zegt van... Dat is gewoon... Die man is gewoon heel positief. Dat was ook gewoon een hele fijne man om erbij te hebben voor zoiets. Maar die zei ook, die had, vooral... Nou, ja, wat zij de politie nog mee wilden geven, zegt 'ie: 'Luisteren, gewoon luisteren'. Weet je wel, en dat is denk ik ook... Dat vind ik ook positief, een constructief element. 'En geef je buurman een glimlach', zei hij inderdaad nog.

30:31 En heb je een soort kijk op waarom dat soort dingen nou zo goed werken? Waarom deze setting zo goed werkte?

Uhm... Omdat het wel het gevoel geeft van dat er niet geruzied wordt. Dat het het gevoel geeft dat er naar elkaar geluisterd wordt. En het gevoel geeft, ik zeg het bij gevoel hoor, want het is natuurlijk niet helemaal waar, het gevoel en het beeld geeft dat er geluisterd wordt. Het gevoel en het beeld geeft dat het wel goed, eigenlijk wel goed gaat. Dat het allemaal best wel, best wel... Ondanks problemen, dat je de problemen die er zijn, niet groter maakt dan ze zijn. Ik denk dat het dat ook een beetje is. En dat ook de problemen die er zijn, dat daar... Dat dat ook best opgelost kan worden. En dat het niet alleen maar, dat het niet alleen maar kommer en kwel is. Dus ik denk dat dat het gevoel is wat er in mee... Dat dat er constructief dus aan is.

31:40 En heb je dan nog wel het gevoel dat je daarmee wel bij de werkelijkheid blijft, zeg maar?

Ja, meer! Je blijft meer bij de werkelijkheid dan... Ja, dat denk ik echt. Ja, ik denk dat je echt véél meer bij de werkelijkheid blijft. Als je de straat op gaat, de slechtste wijken, je vraagt aan mensen 'Joh, hoe is het hier?', dan zeggen bijna echt, in Nederland tenminste en hier in Den Haag, dan zeggen de meeste mensen van: 'Nou ja, weet je, er is best wel gedoe'. Maar het is niet, écht gedoe is er niet. Er zijn... En natuurlijk, en dat zijn niet alleen maar incidenten, het is wel meer dan dat, maar ik denk dat het... Het gaat vaker goed en het gaat vaker... Ja, misschien wel heel goed. En soms gaat het niet zo goed. Ik denk dat dat echt meer de werkelijkheid is dan... Je komt dichterbij de werkelijkheid dan als je de verschillen en de problemen uitvergroot. Denk ik.

32:39 Even kijken, hoor. Ja, dus hier voor heb je met tekst gewerkt, film en zit hier ook nog radio bij eigenlijk?

Ja, nou, wat we gedaan hebben... Misschien is dat ook nog... Wat ook nog wel heel leuk was, vond ik. We hebben eind van de week, want het waren vier delen, dus we hebben maandag tot en met donderdag, hebben we dit op tv en online gehad. En we hebben, vrijdag hebben we een radiodebat nog gehad met die twee politici en nog met twee bewoners. Of, bewonersorganisaties zeg maar, vanuit Laak. Dus hebben we er eigenlijk nog op doorgepraat en dan krijg je natuurlijk, omdat het radio is, krijg je wel meer debat. Dus dat was dan, dat was juist ook wel weer een meerwaarde. Dus dat was juist ook wel weer leuk, ik bedoel... Hier was bij deze serie, of het laatste deel was niet echt debat, het was meer van politici luisteren, maar nu kwam er wel meer vanuit dat, ja, dat ook PvdA en Groep de Mos, dus die twee politici wat meer met elkaar in debat gingen. En ook met, ja, ook wel door de bewoners gewezen werden op een aantal zaken.

33:45 Was dat hetzelfde groepje bewoners?

Nee, dat waren andere mensen. Ik heb andere mensen daar voor...

33:55 Want wat voor bewoners waren dat dan?

Dat was de bewonersorganisatie.

33:58 O ja, sorry, dat zei je net.

Ja, dat was bewonersorganisatie Laak, die ik ook, die mensen kende ik ook wel, want die waren ook, ja, die kwamen ook gewoon wel goed uit de verf. Ook in het radiodebat. Dus zo hebben wij het...

34:10 En heb je daar dan nog op constructieve technieken gelet?

Nou, wat ik wel opvallend vond, is... Nou, kijk, de serie heet ook *LaLaLaak*. En dat werd op een gegeven moment ook wel... 'Oh, Lala-Laak, heb je dat zelf verzonnen?', ja, het is ook een beetje het bezingen van de... Kijk, je hebt natuurlijk 'Lala-Leiden', hè, van... Hoe heet 'ie... Jochem Myjer. Dus het is ook een beetje het bezingen van het stadsdeel en dat was ook wel een beetje mijn doel van... Je, je... Tuurlijk, het gaat allemaal best wel moeilijk en voor sommige mensen is het echt helemaal niet makkelijk. Maar uiteindelijk is het ook gewoon een fijne, ja, en zijn mensen ook best wel tevreden, ook redelijk tevreden. En ja... Dus doe je dan in zo'n debat, ja, radio is dan toch wel weer net iets anders. Maar ja, hebben we daar met constructief... Nou ja, ja, ik denk wel, kijk het debat heet ook LalaLaak, dus ja... best constructief.

35:12 Maar wat maakt de aanpak van een constructief-iets op de radio anders dan op tv?

Ja, dat weet ik niet zo goed. Het enige is, wat ik wel had, van... Want wij hebben dit, zo'n debat gedaan en ook rondom de verkiezingen over Laak en we hebben dan lijsttrekkersdebatten gedaan en we hebben ook het lijstduwersdebat gedaan. Ik denk, omdat er ook bewoners bij waren, omdat er ook... Dat je toch wel een redelijke... Dat het wat meer een stadsgesprek wordt, zeg maar. Meer een gesprek van... Dat het niet zo... Dat het minder vliegen afvangen is, een lijsttrekkersdebat heb je toch politici die elkaar vliegen afvangen en dat heb je minder met zo'n soort debat. Waar dan ook twee politici bij zitten, maar ook bewoners en het gaat heel... Het gaat maar over een ding en dat is over een wijk. En niet alleen maar over een... Op de een of andere manier werkte dat toch ook wel wat positiever. En inderdaad blijf je dan iets, ga je dan iets meer de inhoud in en blijf je minder... blijf je wat meer weg van het elkaar vliegen afvangen, denk ik.

36:24 Wat ik mij vooral ook afvroeg, kostte dit nou veel meer tijd om te maken dan voorheen?

Ja, maar dit kostte mij sowieso heel veel meer tijd. Maar ik maak ook, wij maken gewoon... Wij doen natuurlijk niet... Dit had allemaal met de verkiezingen te maken. Dus normaal gesproken maak je een item op een dag en de dag erna maak je weer een item en de dag daarna weer. En nu, nu was het meer, ja, het kostte veel meer tijd.

36:48 Maar lag dat dan echt aan de constructieve opzet of meer omdat dit gewoon voor de verkiezingen wat groter mocht worden aangepakt, zeg maar?

Ja, dat laatste, dat laatste. Nee, dat laatste.

Interview 2: Sander Knura

20 maart – 11:00 uur

Deel Milco

00:24 Ik ga beginnen. Eerst even algemeen voor de informatie: hoe oud ben je, wat is je functie en hoe lang werk je al bij Omroep West?

Nou, laat ik beginnen met mijn naam. Ik ben Sander Knura. Ik ben 37 jaar. Ik werk nu... eigenlijk sinds mei ben ik vast in dienst. Daarvoor heb ik, ik denk, zeker acht jaar als freelancer gewerkt. Daar heb ik onder meer voor Omroep West gewerkt, en RTL Nieuws, en ANP. Dus dat is een beetje mijn carrière. En ik houd me eigenlijk alleen bezig met politie, justitie, rechtbank, en moord en doodslag. Dat soort dingen.

01:12 Gezellig.

Haha, er gebeurt genoeg ja.

01:14 Precies. En als je kijkt naar je takenpakket binnen Omroep West: wat houdt dat in?

Eigenlijk doen we alles zelf. Ik doe met een collega samen, hebben we een portefeuille. Mijn takenpakket is: eigenlijk moeten wij gewoon nieuws verwerven en verwerken. Dus eigen nieuwsverhalen maken en die voor al onze kanalen zo goed mogelijk uitzetten. Dus dat houdt in: radio maken, televisie maken, online schrijven, online video's, social kanalen. Daar krijgen we wel wat hulp bij natuurlijk, maar in eerste instantie is het ons eigen werk en doen we ook gewoon ons eigen redactiewerk.

01:52 En is er dan nog een specifieke verdeling daartussen, of is het bijvoorbeeld 'ik ben zoveel tijd bezig aan video', of.....

Een specifieke verdeling... Oeh... Ehm, Ik zou het niet in percentages kunnen zeggen, maar er gaat toch wel een groot gedeelte zitten in lezen en bellen. Dus redactiewerk. En dan is video een steeds kleiner wordend iets. En radio is eigenlijk al echt een soort van bijproduct geworden. En de hoofdmoot in verwerking zit in online en video zeg maar, waar online dan groter is dan video, denk ik. Ik zou even de verhouding niet zo goed kunnen zeggen.

02:36 En waar zou het dan aan liggen dat juist video bijvoorbeeld nu, en radio ook dan, nu steeds minder worden?

Nou, omdat de kanalen waarop we dat wegzetten, dat is natuurlijk een steeds kleiner publiek en het is toch arbeidsintensiever dan een stukje schrijven. En het bereik is ook gewoon groter. Het nieuws dat we maken heeft vaak, zeg maar... Het soort nieuws dat we maken heeft een hoge attentiewaarde, is vaak vluchtig en snel, en ja, dan is online daar toch wel het juiste kanaal voor denk ik. En mensen willen, zeker als er iets gebeurt zeg maar, dus als er... er wordt iemand vermoord, dan ga je niet eerst wachten tot je een compleet prachtig tweeënhalve minuut afgerond televisiereportage hebt. Nee, dan ga ik gewoon Twitteren en dan ga ik erheen, ga ik mensen spreken. En die tv-repo komt er wel, en die online video komt er ook wel, maar ja, het eerste is toch waarschijnlijk letters.

03:39 Ja, ik ga mij toch focussen op video. Ik ga straks even meer hebben over hoe constructieve journalistiek algemeen is ingevoerd hier, maar nu eerst meer over hoe dat tijdens het denkproces... Bijvoorbeeld, aan de hand waarvan en hoe bepaal je een invalshoek als je een onderwerp uit hebt gekozen?

Aan de hand waarvan en hoe bepaal je... Ja, phoe, ja, het is natuurlijk niet echt wetenschap wat dat betreft. Ik ga nog altijd heel erg voor het meest bijzondere eruit pikken en dat kan dan uiteindelijk

constructief blijken te zijn, maar het kan het ook totaal niet blijken te zijn. Dus ja, wat wijkt het meest af? Dat is toch wel mijn graadmeter. Ja, wat wijkt het meest af? Als iemand.... god, dan moet ik even een goed voorbeeld bedenken....Iemands voorarrest wordt niet verlengd. Die persoon had te maken met een dodelijke schietpartij, maar hij moet dan terug naar... Of iemands voorarrest wordt wel verlengd en dat komt dan omdat iemand twee slagroomtaarten heeft gestolen. Ja, dat wijkt het meest af, dus dan zal ik dat bovenaan zetten zeg maar. Dat is trouwens waargebeurd. Ja, nee, het is... ja, god, het is toch echt een beetje 'wat wijkt het meest af?' Wat valt het meest op? En dat is misschien een hele simpele regel, maar dat klopt gewoon voor mij.

05:11 En bepaal je dan bijvoorbeeld wel op voorhand of je iets constructief gaat benaderen? Of gaat dat meer...

Nou, dat is dus wel heel grappig, want ik weet dus niet zo heel goed wat iets constructief benaderen is. Ik bedoel, volgens mij is constructief benaderen... Ik probeer altijd eigenlijk... Nee, je wilt natuurlijk altijd zo veel mogelijk feiten verzamelen en als je daarmee een oplossing aandraagt of als je een zo compleet beeld schetst dat het ineens blijkt dat mensen denken 'oh wauw, nu we dit allemaal weten, kunnen we dit gaan doen', dan is dat heel mooi meegenomen en heb ik het ineens constructief benaderd. Maar ik vind het heel lastig om het zeg maar... En dat komt wel steeds meer, dat komt echt steeds meer, omdat het er ook... het wordt er ook echt een beetje ingepompt zeg maar, om van te voren te zeggen: 'zo, dit ga ik eens even constructief benaderen.' Maar, het gebeurt steeds meer dat je inderdaad zoveel feiten verzamelt, dat je het plaatje al snel compleet hebt, waardoor iets al snel constructief wordt zeg maar.

06:20 Dus je hebt meer dat je dan bezig bent en tijdens het proces ontdekt van 'dit zou zo kunnen gaan'?

Nou ja, het wordt ineens relevant. En dan wordt iets wat ik misschien eerder niet relevant vond, nu wel relevant. En dat is denk ik dan misschien toch wel het resultaat van die persoon bij de vergadering die zegt van 'ja, maar je moet ook en hoe nu....' De 'en wat nu'-vraag zeg maar. Misschien moet het er toch gaan inslijten. Het is niet echt een bewust is.

06:47 Maar je merkt dus wel nu dat, nu je er een paar maanden mee bezig bent, dat het steeds meer ook je denkframe verandert.

Ik denk dat het... Ja, absoluut, ik denk dat het frame wel een stukje verlegd is daarnaartoe, maar dat dat wel heel onbewust gegaan is eigenlijk.

07:02 Dat is denk ik ook wel goed juist, dat het onbewust gaat...

Ja, dat denk ik dus ook ja.

07:10 Als je dan op pad gaat voor een onderwerp of reportage, hoe ga je dan te werk?

Dat is een vrij brede vraag... Hoe bedoel je het?

07:23 Nou, misschien meer specifiek, van als je misschien merkt in de voorbereiding of zo, van 'dit zou constructief kunnen worden', doe je dan op locatie bijvoorbeeld andere dingen, stel je een ander soort vragen, maak je een ander soort beelden dan als je dat niet doet?

Dat denk ik niet eigenlijk. Maak je ander soort beelden? Nee, dat denk ik niet. Vind ik een goede vraag. Ik heb daar geen specifieke voorbeelden van, maar ik denk niet dat je anders draait. Je vragen zouden misschien anders zijn. Zeker de vraag aan bijvoorbeeld iemand die gedupeerd is: 'maar wat heb je er zelf dan aan gedaan?' Een beetje die lijn van vragen stellen, dat wel. Ik weet niet of je er andere beelden door gaat maken, of je er anders nu.... Je laat toch een situatie zien zoals die is, maar je stelt wel de vraag

van... Nou ja, wat ik een heel mooi voorbeeld vind: iemand die dan klaagt van 'en ik zit al zolang in deze huurwoning en ik heb schimmel en ik kan niet weg', maar dan wel even achterwege laten dat ze hem al twintig alternatieven hebben aangeboden, maar dat dat allemaal op de tweede verdieping is, terwijl hij op de eerste verdieping wil wonen. Dus misschien is het dat je de vragen wel anders stelt, maar of ik nou echt anders beelden maak of laat maken? Nee, niet echt denk ik.

08:41 En als je dan bijvoorbeeld kijkt naar montage, ofwel vormelijk ofwel inhoudelijk, zijn daar nog verschillen in denk je?

Die zouden er volgens mij wel moeten zijn, want ik weet dat mijn collega Anniek, en die hebben jullie waarschijnlijk ook al gesproken, die heeft wel eens een onderwerp die we allebei gemaakt hadden, constructief om gemonteerd. Ik zou niet... Ik zou het nu eventjes niet zo kunnen zeggen. Ik zou niet weten of je specifiek anders monteert eigenlijk. Je zou natuurlijk kunnen kiezen om iets anders als nieuws te nemen. De oplossingen in plaats van het probleem. Dat zou kunnen. Dan moet je anders monteren, want dan zit je verhaal gewoon anders in elkaar. Maar verder kan ik er niet zo heel veel zinnigs over zeggen vrees ik.

09:33 Oké. De constructieve journalistiek is hier dus in september, oktober zo'n beetje ingevoerd. Merk je op dat moment dat het werd ingevoerd.... Hoe ging het in z'n werk op de redactie?

Nou ja, iedereen is natuurlijk, zo zijn wij, vrij sceptisch, van 'God, daar gaan we weer, weer wat nieuws, wat moeten we er nu weer mee? We waren weer net gewend aan dit en nu gaan we dat weer doen.' Dus ja, ik wil niet zeggen dat iedereen er gelijk nu in geloofde. Ik ben op bepaalde punten denk ik ook nog wel van 'ja, moeten wij nu als zeg maar degene zijn die de oplossingen aandraagt?' Ik geloof... Ik ben nog steeds van mening dat je het nieuws moet verslaan, de feiten moet brengen, bla bla. Als de oplossing daar dan vanzelf uit voortkomt, nou, prima extraatje. Ja, hoe het is ingevoerd? Het kwam toch steeds weer terug in de vergadering. En je ziet het ook terug in de keuze van bijvoorbeeld de televisie-uitzending soms, dat we toch besluiten om te beginnen met een constructiever verhaal in plaats van 'het bleeds het leads' weet je? Niet het moord en doodslag, maar een iets constructiever verhaal dat toch wat hoger in de uitzending komt bijvoorbeeld. Dat is toch wel een grappig resultaat toch eigenlijk.

10:57 En merk je dat dan bijvoorbeeld ook gedurende die periode sinds de invoering dat er nog, qua sfeer op de redactie bijvoorbeeld, dat dat anders is gaan werken?

Nou, ik denk dat het... Ja, ik denk dat het altijd weer wennen is als iemand weer iets bedacht heeft. Ik denk dat het er langzaam insluipt gewoon. Ik denk dat er van een heel groot idee vaak... Natuurlijk blijft er een heel klein iets over zeg maar. Ja, ik denk niet dat mensen er per se negatief tegenover staan of... Ik denk dat het gewoon een steeds terugkerend iets is en dat die vraag nu door meer personen in de vergadering bijvoorbeeld wordt gesteld dan door die ene persoon die de hele tijd maar zei 'ja, hallo, denk aan constructief. En hoe zit het daarmee? En moeten we niet ook...' En ik denk dat ook, en daar ben ik wel heel blij mee, dat de verwarring met positief eindelijk een beetje de wereld uit is, want dat zijn natuurlijk twee verschillende dingen. In het begin werd nog wel eens constructief verward met positief, van 'oh, maar mogen we dan niet meer kritisch zijn?' En dat is wel zo goed als uit de wereld zeg maar.

12:18 En kwam daar dan ook wat meer dat sceptische vandaan in het begin?

Ja, dat denk ik wel. Ik denk dat dat er wel heel erg inzat, maar ik denk ook gewoon dat mensen sceptisch zijn omdat het weer iets nieuws is zeg maar. Dus ik denk dat mensen daar ook sceptisch over zijn. Ik denk dat ze sowieso sceptisch in het leven staan en dat is prima, dus wat je ook had ingevoerd hoor. Maar ik denk wel dat het verschil... nu het verschil weg is tussen positief en constructief, dat dat wel helpt voor constructief zijn en denken.

12:54 En je merkt dus ook in je vergadering dat het bij de andere redactieleden ook meer indaalt ondertussen?

Ja, nog niet iedereen loopt nu de polonaise voor dit onderwerp, maar ja, ik denk dat het wel... Het is een beetje *fact of life*: het is er en laten we kijken waar we het kunnen gebruiken en waar het totaal niet kan. Of wij het niet kunnen zeg maar, dat zou het natuurlijk ook kunnen zijn.

13:22 Ja, het is echt meer onbewust dat het een beetje doorsijpelt...

Ja, het sijpelt er een beetje in en het begint een beetje het idee aan te raken zeg maar.

13:34 En toen het werd aangekondigd, in hoeverre stond jij er echt voor te springen?

Oeh, ja, het is... nou ja, kijk, het blijft natuurlijk altijd een beetje hangen. In eerste instantie bleef het een beetje hangen in 'het zijn...!..... Dat het een beetje theoretisch is zeg maar. Het wordt toch als een soort van studiekamer-werkelijkheid een beetje bedacht van iemand die daar eens heerlijk heeft over na zitten denken en daar alle tijd voor had. En reportages ging maken waar zij of hij dagen de tijd voor had. Dus ik dacht wel 'nou ja, het idee klinkt niet verkeerd. Ik snap het ook wel. Maar het moet niet in de weg komen te staan van het dagelijkse werk wat ik doe.' Dus ja, ik was er ook sceptisch over. Dat durf ik best te zeggen. En ik ben nog steeds niet overtuigd honderd procent zeg maar fan. Maar, nou ja, wat ik zeg, maar het kan. Het gebeurt blijkbaar al.

14:43 Want waarom ben je niet honderd procent nu fan ervan?

Nou, omdat ik me nog steeds wel eens een beetje afvraag of het de rol van de journalist is om ook altijd maar de oplossing aan te dragen. Dat vraag ik mij echt af. Volgens mij doen we dat al door bepaalde dingen aan het licht te brengen of van bepaalde dingen verslag te doen. En moeten we dan nog het stapje verder gaan om ook het 'hoe nu verder?'-verhaal te maken? Het is toch een beetje activistisch en ik weet niet of ik daar nou heel erg fan van ben. Ook al ben je natuurlijk altijd... Nou ja, is honderd procent objectiviteit ook een beetje een wensdroom, maar... Nou ja, het activistische staat mij misschien een beetje tegen.

16:07 Merk je bijvoorbeeld ook, als je op een gegeven moment weet van 'dit zou iets constructiefs kunnen zijn', dat je er dan ook meer tijd aan kwijt bent? Of zit daar geen verschil in?

Nou ja, ik ben er misschien meer tijd aan kwijt, omdat het nog niet honderd procent in mijn systeem zit zeg maar. Dat ik er extra over na moet denken, misschien een extra persoon spreken, misschien een extra vraag stellen of... Ik denk dat het me meer tijd kost, omdat het blijkbaar nog niet in mijn systeem zit zeg maar. Dat zou een factor kunnen zijn. En ik denk dat... Nou ja, als je dan toch een soort van richting een oplossing gaat, ja, dan zal je misschien toch ook andere mensen moeten gaan spreken, en meer mensen. Je moet het probleem neerzetten, maar dus ook een oplossing gaan geven, of in elk geval een richting. Dus ja, ik denk dat ik er wel iets meer tijd aan kwijt ben ja.

16:57 Wat denk jij dat het idee was van Omroep West om het in te gaan voeren? Wat het doel daarvan is?

Ik heb geen flauw idee. Nee echt niet. Het zou misschien... Het enige wat ik kan bedenken is dat je er... Nou ja, we zijn een traditioneel mediabedrijf. We zijn zeg maar... Dat we er misschien iets meer tussen onze luisteraars, lezers en kijkers zouden kunnen gaan staan. Dat ze ons misschien iets meer zouden gaan waarderen en dat ze iets meer zouden denken van 'hé, daar hebben we praktisch meer aan.' Dat zou denk ik een reden kunnen zijn om het te gaan invoeren zeg maar. Niet alleen maar zenden, maar ook meer luisteren. Dus dan kom je ook op het vraag-gestuurd uit en zo. Dat soort dingen. Terwijl ik denk dat ze ook best wel een beetje blij met ons mogen zijn. Maar blijkbaar willen wij toch ook laten zien dat

ze praktisch nog meer aan ons hebben, door ze ook oplossingen.... Maar ik denk dat dat de mensen ook wel een beetje lui maakt. Maar ik denk dat dat wel eens een motivatie zou kunnen zijn.

18:16 En stel dat dat inderdaad het doel zou zijn geweest, merk je dan nu ook effecten, dat je meer terugkrijgt van het publiek?

We krijgen zeker meer terug van het publiek, maar ik weet niet of dat per se met deze werkwijze te maken heeft. Dat kan ik niet zo heel goed beoordelen. Het kan natuurlijk ook gewoon met het feit te maken hebben dat we gewoon zichtbaarder zijn op online en op social mediakanalen. Dus dat zou ook kunnen, dat we daarom meer terugkrijgen. Ik weet niet of dat zozeer te maken heeft met de constructieve methode.

18:51 Fenna: Want is dat dan, online en social media, dat ligt dan meer gewoon aan de tijd. Dat is dus niet...

Nou ja, kijk, we zijn natuurlijk meer zichtbaar. Vroeger was het: schrijf een brief, postbus puntje puntje, of bel ons daarop. Maar tegenwoordig is het gewoon even een reply op een tweetje of even een Facebook-Messenger-berichtje. Dat is natuurlijk veel sneller gestuurd. Wij worden ook, en dat vind ik zelf heel leuk, wij worden ook gevraagd om ook gewoon zichtbaar te zijn: op social media, je foto staat bij artikelen. Als mensen op mijn fotootje klikken, staat er gewoon mijn telefoonnummer daar en mensen kunnen mij gewoon bellen. Als ik ergens ben, dan zeggen mensen van 'oh, ik ken je van Twitter' en dan krijg ik een tip zeg maar. Dus dat werkt best wel goed. Ik bedoel, ik was een keer bij een moordzaak in Leiden en toen heb ik daar tot twee uur 's nachts gestaan tot ze eindelijk een keer dat lichaam uit het huis hadden gehaald. Nou ja, ik heb toen een beetje staan twitteren en een beetje gezegd van 'dit is er aan de gang.' En mensen gaan me dan volgen uit Leiden. En toen kreeg ik opeens een tip van iemand, die zei van 'nou, ik heb je gevolgd op Twitter en ik heb je foto gezien, ik weet wie je bent. Ik heb een pakje informatie voor je.' En toen bleek dat die man die die moord had gepleegd, dat bleek een TBS'er te zijn die zijn straf nog niet had uitgezeten. Ja, dat is toch wel fijn. Dat levert dus heel veel op. Maar of dat nou constructief is... Maar dat is gewoon de drempel... het werkt drempelverlagend dat je zichtbaar bent zeg maar. Mick van Wely van *De Telegraaf* is daar bijvoorbeeld ook geweest, maar die was daar niet 's avonds. Die is daar de volgende dag geweest, die heeft even zo door het raam gekeken van het huis en is weer weggegaan. Die ging ons... die ging een collega van mij vragen van 'goh, hoe kom je aan die informatie en kan je dat delen?' Dus zichtbaarheid werkt. Laagdrempeligheid werkt. Maar ik weet niet of het per se constructief is. Dat laat ik dan een beetje aan jullie, haha. Die vraag stel ik dan weer aan jullie.

20:41 Ik ben even aan het kijken of ik nog dingen wil weten, maar volgens mijn heb ik het wel gehad wat mijn deel betreft...

Fenna: Ja, ik dacht nog... Want je zei: oplossingen aanbieden maakt mensen misschien een beetje lui. Maar...

Dat denk ik wel, want er is al zoveel informatie te vinden. En ik vind ook dat mensen wel een beetje op zoek moeten ook. En als je niet de moeite neemt om op zoek te gaan... Ik ben niet je persoonlijke uitzoek-assistent zeg maar. Ik bedoel: ik vind het echt heel leuk om instanties het moeilijk te maken en informatie los te krijgen en dingen die zij graag onder de pet houden, daar aandacht aan te geven, maar ik bedoel, kom op, als je niet even de moeite neemt om te Googlen of de gemeentewebsite door te spitten of naar een inspraakavond te gaan waarvan er tien zijn georganiseerd... Nou ja, wat altijd een heel mooi voorbeeld is, vind ik, van: er worden tweehonderd bomen gekapt ergens in de buurt hier zo. Nou, dan zijn er vijf inspraakmogelijkheden. Mensen kunnen allemaal de vergunningen lezen op de bekendmakingssites van de overheid, in het lokale krantje. Daar hebben ze een jaar de tijd voor gehad. En dan hebben ze dat niet gedaan en dan opeens gaat de zaag erin. En dan opeens schande dat dat zomaar

kan. En dan denk ik: 'ja mensen, het is ook wel jullie plicht om... Dit had je kunnen weten.' Dus ik vind ook wel dat er een rol is weggelegd voor de mensen zelf en dat wij niet zomaar op afroep alles moeten gaan uitzoeken en schande spreken daarvan. Nee, zo werkt het niet volgens mij.

22:23 Fenna: want is dat niet juist ook een beetje de taak van de journalistiek, om dat misschien wel te doen?

Ehm, ik denk dat het misschien... Het zou misschien de taak zijn om, als dat plan er ligt, om er bekendheid aan te geven. En als dat niet strookt met de visie van het college of zo, of er ontstaat reuring over, om er dan zeker verslag van te doen en om... Maar het is ook wel aan de mensen om gebruik te maken van het recht dat ze hebben om daar tegen in beroep te gaan. Heel eerlijk gezegd: als er tien extra parkeerplaatsen bijkomen, dan vind ik dat misschien wel fijn persoonlijk. Dus ja. Er moet ook wel een misstand zijn zeg maar. Dus als niemand zich er druk om maakt, waarom moet ik dan de kar gaan trekken? Ik vind ook wel dat mensen.... En ik vind ook gewoon dat je toch ook wel op de hoogte moet zijn van wat er speelt in je eigen buurt.

23:21 Fenna: Ja, maar dat doe je misschien door de journalistiek tot je te nemen zeg maar.

Zeker. Zeker, zeker, zeker, zeker. Eens. Maar dat betekent niet dat wij de hete kolen, of hoe heet dat, de kolen uit het vuur moeten gaan halen altijd maar. Ik vind ook dat mensen daar zelf een rol in hebben. Die mogelijkheid is er ook. Ik bedoel: je kan gewoon bezwaar maken daartegen of gewoon naar een inspraakavond gaan. Ik vind ook niet dat ze maar moeten zeggen van 'ja, maar ik betaal belasting, dus zoek jij het eens even uit.' Zo werkt het niet denk ik.

23:49 Fenna: en ik dacht nog één ding, want, omdat je politie- en rechtbankverslaggever bent, is het misschien ook wel voor jou wat lastiger om iets constructief te maken, of... heb je dat zelf, dat idee?

Nou, niet in elke zaak denk ik. Maar er zijn wel... in de dagelijkse praktijk is het vaak wel lastig om het zelf constructief te maken. Maar dat kan ik ook mezelf gewoon opgelegd hebben, dat dat zo is, terwijl jullie misschien zeggen van 'ach, dat kan heel makkelijk.'

24:14 Fenna: Maar dat heeft niet met jouw speciale specialiteit te maken ofzo?

Ja, nou ja, goede vraag. Dat weet ik niet, eerlijk gezegd. Dat weet ik niet. Ja, ik bedoel, ik ben net bij een leraar geweest, die heeft een jaar lang een meisje van zes betast en seksueel ontucht mee gepleegd. Ja, dan moet ik toch wel even een uurtje langer nadenken over een constructieve invalshoek. Die zal er misschien best wel zijn, maar ik kan die even niet zo een twee drie bedenken. Niet zo snel als een nieuwsinvalshoek mij te binnen schiet. En dat is misschien ook wel dat het moet inslijten als je er helemaal voor wil gaan.

24:59 Fenna: ja, oké. Dan mijn deel?

Milco: brand los.

Deel Fenna

25:01 Ik pak even het ding erbij. We hebben hier nog de tekst die erbij hoort.

25:26 Ja, nou ja, allereerst: waarom had je dit bericht uitgekozen?

Haha, waarom had ik dit bericht uitgekozen? Je bedoelt waarom heb ik er aandacht aan besteed? Of waarom heb ik het aan jullie gestuurd?

25:39 Waarom heb je het aan ons gestuurd als goed voorbeeld?

Nou, dat is heel grappig. Ik wist dus helemaal niet dat ik constructief bezig was. Maar de collega's die dit hebben, nou ja, de kartrekkers van de constructieve journalistiek hier zo die zeiden van 'nou ja, we hebben jou uitgekozen en hier heb je een aantal voorbeelden van berichten die wij constructief vonden.' Dus ik heb ze niet zelf uitgekozen. Ik was gewoon wel heel benieuwd van: wat is hier zo constructief aan? Dus ik heb ze ingestuurd naar jullie.

26:15 En als je er nu dan naar kijkt, in eerste instantie naar het filmpje, dan daarna de tekst, wat vind je er zelf dan constructief aan? Welke constructieve elementen zie je erin?

Ehm. Dat is een hele goede. Ik kan het filmpje niet meer helemaal voor de geest halen.

26:34 Ja, zullen we hem gewoon even afspelen?

[Video speelt af]

28:08 Nou, het constructieve zit hem volgens mij vooral in het laatste. Ik had natuurlijk ook gewoon kunnen focussen op alleen het feit dat er een aantal meer of minder kwekerijen is opgerold. Het grappige hieraan is natuurlijk, en daarin moet ik Stedin ook wel een beetje credits voor geven, dat is gewoon best wel een slim bedrijf, die zegt dan ook wel van 'kijk, en daar hebben we een prachtige oplossing daarvoor: het gaat dus uiteindelijk allemaal geld schelen.' Ja, dat vindt iedereen leuk om te horen. Er is dus een oplossing, maar wat dat dan precies is, kunnen ze weer niet zeggen. Dat is dan ook weer heel flauw. Dan had ik eigenlijk even bij moeten zeggen waarom ze dat niet kunnen zeggen, dat had het nog wat beter gemaakt. Dus ja, ik denk dat dat vooral het constructieve gedeelte eraan is. En volgens mij zijn we het er allemaal over eens dat we straks een lagere energierekening hebben als zij hiermee doorgaan en het beleid succesvol zou zijn. En het komt beter naar voren in de video dan in het online berichtje trouwens.

29:14 Want heb je in het online bericht ook constructieve elementen inzitten?

Nou ja, volgens mij... Ik had eigenlijk nog beter die quotes van die meneer erin moeten verwerken. En dat zal waarschijnlijk dan niet gedaan zijn vanwege tijdgebrek. Daar had nog wel iets meer uitleg bij gekund denk ik. Ja, daar zit dat hele constructieve niet in. Dus die video zou de tekst aan moeten vullen. Dat is niet superideaal. So be it.

29:51 Dus eigenlijk heb je het idee dat er in je video meer....

Als ik dit zo teruglees, dan denk ik van 'ja, er had nog wel een stukje constructief uit de video in de tekst gekund.' En dan kom je weer een beetje op het nadeel van 'je moet alles doen.' Dan gaat er helaas wel eens wat verloren.

30:14 Ja, dus je bedoelt: je moet schrijven én video en...

Ja, dit gaat dan op zo'n dag van 'Oh, er is een persbericht van Stedin. Kan jij even een afspraak regelen? Je hebt zo laat een cameraman,' Ik noem maar iets: twee uur of zo, 'je hebt een uurtje de tijd. Schrijf even een nieuwsbericht. Tien over vier moet je even op de radio. Kan je alvast even een compact quoteje knippen van die man?' En dan moet je nog even je eigen beeld zoeken, enzovoorts, enzovoorts.

30:42 Ja, want normaal heb ik ook de vraag van 'ben je nou meer tijd kwijt geweest aan deze video?', maar jij had natuurlijk zelf niet door...

Nee, in dit geval niet. En dat is heel fijn dat Stedin toevallig dan ook hiermee aankwam. Het was ook nieuw, dus dan denk je 'prima, leuke invalshoek', maar is dat er niet, dan zal je het zelf moeten gaan

zoeken en daar zit dan toch wel weer iets meer tijd in inderdaad denk ik. Dit doen zij gewoon heel slim. Dit was best wel een goede voorlichter. Zij hebben best wel een goede voorlichtingstak. Dan komt het je even aanwaaien en is het ook nog wel even meldenswaardig. En is dat niet zo, dan zal je er denk ik toch wel meer tijd in moeten stoppen. Moet ik erachter komen dat ze die techniek hebben. Moet ik erachter komen wat het op gaat leveren. Nou ja, helaas worden grote bedrijven natuurlijk steeds slimmer door te zeggen: 'Nou, wat het oplevert? Hier heb ik een prachtige infographic. Kan je zien dat het werkt.' Ja, en dan kom ik weer als journalist met weinig tijd: 'oh, nou is top.' Dus dat is wel een gevaar.

31:52 Want op basis waarvan ging je hierover een bericht schrijven? Was dat op basis van dat Stedin zei van....

Ja, ze komen gewoon jaarlijks met zo'n rapportage. Jaarlijks zeggen ze 'dit zijn de cijfers' en deze slimme persvoorlichter had meteen even de nieuwe techniek erbij geschreven. En ik ken de techniek al wel een beetje, maar het bleek dus ook effectief te zijn.

32:19 En je hebt dus ook nog een fragment voor de radio hiervan gemaakt?

Ja, over dit soort zaken schuif je vaak aan. Dus dan sta je in de studio en dan ga je een gesprekje met de presentator aan en laat je een of twee van die flardjes horen van die man zeg maar. En dan vertel je eigenlijk dit verhaal. Dan vertel je het gewoon zelf een beetje. En dat kleed je dat een beetje aan met audio. Echt een radioreportage dat doen we niet zo heel veel meer. Eigenlijk... Het is vrij tijdrovend. Het is superleuk om te doen. Ik vind radiomaken echt superleuk. Als je met een inval meegaat of zo, dan is het heerlijk om gewoon met je radiomicrofoon zo... Ja, dat is prachtig. Maar ja, kost ook best wel veel tijd en het haalt ook wel de snelheid uit zo'n programma vaak. En ze hebben er gewoon voor gekozen om te zeggen van 'oké, vooral in de middag doen we het niet.' Soms maak je wel eens wat voor de ochtend of zo. Maak je een soort van audio-terugblikje. Maar zelden eigenlijk.

33:26 Maar je weet niet meer in hoeverre dat constructief was of...

Nou, dat weet ik wel. Daar zit ook wel heel erg het element in van 'nou mensen, door deze techniek... Deze techniek blijkt te werken, zeggen zij. En dat betekent dat we uiteindelijk minder gaan betalen.' Dus dat zit er wel in ja, zeker. Ja, dat weet ik nog wel.

33:47 Ja, en is dan nog het ene medium, dus radio of televisie of tekst, is het ene geschikter dan het andere voor constructieve journalistiek?

Ehm, ik denk dat het allemaal geschikt is, maar ik denk ook dat het gewoon moet passen in het format en dan denk ik dat radio is geschikt, omdat je dan meer... In ons geval, als wij aanschuiven, kunnen we meer ons eigen verhaal vertellen. We zijn nog vrijer in woordkeuze en fragmentjes die je knipt zeg maar. Hier heb je natuurlijk, nou ja, met anderhalve minuut en een aantal elementen... Je moet je verhaal neerzetten, je moet het... Er zijn elementen, die nemen gewoon ruimte in en die moeten erin zeg maar. Dus ik denk dat tv sowieso in deze vorm, nou ja, wel wat restricties biedt zeg maar. Online zou je niet... Heb je natuurlijk eigenlijk alle vrijheid binnen de site. Daar kan je gewoon.... En ook met video kan je daar veel mee doen. Daar kan je gewoon ook voor een green screen gaan staan en voor Facebook gewoon even een leuke uitlegvideo maken. De mogelijkheden zijn legio online natuurlijk. En dan heb je ook een iets minder vast format dan een televisie-uitzending, die maar een kwartier mag duren.

35:15 Oké, want jullie hebben dus ook echt dat je een tv-format hebt, maar ook video verspreidt via social media en zo?

Ja, zeker, absoluut. Alleen dat is echt een proces dat... Die verschuiving is allang begonnen, maar dat gaat echt bijzonder traag. Kijk, wij moeten gewoon wel. We moeten televisie maken. Wij moeten geloof ik een uur of een half uur per dag, hoe heet het ook alweer, moet je authentiek of origineel... Ik kan even

niet op de naam komen, maar... Oh ja, een uur unieke televisie maken. Nou ja, de budgetten worden steeds kleiner. Online vraagt ook gewoon meer. Dat is ook gewoon heel leuk, maar ja, je moet natuurlijk ook gewoon die televisie-uitzending blijven vullen. Daar gaat toch ook wel veel tijd inzitten. En nou ja, bij sommige dingen nemen we echt wel, als we een grote zaak hebben... We hebben bijvoorbeeld het proces Mitch Henriquez gedaan, die meneer die na Night at the Park dood gewurgd is door een groep agenten. Daar hebben we van te voren gewoon echt speciaal voor Facebook voor een green screen uitgelegd van 'het zit zo en dit gaat er gebeuren.' Dat hebben we ook met de moordlijst gedaan. We houden een moordlijst bij. We hebben daarvan dingen uitgelicht en dat is best wel cool. En dat is dan speciaal daarvoor, voor de sociale kanalen. Maar ja, dat zijn wel de dingen die nog vaker moeten gebeuren eigenlijk. Scrollytelling-pagina's... Dat is een soort van... Je kan het het best vergelijken met een soort verticale slideshow van gewoon een pagina met een mooie foto. Daar kan je dan iets van inbedden, of een soundcloud of een YouTube-filmpje. Dan kan je eigenlijk gewoon met acht afbeeldingen je hele verhaal vertellen. Dat soort dingen zijn echt superleuk. Het ziet er super gelikt uit en het is best wel iets wat volgens mij voor jongere mensen dan ons gemiddelde kijkerspubliek, dus alles onder de vijftig zeg maar haha, ook wel aantrekkelijk is. Die wil je toch ook wel aan je binden. Anders zijn straks al je kijkers en luisteraars dood.

37:39 Maar je zou dus wel... Op tv heb je dus minder die constructieve mogelijkheden, maar in video's die je zou kunnen verspreiden via social media...

Ja, dat denk ik wel. Je bent gewoon... Ik bedoel, vroeger zei je voor online: nee, het moet allemaal heel kort en het moet allemaal heel snappy. Maar dat is gewoon niet zo. Mensen blijven gewoon hangen. Ik bedoel, BOOS van Tim Hofman is ook gewoon best wel lang, maar als het een goed verhaal is, blijf je hangen. Ik bedoel, als je iets van Vice kijkt en het is een goed verhaal, ja, dan blijf je gewoon hangen. Dus ik denk dat je veel meer ruimte hebt om dáár constructiever te zijn, omdat je gewoon meer elementen in kan voegen. Omdat je meer tijd hebt.

38:18 Milco: maar hebben jullie dan bijvoorbeeld wel ook soms over hetzelfde onderwerp een zelfde soort reportages voor zowel televisie als voor internet, maar dan net iets anders bijvoorbeeld?

Nee. Dat is echt... Daar zou tijd voor moeten zijn in de ideale wereld, maar het komt er gewoon op de een of andere manier niet van.

38:40 Milco: Maar je zou het wel willen misschien?

Nou, het lijkt mij best wel cool om gewoon écht een specifiek onlineproduct te maken. En ik bedoel, ik heb ook het wiel niet uitgevonden hier. Ik moet ook het wiel nog uitvinden steeds. Bekijken wat werkt nou? Maar daar moet ook tijd en middelen voor zijn. Als ik nog dertig andere dingen te doen heb, dan is dat het eerste wat erbij inschiet. Dat zou niet moeten mogen eigenlijk.

39:06 Milco: Want in principe: video is... in eerste instantie wordt het televisie en dan wordt het misschien op de website geplaatst ofzo?

Ja, dat is nu nog zo, maar we hebben ook wel een... Er zit nu iemand op de redactie, dat is een beeldverwerker. En eigenlijk al het materiaal dat binnenkomt, dat wordt eerst voor... Dat is eerst voor online. Dus ik ga ermee aan de slag voor tv, maar er is wel iemand die gaat ermee aan de slag voor online. Tegenover hem zit een social-redacteur. Nou, die weet dat ik daar en daar ben geweest, dus dan zeg ik tegen die social: 'volgens mij is dit heel leuk.' En dan zegt hij tegen de beeldredacteur: 'mag ik dat clipje van je' en dan gaat hij of zij dat ondertitelen, Facebook-geschikt maken en dat soort dingen. Dus dat is wel... Die beeldverwerker is er dus ook primair voor online zeg maar. En de televisiesamensteller mag ook wel gebruik van die persoon maken en zeggen van 'joh, kan je voor mij

even een kortje maken, even twintig seconden beeld van dat en dat doen', maar in principe is het: ik kom binnen, je laadt je materiaal in en het gaat online komen. En soms heb je zelfs dat je op locatie bent en er gebeurt wat. Nou, dan zet je zeg maar je zendapparaat aan, dan loopt het hier gelijk binnen en wordt het hier gelijk online gezet. Bijvoorbeeld tijdens de Olympische Spelen hadden we natuurlijk een aantal schaatsers die het heel goed deden en dan werd er gekeken naar die wedstrijden bij ijsclubs. Nou, dan was het gewoon cameraman mee, zender aanzetten. En dan stond het eigenlijk gelijk... nou ja, tien minuten nadat het voorbij was stond het gewoon online. En dat doet het waanzinnig goed. Mensen vinden dat superleuk om te zien en als je de eerste daarmee bent, dan ben je ook de partij waarnaar men gaat verwijzen.

40:45 Maar dan zou je toch zeggen dat daar best wel veel tijd voor is, nu al?

Nou ja. Je moet die keuze maken en die keuze wordt niet altijd gemaakt. Die keuze, dat heeft de leiding ook wel gezegd, de hoofdredactie, dat ze dat wel zouden willen, maar in de praktijk komt dat toch neer op dat dat niet altijd gedaan wordt.

41:04 En wat wordt dan niet altijd gedaan?

Die keuze gemaakt door te zeggen van: nou, dan voor tv doen we dit niet of doen we het juist meer, of doen we het alleen voor online. Dus dat gebeurt steeds meer, maar dat is een bijzonder traag proces. De online-first... Het klinkt allemaal leuk en iedereen roept het de afgelopen tien jaar al: 'Ja, online-first! Wij zijn écht online-first.' In de praktijk is het niet zo. Kijk, je hebt gewoon te maken met een harde deadline bij tv. Dus je kan wel heel erg online-first zijn, maar als je iets hebt wat ook nog op tv moet, ja, dan kan je niet zeggen van 'ja, online-first, dus kom over een half uur maar terug.' Nee, dan is het voorbij. De praktijk is iets weerbarstiger dan de theorie.

41:48 Ja, oké, nou ja, heb je nog dingen die je verder kwijt wil?

Nou ja, ik ben vooral heel benieuwd hoe jullie het zien en hoe erg jullie in constructieve journalistiek geloven. Onderzoeken jullie het gewoon, of zijn jullie ook gelijk pleitbezorgers van...

42:02 Nou, onderzoeken sowieso gewoon. Maar ja, verder hebben we natuurlijk wel een beetje een idee erover. Ja, ik vind het wel een goede ontwikkeling, dat er in het algemeen wat meer naar constructieve journalistiek gekeken wordt, maar soms heb ik ook wel weer momenten van dat ik denk van 'ja, maar wat is nou eigenlijk het meest waarheidsgetrouwe beeld? Je wil ook niet dat elk fragment steeds weer kijkt van 'maar wat is de positieve kant?' Want soms is die er niet, of soms wordt het dan geforceerd. Maar ik vind wel dat het belangrijk is dat het meer komt dan het nu is, want ik denk dat het nu weer de andere kant op schiet.

42:45 Milco: Ik denk dat het vooral moet zorgen dat het meer in balans komt. Dus dat het niet alleen maar... Dat er nu wel een hele negatieve sfeer is, omdat er alleen maar op problemen wordt gefocust. Dus inderdaad: dat er niet gedacht wordt dat het positieve journalistiek is, want dat is het absoluut niet, maar dat het gewoon meer in balans is van: oké, dit zijn de problemen, dit zou er gedaan kunnen worden. Niet van: het moet zo, maar er zijn meerdere oplossingen die eventueel zouden kunnen. En dat het in ieder geval misschien het imago van journalistiek weer wat omhoog trekt.

Ja, we worden zelfs onbetrouwbaarder geacht dan politici. Nou ja, als dat het zou kunnen helpen, dat het dan wel goed zou zijn. Ik bedoel: wij zijn dan... Als ik zie hoe nu het aanbod is in de regio bijvoorbeeld... Ja, het is echt gewoon om te huilen af en toe. Er zijn veel goedbedoelde hobbyisten met hun blogjes en een Facebookpagina. En dat is allemaal prima hoor. En het AD, de regionale krant, die is ook niet... Persberichten overtikken en is ook niet altijd even... Dus ja, als het goed zou zijn voor de journalistiek en als jullie dat zouden kunnen garanderen, dan ga ik honderd procent voor constructief.

44:01 **Maar ja, wat je net zelf zei, zo'n verslag over iemand die een meisje van zes heeft betast, ja, hoe ga je dat.. dat kan je toch niet constructief maken? Dat lijkt mij gewoon onmogelijk.**

Milco: Dat is ook wat wij hebben gelezen in de theorie: het hangt erg van het onderwerp af. Het kan ook niet altijd. Je kan niet zeggen als er een brand is waar honderd mensen overlijden, van: máár we hebben ook nog vijftien overlevenden.

Ja, het is lastig hoor. Vooral ook omdat wij eigenlijk best wel veel ellende tegenkomen, is het echt wel moeilijk om te doen. Als het ook maar enigszins bijdraagt aan een oplossing voor ons imagoprobleem en aan een betere wereld zeg maar, dan ben ik er echt niet op tegen, maar het is wel... Ook wat jij zegt: het moet niet gezocht worden, van 'we hebben honderd doden, maar gelukkig is er één hond, die heeft de brand overleefd. Gelukkig.'

45:02 **Milco: Ja, wat ik zei: we hebben al veel literatuur gelezen en dan blijkt wel uit onderzoeken dat, als je dan eindigt met een positieve note, dat de lezers er dan ook veel positiever uitgaan.**

Ja, dat het meer blijft hangen zeg maar.

Milco: Ja, en dat heeft weer een uitwerking op het imago.

Fenna: Mijn docent heeft gisteren mijn theoretisch kader doorgelezen en toen had ik dat inderdaad gezegd van 'ja, ze blijven met een positiever gevoel achter.' En toen had hij gezegd van 'ja, maar dan moet je wel uitleggen waarom dat dan belangrijk is. Is dat de taak van de journalistiek om een positief gevoel achter te laten?' En toen dacht ik: ja, dan kan je je natuurlijk ook weer afvragen van: ja, wat moet journalistiek eigenlijk doen?

Ja, maar als dat maakt dat mensen terugkeren bij je, dan zorgt dat wel voor.... En ik weet wel, want ik het iets van acht jaar bij RTL gewerkt op de buitenlandredactie, en de half acht-uitzending moet altijd eindigen met een positief slash constructief onderwerp. Let maar op. Ze gaan er bijna nooit uit met de grootste ellende. Ook omdat de grootste ellende vaak het belangrijkste wordt geacht, maar ze gaan er altijd uit met of iets leuks, of iets waar je een goed gevoel aan overhoudt. Dat is voor hun natuurlijk ook... dan keren mensen terug bij hen. Ja, misschien onbedoeld motiveert het je ook wel om positief in het leven te staan. Ja, moeilijk. Ik vind het een lastig onderwerp. Ik vind het wel leuk dat jullie het onderzoeken trouwens.

Interview 3: Anniek Enthoven

20 maart – 14:30 uur

Deel Milco

00:03 Ik begin met mijn deel. Ik focus mij voornamelijk op hoe constructieve journalistiek is ingevoerd op de redactie algemeen en ook hoe dat zich vertaalt in het werkproces van items maken. Maar eigen meer eerst nog even wat algemene gegevens. We willen eigenlijk een overzicht krijgen van wie we allemaal interviewen. Dus eigenlijk wat je leeftijd is, hoe lang je nu al werkzaam ben bij Omroep West en wat je functie is.

Leeftijd 37. Hoe lang ik al werkzaam ben bij West? Sinds 2008 denk ik, maar sinds een jaar pas in dienst. Dus daarvoor freelancer. En functie is momenteel politie- en rechtbankverslaggever. Zo ben ik niet ben begonnen. Gewoon algemeen verslaggever, maar sinds 2013, met af en toe een tussenpose, dus dat is nu ook bijna vijf jaar, politie- en rechtbank. Samen met Sander Knura.

01:02 En hoe ziet je takenpakket van een week ongeveer uit?

Wij houden samen... Hij werkt vijf dagen, ik vier. Wij houden samen allebei op het gebied van rechtbank en politie. Dat is qua rechtbank heel makkelijk, want dat is gewoon agendajournalistiek. De rol komt binnen op vrijdag en die lopen we door: wat gaan we wel, wat gaan we niet doen. En dat andere gedeelte is een beetje ad hoc. We gaan ook wel eens wat vooruit verzinnen, maar dat komt gewoon binnen op een dag. Er wordt iemand neergestoken en daar gaan we heen. Ja, er wordt een overval gepleegd en daar gaan we dan naartoe, mits daar tijd voor is en we niet met andere dingen bezig zijn. En dan mis ik nog een klein deel. Dat fietst daar een beetje tussendoor, met eigen ideeën die we hebben en probeer je tussendoor een beetje te maken. Ik maak bijvoorbeeld morgen een item over DNA-verwantschapsonderzoek in de zaak Nicky Verstappen. Dat is een Limburgse zaak, maar het NFI zit hier aan de overkant van de weg. En dat hebben we zelf bedacht, van 'ah, dat is eigenlijk wel leuk, hè? Dat is groot landelijk nieuws, het NFI zit hier om de hoek. Laten we ze eens bellen en vragen of we daar een item over kunnen maken.' Die gaan ons uitleggen hoe dat DNA-verwantschapsonderzoek gaat hoeveel druk dat zet op het NFI hier. Niet heel nieuwsachtig, maar wel leuk achtergrond wel, en dat valt dan ook binnen onze portefeuille.

02:25 En dat werkt dan zowel voor radio als televisie....

Televisie en online. Dat is tegenwoordig, kom je daar niet meer onderuit. Wij doen nog wel iets... Kijk, voor online. Sander is bijvoorbeeld vanochtend naar een pro-formazitting geweest over een leraar die ontucht pleegde met een zesjarig meisje. Dan zeggen we: 'dat is geen televisie'. Want we hebben geen beeld van het zesjarige meisje, weten niet welke school, kunnen er geen tv van maken. Dus dan gaat het alleen voor online.

02:57 Dan even meer over het werkproces algemeen. Als jullie een onderwerp kiezen, hoe bepaal je de invalshoek van zo'n onderwerp?

Ja, bij ons ligt het in heel veel gevallen voor de hand. Dat is namelijk gewoon het harde nieuws. Als ik naar een schietpartij moet, hoef ik niet na te denken over een invalshoek. Maar we zijn nog heel... In onze tak van sport is vaak nog heel erg wie, wat, waar, hoe, waarom. En dan zijn we al heel blij als we alle vragen beantwoord krijgen in één dag. Dus dat geldt voor het gros eigenlijk. En bij rechtszaken ook. Dat is toch vaak, ja, die vragen en al die informatie tot je nemen. En dan is het een hele kunst om dat in twee minuten te proppen. En qua invalshoek... Ja, je brengt gewoon: wat is het grootst, wat is het nieuws dat hier inzit. En dan hebben we natuurlijk wel dingen die we zelf verzinnen. Ja, ik vind het zelf dus wel prettig om over een constructieve invalshoek na te denken, want ons werk is al zo pessimistisch, negatief, probleem-zoekend, kijk eens wat een ellende, oh alweer een schietpartij, een rechtszaak met

drugscriminelen, God houdt het dan nooit op, ja. En soms... Mijn ervaring is dat het vaak voor je voeten wordt geworpen en dat was ook in dit voorbeeld dat ik jullie opgestuurd heb. Een rechtszaak over een jeugdbende. En ik dacht: 'Ja, dit is de zoveelste rechtszaak en we hebben helemaal geen beeld van die inval, hoe die jeugdbende gearresteerd werd'. En je denkt altijd echt wel even na voordat je naar een rechtszaak gaat van 'hoe ga ik dit in elkaar zetten?' Negen van de tien zaken zijn makkelijk, hè. Er was daar een schietpartij, hebben we nog archiefbeeld van. Je belt even naar de rechtbank, van 'kunnen we misschien de nabestaanden interviewen?' En dan is het eigenlijk een riedeltje dat je altijd afdraait, met uitleg van hoe is het ook alweer gebeurd, dan een officier met waarom hij het zo erg vindt, met de strafeis. En dan vervolgens nog wat nabestaanden ofzo. Naja, dan geef je zelf nog duiding. Hoe is het allemaal zo gekomen? Hoe zat de verdachten erbij? Punt. Dat is allemaal geen hogere wiskunde. Maar soms, in dit geval ook, denk je van 'ja, ik heb eigenlijk amper beeld van die arrestatie, het wordt een beetje saai, het zijn acht verdachten, hoe moet je dat allemaal uit elkaar houden?' En toen dacht ik: 'nou, weet je wat, ik ga gewoon eens wat anders doen. Ik ga kijken nu hoe het daar gaat nu die bende weg is. Kan ik toch mooi als insteek nemen. Die rechtszaak geloof ik dan wel'. En ik ging er naartoe en, nou, toen ging het daar natuurlijk ietsje beter. Dus dat is dan aardig. En ze hadden een slachtoffer voor me geregeld, van hoe het erg het allemaal is dat er ingebroken is en hoe erg dat in je privésfeer komt. Dus zoiets heb je ook al een beetje in je hoofd, dat je verwacht van 'nou, hè, dat zet ik even neer'. Goh, hoe erg is het dat er zo'n jeugdbende bij je inbreekt? Dat komt in je privé, oh, wat erg. En zo'n man gaat dan natuurlijk zeggen van 'oh, goed dat ze nu voor de rechter zijn, wat fijn dat ze berecht worden'. En dan iets van de strafeis erin en dan nog even terug naar het slachtoffer: 'nou, sinds die bende opgerold is, gaat het hier allemaal veel beter en is het rustiger'. Maar toen sprak ik ook de politiemans die die bende had opgepakt en daarmee bezig was geweest en die ging een heel verhaal doen over hoe dat dan, hoe ze daar bovenop zitten en hoe goed ze die mensen aan het begeleiden zijn. En eerst dacht ik echt van 'pfff, wat moet ik hier allemaal mee. Dat negeer ik'. Maar zelfs die gedupeerde die begon daarover, van 'maar waar het om gaat is dat we niet nog een keer zoiets krijgen in de wijk. En het zijn allemaal Marokkaanse jongens en die moeten we opnemen in de gemeenschap'. En toen dacht ik van 'Nou, Anniek, haal dat bord voor je kop nou gewoon weg. Dat moet ook in dat item'. Dus je hebt soms ook wel toch een starre invalshoek in onze tak van sport met politie en rechtbank, terwijl, ja, in dit geval werd het gewoon voor mijn voeten gegooid van ja, ik moet in het item toch ook iets met, ja, hè, hoe de politie dan bezig is om te zorgen dat het niet nog een keer gaat gebeuren.

07:18 Maar was het bijvoorbeeld in dit geval, maar meer in het algemeen ook, van dat dat besef van 'ik kan het misschien constructief gaan benaderen' tijdens het proces zelf komt, of bedenk je dat wel van te voren?

Nee, niet van te voren.

Dus echt meer tijdens het proces zelf dat het...

Ja. En mijn ervaring is tot nu toe dat dat steeds zo geweest is, ja.

07:38 En als je dan tijdens, bijvoorbeeld op locatie daar achter komt, van dit zou die insteek kunnen gaan hebben, ga je dan anders te werk dan als je dat niet hebt bijvoorbeeld?

Nou, ik merkte dus aan mezelf, heb ik dus de vorige keer ook al gemerkt, dat je eerst de neiging hebt om dat een beetje te negeren, zo van 'maar dat is helemaal niet interessant'. Ik wil gewoon... Ik heb betracht... Ik wil een huilend slachtoffer die dan gaat zeggen: 'Oh, wat erg dat er bij mij ingebroken is en wat goed dat ze nu voor de rechter staan. En ze moeten aan de hoogste boom, want het zijn interessante straatschoffies en het zijn allemaal Marokkanen'. En ja, je hebt toch gewoon al vaak iets in je hoofd hoe je dat item wil maken. Ja, als die man dan zegt: 'Die mensen moeten een tweede kans krijgen. Het is goed dat ze daar nu veel meer preventief op zitten.' Ja, ik moet dan echt wel even

schakelen op locatie, van 'Oh ja, ja, ja, eigenlijk moet ik dit gewoon meenemen en niet zo star houden aan wat ik zelf bedacht had. Deze man die vindt dat duidelijk en die politieman vond dat ook.'

08:39 En lukt dat schakelen goed?

Nou, ik merk dat ik er wel beter in word, nu dat me vaker overkomen is, ja.

08:47 Zou dat dan ook kunnen komen doordat misschien nu ook steeds meer in het eigen denkframe sluipt?

Ja, dat denk ik. Ja, misschien wel. Ja, doordat je er toch beter over nadenkt, ondanks dat ik dus nooit van te voren denk... Maar ja, soms weet je dat ook niet. Nou, misschien had ik dat in dit geval wel kunnen denken: 'Goh, misschien zijn die mensen wel heel erg preventief bezig'. Ik had er gewoon niet zo over nagedacht. Maar dat bleek dus wel tijdens die interviews. Of je dat nu sneller herkent of zo, of dat je sneller accepteert van 'Oh ja, ja, hè, ik ga het niet doen zoals ik het bedacht had, maar ik ga het even over een andere boeg gooien.' Hoe dat dan kan, dat weet ik niet, maar ik merk het wel.

09:34 En heeft die omslag dan, want het is dus sowieso in interviews dat dat meer naar voren komt misschien, maar heeft het zijn uitwerking op puur beelden die geschoten worden bijvoorbeeld? De shots die gemaakt worden voor video?

Die vraag snap ik niet.

Of je bijvoorbeeld, als je de insteek dus hebt van constructief, of je dan bijvoorbeeld ook andere beelden maakt?

Nee.

10:00 En als je dan daarna naar de montage gaat, zit daar dan nog verschillen in tussen een constructieve benadering of niet?

Nee, je kiest gewoon uiteindelijk een andere insteek natuurlijk. Ja.

10:13 En waar zit dat hem dan in in de montage?

Oh, visueel bedoel je?

Ja

Nou, dat weet ik ook niet. Dat weet ik eigenlijk niet. Nee, het is meer inhoudelijk dat je dan je item omgooit, maar ik geloof niet... Ik weet niet of ik heel erg beeld-technisch... Moet ik even terugdenken aan wat ik tot nu toe gemaakt heb. Nee, eigenlijk niet. Nee. Nou maken wij redelijk beeldarme reportages moet ik zeggen. Het is allemaal... Ja, vaak met archiefbeeld van de politie en lintjes en een rechter die achter een microfoon zit. Dus nee, nee.

10:49 Ja, ik kan me wel voorstellen dat het meer leent voor het inhoudelijke dan dat vorm zich leent voor constructieve journalistiek.

Het is dus bij Omroep West rond september, oktober ingevoerd. Op het moment van invoeren: hoe is dat een beetje verlopen op de redactie?

Nou, niet volgens mij.

11:16 En hoezo niet?

Nou ja, het idee was volgens mij dat het stilzwijgend ingevoerd is, met de achterliggende gedachte 'Als we het op gaan leggen, dan heeft niemand er zin in.' Dus ik geloof ook niet dat het heel erg geland is hoor, eerlijk gezegd. Ik denk wel dat het langzaam bij mensen doorsijpelt, en er wordt wel eens wat

over geroepen op de vergadering. Dat is eigenlijk de plek waar het het meest aan bod komt. Die ochtendvergadering, dat wel eens iemand opeens een beetje advocaat van de duivel speelt en dan roept 'Maar jongens, als we dit nou eens constructief aan gaan pakken'. Waarop er dan een beetje in het begin heel erg gegniffeld werd, maar nu inmiddels ook wel mensen echt serieus zeggen van 'Oh ja, nou, kunnen we eens kijken hoe we dat dan gaan doen'. Dus op die manier sijpelt het zo'n beetje door. Ik heb niet het idee dat het geland is.

12:09 Oké, maar het heeft dus wel echt een paar maanden geduurd voordat het een beetje soort van geaccepteerd werd op de redactie.

Ja. Ik denk dat er best een manier is hoor, eerlijk gezegd. Ook omdat we hier al zoveel reorganisaties en dingen achter de rug hebben, dat mensen snel op hun achterste benen staan, zo van 'Oh God, gaan we het weer helemaal anders doen. Nou, hou me vast, dit hebben we vast al tien keer gedaan de afgelopen tien jaar'. Dus dat. En, ja, het moet toch ook wel een soort manier van werken worden. Je kan moeilijk tegen mensen: 'Zo, vanaf vandaag gaan we constructief doen'. Ja, het kan gewoon niet altijd. De ene portefeuille leent zich er ook veel beter voor dan de ander. Als ik iedere dag of iedere week iets constructiefs zou móeten maken, dan moet ik me soms ook echt in heel veel rare bochten wringen. De vraag is of je dat moet willen volgens mij. Dus ik denk wel dat het een goede manier is, waarop we het invoeren. Ja, gewoon een beetje zo langzaam door laten sijpelen, een aantal mensen die er heel erg mee bezig zijn. Af en toe eens iemand die weer wat roept op de vergadering. Ja.

13:16 En merk je bijvoorbeeld dan nu ook of er nog echt weerstand is tegen die werkwijze?

Nou, weerstand is een groot woord, maar er wordt natuurlijk af en toe nog best wel eens lacherig over gedaan.

13:28 En waar zou dat dan inzitten?

Ja, ik denk gewoon in het feit dat we hier al heel veel reorganisaties en andere dingen achter de rug hebben, dat veel mensen zoiets hebben van 'Ja, weet je, daar gaan we weer. Gaan we weer opnieuw het wiel uitvinden'. Eerst zien, dan geloven.

13:45 Merk je ook in je eigen werkwijze dus dat het nu echt invloed heeft?

Ja.

En waar merk je dat aan?

Nou, door... Ik weet niet of ik er heel erg van te voren bewust mee bezig ben, maar wel dat je dus veel sneller getriggerd wordt tijdens het draaien. Dat je denkt 'Oh, maar ik kan het eigenlijk ook anders doen'. Ja. En misschien toch ook wel van te voren of onderbewust, bij de voorbereiding van zo'n item, dat je toch merkt van 'Ja, altijd maar naar de rechtbank en dan weer op dezelfde manier. Goh, wat was het toen allemaal ellendig. Kijk, dit is de verdachte. Kijk eens wat een engnek dit is. Oh, Godzijdank krijgt hij een strafeis van tien jaar. Oh, wat zijn we er allemaal blij mee'. Dat is toch een beetje de manier waarop heel veel rechtbankitems gemaakt worden. En ja, daar probeer ik soms wel een beetje vanaf... Ja, ik weet niet of dat altijd heel constructief is, maar het ook wel eens op een andere manier aan te vliegen, wat ik dus gedaan heb. Heb ik dus niet zoveel rechtbank laten zien en is teruggaan. Maar ja, het had ook gekund dat het nog allemaal dikke ellende was geweest en dan had het allemaal niet zo heel happy geweest. Maar, dat is ook constructief.

15:05 En merk je bijvoorbeeld dan ook in werkplezier dat dat bijvoorbeeld meer is toegenomen?

Nou, ik vind het wel een uitdaging. Ja, ik zit inmiddels toch al vijf jaar in de rechtbank, met tussenpozen. Het is wel eens leuk om er op een andere manier over na te denken.

15:22 **En ben je zelf ook voorstander van constructieve...**

Ja.

En waarom denk je dan dat het bijvoorbeeld beter is dan...

Nou, omdat ik ook in mijn omgeving echt wel al lange tijd geluiden hoor, van mijn ouders of van vriendinnen, die af en toe zeggen 'Nou, Anniek, jij leest misschien nog voor je werk iedere dag de krant of je kijkt naar het televisiejournaal, maar ik word er gewoon superdroevig van. Van daar ellende, die oorlog, dat gezeik in de politiek. En na drie items heb ik het wel gezien en dan zet ik het uit.' En mijn ouders hoor ik dat ook wel eens zeggen. En dan denk ik 'Ja, dan zijn we toch niet zo goed bezig. En dan moeten we misschien eens op een andere manier nieuws gaan maken'. Ja, ik hoor dat toch best wel veel in mijn omgeving. Ik denk ook wel dat dat zo is. Je zit niet altijd met die blik op naar het nieuws te kijken, maar soms kijk ik ook wel eens een uitzending van ons en dan denk ik 'Ja, het is alleen maar 112-nieuws en aanrijdingen en ongelukken. Hoe blij wordt een kijker hier nou van? Wat heb ik er eigenlijk aan?' Dus ik denk wel dat het... Ja, ik ben wel voorstander.

16:29 **En wat denk je dat het doel was van Omroep West om het in te gaan voeren? Dus om die werkmethode toe te gaan passen?**

Nou, ik hoop dit, wat ik nu net zeg. Ik weet niet wat de echte aanleiding is geweest, maar dat hoop ik, dat dat het idee erachter is. Waarom zouden we de hele dag alleen maar ellendig nieuws brengen en vooral: wat heeft de kijker daaraan? Ja.

17:00 **En merk je dus ook bijvoorbeeld, als dat dus het doel zou zijn geweest, merk je dat nu ook al terug in kijkersreacties?**

Ik heb geen idee. Ik heb nul komma nul idee over kijkcijfers, doelgroepen, reacties. Geen flauw idee, nee.

17:18 **Even kijken of ik zelf nog wat dingen mis van wat ik wilde vragen.**

17:31 **Oh ja, nog wel een dingetje. In hoeverre ben je, sinds die invoering, bijvoorbeeld tegen problemen aangelopen als je bijvoorbeeld iets constructief wil benaderen? Loop je dan wel eens tegen problemen aan die je eerst niet had?**

Het is wat meer werk. En wij hebben heel weinig tijd. Als ik gewoon op de oude manier naar de rechtbank ga, dan meld ik me aan, ga ik daar zitten, draai ik mijn item, interview ik een advocaat, zoek ik archiefbeeld op en heb ik met een dag een item gemaakt. En, ja, er iets anders tegenaan kijken betekent wel dat je én naar de rechtbank moet, zoals ik bij dit item gedaan heb, maar ook de dag daarvoor de politie moet interviewen en de politie moet zorgen dat ze een slachtoffer voor je geregeld hebben en daar moet je ook nog even langs. Dus het is nu twee dagen werk in plaats van één. En dat is er gewoon niet altijd. Dat is het grootste punt.

18:25 **En dat zou je wel willen hebben neem ik aan?**

Ja, maar ja, dat willen we hier allemaal, meer tijd. En dat is er gewoon niet.

18:32 **Want zou bijvoorbeeld, in het verlengde daarvan, het idee van constructieve journalistiek voor het ene medium makkelijker zijn om te maken dan voor het andere medium, dus video of radio?**

Ja, dat is theoretisch denken in dit geval.

[Geïnterviewde werd tussendoor gebeld]

Dat ging over een verkrachting in Breukelen. De verdachte is iemand uit Nieuwkoop. Nou ja, dat soort dingen. Dat kan dus niet zo heel constructief. Die jongen wordt morgen voorgeleid en dan wordt hij veertien dagen langer gehouden denk ik. Daar kan je niet zo snel iets constructiefs bij verzinnen.

21:29 Ik denk dat ik er met mijn vragen wel doorheen was.

Fenna: Ja, ik was nog even, over die vorige vraag, over het verschil in constructieve aanpak voor verschillende mediums. Wat was je antwoord daarop?

Nou, dat dat, ja, in praktijk... In theorie kan dat natuurlijk wel, maar we werken gewoon voor alles. Ja, ik neem geen aparte radioapparatuur meer mee. Ik doe interviews, die werk ik uit voor zowel televisie als radio en die interviews schrijf ik dan uit voor online. Ja...

21:54 Fenna: Maar is er dan een bepaald medium waarvan je denkt van 'Nou, daar zou constructieve journalistiek het best toepasbaar zijn' zeg maar?

Nou, daar weet ik echt geen antwoord op. Ik denk niet zo heel erg in aparte... Nou ja, weet je, we kijken altijd meer... We gaan er gewoon vanuit dat we het voor alle drie doen en voor alle drie hetzelfde, want we hebben ook geen tijd namelijk om aparte dingen te doen. Dus je hergebruikt materiaal en wat ik al zeg: je doet een televisie-interview, je knipt het los voor radio en je schrijft het over voor online. En het is eigenlijk alleen maar zo dat we even nadenken bij ons van 'Is er beeld van? Nou, we hebben eigenlijk geen beeld. Nou, dan doen we het überhaupt voor televisie helemaal niet.' Nee, ik denk eigenlijk nooit na over 'Goh, zal ik het eens op een andere manier aanpakken voor een ander medium.'

22:48 Fenna: Oké, zal ik hem dan....

Milco: Neem hem over.

Deel Fenna

22:51 Ik pak even het filmpje erbij. Ja, we hebben het er natuurlijk al een beetje over gehad, dus misschien overlappen er een paar dingen.

Oh, dat geeft niks joh.

23:05 Ja, want je hebt dus deze natuurlijk opgestuurd. En wat was precies de reden dat je deze zag, dit bericht zag als beste voorbeeld van constructieve journalistiek.

Nou, beste weet ik niet hoor, maar het zat gewoon nog in mijn hoofd. Omdat mij hier dus gebeurde dat ik daar dus naartoe ging met het idee, wat ik net zei: een huilende gedupeerde, een politiemann die zegt 'Wat supergoed dat we die vijf ellendelingen hebben opgepakt en ik hoop dat ze heel hard gestraft worden', en dan nog een keer dat slachtoffer dat zou zeggen: 'Nou ze moeten levenslang aan de hoogste boom'. Punt. Beetje gechargeerd gezegd. Maar dat liep dus anders. Dus daarom was het mij bijgebleven, dat ik dacht, Ja, ik had echt wel het gevoel dat ik halverwege de boel moest omgooien en dacht van 'Oh nee, ik ga het toch even iets anders doen, want die mensen zijn nu toch wel heel erg duidelijk aan het maken dat voor hen het pijnpunt ergens anders zit en het belangrijkste wat ze over willen dragen. Dat is waarom ik het gestuurd heb.

24:05 En wat zou je in het filmpje zien, want het bestaat natuurlijk uit een filmpje en een tekst, in het filmpje van meest constructieve elementen? Welke constructieve elementen zitten erin?

Kunnen we het nog een keer zien?

[Video speelt af]

Ja, het zit aan het einde. Nu ik het terugzie, denk ik: misschien had ik er mee moeten beginnen.

26:27 Want?

Nou, waarom eigenlijk niet? Ja, ik kan wel beginnen weer met het negatieve. Het is een beetje de haast misschien waarmee ik het gemonteerd heb en dat dat natuurlijk ook het plan was: ik zet die man bij het raam en dan laat ik hem vertellen. Nu ik het terugzie, denk ik, nou, misschien had ik wel moeten beginnen met dat hij zegt 'Nou, het gaat hier eigenlijk veel beter.' En iets erin van 'die bende heeft een heleboel ellende opgeleverd, maar heeft ook tot iets anders geleid'. En dan die politieman die zegt 'Er zijn daardoor een heleboel buurtpreventieteams op gang gekomen. De gemeente...' Ja, misschien is het toch een soort van automatisme dat je dan wel weer even begint met het hele eerste deel, die man bij dat raam, en dan dit en dit hebben ze allemaal meegenomen, en toen zijn ze opgepakt. Dat had ik ook wel om kunnen draaien eigenlijk.

27:27 En als het om de tekst gaat? Die heb ik hier natuurlijk ook. Wat zijn dan de constructieve elementen die je erin terugziet?

Ja, dan moet ik even denken hoor. Met die tekst is het altijd ingewikkeld, want meestal schrijven we die van te voren, in die zin... Nou, ze willen hier graag dat je iets klaarzet als je naar zo'n zaak gaat, dus ik maak er vaak zo'n invuloefeningetje van. En als ik dan terugkom, dan vul ik hem aan. En dat heeft gewoon met snelheid te maken. Dus in dit geval heb ik dan klaargezet: 'Het OM heeft maandag straffen tot .. jaar cel geëist.' We kunnen daar altijd een beetje vooringenomen van uitgaan hoe het dan gaat. Dit kan ik dan al optikken. Dit had ik allemaal al klaargezet. Want het is natuurlijk het nieuwsbericht na aanleiding van die eis. Hier ben ik dus ook heel braaf... Ik ben het overigens wel mee eens dat je gewoon met de eis moet beginnen, want dat is uiteindelijk waarom het nieuws was op die dag. Daar gaat het inderdaad over die man weer. Het is een beetje hetzelfde opgebouwd als mijn item zo te zien, waar ze vandaan komen, kennen hun eigen wijk. Ze spreken over de arrestatie. Nou ja, vanaf 'veel minder inbraken' eigenlijk een beetje waar dat item ook halverwege een omzwaai maakt met dat die politieman zegt van 'hè, het heeft wel een heleboel buurtpreventieteams opgeleverd', dan gaat het meer om wat uiteindelijk het gevolg is geweest van het hele gebeuren. Ik vind overigens in de tekst wel dat je moet beginnen met het nieuws, namelijk dat er vijf jaar cel is geëist. En waarom dan? Omdat het om een criminele organisatie gaat, omdat ze meerdere malen per week inbraken pleegt, dus wat er in de lead staat. En dan kan je er natuurlijk ook over twisten of dat je dan eerder toegaat naar 'maar we zijn terug geweest naar de wijk en het gaat er een stuk beter. Er zijn nu buurtpreventieteams en de gemeente gaat zorgen dat het niet meer gaat gebeuren'. Dat heb ik wel een beetje gedaan, want daarna komen pas die strafeisen en daarvan denk ik altijd 'dat interesseert niemand', want dat leest toch niemand. Ja, dat krijg je dan dat die tekst: Mohammed B. en Nissam B, met leeftijden en jaar.

29:56 En ben je voor dit item ben je toen teruggegaan naar die wijk, maar was dit normaal? Deed je dat vaker of was dat echt nu vanwege de constructieve insteek?

Nee, dat is niet vanwege de constructieve journalistiek, maar dat is omdat ik soms die rechtbank gewoon uit wil. En ook omdat... Kijk, als ik nou heel mooi beeld had gehad van die inval van die vijf mensen die 's ochtends vroeg van hun bed worden gelicht door een hele groep agenten met 'Oh, politie!' met zo'n bom, dan was ik nooit teruggegaan naar die wijk. Want dan had ik begonnen met dat beeld van 'Twee jaar geleden begon het zo en inmiddels is de zaak voor de rechter.' Maar omdat je dan toch denkt van 'Ja, dit wordt zo'n saai item als ik gewoon in de rechtbank ga zitten. Wat kan ik er eens mee? Nou, laat ik eens teruggaan.' Ja, ik weet niet of dat per se constructief is om dat überhaupt te doen, dan weet ik eigenlijk niet. Dus, nee, dat is eigenlijk meer zo geboren dan dat ik dacht: 'laat ik eens iets constructiefs maken en teruggaan.'

31:02 Ehm, even kijken hoor. Naja, volgens mij heb ik ook al alles. Je hebt al gezegd dat je er wel meer tijd voor nodig hebt om constructief... Dat was nog een vraag van mij.

Ja, we hebben ook laatst iets gemaakt over politiekids. Dat was in Den Haag. Er was een tijd dat het heel slecht ging en daar zet de politie dan iets van twintig kinderen in als politieagent om te zorgen dat de wijk dan iets verbetert. Dan gaan ze aan die kinderen vragen: 'Wat vind je belangrijk? Waar vind je dat we op moeten letten?' En dan mogen ze een beetje meedoen. Dat was gewoon een leuk item om een keer te maken. En toen dachten we ook: 'daar zouden we eigenlijk over een half jaar naar terug moeten gaan, om eens aan die kinderen te vragen: wat heb je nou gedaan? Heeft het wat opgeleverd voor je wijk?' De dingen die wij maken in de politie- en rechtbankportefeuille die lenen zich daar wel heel goed voor, om op die manier iets anders om te gaan met onderwerpen. Om eens terug te gaan naar 'hoe gaat het er eigenlijk nu?' En dan hoeft het natuurlijk niet altijd heel erg goed te gaan, want misschien gaat het nog wel veel slechter in die wijk met politiekinderen, want als de politie zich alleen maar bezighoudt met twintig politiekids in plaats van aangiftes op te nemen... Maar ik merk wel dat het een vrij makkelijke manier is om eens een keer wat anders te doen. Om gewoon eens terug te gaan, te kijken hoe gaat het nu? Heeft het geholpen dat de politie camera's op heeft gehangen? Daar heb ik dus ook laatst een item over gemaakt: cameratoezicht. Hadden we toen geen tijd voor om aandacht voor te besteden. Er kwam een persbericht van de politie van 'er zijn daar veel hangjongeren en daar zijn camera's opgehangen, in de hoop dat dat werkt.' Toen dacht ik al: 'Oh, daar moeten we eigenlijk heen om te constateren: zijn daar veel hangjongeren? En bewoners die dan zeggen "Oh, het is hier een groot drama"'. Daar hadden we toen geen tijd voor en toen dacht ik: dan kan ik het beter opschrijven voor over vier maanden. En daar heb ik toen ook een item over gemaakt, over bewoners die blij waren dat de camera's er hingen, dat het een stuk beter ging, dat de camera's intussen ook alweer bijna weg zouden gaan. Een sportvereniging daarnaast die er wat minder blij mee was, omdat die camera's ook allemaal op hun terrein hingen, dus wat voor gedoe dat dan met zich meebracht. Maar onze portefeuille leent zich er wel voor om dat soort dingen te doen. Als je dat eenmaal een keer gedaan hebt, begin je een beetje te snappen 'oh ja, dit hoef ik niet per se nu te doen. Ik kan ook gewoon kijken hoe het straks gaat.'

33:48 Want ging jij aan het begin van, nou ja, deze functie zeg maar, ging je toen ook al terug af en toe, of is dat echt pas nieuw sinds constructieve journalistiek?

Nou, dat weet ik niet, maar ik denk... Officieel, wat zei je nou, is het ingevoerd in september? Nee, ik denk dat dat wel zo'n beetje anderhalf jaar al is, dat ik wel eens denk van 'ik zou dat ook wel eens anders kunnen doen.' Misschien kom ik, en dat komt misschien dus ook wel doordat ik het al vijf jaar doe en jezelf gewoon wel eens denkt van 'kan ik niet eens wat anders daarmee doen, in plaats van gewoon maar weer naar de rechtbank gaan.' Of gewoon maar weer de politie daarover te interviewen, van 'goh, een camera is opgehangen. Waarom? En hoeveel?' En beelden van hangjongeren laten zien. Jezelf een beetje uitdagen en dan blijkt dat het ook wel wat leuks oplevert.

34:43 Oké. Had jij nog dingen die je miste?

Milco: Nee, volgens mij niet.

Fenna: Heb je zelf nog dingen misschien, dat je denkt: dat is nog interessant?

Nee.

Interview 4: Margriet van der Zee

26 maart – 9:30 uur

Deel Milco

00:06 Fenna: We vroegen ons een beetje af van 'Wat is een samensteller?' Wat doet een samensteller?

Ja, een samensteller is eigenlijk een eindredacteur, dat heet dan hier samensteller. Dus wat ik eigenlijk doe, ik werk veel in de avond, dus dat ik hier overdag ben, dat is al even wennen [lacht]. Dan ben je eigenlijk verantwoordelijk voor alles wat er op de site verschijnt, dus ook inhoudelijk, maar ook hoe het eruit ziet, wat de opening is, wat de verhalen zijn en je bent verantwoordelijk voor lijnen uitzetten voor de volgende ochtend, voor wat er in de radioshow's komt en wat er eigenlijk verschijnt. Dus het is niet zo dat ik als verslaggever mijn eigen producties maak, wat ik ook al naar je mailde. Dus, wat ik wel doe is verhalen van anderen aanpakken, verbeteren slash redigeren en uiteraard heb ik ook gewoon schrijfdiensten en dan maak ik wel zelf verhalen voor, met name online, maar dus niet als verslaggever, dus dat is denk ik wel het grote verschil met de rest.

01:04 Milco: Betekent dat dan ook dat je dus niet bezig bent met video bijvoorbeeld?

Ja, alleen met verwerken, niet om te maken. Dus daar heb jij dan denk ik niet zo veel aan.

01:13 Milco: Nou ja, ik ga eens kijken wat ik er zelf eigenlijk allemaal... Ik heb een soort twee...

Fenna: En nog een vraag, want je bent geen verslaggever, dus dat houdt in, je gaat niet op pad, maar je schrijft wel dus artikelen zelf?

Online-artikelen, ja

Fenna: Artikelen gewoon met informatie die je al hebt.

Ja, precies, ja.

01:28 Milco: Sowieso even een algemene vraag, de hele onbeleefde vraag wat je leeftijd is...

Veertig.

01:34 En hoe lang je hier al werkzaam bent.

Vier jaar. En ik ben freelancer, dus ik werk ook voor andere organisaties.

01:42 Oké, even handig om van iedereen een overzicht te hebben van...

Heel goed, een afspiegeling van wat hier rondloopt.

01:51 En als samensteller, hoe, de focus zit dus op de website. Maar doe je dan ook de radio-uitzending samen en ook...

Ja, ik overleg met de producer.

02:04 En ook het TV-West nieuws, of dat dan niet?

Nee, dat doet de samensteller overdag. De specifieke tv-samensteller, dus die bepaalt de inhoud van de...

Ja, en de online-samensteller in de avond die houdt zich eigenlijk bezig met online en radio.

02:22 En dat ziet er dan meer uit van hoe de website eruit komt te zien en..,

Ja, wat we 's ochtends in de radio-uitzending gaan doen. Ook wel, kijk, bijvoorbeeld welke video's we 's avonds online plaatsen. Dat soort dingen wel, maar dus niet echt de inhoudelijke reportages van de verslaggevers, dat wordt allemaal overdag bepaald.

02:37 Als je dan die video's bekijkt, waar houd je dan rekening mee? Wat zijn zeg maar de punten waarop je dan denkt 'Laten we dat wel plaatsen of dat niet'?

Nou, dat heeft in de avond met name te maken met... Ja, ongelukken, branden, toch echt het 112 nieuws. Nou, daar valt qua constructieve journalistiek niet heel veel eer aan te behalen. Dus, nee, dat is echt puur nieuwsgericht en gewoon waan van de dag. En kijk, voor online kan je natuurlijk wel, ook in de avond, veel meer met andere invalshoeken bezig zijn dan met het pure 112-nieuws.

03:19 En ben je daar dan ook wel bewust mee bezig?

Ja.

03:21 En waar zit 't hem dan in?

Nou, het aanvliegen, het hoeft natuurlijk... Ja, wat denk ik de grootste verwarring is rond constructieve journalistiek, dat mensen denk en dat het altijd, dat het positieve journalistiek is. Maar dat is natuurlijk niet zo. Het kan te maken hebben met een andere manier van opschrijven, andere invalshoeken bedenken, andere mensen benaderen, en ja, misschien geijkte paden, zeg maar. En dat probeer ik ook, maar als je het gewoon heel simpel bekijkt, wat ik dan als een eindredacteur of samensteller 's avonds doen, is het alleen bijvoorbeeld kop en lead. Daar kan je al zoveel mee spelen en zoveel mee veranderen. Het hoeft niet altijd negatief te zijn, dus, het kan ook gewoon met een quote of met een andere insteek of bijvoorbeeld: 'Bekijk hier nog eens de tien leukste foto's van vandaag'. Weet je wel, het hoeft niet altijd slecht te zijn. Het hoeft niet altijd negatief te zijn. En dat ben ik in de avond wel altijd... Probeer ik mee bezig te zijn. En zo probeer ik ook de verhalen van collega's af en toe om te gooien en af en toe te bekijken.

04:31 En heb je dan ook een soort quotum voor jezelf, van 'ik wil zo veel artikelen dan nog eens verbeteren'?

Nee, dat ligt heel erg aan de avond. Soms heb je gewoon een avond dat je alleen maar met moord en doodslag bezig bent en soms heb je echt een avond dat je bijvoorbeeld via Facebook een leuke tip krijgt van een mooi menselijk verhaal waar je dus wel gewoon op los kan gaan. En soms zit dat er gewoon even niet in. Dus dat is echt waan van de dag afhankelijk. Maar dat is ook juist het leuke.

04:57 Zijn er bijvoorbeeld ook onderwerpen die daar beter voor geschikt zijn, die beter geschikt zijn om ze constructief aan te vliegen?

Ja, bijvoorbeeld, nou, ik noem maar iets... Een straat in Den Haag waar ze problemen hebben met afvalbakken of met vuilnis op straat, ik noem maar iets. Kijk, dat kan je natuurlijk van allerlei kanten gaan benaderen: 'Wat is daar eigenlijk erg aan?', 'Waarom hebben mensen daar last van?' en 'Hoe kan het eigenlijk?' én 'Hoe kan het ook opgelost worden?' Dat je dat gewoon, op dat soort manieren bepaalt. En wat wij hier ook doen, op vrijdag - dat weten jullie natuurlijk ook allemaal al wel - van de Facebook-Livevergadering, dat je het publiek erbij betreft. Nou, dat is natuurlijk ook een onderdeel van constructieve journalistiek. En dat verhaaltje had ik jullie opgestuurd als voorbeeld van een van de dingen die ik dan vanuit de Facebook-Livevergadering zelf had gemaakt. Dus dat je aan de hand van tips van het publiek een verhaal gaat maken. Nou ja, dat vind ik eigenlijk wel een heel erg goed voorbeeld van wat wij hier doen.

05:57 Ja precies. Als je bijvoorbeeld dan ook, in artikelen dan, dingen aanpast en constructiever maakt, koppel je dat dan ook weer terug naar die hele club van dat...

Ja, dat probeer ik wel. Soms is daar niet altijd de tijd voor, maar...

06:07 Hoe reageren zij daarop?

Volgens mij eigenlijk altijd wel positief, maar je merkt dat er gewoon in het denken nog wel een omslag moet komen. En niet iedereen is daar even bewust nog mee bezig. En of dat dan komt door de drukte, of doordat er nog niet genoeg aandacht voor is, dat weet ik eigenlijk niet, maar... Ik denk dat het ook nog een beetje moet groeien.

06:29 Want merk je het sowieso dat dat, volgens mij is het in september dus ingevoerd, hoe dat is geland op dat moment? En eigenlijk ook in die tijd daarna?

Nou, volgens mij... We zijn er wel, ja, ik heb het idee dat we er wel mee bezig zijn. Maar ik kan niet echt goed staven van 'Gebeurt het nou ook echt heel vaak'. Ja, daar hebben jullie misschien van buitenaf iets meer zicht op dan als je er middenin zit. Nee, vind ik lastig om dat te zeggen.

06:53 Want was je zelf wel meteen enthousiast toen het werd voorgesteld?

Ja, ja.

06:56 En waarom?

Nou, wat ik zei, omdat ik vind dat je ook gewoon dingen van andere kanten kan bekijken en dat het nu best wel vaak gewoon waan van de dag is en we doen, hup, twee sprekers voor en tegen en klaar. Maar je kan ook gewoon proberen wat dieper en meer achter te kijken van 'Ja, wat voor gevolgen heeft het dan?' en 'Wat voor...', ja, 'What's in there for me?', 'Wat hebben de mensen eraan?', 'Wat kan je...', 'Hoe kan je er verder mee omgaan?', 'Kunnen de mensen er nog iets van leren?', 'Is het slachtoffer altijd een slachtoffer of kan het slachtoffer er ook nog iets positiefs uit halen' en heel veel, het reflex is dan 'Ja, maar daar hebben we allemaal geen tijd voor', maar goed, het hoeft... Het kan, wat je net zegt, het kan ook niet bij elk verhaal. Maar je moet proberen wel de dingen eruit te pikken waarmee het wel kan en dat, ja, dat probeer ik wel een beetje erin te... Maar goed, dat lukt gewoon niet elke dag [lacht], ja, daar moet ik ook gewoon eerlijk in zijn. Soms kijk je op de site en denk je 'Nou, het is alleen maar moord en doodslag vandaag en helemaal geen leuke, of 'leuke', geen verhalen van meerdere kanten belicht...', dus ja, er is nog wel wat werk aan de winkel.

08:04 En wat denk je dat het effect is van deze werkwijze?

Nou, dat mensen toch anders gaan kijken naar hun items. Dat hoop ik dan in ieder geval. Kijk, een mooi voorbeeld van Lot van Bree - ik weet niet of jullie die nog gaan spreken - , maar die heeft een verkiezingsserie in Laak gemaakt. Ja, je ziet... Dat is dan ook echt wel het resultaat wat je ziet van... Als we anders gaan werken, kunnen dit soort verhalen eruit komen. Dat is dan wel natuurlijk een serie, dus daar heb je sowieso heel veel tijd, ze heeft er echt heel veel tijd ingestoken. Maar als het bij een serie kan, kan het volgens mij ook gewoon bij een item of bij een online-artikel, maar dat is wel een goed voorbeeld van, hoe het... Nou, hoe het hier ook wel echt in de praktijk is gebracht.

08:46 Want heb je dan bijvoorbeeld, als je dan de die drie pijlers kijkt van 'online, televisie, radio...' Is een van die drie media meer geschikt volgens jou voor constructieve journalistiek dan de ander?

Nou, volgens mij kan het overall. Ik zit alleen even bij radio te bedenken hoe je... Ja, dat kan natuurlijk ook. Nee, volgens mij kan het overall wel. Het is meer, 'Heeft de verslaggever er genoeg tijd voor om dat te...' En omdat je natuurlijk heel veel, een item is natuurlijk maar anderhalve minuut, dus je moet ook echt gewoon heel strikt je keuzes maken, van 'Wat ga ik doen?' en dat is natuurlijk weer het voordeel van online, daar kan je wel alle kanten belichten. Dus ik kan mij voorstellen dat het voor... Echt voor de verslaggevers ook best wel lastig is. Maar dan zou ik zeggen van 'Ja, leef je uit voor online, daar kan je

ook wel misschien in kwijt wat je niet in je anderhalve minuut reportage kwijt kan'. En bij radio kan het volgens mij ook prima.

09:47 Wat is volgens jou het idee waarom Omroep West het heeft ingevoerd?

Weet ik niet, dat zou je aan Renée moeten vragen. Ik weet niet precies waarom we dit zijn gaan doen. Ik denk dat het ook een soort, wel een trend is in de regionale journalistiek. Dat heel veel omroepen er toch echt wel mee bezig zijn. En ik denk ook, nou, om manieren te zoeken om het publiek er beter bij te betrekken en misschien ook wel, mensen zijn wel klaar met alleen maar chagrijnig nieuws om het maar even zo te zeggen. Dus ik denk dat dat wel een... Maar wat echt de precieze... Dat weet ik niet.

10:22 Maar stel, dat zou bijvoorbeeld de reden zijn, dat de omroep het publiek erbij wil betrekken, merk je dan het effect nu al, dat het wel werkt?

Ja, ja, zeker uit die Facebookvergaderingen. Daar komen echt wel leuke dingen uit. En je merkt ook wel dat mensen het leuk vinden als hun verhaal gemaakt wordt, dat er iets mee gedaan wordt. En we hebben dan nog inderdaad de vragen... En, nou, daar heb ik iets minder zicht op hoe dat gaat. Maar die Facebook-Live, dat zie ik echt wel terug. En je ziet ook dat er echt wel veel reacties daarop komen. Mensen weten ook dat ze daar hun ideeën kunnen... Inmiddels zijn we dat ook al een tijd aan het doen, dus...

10:54 En groeit het aantal reacties daar ook op of is het steeds dezelfde kern die dan...

Ja, nee, het zijn wel altijd dezelfde... Er zijn wel een paar diehards, maar, nee, er komen ook echt wel nieuwe... Ja, nee, dus dat werkt, volgens mij werkt dat wel heel goed.

11:09 Fenna: En wat voor soort reacties kom je dan tegen? Kan je een voorbeeld geven?

Nou, bijvoorbeeld dat verhaal dat ik gestuurd had, van 'Vandaag is een heel groot deel van Den Haag op de schop gegaan' en toen had een iemand gezegd die dan bij een huisartsenpraktijk werkt, van 'Ja, maar wij zijn helemaal niet meer bereikbaar, dus wij hebben er... De gemeente zegt wel van 'Niemand heeft last van die omleidingen', maar dat is dus niet zo, want wij kunnen niet op tijd bij onze patiënten zijn'. Dus, nou ja, dat is wel echt een serieus probleem, dus toen heb ik dat verhaal gemaakt van die huisartsen, dat ze vrezen dat ze niet op tijd bij de patiënten zijn en vandaag hebben we een heel groot verhaal over, of gister, over wat het betekent voor dat deel van Den Haag dat het niet bereikbaar is. En vandaag zijn we weer aan het kijken wat de gevolgen zijn, dus dat is ook echt een verhaal wat dan... Wat we waarschijnlijk sowieso wel hadden gedaan, maar het menselijke verhaal daarachter van 'Wat voor gevolgen heeft het voor de mensen die er werken', ik bedoel, dat mensen in de file staan om de stad in en uit te komen, ja, dat weten we allemaal wel, maar er zitten dus ook wel weer lagen achter. Nou, daar zijn we wel dankzij Facebook op dat spoor gekomen. Dus dat is wel heel leuk.

12:14 Was je eigenlijk voor de invoering van constructieve journalistiek ook al wel op die manier bezig met de artikelen aanpassen?

Ja, nou, misschien onbewust denk ik eigenlijk wel ja. Ik, ik... Ja, dat denk ik wel. Maar dat is nu wel goed om er ook gewoon met elkaar over te kunnen praten en ideeën erover te... Dat je zegt van 'Goh, misschien kan je die en die nog even bellen', 'Misschien kan je dit er nog eventjes bij doen'.

12:40 Want wordt er op de redactie ook echt veel over gesproken of dat...

Nee, dat valt... Eigenlijk heb je daar in de avond misschien ook wel iets meer rust en tijd voor dan overdag, denk ik. Maar misschien dat dat, ja, dat dat nog wel iets beter zou kunnen van 'Goh'. Maar dat is ook denk ik meer een taak van de verslaggevers en de samensteller tv en de chef van de dag, met z'n drieën voordat de verslaggever op pad gaat, om te kijken 'Goh, wat wordt eigenlijk je invalshoek en wat wordt eigenlijk...'. Dus daar heb ik niet zo heel veel mee te maken.

13:07 Want merk je bijvoorbeeld wel dat de sfeer anders is, nu ook op de redactie?

Nee, dat kan ik niet echt zeggen, dat dat daarmee... Nee, de sfeer altijd goed.

13:18 Gelukkig, ook belangrijk. Even kijken of ik nog zelf dingen mis van mijn lijstje...

Ik hoop dat je er wat aan hebt.

13:31 Ja, dat vind ik lastig zeggen omdat ik echt op video focus.

Ja, dan moet je echt voor verslaggevers gaan.

13:35 Ik heb zeg maar én over het maakproces zelf vooral vragen en over hoe het überhaupt op West is... Dus dat laatste, daar heb ik wel wat aan natuurlijk. Volgens mij heb ik wel alles en anders kom ik er bij jou nog wel even tussendoor.

13:52 Fenna: Ja, ik vroeg me nog af: Je verandert de lead en de kop soms, maar hoeveel procent ongeveer, of zo, of hoeveel artikelen moet je veranderen als het gaat om constructieve aanpassingen?

Ja, dat is echt heel lastig te zeggen.

14:09 Fenna: Oké, maar zijn het er veel of niet veel?

Ja, dat is niet per se constructief, maar ik probeer wel heel erg klik-koppen te maken. Ik ben wel heel erg bezig met koppen te veranderen, omdat ik vind dat we daar nu gewoon nog echt een grote slag mee kunnen maken. Dus ik denk, nou van de tien koppen probeer ik er zeven wel echt te veranderen. Dus of dat dan helemaal precies constructief is, maar ook gewoon een betere klik-kop. Dus ja, best wel veel eigenlijk.

Deel Fenna

14:53 Fenna: Oké, nou, mijn deel dan. Ja, nou ja, mijn allereerste vraag, ja, sommige dingen overlappen misschien een beetje hoor: Waarom had je er voor gekozen om deze aan te wijzen als beste constructieve productie?

Nou, omdat ik, nou ja, een beetje de punten van de constructieve journalistiek was langs... Omdat ik het lastig vond om een verhaal van iemand anders, waar ik dan de kop van heb aangepast, om dat... En dit heb ik gewoon echt zelf gemaakt. Dus ik dacht, dit is sowieso... En nou, een van de onderdelen van constructieve journalistiek, nou je hebt natuurlijk kritisch, dat je het kritisch benadert, dat je meerdere invalshoeken... Maar dus ook het publiek erbij betrekken, dus dit was een voorbeeld van het publiek erbij betrekken door een tip die we van Facebook hadden binnengekregen.

15:52 Ja, en hoe nieuw is dat? Dat jullie met Facebook-Live werken?

Volgens mij is dat nu een jaar, anderhalf jaar denk ik.

16:00 Dus dit is al iets wat voor de overgang zeg maar...

Ja, er heeft een heel verhaal in VillaMedia gestaan toen we net waren begonnen. Maar dat moet je even opzoeken wanneer dat precies is begonnen, dat weet ik niet. Maar het is echt al wel een tijd.

16:11 Milco: Ik heb het in mijn scriptie staan...

Oké, ik denk echt, voor mijn gevoel was het ergens 2016, eind 2016 of zo? Misschien 2017.

16:20 Fenna: En heb je dan het gevoel dat dit nog veranderd is sinds de invoering van constructieve journalistiek?

Nee, er wordt eigenlijk gewoon een lijstje gemaakt aan de hand van die Facebookvergadering van 'Met welke dingen kunnen we echt wat en welke dingen zijn leuk voor de agenda en welke dingen doen we niet'. Dus er worden echt wel een paar dingen uitge... Dus dat is wel echt een bewuste omslag sinds we hiermee zijn begonnen. Dus dit was een van de dingen die er uitgepikt is die vrijdag.

16:47 En heb je dat dan ook nog teruggekoppeld naar diegene die de tip heeft gegeven?

Ja, ja, dat doen wij ook altijd. Een stukje nazorg. Gewoon een linkje opsturen is dat dan hoor. Ik bedoel het is geen... Gewoon via Facebook, of via de chat van Facebook, gewoon uiteindelijk sturen van 'Nou, dit heb ik er van gemaakt'.

17:03 En weet je nog wat de reactie was op...

Nou, ze waren er heel blij mee. Ja, nou ja, dit was natuurlijk ook een huisartsenpost of een huisartsengroep die graag aandacht wilde voor hun probleem, dus... Ja.

17:16 En welke constructieve elementen zitten er verder nog in de tekst?

Nou, ik denk wel, kritisch maar niet cynisch. Dus het is wel kritisch naar de gemeente toe, maar ook wel met een reactie van de gemeente... Ja, dus wel van meerdere kanten belicht. Hebben jullie een lijstje met wat jullie dan precies onder constructieve... Een soort meetlat of zo, of wat gebruiken jullie?

17:42 Nee, dat hebben we niet. Ja, er staan wel wat punten in de literatuur, maar het is niet zo dat dat al uitgeschreven is. Dus dat is ook iets wat ik juist een beetje...

Oké, nou, zeg meerdere perspectieven, van twee kanten, nou je had dan eigenlijk nog een patiënt moeten... Maar goed dat was in dit geval heel lastig, als je het echt van... [lacht]. Dus dat had ook niet gekund, dus je moet wel kijken van, inderdaad, wat is reëel en wat kan je nog doen. Dus volgens mij kon ik hier gewoon niet meer dan twee kanten uithalen.

18:13 En waarom werkt dit constructieve element, vooral dan van, zeg maar, zo'n Facebook-Live, waarom werkt dat zo goed volgens jou? Of werkt het überhaupt goed?

Nou, omdat het, kijk, soms willen mensen... Dan hebben ze gewoon een vraag, van 'Goh, waarom gaat die en die weg dicht', dan zoek je het uit. Maar dit was echt meer een... Ook het aankaarten van een probleem, van ja, 'Dan kunnen we niet op tijd zijn bij die, bij die patiënten'. Maar ze kregen geen gehoor bij de gemeente, kijk, en dan krijgen wij toch wel iets makkelijker misschien de gemeentewoordvoerder te spreken en die zegt van 'Ja, maar die huisartsen, dat komt allemaal nog wel en we gaan nog wel...' Dus naar aanleiding van dit verhaal, dat ik had gebeld naar de gemeente, hebben ze dus op die woensdag, na die vrijdag, nog een extra bijeenkomst gedaan met die huisartsen. Dus het was heel goed dat hij aan de bel trok, dus waarschijnlijk hebben ze daardoor gedacht van 'Oh, het is nog niet helemaal duidelijk dus...' Dus dat was eigenlijk ook meteen een... Want dat mailde hij later dan, of heb ik dat gezegd...

[Leest artikel nogmaals snel door]

O ja, 'Die huisartsen hebben woensdag een overleg met de gemeente', dat kreeg ik dus inderdaad 's middags te horen, van 'Oh ja, we zijn nu gebeld, we mogen woensdag... Komen ze het nog een keer uitleggen'. Dus dat heeft echt wel daadwerkelijk zin gehad om dit... Dus dit voorbeeld...

19:21 Dus dan was het zo... je had je artikel nog niet gepubliceerd, maar al wel met de gemeente gebeld en in die tussentijd had de gemeente weer naar...

Terug, ja die doen er dan altijd even over voordat ze antwoord geven, dus... En toen had ik die huisarts gevraagd van 'Ja, maar waarom hebben jullie nog helemaal niets gehoord, hoe zit dat?', 'Ja, ja, we zouden extra overleg...' En toen mailde hij 's middags van 'Oh, we krijgen net een bericht dat we woensdag overleg hebben', dus nou ja, toen belde ook net de gemeente terug. Dus ik denk dat het een beetje voorspoedigd is door onze actie. Dus eigenlijk door degene die aan de bel trok voor de Facebook-Live, dus een andere medewerker van deze huisartsenpost.

19:59 Oké, en, zijn er nog andere aspecten die zo goed werken aan zo'n Facebook-Live.

Met andere verhalen bedoel je?

20:06 Ja, of meer in het algemeen misschien?

Nou ja, je moet, ik denk dat je mensen het gevoel geeft dat je ook dingen voor hun kan... Waar ze zelf misschien niet helemaal doorheen komen of waar ze zelf tegenaan lopen, dat dat voor de media toch iets meer, iets sneller de deuren open gaan. Of dat mensen dan iets meer... Nou, dus, dat je ze ook echt wel kan helpen. En... Het van meerdere kanten kan belichten en niet alleen vanuit de probleemkant van de klager in dit geval of van de aangever, maar dat je ook... Ja, dat je misschien iets sneller antwoorden voor ze hebt.

20:46 Milco: Want hoeveel tips krijgen jullie dan ongeveer per week binnen via die Facebook-Live?

Nou, ik denk iets van vijftien tot twintig of zo? Ze zijn natuurlijk niet allemaal even bruikbaar.

20:56 Nee, en waar baseren jullie dat dan op, in hoeverre iets bruikbaar is?

Nou, dat wordt gewoon in de vergadering... Kijk, heel vaak is het ook gewoon van 'Oh, er komt een nieuwe boot...' en dan hebben we dat al gehad, weet je wel. Het zou natuurlijk niet... Iedereen volgt elke dag alles even goed. Dus dat filteren we eigenlijk wel meteen. Dus eigenlijk moet je vrijdag - als jullie dat nog niet gedaan hebben - even meekijken met de social, die de reacties monitort. Dat je kan zien van 'Goh, hoeveel komt er eigenlijk binnen en hoeveel gebruiken we daar eigenlijk van'. Dat is denk ik wel leuk. Kwart voor negen is de Facebookvergadering. Dan zie je ook van die kant hoe dat gefilterd wordt, en met hoeveel dingen we niks doen en hoeveel dingen wel iets kunnen zijn. Dat verschilt echt gewoon ook per week, hoor, wie er achter zit.

21:43 Oké, ja. En net zei je nog iets, tijdens het gesprek met Milco, dat je ook afgelopen week weer een artikel over hetzelfde onderwerp nog een beetje hebt geschreven.

Vandaag. Nou ik niet, maar gister een collega, even kijken... Ja, vanochtend zijn we er ook met de live-verslaggever... Ja, dat kan je... Moet je terugzoeken

[Kijkt op de app van Omroep West]

'Let op: Een jaar lang verkeersoverlast op ring Den Haag', dus dat is eigenlijk gister gemaakt, het startsein van de aankondiging van dat alles op de schop gaat en vandaag zijn we dan met de verslaggever om te kijken wat de gevolgen zijn. Dus dit was eigenlijk een begin en dat wordt dan nu verder uitgerold.

22:25 Oké, en is zo'n terugkoppeling, zeg maar, is dat iets wat jullie nieuw doen sinds de invoering van constructieve journalistiek?

Nee, dat doen we eigenlijk al vaak. Ja, dat zou eigenlijk natuurlijk, eigenlijk overal bij moeten gebeuren, maar dat gebeurt niet. Dan moet je gewoon reëel zijn, dat lukt ook gewoon niet, maar nee, dat, dat proberen we wel te doen.

22:47 Even kijken, hoor. Ja, je hebt hier natuurlijk alleen voor tekst gewerkt, soms... Dit is ook niet op de radio gekomen, of wel?

Nee, nee, maar dat had wel gekund. Maar volgens mij was er toen zo'n hele drukke vrijdag, dat er absurd veel was. Maar goed, je had hier natuurlijk prima de huisartsen aan de lijn kunnen doen, aan de telefoon kunnen doen en de gemeente dan kunnen laten reageren. Dus dat had prima gekund. Of alleen de huisarts en de gemeente in de na-tekst, dat had ook nog gekund.

23:24 Oké, en kost het nou veel meer tijd om dit soort artikelen te schrijven?

Nou, dit heeft natuurlijk wel, wat ik zei, je moet wel wachten op de gemeente en je moet wachten tot die meneer meer informatie heeft en, dus ja, dit kost wel gewoon tijd, ja. Het is niet een politieberichtje wat je even snel schrijft, dus, ja, het kost tijd.

23:44 Maar meer dan bij andere artikelen of dat niet zozeer?

Nou, wel meer dan bij, gewoon als je die tik-diensten heb, om het maar even oneerbiedig te zeggen, dan bij de gemiddelde... Dan is het misschien een telefoontje of gewoon een persbericht, of een politiebericht, of een ongeluk dat gebeurd is, daar hoef je niet heel veel... Dus dit is, wat is het, twee of drie telefoontjes, wachten, wachten en dan, nou ja, dan nog een keer wat nazorg, dan nog even weer met die huisarts overleggen van 'Nou, dit heb ik ervan gemaakt' en inderdaad, toen mailde hij nog van 'Nou, we hebben woensdag...' Dus ja, dit is wel iets langer dan gemiddeld.

24:24 En zijn er nog andere dingen die je over het onderwerp in het algemeen kwijt wilt?

Over constructieve journalistiek?

24:29 Ja.

Nou, nee, ik ben wel heel benieuwd naar wat jullie ervan gaan maken. En dat is gewoon... Wat ik zeg, van toen je mailde van 'heb je een voorbeeld?', het is gewoon zo lastig te bedenken van 'Wat heb ik de afgelopen tijden, allemaal...' En ik had gehoopt dat Rogier misschien nog een lijstje had met... Dat ik kon zeggen van 'Oh, die heb ik veranderd of die heb ik...' Maar dat had hij ook volgens mij niet. Maar, nee, het gaat eigenlijk gewoon de hele tijd door en het is lastig om achteraf weer terug te zoeken van 'Goh, wat...' Ja. Nou ja, ik vind het wel goed dat we het doen, hoor, bij Omroep West. Volgens mij is het wel goed. Ik denk dat mensen wel klaar zijn met alleen maar klaag... Klagen en ellende, ja.

25:12 Oké, heb jij nog dingen?

Milco: Nee, nee.

Interview 5: Maarten Braakema

26 maart – 11:00 uur

Deel Milco

00:30 **Maar eerst even, om ook een soort beeld te krijgen van alle mensen die wij interviewen, eigenlijk wat meer algemene vragen van: hoe oud ben je, hoelang ben je hier al werkzaam en wat is precies je functie? Dus dat eigenlijk.**

Ja, ik ben 49 jaar en ik werk hier vijf-en-een-half jaar denk ik, of zo? En daarvoor werkte ik heel lang bij de Haagsche Courant, toen bij AD Haagsche Courant en toen vijf-en-een-half jaar geleden, of zo, ben ik overgestapt naar Omroep West. Als politiek verslaggever. Samen met collega Lot van Bree, degene die veel politieke dingen doet en andere serieuze dingen.

01:12 **En hoe zie je ongeveer, als je gewoon je week bekijkt, je takenpakket eruit? Van wat doe je allemaal, qua werkzaamheden?**

Nou, onze nadruk ligt een beetje op de Haagse gemeenteraad, omdat dat veruit de grootste stad is hier. Dus we hebben gesprekken met raadsleden, gaan heel veel naar vergaderingen, bijeenkomsten, we lezen heel veel, nou, je kan op internet alle raadposten, of alle voorstellen van het college, burgemeesters, wethouders, weet ik veel, vinden. We krijgen héél veel persberichten van partijen, telefoontjes, appjes... Van de partijen die iets willen. Of van voorlichters die iets willen, of weet ik veel wat. En daar maken wij, een beetje samen, een keuze uit van wat wij belangrijk vinden en waar we aandacht aan gaan besteden. Sinds december, maar eigenlijk al iets langer, zijn we eigenlijk onafgebroken bezig geweest met de gemeenteraadsverkiezingen.

02:05 **Ja, en dat doen jullie voor alle platformen?**

Ja, ja, online, radio en tv.

02:12 **En zit daar dan een soort van verhouding tussen, waar meer aandacht naar uitgaat dan naar een ander platform?**

Nou, nee, we... als iets visueel aantrekkelijk is doen we... Of als iets aantrekkelijk te maken is, dan maken we er ook tv van. We besluiten ook weleens om alleen voor online een bericht te maken of iets voor radio te doen. Aanschuiven kan altijd of een reportage, weet ik veel, ja.

02:36 **Als je een bepaald onderwerp kiest om te gaan behandelen, hoe bepaal je je invalshoek bij zo'n onderwerp?**

Dat ligt eraan voor welk platform het is, hè. Als je iets voor tv maakt is, moet de invalshoek altijd aantrekkelijk... Dat er iets te filmen is, zal ik maar zeggen. Of het moet zo belangrijk zijn dat we het met een kruisgesprek, met een verslag... met een presentator doen, hè. Als iets heel laat op de dag gebeurt of het is visueel minder aantrekkelijk maar wel belangrijk, dan doen we een kruisgesprek. En... De invalshoek, ja, ik probeer toch altijd twee dingen voor ogen te houden: Eén is, ja, of het politiek heel belangrijk is, zullen we maar zeggen. Dat we het echt gemeld moeten hebben. De tweede is dat je ook in de gaten houdt of iets voor onze kijkers en luisteraars aantrekkelijk is om te luisteren, zien of weten. Er kan wel iets gebeuren in het stadhuis waarvan iedereen dáár vindt dat het heel belangrijk is, maar als wij denken 'ja, weet je, het is een nieuw reglement van orde van vergadering, zullen we maar zeggen, dan kan het stadhuis wel in rep en roer zijn, omdat een partij wat minder spreektijd krijgt of een andere partij wat meer, weet je, maar dan probeer ik toch wel een beetje voor ogen te houden van 'ja, maar schiet onze kijker of luisteraar er wat mee op om dat te weten?' Dus dan kan je ook wel beslissen om iets heel kort te doen of niet, of, weet ik het. Of alleen online, weet je wel, een berichtje en dat is het.

04:05 Ben je bijvoorbeeld wel op voorhand bezig om iets constructiefs te benaderen of ben je niet op die manier...

Nou ja, in de eerste plaats vind ik toch wel dat de constructieve journalistiek, we zijn daar mee bezig geweest... Maar het is... Ik zat ook in een begeleidingscommissie, ik ben hier ook wel op een zaterdag geweest, op verzoek van Renée om daar over te praten, om mee te denken. We zijn toen ook met die Zweedse journaliste...

04:28 Fenna: Ja, die Gyldensted? Of niet?

Ja. Die was hier ook, en hebben we ook... Zijn we mee wezen eten en die heeft ook een presentatie gehouden. Maar mijn gevoelsstand is wel dat het hier in de kinderschoenen staat, zullen we maar zeggen. Dat we een begin hebben gemaakt, maar dat het, ja, dat het daarmee ook gestopt is nu.

04:45 En waar zit dat gevoel 'm dan in? Waarom denk je...

Nou ja, we hebben... Het is, nooit, niet echt verankerd geraakt op dit moment, naar mijn gevoel. Renée is er heel enthousiast over begonnen, hè, met die presentaties en sheets en boeken en weet ik veel, allemaal gepresenteerd. Maar daar is het eigenlijk, naar mijn gevoel, wel een beetje bij gebleven. We zeggen nou niet meer 's ochtends in een redactievergadering van 'hoe gaan we dit constructief aanpakken of niet?' of weet ik veel wat. Het is niet verankerd op dit moment.

05:17 En heb je het idee dat het bij niemand echt zo is of dat het gewoon sommige...

Ja, dat is mijn gevoel. Ik spreek even nu voor mezelf, ik kan niet in het hoofd van andere mensen kijken.

05:26 Nee precies, en, vind je dat... even denken... Want was je op het moment dat het werd voorgesteld, was je voorstander van het idee? Of had je zoiets van 'wat gaat hier gebeuren?'

Nou, ik stond er wel open in. Ik vind dat als er iets verbeterd kan worden, of op een andere, nieuwere, verfrissende manier of... Ja, dan moet je daar serieus naar kijken.

05:52 Ja, maar toen het eenmaal gaande was, had je niet het idee om het door te... Of was het lastig te implementeren in de werkzaamheden?

Ja.

06:03 En waar zat 't 'm dan in? Waarom was dat?

Nou ja, er was een idee gelanceerd, zullen we maar zeggen. Of een soort visie. Ik heb het idee dat bij, laten we maar zeggen de helft van de mensen, nog steeds cynisme erover bestond. Hoe moeten we dat gaan doen? En weet ik veel wat en zo. Ja en voordat het echt ingevoerd is, of voordat ik heb gehoord van 'we gaan voortaan constructief, of één item per uitzending constructief... Of twee, of alles, of', weet ik veel wat... Ja, Renée is nu ziek. Het is niet, ja, het is niet geworteld in de organisatie op dit moment en ik zie het nu stranden.

06:44 Ja, en waar denk je bijvoorbeeld dat dat cynisme vandaan kwam bij sommige mensen aan het begin?

Ja, journalisten zijn natuurlijk per definitie kritisch ten opzichte van wat er om hen heen gebeurt. Veel mensen verwarren creatieve journ... Of const... Constructieve journalistiek ook met positieve journalistiek. Dus ze zeggen 'Ja, dan moeten we onwijs positieve items gaan maken, terwijl dat natuurlijk...' Ja, dat stond in al die sheets en dingen van Renée, stond dat allemaal wel vermeld dat dat niet het geval is. Maar de mensen hebben er... Het was op een gegeven moment ook wel veel informatie. Ik denk niet dat iedereen dat ook allemaal gelezen heeft of tot zich heeft laten doordringen, of... Ik heb echt het gevoel dat, nou ja, Renée heeft het geprobeerd, die heeft een begin gemaakt, maar voordat het

echt goed is ingevoerd of voordat iedereen er van overtuigd is van 'dat idee dat moet gebeuren', of voordat het in de organisatie zit... Is zij nu ziek en nu gebeurt er niks.

07:39 Want zij was wel echt de kracht achter die...

Ja, ja, ja.

07:44 En er zijn niet andere mensen op de redactie die een beetje die taak overnemen en die...

Dat zie ik op dit moment niet. Er zit niemand 's ochtends bij een ochtendvergadering - zijn jullie daar geweest, bij een ochtendvergadering?

07:56 Nee, nog niet.

Moet je doen.

07:57 Fenna: Daar gaan we misschien vrijdag heen. Milco: Ja, misschien vrijdag inderdaad.

Nou, ik zou niet vrijdag doen. Nee, want dan zitten we met Facebookvergaderingen en dat is het een soort toneelstuk. Ik zou gewoon een andere dag doen.

08:09 Fenna: Misschien...

Milco: Misschien dan toch...

Ik zou gewoon aan Martijn Hooijer, de nieuws-chef, vragen van, 'wij zijn hiermee bezig en mogen we er twee keer bij zitten 's ochtends'.

08:20 Milco: Ik had voor mijn eigen onderzoek, had ik dat er eerst ingezet en toen dacht ik op een gegeven moment... Omdat ik wel van anderen, want we hebben natuurlijk al wel meer interviews gedaan, wel hoorde van 'Het wordt dáár niet echt bepaald om het te gaan doen, of zo', dat ik dacht 'In hoeverre is het dan nog relevant voor mijn onderzoek?'

Hoe bedoel je? Bij de ochtendvergadering wordt toch bepaald welke onderwerpen we gaan doen.

08:36 Ja, ik bedoel, niet dat daar bepaald wordt of iets constructief wordt behandeld of niet.

Hm... En dat vind ik dat dat wel zou moeten daar. Daarom adviseer ik om er te gaan kijken.

08:48 Ja, ja, precies. Want waarom ben je van mening dat het daar bepaald moet worden en dat het bijvoorbeeld niet door journalisten zelf bepaald kan worden?

Nou, omdat het nu niet bij journalisten is doorgedrongen. Dat we het doen. Dus daar moet dan een chef zeggen, hè, of iemand anders, of in het groepsproces, moet iemand zeggen van 'Maar welk onderwerp gaan we dan constructief benaderen?' Ik denk dat bij meerdere... Ja, ik weet niet hoeveel mensen jullie hebben gesproken, maar ik denk dat bij heel veel mensen... Ja, constructieve journalistiek, doen we dat dan nu? Of is er een soort project gaande dat nu gestopt is? Of... Ik denk dat veel mensen niet weten wat de status op dit moment is.

09:27 En heb je het idee dat bijvoorbeeld, want jij houdt je zelf heel erg bezig met de politieke verslaggeving. Is dat een onderwerp waarbij het goed zou kunnen?

Zeker, ja.

09:35 En op wat voor manier, wat voor manieren bijvoorbeeld?

Nou, wij proberen sowieso al, in politieke verslaggeving, ook altijd een link te leggen met bewoners of burgers, of met mensen, zullen we maar zeggen. Nooit... Ja, kijk... Je hebt in de politiek altijd twee dingen: Je hebt een interne ruzie tussen partijen onderling, of weet ik veel wat, en daar moet je als het

uit de hand loopt echt over rapporteren, zullen we maar zeggen. Maar er zijn ook altijd, maken wij onderwerpen, ja, over wegzettingen, weet ik veel, cultuurdingen, dat... Maar altijd is er de relatie met burgers. Betaald parkeren is altijd een heet hangijzer in de stad. Dan zijn er altijd insprekers uit een wijk. Of dan gaan wij er al kijken. Ergens een tramlijn die wordt aangelegd, dan gaan we met buurtbewoners praten en... Ja, dus dat is al de link met de bewoners, zullen we maar zeggen. En dan proberen we toch ook altijd nog, ja, als er iets van een wegzetting is of betaald parkeren, vermelden van 'Wanneer gaat het gebeuren, wat betekent het voor u, hè'. Dus in die zin proberen we dat wel constructief, of zo, dat je 'what's in it voor me'-elementen in te bakken.

10:41 En deed je dat ook al voordat het plan van constructieve journalistiek er was?

Ja, ja.

10:45 Dus het heeft niet specifiek dan...

Nee, want ik ben 49 en ik ben sinds mijn 21ste of zo, ben ik al stage gaan lopen... Kranten, en weet ik veel wat. En ik heb deze beweging, heb ik al heel vaak gezien. De ene keer heet het constructieve journalistiek en de andere keer zegt iemand, 'Ja, maar de vraag 'what's in it for me' moet beantwoord worden', weet je, dus dat zijn altijd golfbewegingen, dan komt het weer en dan zijn alle redacties ermee bezig en dan ebt het weer weg. En ik heb wel, nou ja, van sommige dingen, dan onthoud je dingen of blijven dingen, en ik vind dat die vraag van 'what's in it for me', vind ik altijd heel belangrijk. Dat je voor ogen moet houden waar je het voor doet en of mensen er iets mee kunnen. Dan maak je jezelf relevant, vind ik. Dus als er iets gaat over trams of wegzettingen of weet ik veel, ja, probeer een kaartje te maken in je item van 'Waar gebeurt het? Wanneer is het?', en dat soort dingen. Ook mensen aan het woord laten, maar ook het antwoord geven op die vragen die mensen van... Ja, van 'Waarom gebeurt iets?'

11:58 Dus je bent uiteindelijk wel echt een soort bewust met je denkframe, of die vraag in je hoofd aan het houden van 'Kan ik dat beantwoorden of niet?'

Nou, ik probeer het zoveel mogelijk. Maar ik snap ook wel dat het echt niet altijd lukt.

12:12 Nee, precies. En wat zijn bijvoorbeeld factoren waardoor het niet zou kunnen lukken om die vraag te beantwoorden?

Nou ja, wat ik net zei, ik vind dat bij hele grote politieke, interne discussies, bijvoorbeeld hè, dat een college dreigt te vallen over, weet ik veel wat, de bouw van Legoland of zo, ja, dat is alleen nog maar de discussie over een plan van iets wat gebouwd gaat worden. Dus daar is eigenlijk voor een bewoner, of zo, helemaal nog niks te zien, zullen we maar zeggen. Het is alleen nog maar papier. Maar ja, als het stadsbestuur daarover dreigt te vallen, ja, dan, ja, vind ik dat je het toch moet melden. En dan wordt het, ja, dan is de constructieve vraag, raakt wel een beetje verstopt, zullen we maar zeggen. Hè, want landelijk zou je nog dan kunnen zeggen 'Kabinet valt, we moeten allemaal weer naar de stembus'. Maar ja, dat is bij een gemeenteraad natuurlijk niet. Als een college valt, gaan we niet opnieuw stemmen. Dan moet je gewoon wachten... Ja, dus dan... Ja, het enige wat er gebeurt is dat partijen dan weer opnieuw zouden moeten gaan onderhandelen over een nieuw college, ja... Dus het schiet, dat schiet dan niet zo op.

13:19 Nee. Wat is volgens jou het idee van Omroep West geweest om dit te gaan proberen?

Dat weet ik niet, dat moet je aan Omroep West vragen.

13:28 Maar heb je een idee wat het zou kunnen zijn?

Ja ik denk dat wij als regionale omroep, dan wil je natuurlijk relevant zijn, hè, ertoe doen, in de maatschappij staan. Ook mensen helpen, ja, zorgen dat mensen naar jouw programma's kijken, er betrokken bij raken en nog een keer gaan kijken. En dit is een mooie manier, of had een mooie manier kunnen zijn om dat te bereiken.

13:53 Maar je merkt dus inderdaad niet in publieksreacties of zo dat dingen teruggekoppeld worden daar over of zoiets. Dat het beter ontvangen wordt of dat er meer mensen kijken, of...
Dat weet ik niet. Ik kan niet kijkcijfers en luistercijfers goed analyseren dat ik het daaruit zou kunnen afleiden.

14:15 Nee, snap ik. Even kijken... Ik weet niet of dit een heel relevante vraag meer is... Een van mijn vragen is in principe altijd van: Loop je tegen problemen aan als je constructief bezig bent, ten opzichte van als je dat niet doet, zeg maar. Maar ik weet niet, je bent natuurlijk wel deels bewust ermee bezig omdat je die vraag sowieso al had. Maar merk je bijvoorbeeld verschil als je dus vooral op die manier denkt, dat je dan tegen dingen aanloopt die je, als je dat niet zou doen, niet hebt?

Nou, je moet in je denken wel een andere stap maken: Even afstand nemen, een stap verder dan 'Oh, we hebben iets: We gaan twee politici en dan hup, een itempje'. Je moet wel proberen af te sluiten met een iets... Nou ja, waar mensen toch iets mee kunnen of zo. Ja... Maar of dat altijd lukt weet ik ook niet.

15:20 En vind je dat lastig om die stap te zetten?

Ja, ja, dat is wel een lastige. Zeker als je met van die ingewikkelde dingen bezig bent.

15:32 Dat ligt dan misschien meer, ligt dat vooral aan het onderwerp of aan iets anders?

Nee, nee, je kan het natuurlijk altijd doen. Ja.

15:42 Ik denk dat ik er dan wel ben. Ik weet niet of jij nog dingen hierover had?

Fenna: Nee, volgens mij is alles wel gezegd

Milco: Nou, neem 'm over dan.

Deel Fenna

Fenna: Ja, oké, dan pak ik even de laptop erbij. Misschien wel handig om eerst gewoon even...
Hadden we nou een filmpje gevonden?

Milco: Ja, ja...

Fenna: Oh ja, natuurlijk in de uitzending, ja. Ja, misschien handig om die gewoon eerst even te bekijken.

Ja, die jongen die had dan via Rake Vragen een vraag gesteld, maar achteraf heb ik ook weer van de club van René gehoord, dat ik het niet helemaal goed had gedaan, maar goed.

16:18 Oké, nou ja, we gaat het zien.

[Video speelt af]

19:14 Nou, stukje constructief!

19:18 Zou je kunnen vertellen hoe dit een beetje tot stand is gekomen?

Ja, die Riazy had via die rubriek Rake Vragen, die op onze website staat, een vraag ingediend, over hoe het zit met het LGBT+ beleid bij gemeenten. En hij had er ook iets bij verteld dat hij zelf daar actief in is en precies in diezelfde periode had ik... Nou, toen ben ik daarmee aan de slag gegaan en in die tijd kwamen ook precies alle partijen, of een heel groot aantal partijen, met een roze stembusakkoord, waar mensen... Nou ja, wat ik beschrijf dan, nou ja, we willen graag realiseren... Dus toen heb ik die twee bij elkaar gebracht en heb ik ze met elkaar in gesprek gebracht, die man van de PvdA en die Riazy.

20:04 En waarom vind je dit een goed voorbeeld van constructieve journalistiek?

Nou, omdat je zo kan bemiddelen tussen... Een rol kan spelen, een sleutelrol tussen bewoners en politiek. En dat je daarbij niet per se, dat ik een probleem of een vraag beantwoord, maar wel dat ik meehelp om mensen met elkaar in contact te brengen. En in dit geval kon die vraag van hem ook nog beantwoord worden.

20:29 En zitten er ook specifiek constructieve elementen in de manier waarop je iets vertelt?

Ja, nou, kijk, nou ga je dus eigenlijk mij vragen stellen over iets waarvan ik vind dat het nog niet geland is. Dus als jij mij nu vraagt 'Wat is dan precies constructieve journalistiek' en zo, dan zeg ik 'Dat weet ik niet precies, want dat is niet goed ingevoerd bij Omroep West'.

20:53 Maar, ja, heb je dan ook niet echt een idee van hoe je dat dan aan moet pakken?

Nee. Daarvoor is het niet voldoende ingevoerd.

21:07 En je zei dat Renée, had hier ook nog kritiek op? Dat het nog niet helemaal voldeed?

Nee, Mark Krol niet, die zat in die club toen van Renée, en die vond dat in het item had moeten zitten nog meer het gesprek tussen die politicus en die man... En dat ik aan die man nog had moeten vragen of z'n vraag beantwoord was en dat dat ook in het item zat. En zo. Dus meer het Rake Vragen, bij wijze van spreken. Maar dat, daar ben... Ik wist dat op dat moment niet, dat dat zo moest. En afgezien daarvan ben ik het er ook niet mee eens, maar goed, dat is wat anders.

21:45 Nou ja, waarom ben je het er niet mee eens?

Ik vind dat je gewoon een mooi item kan maken voor de tv en dat dat niet per se dan met een logo en een, weet ik veel... Ik vind dat zo'n rubriek Rake Vragen, maar dat is mijn persoonlijke mening, hè, dat dat alleen een middel is om een mooi verhaal te krijgen en niet een doel om dat te promoten in je item ook nog.

22:05 Ja, oké, en zie je de rubriek Rake Vragen wel als een soort onderdeel van de journalistiek, van de constructieve journalistiek?

Ja, nou, dan ga je weer vragen of... Maar daarvoor vind ik dus dat de constructieve journalistiek te weinig geïmplementeerd is.

22:25 Ja, nou ja, het zou kunnen dat je zelf daar toch een beeld bij hebt, maar...

Ze zitten allemaal bij elkaar in een clubje, zullen we maar zeggen. Tot een tijdje geleden zaten ze allemaal in een of ander kantoor hier op de tweede verdieping en daar zat Renée ook bij en de rubriek Rake Vragen ook. Dus daardoor werd de suggestie een beetje gewekt dat Rake Vragen hetzelfde was als constructieve journalistiek en dat is natuurlijk niet zo. Denk ik. Ja, er kunnen raakvlakken in zitten, maar dat kan ook met andere dingen, zal ik maar zeggen.

22:53 Want de rubriek bestond al voor de overgang of niet? Is die echt in het leven geroepen.

Nou volgens mij liep dat ongeveer een beetje parallel, als ik mij goed herinner. Want ja, weet je, of het nou twee weken eerder... Maar ongeveer dezelfde periode.

23:07 En toen je met deze productie bezig was. Had je toen je achterhoofd van 'Oh, ik ga dit constructief maken' of helemaal niet.

Ik wil gewoon een mooi, een goed item maken. Voor tv... En constructief, ja, dat hoort er ook vast... Dat is mooi, in dit geval een mooi meegenomen onderdeel, van dat je iemand met elkaar in contact brengt. Dat je vragen kan beantwoorden, dat je iemand verder kan helpen, zullen we maar zeggen. Homo's, transgenders of weet ik veel wat... Dat mag je natuurlijk niet... Maar goed, als mensen uit die groepen in de Moerwijk of in Den Haag dit zien, dan denken ze 'Oh, ja', van 'Goh, dus er is blijkbaar een roze stembusakkoord en die kan je op de website van die partijen blijkbaar terugvinden', andere mensen die in Moerwijk wonen kunnen denken van 'Hé, oh, dat sluit bij mij aan, dan kan ik misschien met die Riazzy in een buurthuis, met hem gaan praten', er zitten allerlei elementen in waar je iets mee kan. Ja.

24:05 Ja, dat is dan meteen een beetje een antwoord op mijn vraag van 'Zeg maar, waarom je denkt dat dat soort elementen goed werken'. Maar dat is dan daarom.

Ja, maar ik ben er wel een beetje terughoudend in, vind ik. Kijk je moet... Ik vind dat je daar niet te ver in moet gaan. Dat je... Van 'wilt u meer weten,' of weet ik veel wat... Constructief is wel mooi. Maar het moet vooral mooie tv opleveren, vind ik. Goeie tv. En het moet niet een soort, met dat Rake Vragen heb ik dat soms ook, dat het een soort hulprubriek wordt op tv of zo. Daar schiet helemaal niemand wat mee op, volgens mij. Daar wordt het kinderachtig van en overdreven en betuttelend ook, hè, mensen kunnen veel meer dan ze zelf... mensen moeten... Als je iets wilt, zullen we maar zeggen, hè, je wilt de wereld veranderen, dan moet je er ook wat voor over hebben. Dus, dan moet je ook een stap nemen. En... ja.

25:04 En waarom staat Rake Vragen dat dan in de weg?

Nou, niet in de weg per se. Maar ik vind het soms een beetje betuttelend, weet je. Er komt dan een rake vraag binnen van iemand van, weet ik veel, zit er vis in de hof vijver? Ja, dan denk ik, 'Joh, bel de Nederlandse vereniging van de Natuur Bescherming of ja...' De Eerste Kamer, of... Ja, waarom moet een journalist dat voor jou oplossen? Het moet wel een stap verder gaan, zullen we maar zeggen. De rol van die journalist. Want het moet echt wel iets opleveren, in plaats van een simpele vraag van 'Waarom is het nog steeds koud in maart', ja, dan denk ik, 'Ja, er komt een artisch weer over vliegen', en dat moet je dan uitleggen... Maar je kan ook even op Google, dan heb je het antwoord sneller dan dat je een mail stuurt naar Omroep West en dan twee weken wacht totdat Omroep West een verslaggever... En , weet je, er zitten bij die Rake Vragen toch echt naar mijn mening te veel van die simpele dingen. Iets over een riviertje of zo... In Den Haag... Ik weet het even niet meer... Of in Gouda, hoe loopt de Gouwe of zo... Ja, ik denk als je in Google intikt 'hoe loopt de Gouwe', ja, dan kom je op Wikipedia en tien andere van die historische vereniging Gouda, en dan heb je binnen vijf minuten je antwoord in plaats van dat je, ja. Als je iets wilt, vind ik, dan moet je iets meer doen dan... Maar ja.

26:39 Dat. Ja, en als ik nog even naar de tekst ga. Heb je in de tekst, ja, dan blijf ik er toch een beetje naar vragen, maar zitten daar constructieve elementen in? Dan voor je eigen gevoel, niet zozeer van...

Nou, volgens mij wel. Ik heb, het roze stembureau, ik heb het wel aardig geschreven... Wat in het roze stembusakkoord staat en wat mensen daar, daar kun je dan iets mee. Oh, trouwens, geen wonder dat we het niet konden vinden, het is LHBTQIA... Ja.

[scrollt artikel door]

En je kan de partijen er misschien ook aan houden, je kan over een jaar nog eens vragen van 'Wat hebben jullie ermee gedaan', weet je wel. Dat is iets waar je misschien nog wel wat mee kan.

27:58 Kan je nog een paar voorbeelden noemen?

Hoe bedoel je?

28:01 Van de elementen waar je dan wat mee kan. In de tekst.

Nou, je kan bijvoorbeeld zelf denken, weet je, dat als je queer bent, ik ga even dat roze stembusakkoord opzoeken en dan ga ik op die partij stemmen, hè, als je dat belangrijk vindt. Als dat je belangrijkste thema is om te gaan kiezen, dan kan je natuurlijk kijken 'Oh, die partijen hebben het ondertekend, dan ga ik op zo'n partij stemmen'. Als je streng fundamentalistisch christen bent, dan denk je 'Oh, die partijen hebben dat gedaan, op die moet ik niet stemmen'. Nou, zo zit het. Ik, ja, het zet je misschien ook nog aan het denken. Dat vind ik ook wel een belangrijk element, van 'Hé, is dat zo? Worden lesbies en homo's nog steeds achtergesteld?' Of, niet achtergesteld, maar 'Hebben die het nog steeds moeilijker dan andere mensen? Misschien ook niet'. Ja, er zitten allerlei dingen waarvan je denkt 'Hé, daar kan je toch wel wat mee'.

28:58 Milco: Zou het dan niet zo zijn dat je dan niet, omdat je eigenlijk van nature al met die vraag bezig bent, dat je eigenlijk onbewust constructief bezig bent zonder dat je misschien beseft dat je dat bent?

Nou ja, ik, weet je wel, helemaal nog niet zo heel lang... Een tijdje geleden hadden we ook zo'n soort beweging en gingen we ook kijken naar institutioneel gericht en mensgerichte verhalen, dat heeft ook wel een hele sterke raakvlak met constructieve journalistiek. Als je te veel institutionele berichten hebt, dus alleen maar over de gemeenteraad gaat korter verhalen, of de spreektijd van partijen in de gemeenteraad... Dat is alleen institutioneel nieuws. Daar kan je als lezer of kijker, kan je daar zelf helemaal niks mee. Dus je leest het en je vergeet het ook direct weer want het heeft... Het zegt jou helemaal niks. En je kan het ook, zo'n bericht ook omdraaien. Je kan ook zeggen van 'Mensen die vaak op de publieke tribune van Den Haag of van de gemeenteraadsvergadering zitten, of bewoners die komen inspreken, hoeven niet meer urenlang op de tribune te zitten, want de gemeenteraad gaat korter vergaderen'. Nou ja, dan is het ook nog steeds wel institutioneel nieuws, hè, maar dan wordt het al aantrekkelijker om te lezen. Maar je kan, en je moet toch, vind ik, ook in het streven naar je verslaggeving, moet je toch echt proberen, tenzij het heel belangrijk is, om toch iets met een, met de inwoners, of waar ze iets mee kunnen... Dus dat zit er wel, voor mij wel in.

30:26 Zou dat misschien, inderdaad, toch wel geland kunnen zijn, omdat het in principe eigenlijk al niet nieuw... Misschien voor jou...

Nou, echte constructieve journalistiek is natuurlijk nog wel een verre, een volgende... Dat is toch dat je ook nog iets waar mensen in de praktijk iets mee kunnen, zullen we maar zeggen. Toch, dat is de bedoeling van constructieve journalistiek. Dat je een handvat geeft voor het dagelijks leven.

[Telefoon gaat, kort gesprek]

Zo, daar ben ik weer.

31:54 Oké, ik heb nog een paar vraagjes, kost zo'n rubriek voor Rake Vragen, zo'n productie, kost dat nou meer tijd om te maken?

Ja.

32:01 En waar zit die, waar gaat die extra tijd dan inzitten?

Ja, dat moet je aan die mensen van Rake Vragen vragen. Ik heb er eentje gemaakt en dat was het. Bijvoorbeeld, ik heb die jongen aangeleverd zullen we maar zeggen. Maar ik hoor, ik zie hun dagen lang over een item doen. En wij doen gewoon 's ochtends binnen komen, item maken klaar. Zijn doen er echt bij sommige items weken over.

32:21 Maar bijvoorbeeld bij deze productie, waar was je meer tijd aan kwijt? Bij deze specifieke productie?

Nou, ik moest nu even wachten tot die jongen kon, op een bepaald tijdstip. En dat raadslid ook op een tijdstip. Op een plek, hè. En... Dat roze stembusakkoord was nog niet klaar, dus we moesten het nog een paar dagen verschuiven. Dit op zich niet. Maar ik zie wel dat die andere items allemaal heel lang duren, om dat allemaal voor te bereiden.

32:57 Even kijken hoor. En denk je nog dat er een verschil bestaat... Want had je eigenlijk dit ook nog voor de radio gedaan een stukje?

Ja.

33:05 En hoe zag dat item er een beetje uit, weet je dat nog?

Hetzelfde als dit.

33:13 En zijn er, is er een medium waarvan je denkt 'Nou, als je dan met constructieve journalistiek bezig bent, dan kan dat beter voor online of radio of televisie?'

Nee, dat zie ik zo niet. Ik denk dat het voor alles kan.

33:32 Zijn er verder nog dingen die jij kwijt wilt? Over constructieve journalistiek of Omroep West?

Nou, ik heb dus, ik vind dus dat we bij Omroep West nu een stap gezet hebben en dat er negen nog moeten volgen. Als dit zo nu blijft, zoals het nu is, dan is het binnen een maand, vergeten. Dan doen we... We doen nu niet aan constructieve journalistiek, op dit moment. We hebben een paar bijeenkomsten gehad, we hebben wat sheets gehad, we hebben een rapport gehad, Renée heeft een keer een toelichting gegeven, maar dat is niet voldoende om iets te veranderen op de redactie. Daar moet gewoon iedere dag, moet daar bij de vergadering over gepraat worden. Renée moet, had daar iedere ochtend moeten zitten, van 'Welk onderwerp gaan we constructief aanpakken? Welk item... Waarom hebben we op de website dit verhaal zo geschreven en niet zo?' En dan pas beklijft het. Niet door een rapport te schrijven en te zeggen 'Joh, we gaan het zo doen'.

34:33 Was het in het begin nog wel dat ze er vaak bij zat en dat er wel over gesproken werd?

Nee, nee. Ze heeft een paar keer bij die ochtendvergaderingen gezeten, maar ze was vooral bezig met die Rake Vragen en in het hokje zitten.

34:45 Oké, heb jij nog vragen?

Milco: Nee.

Fenna: Oké, nou dat was het dan.

Interview 6: Nick Blakenburg

30 maart – 9:30 uur

[Voor aanvang van het gesprek kiest Nick nog een artikel uit dat hij het beste voorbeeld vindt van constructieve journalistiek als het gaat om een eigen productie]

00:00 Dat is wel, nou ja, of je het constructieve journalistiek kunt noemen weet ik niet, maar het is in ieder geval wel vraag-gestuurde journalistiek. Je mocht hier zo op de A4, dat stuk tot het Prinsclausplein en Rijswijk, mocht je altijd 130 rijden en ineens mocht je er nog maar 100. Nou, toen is er een vraag gesteld via de Facebookvergadering 'Waarom mag je daar ineens nog maar 100, er is niks veranderd aan de weg'. Nou ja, dat is eigenlijk een heel klein voorbeeld, misschien, van constructieve journalistiek. Want uiteindelijk hebben we dus dat, nou ja, nagevraagd waarom dat zo is en dat is echt een van de best gelezen verhalen van het afgelopen jaar bijna. Het is een heel klein dingetje, maar dat is eigenlijk...

00:43 **Fenna: Nou ja, prima. En hoe heet het artikel?**

Even kijken, volgens mij heet het gewoon 'Dit is waarom je niet meer met 130 over de A4 bij Rijswijk mag'. Het was inhoudelijk natuurlijk niet heel erg boeiend, het was een telefoontje, maar het is wel een probleem met een oplossing, zeg maar.

01:10 **Ja, deze, hè.**

Ja

01:11 **Oke, nou ja, er zit geen filmpje bij, dat is jammer.**

Milco: Nee, maar dat maakt niet uit.

Nee, ja, ik ben vooral bezig inderdaad met, niet zozeer de verhalen zelf helemaal uitwerken en maken inderdaad, ja wel voor de redactie, maar ik ben, ik doe geen verslaggeving of zo. Ik doe vooral de, nou ja, gewoon online zeg maar, zit ik veel als redacteur en op social media doe ik ook heel veel. Vandaar ook dat ik dus de Facebookvergadering op mij neem.

Deel Milco

01:46 **Oké, nou ik begin dan denk ik met mijn deel en dan neemt Fenna het op een gegeven moment over. Want eigenlijk allereerst nog even om een soort beeld te krijgen wie we interviewen, willen we een soort gegevens hebben van 'Hoe oud ben je?', 'Hoe lang werk je hier al?' en 'Wat is je functie precies?' Zou je dat kunnen zeggen?**

Ja, ik ben Nick Blakenburg, dus ik ben social media-redacteur hier, het is niet een officiële functie, en dat doe ik dus met online en social media dus vooral, ja, daar heb ik dan een beetje een coördinerende rol in. Ik ben 27 jaar oud en ik werk hier nu sinds, even denken hoor, februari 2016, dus dat is iets meer dan twee jaar. Ja, dat ongeveer. Ik weet niet wat...

02:44 **Nee, dat was het wel. En hoe ziet ongeveer dan je week er gemiddeld uit qua werkzaamheden die je doet?**

Dat verschilt nogal. De ene keer begin ik om zes uur 's ochtends en dan ben ik vooral bezig met het nieuws, en dat is dan zeg maar het ochtendnieuws. Of ik zit juist in de avond van half vier 's avonds tot twaalf uur 's nachts en dan ben ik ook vooral bezig met het nieuws, maar ook met alles wegzetten op social media, zeg maar. En als ik overdag werk dan ben ik meestal, ja, echt bezig met alles wegzetten voor social, dus alle verhalen die we binnen krijgen geschikt maken voor social eigenlijk vooral. Dat is vooral wat we doen. En ook andere verslaggevers, die echt specifiek voor social op pad gaan, ja, instrueren en kijken hoe we verhalen gaan aanpakken.

03:31 Fenna: En wat is 'wegzetten' precies?

Nou ja, de content distribueer je voor de verschillende kanalen. Dus voor Facebook, voor Twitter, voor, ja, YouTube, daar doen we eigenlijk veel te weinig mee vind ik.

03:47 Milco: En jullie gaan dus, wat je net zei, niet zelf op pad, maar meer van dingen die je aangeleverd krijgt en dat soort dingen, of van mensen, dingen die je online zet of zo, dat verander je voor social?

Ja, ja, en dat kan dan een verhaal, uiteraard gewoon nieuws zijn. Als er een puinhoop is op de weg waarbij úren vertragingen zijn, ja, dan delen we dat nieuwsbericht zeg maar gewoon ook als link zijnde op Facebook. En ja, als we hele mooie beelden ergens van hebben, dan plaatsen we dat ook door. Bijvoorbeeld... Ja, van branden tot een achtervolging tot ja, dieren, dat... Van alles en nog wat natuurlijk.

04:25 En als je dan bijvoorbeeld een artikel binnen krijgt, wat verander je dan zoal, om zo'n artikel geschikt te maken voor social?

Aan de artikelen vaak zelf niet zo veel, want dan kun je eigenlijk alleen maar de link delen. Ja, je kan wel wat als tekst plaatsen maar dan doet het niks, dat drukt Facebook weg. Dus daar doe je niet zo heel veel aan, je kijkt hooguit of de kop echt geschikt is, en of je die, ja, kan optimaliseren. Dus dan praat ik vaak met de redacteur van 'Hé, die kop vind ik niet sterk genoeg, kunnen we het niet zo of zo doen?' Dus dan kijken we samen of we tot een andere kop kunnen komen en indien dat niet het geval is of je komt niet iets overeen, dan zet ik gewoon zelf alsnog, je hebt natuurlijk bij Facebook een soort van omschrijving die je erbij zet, dan zet ik daar gewoon in wat ik dan kwijt wil.

05:15 En waar voldoet een goede kop voor jou aan op social?

De grootste trigger is toch wel emotie, dat het je raakt of iets met je doet of dat het je direct aanspreekt. Dat is eigenlijk het allerbelangrijkste. Dus dat je meteen geneigd ben om het te gaan lezen of om het te gaan bekijken.

05:38 En in die tekstjes die je er dan zelf bij kan zetten, waar let je dan op als je de tekstjes maakt?

Eigenlijk is dat hetzelfde, maar dat is vaak een beetje een omschrijving van de link. Dus soms dan staan er 'emoties'... Dan moet ik even een goed voorbeeld bedenken die... Het is vaak bijvoorbeeld een quote, als er een kop staat van een ADO-speler die zwaar geblesseerd geraakt is, dat staat bijvoorbeeld dan in de kop en daarboven van "Ik hoop dat ik ooit nog op de been...", weet je wel, op die manier, dat het elkaar versterkt eigenlijk, en dat je daardoor dus meer getriggerd wordt nog, ja.

06:21 Ben je daarin zelf ook bezig met een constructieve benadering? Of ben je daar niet echt mee bezig in jouw functie?

Nou ja, niet specifiek moet ik eerlijk zeggen. Ik denk niet bij elk bericht dat ik plaats van 'Kan ik dat constructief wegzetten?' Dat niet, maar ja, je hebt wel soms dat je bepaalde artikelen of iets dergelijks hebt, die een oplossing bieden, dat ik inderdaad het dan wel ook juist plaats, om dan te laten zien van 'Hé, we hebben het voor je uitgezocht, dit is het antwoord', net als die van Rijswijk bijvoorbeeld, dat van de A4. Ja, dat zijn wel van die berichtjes die je dan wegzet en waarvan je ziet ook dat het gewoon meteen massaal gelezen wordt dat mensen dat zich ook echt afvragen de hele tijd, van 'Waarom verandert zoiets', weet je wel. Nou ja, je kan gewoon soms op hele simpele manieren kleine verhaaltjes wel wegzetten. Maar het is niet per se dat ik dus vooraf denk van 'hé...' Ik weet wel dat het een oplossing biedt, dus als je dat constructief wil noemen is dat wel zo, maar ik bedenk me niet van te voren van 'Hé, ik kan een oplossing bieden en het antwoord geven'.

07:42 **Het is inderdaad meer omdat je het in de artikelen zelf ziet, dat je het dan zelf ook weer...**

Ja, en omdat ik dan zelf denk van 'hé', dat is wel gewoon een trigger voor mensen zelf, dat je ze dus wel een oplossing biedt, maar ja.

07:53 **En je merkt dus ook wel dat op dat soort artikelen veel meer reacties komen dan op bijvoorbeeld niet-constructieve artikelen. Of is dat heel lastig te zeggen?**

Ja, dat is echt heel moeilijk te zeggen. Ik kijk regelmatig naar de cijfertjes wel, maar ik ben... Ik heb daar geen echte conclusie uit kunnen trekken dat constructief beter werkt of, ja, zeg maar schreeuwende koppen of, dat, nee. Ik denk ook dat dat te weinig direct zichtbaar is. Dat, zeg maar, constructieve journalistiek, dat het misschien niet direct opvalt, ook in het lijstje hoor, moet ik zeggen. Ik heb weleens geprobeerd dingen uit te zoeken, maar we zetten ook niet alles weg onder de noemer 'constructieve journalistiek', maar misschien zit het wel verwerkt, weet je, dus dat is dan, ja, maakt het heel lastig om dat echt te vatten, gewoon.

08:49 **Even voor mezelf, jij bent dus helemaal niet met video bezig, hè?**

Nee, ook wel. Maar ik verwerk dus vooral de video's zeg maar die binnen komen van verslaggevers die dan ja, bij mij komen van te voren, dat ik zeg van 'Hé, dit onderwerp vind ik heel erg geschikt voor social, wil je even langskomen als je dan terug bent?' En dan bespreek ik wat voor een content ze hebben en dan verwerk ik dat.

09:17 **Ja, precies. Want als je dan een video maakt voor social, waar moet dat dan aan voldoen voor jou? Wat moet het bevatten?**

Nou, het beeld moet meteen aanspreken, dat is uiteraard het belangrijkste. Ja, als je op social zit, negen van de tien mensen zitten natuurlijk gewoon een beetje te scrollen door de tijdlijn, dus het moet meteen opvallen. Dus het moet het pakkende, meest pakkende shot uiteraard, meteen moet het in beeld zijn. Of op z'n minst in de still staan, zeg maar. We werken daarin ook met, ja, van die videokoppen, zeg maar. Dan heb je die intro-balken waar we dus zeg maar de kop in wegzetten. En ja, ook daarin geldt eigenlijk dat het vooral ook, ja, emoties ook moet zijn. Je kan heel mooi een politiek verhaal over de gemeenteraad wegzetten, dat kan heel interessant zijn, maar daar wordt gewoon niet naar gekeken op social, op de site trouwens ook weinig. Ja, dat is dan niet zo... Ja, ik vind het een hele belangrijke taak die we hebben, maar je weet van te voren dat je beter de vierling van het schaap kan plaatsen dan een heel mooi verhaal van een vrouw die veertig jaar in de gemeenteraad heeft gezeten en dan weggaat. Ja, je weet dat dat gewoon... En dat moet geen, ik vind dus wel dat we dat verhaal ook moeten maken, ik zeg niet dat we dus alleen de schapjes moeten doen, helemaal niet, want daar word ik soms een beetje moe van, dat we daarin een beetje doorslaan, vind ik wel weer, maar ja, het wegzetten op Facebook heeft dan geen zin. Je weet dat het niet gekeken wordt en je weet ook dat als je heel vaak filmpjes of video's of andere posts op social media plaatst en het werkt niet, er wordt niet op geklikt, dan drukt het algoritme jou een beetje weg. Dus dan word je ook met wél goede posts minder... Dus daar zijn we best selectief in, in wat we wel of niet plaatsen eigenlijk.

11:14 **En, ja, ik heb dat al een beetje gevraagd, maar je bent dus in die video's ook niet heel bewust bezig met 'Ik ga dat nu constructief monteren', of zoiets?**

Nee. Nee. Nee, daar kan ik eigenlijk heel kort over zijn. Nee, ik denk echt meer na over de manier hoe het daar het best zal werken en ja, eigenlijk is... Ik vind het mooi als het wel constructief is dan, zeg maar. Maar ik kan nu eigenlijk, er komt bij mij geen voorbeeld in me op waarvan ik echt denk 'Dat was nou echt, dat heb ik op een constructieve manier aangepakt', zeg maar.

11:52 En je zei dat je ook dus die, waaronder die Facebook-Live-dinges, we zijn daar net ook wezen kijken beneden, dat bestaat nu sinds vorig jaar januari of zoiets?

Volgens mij... We hebben een eerste test gedaan in november 2016, volgens mij zijn we toen eind, ja, volgens mij januari of december 2016, of januari 2017 zijn we toen echt begonnen om het wekelijks te doen, ja.

12:20 En wat vind je van dat concept?

Ja, ik denk dat dat nog steeds heel erg goed is dat we dat doen. Ik vind dat we daarin echt onderscheidend zijn ten opzichte van wat andere redacties doen in Nederland. En ja, je ziet gewoon dat we echt van die verhaaltjes, zoals dus die van Rijswijk, ik haal 'm er maar weer bij, dat zijn gewoon vragen van mensen die, waar zij zelf het antwoord niet op kunnen vinden en die gaan ook niet naar een Rijkswaterstaat bellen of weet ik veel... En ja, ik denk dat je daarin wel, ook beter begrijpt wat je publiek voor verhalen zoekt. Dus ik denk dat dat, ja, dat zijn gewoon verhalen die je hier op de redactie vaak niet ziet. Het zijn soms hele kleine verhaaltjes. Het gaat soms ook over een jongetje die een blindengeleidehond nodig heeft, weet je, het gaat over van alles en nog wat. Dus het is, het zijn ook de kleine verhaaltjes ja. En dat vind ik wel mooi, want ja, wij zien hier toch vaak de grotere verhalen alleen maar, de grotere lijnen, en daardoor pluk je er toch soms net even de mooie verhaaltjes uit.

13:28 En merk je dat iedereen op de redactie er enthousiast over is of heb je ook nog wel weerstand ertegen.

Nou, vooral aan het begin eigenlijk, merkte ik heel erg dat mensen dachten van 'Ja, waarom moet dat nou weer op Facebook, wat willen we daar dan mee en krijgen we dan nog meer pony's en schapen en geiten op de site?' Dat was echt de eerste reactie van veel mensen, dat ze allemaal dachten van 'Ja, wat moeten we hier nou mee?' En ze zagen vraag-gestuurde journalistiek ook niet echt als een aanvulling, dat ze toch wel een beetje dachten van, als journalist-zijnde, van 'We weten het allemaal wel, hoe het zit', maar ik denk dat voorbeelden zoals Hearken en de Facebookvergadering wel laten zien... Natuurlijk hebben wij hele goede voelsprietten in de samenleving, maar we zien ook niet alles en ik zie het alleen maar als een verlengstuk van onszelf om dan nog meer met een vergrootglas te kijken van 'Hé, missen wij dingen of zien wij dingen niet?' en dat zijn soms kleine verhaaltjes, maar soms ook hele mooie verhalen, die je daardoor dus wel hebt, als we dat niet hadden we dat gewoon niet.

14:38 En merk je, want jullie zijn nu ruim een jaar bezig, merk je dat daar ontwikkeling in is geweest? Zijn er meer kijkers, zijn er minder kijkers, of inhoudelijk andere dingen?

Nou, we zien dat er heel veel dezelfde mensen ook wel terugkomen, dus op een gegeven moment hebben we ons wel een beetje afgevraagd 'Ja, wordt het niet voor een te selectief groepje?' Die wij eigenlijk daardoor maar bereiken. Want er kijken wel gemiddeld tussen de 3000 en 5000 mensen, hebben dan in totaal de video gezien, dus op zich zijn er dan wel, best wel wat mensen nog die het onder ogen krijgen, alleen, ja, je ziet gewoon dat er... Ja, bijvoorbeeld, Onderwater is een van die mensen, je weet gewoon standaard dat die er zijn, ik kan er nog vijf of tien noemen die zich standaard, die zitten er echt klaar voor, die zie je om kwart voor negen, dan gaan we altijd live, en zodra we live zijn dan zie je gewoon meteen dat die inhaken en dan gelijk 'Goedemorgen, goedemorgen', nou ja. Dus ik zit dan, ik weet niet, hebben jullie gezien hoe het verdeeld is? Ik zit dan aan de pc's aan de redactie, er zit een iemand naast degene die de leiding heeft over de vergadering, degene die daarnaast zit die zit daar met zijn laptop en die brengt de dingen in, ik ben dan degene die inhaakt óp de vergadering, dus stel dat we het hebben over 'Weet jij al wat je in het paasweekend gaat doen, zoek je nog leuke tips? Kijk dan op onze site', nou, dan zoek ik bijvoorbeeld snel die link op. Of 'Heb je de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen gemist, kijk hier', dan zoek ik het en gooi ik dat er snel bij. Of als ze bijvoorbeeld vragen, zeg maar, uitgesproken worden, dus van 'Ja, je hebt die suggestie, maar wat bedoel je nou precies?' Want ja, je

hebt soms hele vage beschrijvingen van mensen. 'Wat bedoel je nou precies, of wat is je vraag nou eigenlijk echt?' Dan zorg ik er altijd voor dat ik dat nog een keer vraag, maar dan dus uitgetikt en ze tag, zodat ze dan weer... Eigenlijk, in ieder geval, mochten ze weer weg zijn, dat je ze in ieder geval weer een soort van terugtrekt de vergadering in van 'Hé, je hebt dit gevraagd, maar wat wil je daarvan weten?' Dat werkt ook heel erg zie ik.

16:38 En merk je verschillen in bijvoorbeeld de sfeer van de vergadering op vrijdag met de andere dagen? Dat de redactieleden anders...

Ja, ja, een beetje wel. Je ziet dat toch wel, er zijn mensen die liever niet op beeld komen. Daarom hebben we in het begin ook wel gezegd van 'Ja, als je dat niet wilt dan, dat moet niet of zo'. Ja, we zitten een beetje in een soort van U-vorm hè, dus degene die filmt zit een beetje in het midden, dus we zeggen altijd van 'Ja, ga dan maar een beetje aan de kant zitten'. Het gevolg is wel soms dat er echt maar drie mensen willen zitten, dan wordt het wel wat weinig, maar goed, op zich maakt dat niet heel veel uit vind ik. Het is niet zo dat je dan hoort van 'hé, waar is iedereen en moeten wij het dan gaan invullen of zo?' Maar je merkt dat het, aan het begin was er een beetje protest, dat is wel weg omdat je echt gewoon... We hebben een dossier-pagina zeg maar [omroepwest.nl/facebooklive](https://www.omroepwest.nl/facebooklive), daar zie je alle verhalen die daar uitgekomen zijn en dat zijn er inmiddels meer dan honderd of zo, dus dat zijn er best wat en daardoor zijn veel mensen er nu ook wat minder sceptisch... We hebben wel af en toe gehad van 'Ja, moeten we nou wel weer het geitje of het schaapje doen, waar mensen om vragen?' Aan het begin schoten we daar misschien een beetje in door omdat we dachten 'Ja, we willen vraag-gestuurde journalistiek doen, dus we doen het maar, hè', van 'We móeten iets uit de Facebookvergadering en dan was dat het meest geschikte, dan doen we dat maar'. Ja, daar zijn we wel een beetje vanaf gestapt. Als er geen geschikt onderwerp uitkomt, dan is het niet zo. En ja, we monitoren ook altijd na de vergadering of gedurende de dag, dan komen er ook wel vaak reacties binnen. Dus op die manier proberen we in ieder geval wel echt heel erg om het publiek erbij te betrekken. Ik denk ook wel dat dat werkt.

18:27 En ook als je dan bijvoorbeeld kijkt naar, geen idee of het zo is hoor, maar dat mensen bijvoorbeeld op de vergadering van donderdag veel meer durven te zeggen, qua redacteurs, dan op vrijdag? Zitten daar verschillen in, in de sfeer in het algemeen?

Nou, een beetje, een beetje. Je ziet dat de mensen die normaal gesproken net wat zeggen tijdens de vergadering, dan wel niets of ja, echt heel weinig zeggen. En een aantal mensen zijn wel een beetje de trekkers van de groep dan, die zijn er bijna altijd elke vrijdag en die... Het is in ieder geval nooit zo dat een gesprek echt stil valt of zo, dat in ieder geval niet. Maar je ziet wel dat sommige redacteurs er meer moeite mee hebben dan anderen. En ook, het went ook. Heel veel mensen die aan het begin wat stil waren, die hebben nu ook niet meer door... Ja, het is vrijdag, ja nu staat er toevallig iemand met een camera, ja.

19:17 Wordt er in de vergaderingen, op de andere dagen, ook gesproken over constructieve journalistiek? Of komt het eigenlijk daar niet heel erg aan bod?

Weinig, vind ik. Ik heb soms wel het idee dat het vooral nog een grote, ja hoe zeg je dat, een grote... Meer een wens is nog dat wij heel erg constructief bezig zijn, dan dat we daadwerkelijk constructief bezig zijn. En daar wordt soms heel hard ook ineens geroepen van 'O ja, daar kunnen we dan een mooie constructieve twist aan geven', en dan wordt die snel in een zinnetje een soort van ingevuld en dan heb ik vaak het idee van 'Ja, maar wat is nou de, wat gaan we dan echt constructief doen of zo?' Maar dan gaan we gelijk weer door op het volgende onderwerp, dus eigenlijk vind ik dat dat... We zijn meer met het vraag-gestuurde voor mijn gevoel bezig, misschien omdat ik daar zelf ook bovenop zit, dan het constructieve gedeelte. Het constructieve gedeelte is ook, dat wordt misschien nog meer achteraf besproken nog, met de verslaggevers, maar ik vind ook wel dat er veel eindredacteurs zijn die daar

volgens mij ook niet of nauwelijks mee bezig zijn. Ja, ik denk dat het... Ja, het is dus heel erg de wens dat we daarmee... En we zijn er echt serieus mee bezig, maar het is gewoon een heel erge vertaalslag wel, hè, dat is best wel een andere manier van denken dan gewoon je verhaal halen en problemen aan de kaak stellen. Nu ga je natuurlijk een stapje verder en daar merkte je vooral aan het begin, toen dat net geïntroduceerd werd, vond ik, heel erg weerstand tegen. Ik zou er op zich niet... Ik sta er zelf niet negatief tegenover, maar ik vraag me wel heel erg af of het niet in de aard van het journalistieke beestje zit, dat het... Weet je wel, dat we dan toch automatisch terugvallen in die oude rol. En ik hoop dat dat niet zo is, maar ik heb het gevoel dat dat nu nog wel gebeurt.

21:21 Want toen het werd aangekondigd, dat jullie dit gingen doen, hoe werd er toen op gereageerd?

'Wat een onzin, daar zijn wij toch niet voor?', 'Wij hoeven dat toch niet te doen?', 'Wij moeten de problemen aan de kaak stellen, wat er mee gebeurt dat is aan de politici of aan die en die en die om dat op te pakken, of aan de samenleving, dat is niet onze rol, wij nemen een hele andere rol aan.' Weet je, dat was echt, ja. Er waren een paar mensen die dan echt positief waren, die Renée en Tim, ik weet niet of je hen allemaal gesproken hebt, maar... En, ja, zij waren echt gelijk van 'Ja, dit is tof en dit kunnen we goed implementeren en zo', mede daardoor zijn we toen gaan kijken ook naar Hearken, waar ik dus wel toen ook bij betrokken was, maar ja je zag, van het overgrote gedeelte van de redactie had ik in ieder geval het idee van dat ze een beetje op de achterste benen stonden van 'Is dat wel zo'n slim plan en moeten we daar echt wel in door gaan', ja.

22:23 En nu we ruim een half jaar verder zijn, hoe merk je dat het nu is geland?

Het is wel geland, zeg maar de term constructieve journalistiek dat is niemand meer vreemd of zo, maar het is wel zo dat het, ja, de daadwerkelijk invulling van, ik denk dat dat op dagelijks niveau nog wel vrij lastig is voor veel mensen. Dat ze nog steeds die knop dan niet echt heel erg hebben en zo, het is echt zo'n andere manier van denken... Het is vaak ook, bijvoorbeeld de online-redactie, dan tik je soms acht, negen stukken per dag... Je hebt soms ook niet heel erg de tijd of zo om dan er heel erg over na te denken 'Hoe kunnen we dat anders aanpakken?', en zo, dan vlieg je toch weer... Daarom zeg ik zo, dat je dan snel terug in die rol ook weer vliegt, denk ik.

23:14 Want hoe denk je dat, wat Omroep West zou moeten doen, of de redacteurs zouden moeten doen, om dat te veranderen. Om dat geïmporteerd te krijgen?

Nou ik denk dat wij, ik denk dat wij inderdaad... Het is een belangrijke rol voor de leiding daarin uiteraard, en ook als we dat, als wij écht willen dat wij die vertaalslag maken, vind ik dat wij ook veel beter constructieve journalistieke producties die we hebben gemaakt, dat ook echt onder de loep nemen. Want, hoe is dat nou gegaan en waarom hebben we dit op die manier aangepakt? Wij bespreken in de vergadering wel altijd, ja, we zeggen altijd in de ochtend 'Nou, wat...', eigenlijk is het heel open. En dat is eigenlijk te open, want het is dan vaak van 'Wat vonden jullie ervan gisteren?' Nou, dan roept de ene van 'Ik vond het wel een mooi item' en 'Ik vond dit wel een leuk item', maar eigenlijk wordt daar nauwelijks ingegaan op de constructieve journalistiek en als we dat écht zouden willen dan vind ik eigenlijk dat er een apart moment zou moeten zijn waarop we dus moeten terugblikken en echt eens moeten verdiepen waarom we keuzes hebben gemaakt zoals we hebben gedaan.

24:25 Dus inderdaad, die items worden niet geëvalueerd achteraf van...

Nou ja, nee. Niet met de hele redactie. Dan is het hooguit van 'Hé, zullen we nog even kletsen over hoe dit of dat is gegaan? Wat hadden we beter kunnen doen, anders kunnen doen?' of zo, en dan ja, voert het gesprekje een op een. Maar het wordt volgens mij, nee, ik zie het eigenlijk nooit dat we dat echt met z'n

allen kunnen doen. Ik denk dat dat echt wel een stap zou kunnen zijn waardoor we daarin kunnen verbeteren.

24:49 Waarom denk jij dat Omroep West dit heeft ingevoerd? Wat zou volgens jou de reden daar achter kunnen zijn?

Nou ja, we leven in een wereld waarin iedereen z'n eigen mediaplatform kan opzetten en, ja, gewoon journalist kan spelen, laat ik het maar even noemen, ja, iedereen kan journalist zijn. En als publieke omroep hebben wij natuurlijk best wel een belangrijke taak en ik denk dat wij door vraag-gestuurde journalistiek dus beter begrijpen welk publiek wij ook moeten, ja, voor wie wij het doen zeg maar. Dat is denk ik de belangrijkste inzet, dat wij nog meer begrijpen voor wie we het doen en ook welke verhalen daarbij horen. En ik denk dat wij wel, dat zei ik eerder ook, dat we wel weten voor wie we het doen, we hebben wel een goede profielschets, maar je wil ook nieuwe groepen aanspreken. We zijn toch vooral heel erg bij de autochtone bevolking, zeg maar, van Den Haag, daar zijn wij heel erg bekend. Maar bij de allochtonen is dat weer een stuk lager, dus, ja. En dat is een heel groot gedeelte natuurlijk ook van Den Haag, dus ja, ik denk dat het heel belangrijk is dat je gewoon de binding houdt met de samenleving en dit is een doel ervan om daarbij ook, dat je dus op eigen wijze daar op inspeelt, dat je dan dus ook je toegevoegde waarde daadwerkelijk laat zien.

26:21 En merk je, ik weet niet of je dat kan merken, maar merk je al een soort terugkoppeling dat het werkt? Dat je dus inderdaad, bijvoorbeeld dus meer binding hebt met de allochtone bevolking, of...?

Nou, nee, dat vind ik moeilijk te zeggen. En ik vind ook moeilijk te zeggen of dat dan aan het constructieve gelinkt is. Ja, ik ben dus vooral veel bezig ook met de cijfers rondom social media, dus daar hebben wij in gezien dat we vorig jaar echt een groei van tweehonderd procent hadden, qua bereik, qua likes hadden we veertig procent meer, maar echt qua bereik van alle posts was echt extreem gegroeid gewoon. En ja, of dat, kijk dat zijn dus, dat staat dus helemaal los van de constructieve journalistiek eigenlijk, want dat is omdat we op een bepaalde manier focussen op social media. Dus, maar of ik echt kan zeggen dat we betere binding hebben... Ja, nee, dat blijft heel lastig om te peilen, daar zouden we echt een onderzoek naar moeten laten doen denk ik. Dat hebben we naar mijn weten in ieder geval niet gedaan.

28:01 Even kijken of ik zelf nog iets heb... Ja, meer even afsluiten nog, in hoeverre ben jij een voorstander dus van constructieve journalistiek?

Ik ben overwegend positief, laat ik het zo zeggen. Ik vind dat we wel moeten uitkijken dat we niet daar, dus bij alles maar gaan roepen 'Daar moeten we iets constructief mee' of zo. Als er een auto-ongeluk is geweest, ja, weet ik veel, dat je dan iets gaat bedenken over 'Moeten dan auto's veiliger? Of is er een ontwikkeling in...', weet je wel, dat we een beetje soms doorslaan. Daar ben ik dan een beetje bang voor. Want we willen dingen heel graag en we zijn allemaal heel erg gedreven en Henk die is ook iemand die daarin heel erg iedereen stimuleert en ook echt wel doorpakken. Maar, ja, ik vraag me soms af of we dan niet gelijk... Want daardoor raken heel veel mensen ook weer sceptisch merk ik, dus ik vind dan, weet je, dat slaat dan voor mijn gevoel net de verkeerde kant op. Maar ik denk dat het een heel goede ontwikkeling is, ik denk dat we daar heel veel uit kunnen halen, onze meerwaarde in kunnen bewijzen en dat wij, ja, nou ja, ik denk dat we daarin echt wel iets kunnen betekenen maar dat het is van een lange adem. Dat we daar best wel nog even tijd voor nodig hebben om dat echt goed te implementeren en dat daar dan dus ook gewoon, eigenlijk, er zit wel iemand dus op dat vraag-gestuurde journalistiek gedeelte en Brian die doet dat nu ook, die hebben jullie hierna hè, die kan jullie denk ik nog veel meer inhoudelijk daarover vertellen, maar hij, ja, hij is daar nu vooral degene in die daar in moet doorpakken denk ik. Die dat echt moet zien te implementeren, los met het hele, we hebben nog een heel ander traject lopen, ik

weet niet of jullie daar ook allemaal van op de hoogte zijn, maar we hebben een heel traject lopen, een hele verandering van de organisatiestructuur en de manier waarop we dan gaan werken, 'Gaan we minder tv doen', 'Gaan we meer online', ja dat is een héle omslag zeg maar van de hele... Van alle verdiepingen zeggen we dan maar, want beneden zit de nieuwsvloer, maar ook, boven zit dan het management en de sales-afdeling. Alles gaat waarschijnlijk veranderen en wijzigen en samenstelling en zo, en dit moet daar in meegenomen worden. Dus ik hoop dat dat niet verzand. Maar dat, dat... Het is wel echt een pijler waar we heel erg op bezig zijn, het is echt even een aparte pijler ook binnen die hele transitie naar de nieuwe West zeg maar.

30:41 Oké, dan ben ik wat mij betreft voor mijn gedeelte klaar. Dus dan mag jij 'm overnemen.

Deel Fenna

30:45 Fenna: Nou, mijn deel dan. Even kijken hoor. Ja, ik pak even dat ding erbij en lees 'm ook nog even snel door.

Ja, want jij gaat vooral vragen stellen over het product zelf.

Ja, precies, over deze specifieke productie.

Nou, ik ben benieuwd of ik er veel over kan zeggen [lacht].

Ja, nou ja, mocht het niet zo zijn, dan maakt het ook niet zoveel uit, hoor.

31:34 Ja, dus waarom heb je voor deze productie gekozen om te laten zien als goed voorbeeld van constructieve journalistiek?

Nou, ik denk dat het, ja, het is eigenlijk vooral de vraag-gestuurde journalistiek die het laat zien denk ik. Maar, dus, ja, omdat ik dus zelf niet heel erg veel constructieve journalistiek producties maak, maar ik denk wel dat het een voorbeeld is van, nou ja, mensen moesten daar ineens op de rem, bij wijze van spreken, hè, het was daar altijd 130 dat je mocht rijden en nu ineens naar 100, dat je toch zag dat dat blijikbaar, want op meerdere vergaderingen kwam het namelijk weer terug, mensen het dus als een soort van probleem zagen en toen dacht ik van 'Nou, laten we daar eens in duiken, hoe zit dat nou eigenlijk precies?' Dus toen hebben we gebeld naar... Nou ja, eigenlijk was het vrij snel ook wel weer opgelost, maar dat is dan wel iets wat wij dus kunnen bieden wat de gemiddelde Nederlander niet zal doen, Rijkswaterstaat bellen van 'Waarom mag ik hier nou nog maar 100 rijden?' Maar ja, eigenlijk bleek dus dat dat was vanwege geluidsoverlast en geluidshinder en dat ze wilden kijken of dat groot effect zou hebben of niet en ja, we vonden het toch wel een relevant onderwerp dus, omdat het meerdere keren werd gevraagd, om dat dan toch te publiceren, zijnde een kort artikel met een korte uitleg.

33:00 Ja. En wat was precies jouw functie bij het maken van dit artikel?

Nou, ik heb hier zo... Eigenlijk ben ik hier vooral een beetje op aangeslagen zeg maar, dat we hier echt iets mee moesten gaan doen. Ik zat, ik zat dus mee te tikken zeg maar, tijdens die vragen allemaal en het zou, volgens mij heeft Linda uiteindelijk het, zeg maar, samen met Linda zei ik 'Nou, we moeten Rijkswaterstaat, weet je wel, opbellen en alles', dat hebben we een beetje samen opgesteld. Dus eigenlijk heb ik het gesignaleerd zeg maar, en eigenlijk heeft zij meer nog, het belletje heeft ze gedaan en hebben we het daarna gewoon uitgewerkt en hebben we gekeken of we het in een goede vorm hadden gegoten, heb ik samen met haar naar de kop gekeken, zodat we het op die manier het best mogelijk weg konden zetten op Facebook, ja. En toen ging 'ie heel hard, ja. [lacht] Volgens mij had 'ie echt iets van 180.000 mensen bereikt, of zo. Echt best wel veel voor ons, voor een gewoon bericht. Want meestal zie je dat alleen video's het heel goed doen, daar zitten er een aantal echt dik boven de miljoen en zo, drie-, vier miljoen, maar bij berichten was dat al echt wel heel goed, ja.

34:16 En waarom denk je dat het dan zo goed werkt?

Omdat het dus iets is waar veel mensen mee te maken hebben. Dat is iets wat veel mensen dus, nou ja, 'raakt' is dan een gekke zin hier, maar mensen hebben er direct mee te maken, dus dan triggert dat sneller om iets te lezen of om te willen weten. Ja, 'Hoe zit dat?', ja, precies, als jij, net als met belastingen, als dat omhoog of omlaag gaat, dat wil ook iedereen weten, omdat je daar zelf mee te maken krijgt.

34:45 Even kijken hoor. Ja, dit is natuurlijk gewoon een artikel, heb je ook nog iets hiervan voor de radio gemaakt of dat niet?

Nee, nee, nee.

34:55 Ja, ik denk eigenlijk dat dat het al is. [lacht] Weet jij nog andere dingen die ik...

Milco: Nee.

Nee, het is eigenlijk ook een heel klein artikeltje dit. Ja.

35:14 Ja, maar het is verder wel duidelijk en zeker relevant hoor. Maar normaal vraag ik bijvoorbeeld nog wat over video of over de tekst zelf.

Maar dat is dus inderdaad, wat ik zei, dat ik meer met de technische kant bezig ben, dus dan, ja, dan krijg je inderdaad... Ik denk dat je met verslaggevers inderdaad meer inhoudelijk er op in kan gaan.

Interview 7: Brian van der Bol

30 maart – 11:00 uur

Deel Milco

00:00 Allereerst, eigenlijk een vraag bij iedereen, een soort algemene schets van hoe oud ben je, hoe lang werk je hier al, en wat is precies je functie.

Ik ben sinds vorige week 33 jaren jong. Ik werk hier nu ruim vier en een half jaar alweer, eerst als freelancer en sinds vorig jaar ben ik in vaste dienst voor vier dagen per week. En mijn functie is normaal gesproken onderzoeksjournalist, dus ik heb de vrijheid om meer wat verdiepende verhalen te maken. Doorgaans doe ik dat alleen, soms in samenwerking met anderen, maar in principe ben ik hier de enige onderzoeksjournalist. En naast echt keihard onderzoek doe, heb ik ook een paar, ja, grote dossiers of grote onderwerpen hier in de regio die ik dan volg, zeg maar. Waar... bijvoorbeeld dit, wat ik zelf als voorbeeld heb aangedragen is dat outlet-centrum in Zoetermeer wat er zou komen, kwam er uiteindelijk niet. Maar dat volgde ik dan, want ja, dat vond ik ook gewoon interessant om te volgen, dus dan had ik ook gewoon wel geregeld productie, zeg maar. Dan was het niet drie maanden wachten op één verhaal, zeg maar. Tegenwoordig ben ik vooral heel erg bezig met de strategie van de omroep voor de komende jaren, maar daar zal ik jullie niet mee vermoeien. Dus ik heb, ja, ik heb... De afgelopen weken en maanden kom ik te weinig toe aan journalistiek werk, maar... Nou ja, als het goed is later dit jaar weer wel, want ja, ik ben toch vooral journalist om dingen uit te zoeken en niet allerlei strategieën en zo te bedenken. Maar goed, dat is voor nu eventjes.

01:29 En je hebt de taken qua constructieve journalistiek overgenomen van Renée?

Ja, ook, dat heeft dus vooral te maken met dat strategische werk wat ik nu doe. Wij hebben een werkgroep die dus werkt aan de toekomst van Omroep West en, nou ja, veranderingen van radio en tv meer naar online en zo, hoe gaan we dat vormgeven enzovoort en een van de dingen die daar naast staat of er misschien wel mee verweven is, is journalistiek à la West, zoals wij dat noemen, daar valt vraag-gestuurde journalistiek onder, hè, Hearken bijvoorbeeld, constructieve journalistiek... samenwerking met lokale mediapartners en een onderzoeksdeel waar jullie verantwoordelijk voor zijn. Omdat we natuurlijk ook wel willen weten van... We kunnen zelf wel denken dat het goed gaat, maar het is wel fijn dat een externe partij daar ook naar kijkt. Dus dat valt er allemaal onder en omdat Renée is ziek geworden en, ja, mij is gevraagd om het in ieder geval waar te nemen tot zo lang zij weer terug is. Dus ik ontferm mij nu zowel over vraag-gestuurde journalistiek en als de constructieve journalistiek die in mijn ogen, ja, in elkaars verlengde liggen, zeg maar. Ik zie het niet als één ding, ik zie het als twee losse dingen die bij elkaar horen zeg maar.

02:42 En in die functie, wat zijn dan precies je taken? Hoe pak je dat aan?

Nou, in die zin verandert, verschilt het een beetje met hoe Renée het deed. Kijk, omdat ik nu zoveel op mijn bordje heb liggen kom ik niet toe aan, wat Renée zou moeten doen, dat is een van de dingen die, de belangrijkste dingen die zij moeten doen, zóu moeten doen, is kijken van: 'We hebben als omroep deze week bijvoorbeeld een x-aantal verhalen gemaakt, dat hebben we op deze en deze manieren gedaan, maar dat had ook constructiever gekund'. En zij kan dat bijvoorbeeld doen door dat tijdens de ochtendvergadering in te brengen, van 'Joh, Pietje, waarom heb je dat verhaal zo aangepakt terwijl het ook zo had gekund?'. Dat kan ze doen met een mail, hè, dat heeft ze ook een aantal keer gedaan. En vlak voordat ze ziek werd zat ze, was ze bezig met een soort videoboodschap waarin ze... Dat wilde ze wekelijks gaan doen, twee of drie items van ons erbij pakken, van 'jongens, hè, dat hebben we dus nogmaals zo op de ouderwetse manier gedaan, dat had je ook constructiever kunnen aanpakken door deze en deze vraag te stellen, door deze en deze bronnen te spreken'. Nou ja, gewoon heel concreet... Dat vind... zou... is in onze ogen wat zo'n persoon die daar voor verantwoordelijk is op de redactie zou

moeten doen. Dat was bij Renée ook in goede handen, omdat zij hier al héél lang mee bezig is. Ik kom daar nu helaas niet aan toe, maar wat ik wel doe... Als het hierom gaat is proberen te documenteren wat we nou precies doen, en ook externe contacten onderhouden, bijvoorbeeld... Ja... We hebben binnenkort een dag voor, daar zijn jullie volgens mij ook bij, het NL-Mediaevent, de ROOS-dagen, daar houd ik dan een kort praatje over wat wij precies doen. En er is binnenkort ook weer een dag in Utrecht over regio-journalistiek, daar vertel ik over een praatje over vraag-gestuurde- en constructieve journalistiek. Dus die contacten onderhoud ik. En ja, ik probeer toch zo goed en zo kwaad als het gaat, toch een beetje met de redactie, met collega's er over te praten, maar het is helaas niet zo gestructureerd. Simpelweg omdat ik er geen tijd voor heb. Het gaat gewoon nu even niet lukken en we hopen dat Renée snel weer terug is en dat ze vooral dát weer gaat doen. Want dat is voor ons ook het allerbelangrijkste.

04:43 Want als ik het nu voor mijzelf even samenvat is het dus voornamelijk: contacten onderhouden met andere instanties maar echt terugkoppelen aan de redactie dat lukt nu niet echt.

Nee, dat ligt nu even stil omdat dat echt bij Renée... En zij is daar ook echt de persoon voor. Er is op dit moment, het is gewoon... Ja, kijk, bijvoorbeeld Henk die roept het weleens, onze hoofdredacteur die gaan jullie als het goed is ook nog spreken, of hoofdredacteur ad-interim, van 'Jongens, we hadden het ook zus of zo kunnen aanpakken'. Maar dat is iets wat nu eventjes... Door de ziekte van Renée ontbreekt. En dat is gewoon één van de nadelen zeg maar, van een relatief kleine organisatie als de onze. Daar is gewoon zoiets als dit, is dan bij één persoon belegd, en als die dan uitvalt... Ja, dan, dan valt dat ook weg. En dat is vooral wel jammer. Het is niet gezegd dat we nu, dat het nu helemaal wegvalt, hè, het hele idee, maar wel iemand die gestructureerd, dagelijks, wekelijks op zijn minst, de redactie scherp houdt van 'Jongens, wij zijn hier mee bezig, kijk er naar'. Dus, ja, dat ligt in die zin nu voor een groot deel stil. Dat is gewoon zo.

05:45 Merk je ook bijvoorbeeld van, inderdaad op de redactie, dat het nu minder speelt bij de redactie zelf?

Nou, ik moet heel eerlijk zeggen: Renée is daar dus al een hele tijd mee bezig en... Ik denk dat het voor haar een best wel lastige klus was, omdat het... Ze ontmoet, dat hebben jullie volgens mij ook al wel gehoord, best wel veel scepsis. Heel veel mensen, ook bij ons, weten nog stééds niet precies wat constructieve journalistiek precies is, hè. De traditionele misverstanden bestaan nu nog steeds, heel veel mensen denken dat er dan wordt bedoeld dat stukken per se positief moeten zijn, of zo. Ja, je weet dat het inmiddels anders zit, maar heel veel mensen bij ons denken dat nog steeds en die vinden constructieve journalistiek, nou, die vinden het gewoon onzin. Maar er waren of er zijn een paar redacteurs die het wel degelijk interessant vinden en die daar echt een meerwaarde in zien. En ik heb niet de indruk dat zij er nu mee zijn gestopt, maar of ze nou bij elk verhaal dat ze gaan maken echt een soort checklist in hun hoofd hebben van 'Oh, ik kan het ook op een constructieve manier... Dat durf ik eerlijk gezegd niet te zeggen. Dat moeten jullie misschien maar uitzoeken, ik weet het niet.

06:50 Als ik dan even inzoom op heel specifiek je onderzoeksjournalistieke werk, in hoeverre ben je binnen dat werk daarmee bezig?

Nou, ja, kijk... Nu gaan we even naar mijn persoonlijke opvatting, hè, als je het goed vindt. Want, kijk, ik verdedig dus nu ook even als, zeg maar, als portefeuillehouder namens Omroep West waarom wij het belangrijk vinden. Want ik zie echt wel... Hoe heet dat... de positieve kanten van constructieve journalistiek. Als persoon, of als journalist, ben ik er toch nog steeds best wel kritisch over, omdat ik vind, of wat ik erover lees, dat zeg maar de mensen die er echt in geloven, in constructieve journalistiek, we noemen ze maar even de 'believers', die vind ik, dat het bijna iets ideologisch heeft. En als ik iets vind dat niet rijmt met journalistiek, dan is het ideologie. Daar moet je altijd, in mijn ogen, ver van weg blijven. In mijn opvatting is de journalist nog altijd iemand die misstanden aan de kaak stelt, die feiten

in kaart brengt. En dat de oplossing van problemen, dat dat dus echt is weggelegd voor anderen: de politiek, instanties... het maatschappelijk middenveld, zoals dat ooit heette, en níet voor de journalistiek, de journalist is daar volgens mij niet voor. Al ben ik daar inmiddels iets minder scherp over, ik denk wel dat de journalistiek minder krampachtig daarin moet zijn, dat we stappen kunnen zetten naar meer richting denken in oplossingen. Maar nogmaals, de journalist is in mijn ogen nog echt vooral op aarde om misstanden aan de kaak te stellen, dingen te agenderen en de oplossing ligt in mijn ogen toch nog steeds bij anderen.

08:36 Ja, maar hoe is het dan als je vanuit die kritische kijk daartegenover toch die portefeuille moet...

Ja, dat is best lastig, kijk, omdat... Kijk, er zitten dus wel elementen in waar ik best wel in geloof, hè. Bijvoorbeeld, wat ik goed vind aan het constructieve gedachtegoed is dat... journalisten zijn vrij gericht op ouderwetse conflict, hè. 'Jantje zegt dit over Pietje, en Pietje zegt dat over Jantje en zoek het maar uit kijker, lezer, vorm je eigen mening'. Terwijl ik best wel vind dat een journalist ook wel een stap verder mag gaan, daar komen we straks misschien ook nog wel op waarom ik dit item of dit verhaal heb aangedragen, dit vind ik waar ik een stap verder ga dan alleen maar het conflict. Dus dat vind ik er goed aan. En wat ik er ook goed aan vind is dat het cynisme wat in de journalistiek is ingebakken, dat dat een beetje wordt losgelaten. Dat vind ik er sterk aan. En ik vind ook, toch, dat oplossingen aandragen, dat hoeft van mij niet per se, maar wel... Wel iets verder gaan dan alleen maar een probleemstelling formuleren en ja, wat ik net al zei, van twee meningen tegenover elkaar zetten en 'zoek het maar uit publiek'. Dat vind ik een beetje gemakzuchtige journalistiek. En ik kan mij wel vinden in de analyse die wel meer journalisten hebben gemaakt, dat constructieve journalistiek niet zozeer bestaat, goede journalistiek en slechte journalistiek bestaan wel en ik geloof in goede journalistiek. En of je dat nou constructieve journalistiek noemt of iets anders, dat vind ik niet zo heel erg belangrijk.

10:11 Ja, want wat zou dan, als je zegt van 'twee dingen tegenover elkaar zetten is niet genoeg', wat zou er dan extra nog bij moeten?

Nou, ik vind het toch... Daarom heb ik dit verhaal aangedragen, ik vind het makkelijker om... Tenzij je wilt dat ik in algemeenheden praat?

10:24 Voor mijzelf denk ik wel eventjes

Ja?

Ja

Oké, uhm... Kijk... Ik ben bang dat ik misschien in herhaling val, maar ik probeer het toch nog uit te leggen... Een journalist... Een klassiek journalistiek verhaal, en dan nog even los van of dat een tv-item is of een radio-item of gewoon een geschreven krantenstuk of wat dan ook, komt uiteindelijk vaak neer op een, op iets ergens waar een conflict is, een tegenstelling, een probleem... En dan wordt keurig hoor- en wederhoor gepleegd, hè. Want, weet ik veel, iemand die zegt wat over een gemeente die bijvoorbeeld verzaakt om het straatvuil op te halen. Nou, dan vraagt de journalist aan de gemeente van 'Hoe zit dat, gemeente?'. En dan zegt de gemeente van 'Ja, hè, de mensen bieden het huisvuil niet goed aan'. Nou, dan heb je dus twee meningen tegenover elkaar, keurig hoor- en wederhoor, maar je weet niet hoe het echt zit. Terwijl, in mijn ogen, constructieve journalistiek, journalist van constructieve verhalen, die gaat op zoek naar 'hoe zit het echt'. Die maakt een soort verdiepingsslag. Dus niet de luie journalistiek van alleen maar wat A en B zegt, maar óók, probeert echt uit te zoeken hoe het zit. En daarmee ook, daarbij ook... Ja, de kennis van het publiek durven te gebruiken. Want daarom zeg ik van 'vraag-gestuurde journalistiek' of kennis van je publiek is, hangt er zeker mee samen, is wel iets anders. Maar een beetje het broertje van constructieve journalistiek. In mijn ogen.

11:52 Ja, dus het is meer, wel de context meer geven, maar niet specifiek ook de oplossingen daarmee vervolgens er uithalen.

Nou ja, ik vind het heel eng als journalisten gaan vertellen hoe iets opgelost zou moeten worden. Ik bedoel, wil dat dan zeggen dat je nooit met oplossingen zou moeten komen? Natuurlijk niet. Kijk... Maar... Ik vind dat een journalist daar niet toe op aarde is. Zeker niet als het over politieke vraagstukken gaat. Waarom... Daar moeten we verre van blijven toch? Ik bedoel, al was het maar om de schijn van, hoe heet dat?, van belangenverstrengelingen of betrokkenheid te voorkomen, weet je. Want zeg nou even, ik zeg maar iets, hè, als het gaat om afvalscheiding van bepaalde gemeenten, ik houd het even bij de lokale politiek, en ik als journalist ga zeggen van... Ik kom met een onwijze oplossing daar voor en die hangt heel erg samen met hoe GroenLinks over dat vraagstuk denkt, dan zeggen ze: 'Oh, dat is een bevooroordeelde journalist! Die zit een beetje het GroenLinkse gedachtegoed onder de aandacht van de mensen te brengen'. Dat vind ik persoonlijk best wel tricky, dus daarom zeg ik, ja, blijf er een beetje van weg. Maar ja, dat is mijn opvatting.

13:05 Ja precies. Merk je, als je bijvoorbeeld kijkt hoe je een eigen onderwerp aanvliegt, dat in je denkframe bijvoorbeeld wel dingen zijn veranderd sinds de invoering of is dat eigenlijk niet heel erg anders?

Nee, want ik, ik heb altijd geprobeerd verdiepende journalistiek te maken en ik heb altijd al geprobeerd een stap verder te gaan. Ik krijg daar ook de tijd voor en de gelegenheid hier, normaal gesproken, dat is ook een luxe die je hebt. Want als jij heel snel een berichtje moet tikken en dat moet binnen een uur op de site, dan heb je die kans überhaupt niet, weet je. Het heeft ook heel vaak met tijd en gelegenheid te maken. Dus daarom is het altijd wel een beetje makkelijk voor mensen die bij De Correspondent werken of bij Argos of zo, die kunnen gewoon zeggen van 'ja, wij zoeken écht uit hoe het zit', hè. Maar ja, die werken ook twee maanden aan een verhaal, weet je. Dus dat maakt het ook wel wat makkelijker. Ik zit daar een beetje tussenin. Maar ik leg de lat voor mezelf altijd wel zo hoog mogelijk, dat ik probeer uit te zoeken hoe het écht zit, zeg maar, snap je? Dus niet alleen maar heel simpel een probleem formuleren en dan 'zoek het maar uit kijkers en luisteraars'. Ik wil graag altijd een stap dieper gaan. En of dat nou veranderd is sinds wij hier constructief werken... Nee, misschien dat ik af en toe wel iets extra getriggerd wordt van dat ik ga proberen te kijken van 'Oké, zal ik nog een follow-up verhaal kunnen maken, of zo, van waarin iets van een begin van een oplossing of zo te vinden is. Zonder echt de concrete voor... de oplossingen als een soort waarheid te presenteren'. Maar dat is misschien iets beter geworden. Of beter... Ja, iets meer ingebakken in mijn gedachten, zeg maar.

14:53 Op het moment dat werd aangekondigd dat het zou plaatsvinden, hoe werd er toen op gereageerd? Bijvoorbeeld in vergelijking met nu.

Nou ik heb dat proberen voor mijzelf te reconstrueren, want... Kijk, op een gegeven moment was het er gewoon. Was Henk, die was daarmee bezig. En het is volgens mij ook nooit echt zo heel erg... Voordat het werd ingevoerd, of tot beleid werd gebombardeerd, is hier nooit echt discussie geweest van 'moeten we dit überhaupt wel willen? Het was gewoon, het was er opeens'. En tijdens de ochtendvergadering kwamen er opeens dit soort discussies, zeg maar. En, en in het begin toen voelde mensen zich ook een beetje overvallen volgens mij. Er was altijd zoiets van 'Ja, wat is dit nou?' en 'Moeten we nu opeens alleen maar positieve stukjes gaan maken, en zo'? Hè, die klassieke misverstanden zeg maar. Dus dat is wat ik wel heb gemist. Ik had wel graag... Vooraf had ik een soort debat willen hebben op de redactie of zo. Van 'Is dit eigenlijk wel iets dat bij ons past en wat we willen'. Tegelijkertijd probeert Omroep West natuurlijk een omroep te zijn die luistert naar het publiek... Hè, met die Facebook-Live vergadering en met Hearken en noem al die dingen maar op. Dus in die zin past het wel een beetje bij hoe wij ons proberen te positioneren. Maar ik had toch wel iets meer debat vooraf willen hebben. En ook van 'hoe

gaan wij dat dan doen'. Want nu na... Ik weet niet eens precies meer wanneer het nou is ingevoerd... Misschien hebben jullie dat kunnen achterhalen?

16:36 In mijn hoofd heb ik september ongeveer.

Ja, nou ja, de vraag is... Vindt iedereen dit wel, weet je. Vindt de redactie... Of zijn het maar een paar mensen die dit echt voelen en echt zo handelen? En is dat erg? Kijk, hoe we het nu een beetje hebben geformuleerd, is een beetje een compromis. Maar waar ik mij wel in kan vinden is dat we zeggen van 'constructieve journalistiek is voor ons geen dogma of ideologie, hè, wat boven alles zou hangen, dat élk verhaal constructief zou moeten worden aangepakt.' En niet alleen vanwege praktische punten omdat gewoon een kort berichtje... Ja, weet je... Of een brug die defect is, wat kan je daar nou constructief aan maken? Dat is een beetje lastig. Maar dat wij zeggen 'Wij zien het als een soort extra gereedschap om, een tool, die wij kunnen gebruiken bij sommige verhalen die zich daar voor lenen'. Het is gewoon iets wat erbij is gekomen eigenlijk. Zo zou je het denk ik nog het meest kunnen formuleren. En in mijn ogen past het dus meer bij verhalen waar je wat langer aan zou kunnen werken, dus voor mij als onderzoeksjournalist of portefeuillehouders die soms weleens meerdere dagen aan een verhaal kunnen werken... Daar is het denk ik meer geschikt voor dan voor het korte baan journalistieke werk, hè. De ongelukjes, de brandjes, noem het allemaal maar op.

18:05 En je zei in het begin dat, toen het werd ingevoerd, er best wel veel mensen sceptisch waren. In hoeverre is dat minder geworden nu? Of juist meer, of gelijk?

Ik weet niet of het minder is geworden, maar dat blijft... Dat komt denk ik ook omdat Renée door al haar werkzaamheden de afgelopen maanden ook minder eraan is toegekomen om tijdens vergaderingen haar zegje te doen. En... Ja, ik vind het lastig omdat je, ik wil eigenlijk liever niet over personen praten, maar... Laat ik het proberen om algemeen te formuleren. Het is... Een aanjager van zoiets als constructieve journalistiek zou in mijn ogen ook een soort motivator moeten zijn en iemand die heel erg inspireert. En dat heeft heel erg met de persoon te maken die zoiets probeert in de hoofden van de mensen te krijgen. Want op een moment dat jij... Het heeft heel erg met de toon te maken, maar ook met hoe je iemand benadert... Laat ik het zo zeggen dat als je een streng mailtje stuurt van 'Waarom heb jij dit verhaal zo gedaan? Dat is toch heel erg ouderwets'. Of als je het op een veel constructievere manier aanpakt, dan kan het veel meer effect hebben. En als je laat zien hoe iets ook had gekund, hè, dan denk ik dat je veel meer kans hebt om zaadjes te planten bij mensen dan dat je... Anders kom je al heel gauw in een soort conflict. En daar moet je heel veel geduld voor hebben ook, denk ik. Want ik denk dat je dit echt bijna van persoon tot persoon moet gaan doen. Dit is, je kan helaas niet mensen een helm opzetten en 's even inprenten van 'O ja, vanaf nu denk jij bij al je onderwerpen constructief'. Het is, ja, héél erg vaak hetzelfde verhaal vertellen, héél erg vaak concreet bij onderwerpen, bij items die mensen hebben gemaakt, gewoon de vraag stellen van 'Goh, waarom heb je dit zo gedaan, had dat misschien zo gekund'. En als zo'n iemand dat niet kan of niet wil, een beetje geïrriteerd wordt of zelfs een beetje bozig, dan gaat het zelfs tegen je werken.

[Een gedeelte off-the-record]

21:20 Wat denk jij, misschien weet je dat omdat je die functie hebt overgenomen, wat het idee was van Omroep West om dit te gaan doen?

Nou ja, dat heeft wel te maken met gewoon de manier hoe wij in de samenleving willen staan. Dus het heeft gewoon te maken met hoe de journalistiek verandert, hoe de samenleving verandert, de opkomst ook van sociale media, mensen die terug praten, het veranderend media-gebruik... Kijk, de journalist als zender, als meneer die even vertelt hoe de wereld in elkaar zit, vanuit de klassieke ivoren toren, ja, die ligt, dat weet iedereen, die ligt al tien, misschien wel twintig jaar achter ons. Er zijn nog steeds een paar

journalisten die denken dat ze daarmee weg kunnen komen, maar dat is gewoon niet zo. Iedereen verwacht nu dat het publiek terug praat, dat het ideeën heeft, dat het kritisch is op je berichtgeving. Nou, weet je, gewoon de volwassenwording van je publiek. En als je dat erkent dan moet je je publiek ook serieus nemen, vind ik. En dat vinden wij bij Omroep West ook. Dus daarom praten wij met ons publiek, halen we ideeën op uit ons publiek, echt proberen meer tussen de mensen te staan en ik denk dat dat voor een regionale extreem belangrijk is, nog belangrijker dan voor... ja, weet ik veel, de Groene Amsterdammer of De Correspondent, hè. Wij willen gewoon tussen onze mensen staan. Wij willen eigenlijk meer die gezellige oom zijn bij wie je je ideeën kunt droppen en die het ook voor jou gaat uitzoeken en die, ja, die gewoon echt tussen de mensen staat. En daarbij past ook een nieuwe vorm van journalistiek, weet je. Dus daar, hierin geloof ik wel in constructieve journalistiek, daarbij past niet meer de ouderwetse manier van alleen maar zenden en alleen maar conflict en cynisme. Daar past een wat positievere, wat optimistischere vorm van journalistiek bij. En een ander type verhalen ook hè. Dus wij zijn hier ook heel erg aan het nadenken van 'Wat is nou eigenlijk de definitie van nieuws? Is dat inderdaad een huis dat in de fik vliegt of kan dat ook...' Bijvoorbeeld op Valentijnsdag hadden we een heel mooi verhaal over ouderen die al zestig jaar samen waren en die dan heel verliefd nog steeds op elkaar zijn en elkaar een kusje gaven voor de camera van Omroep West. Ja, is dat dan ook een nieuwsverhaal? Dat houdt de mensen wel bezig. Het heeft heel veel mensen geraakt, weet je wel. Dus een beetje op zoek naar een andere definitie van wat nieuws is, hè. Je moet me niet verkeerd begrijpen, want je hebt ook gewoon nog een publieke taak, hè, als... En daar ben ik zelf als journalist heel erg mee bezig, als onderzoeksjournalist. Het controleren van de macht. Dat zouden we graag veel meer willen doen. Daar hebben wij helaas niet de mankracht voor, maar bij een paar dossiers doen we dat heel goed: politie, justitie, Haagse gemeente politiek, noem het maar op. Die waakhondfunctie, die blijf je ook gewoon houden en dat vind ik ook van essentieel belang. In mijn ogen krijg je daar ook gewoon subsidie voor. Dus dat moeten we ook blijven doen. Maar, meer... Ja, de zachtere kant van wat wij doen, zeg maar, ja, dat wordt steeds belangrijker en daarbij hoort ook, ja, je publiek serieus nemen. Gewoon goed contact met ze onderhouden en een andere toon tegenover je publiek gebruiken, constructiever, zou je het kunnen noemen.

25:00 In hoeverre merk je dat het publiek bijvoorbeeld nu meer betrokken is?

Nou ja, heel simpel. Kijk, toen ik tien jaar geleden bij de krant werkte, ik heb zes jaar voor NRC gewerkt, dat was een beetje, natuurlijk, een wat elitairdere krant, daar kwam het tijdens de vergaderingen wel eens voor dat een collega zei, dat was wel gekscherend, maar het gebeurde, van 'Schijf aan de lezer, wij bepalen wat nieuws is en wat belangrijk is en die lezer die leest maar en als 'ie het niet wil, dan zegt 'ie maar z'n abonnement op', hè. En dat is gewoon aan het veranderen, ik denk zelfs bij dat soort media. Nu denken we echt wel heel erg na van 'Wat we maken, leeft dat echt onder onze mensen?'. En we hebben inderdaad die live Facebook vergaderingen, we hebben Hearken waarin we proberen onderwerpen die bij mensen leven... Ik bedoel regelmatig, echt zeer regelmatig doen we ook zelf een oproep voor onderwerpen waar wij bijvoorbeeld klachten over krijgen; de regiotaxi bijvoorbeeld. Wat wij heel erg hebben geadresseerd als West is vocht en schimmel in woningen bij mensen. Op een gegeven moment hadden we daar een item over en toen kwamen er naar aanleiding van dat item zo veel mensen zeggen van 'Ja, maar dat hebben wij ook', en toen hebben wij echt ons zo'n beetje activistisch opgesteld, als een soort... Bijna ombudsman-achtig, van nou... En ook met die klachten naar de woningcorporatie, naar de politiek gestapt. Weet je, echt een beetje vertegenwoordigd van wat er leeft in de samenleving. En dat is absoluut meer dan vijf jaar geleden en zéker meer dan 10 jaar geleden, 100 procent. En dat komt ook doordat het publiek je steeds makkelijker weet te vinden, hè. Tien jaar geleden hadden wij hier bij wijze van spreken nog een fax staan en een tip-lijn en dat was het dan. En nu kan je op Facebook gewoon naar Omroep West: 'Hé, Omroep West, er ligt een lijk bij mij in de straat', of 'Hé, hoe heet 't, alle auto's zijn bij mij in de straat bekrast'. Dat kan je nu gewoon tegen Omroep West zeggen

en dan reageert Omroep West ook gewoon. Als je twittert, via Facebook, via de correctiegroep... Je mag ook nog ouderwets een brief sturen. Reageren wij op alles? Jawel, van 'Vriendelijk bedankt, meneer of mevrouw'. Maar kunnen wij ook alles? Nee, natuurlijk niet, hè, wij kiezen nog steeds, wij zijn nog steeds wel een soort journalistiek filter. En dat is denk ik ook een beetje een misverstand, want, onder Renée, die vond dat je álles, wat iedereen aan Omroep West vroeg, dat we dat moesten uitzoeken, wij zijn inmiddels zo ver dat we vinden dat... Ja, wij toch nog steeds een soort filter zijn en gewoon kijken van 'wat is journalistiek interessant?' En als iemand vraagt van 'hé, Omroep West, waarom is het vuil bij ons niet opgehaald?', ja, kijk, als dat alleen bij dat individu zo is, ja, dan zeggen we van 'goh, meneer Jansen, u moet gewoon bij de betreffende gemeente zijn'. Blijkt er een patroon in te zitten, dat er weken lang in een bepaalde wijk geen vuilnis wordt opgehaald, hè hè, dan is het een verhaal. Weet je, zo doen... Wij kijken gewoon van 'is het journalistiek interessant?', 'is het, gaat het verder dan alleen het particulier misstandje?'. Is een particulier verhaal een mooie parel, zoals wij dat noemen, hè, een visboer die na zestig jaar stopt, weet je, dan kan dat ook een verhaal zijn, weet je wel. Maar wij zijn nog altijd wel, ja, toch een beetje de poortwachters. Wij kijken er wel met een journalistieke blik naar, omdat, wij zijn geen... Ja, wij zijn gewoon geen balie waar je... Er is gewoon een servicebalie bij de gemeente, of bij de verzekeraar of bij Ziggo waar mensen terecht kunnen als ze een vraag hebben of een klacht.

28:27 In jouw onderzoeksjournalistieke werk, doe je dan zowel video, als tekst, als...

Ja, ja, in principe het meeste, want ik kom uit de schrijvende journalistiek, dus mijn kracht ligt vooral heel erg bij het schrijven en... Als ik video maak, dat kan ik natuurlijk wel, want ik werk ook gewoon soms als gewone verslaggever, dus ik kan gewoon monteren, radio doe ik graag, daar heb ik een voorliefde voor, maar ik kan het allemaal. Wat vind ik het leukste om te doen? Schrijven, dat vind ik nog steeds. Maar het... Ja, hier bij de Regionale Omroep doe je gewoon alles, dus... Alleen sommige verhalen lenen zich wat moeilijker omdat ze beeldarm zijn, hè. Ga maar 's, ja, ik zeg maar wat, fraude bij louche verhuurders, ga daar maar eens een beeldverhaal van maken. Ja, je komt... Heel vaak willen mensen niet in beeld... Dus wat krijg je dan? Heel veel obligate shots van gevels, van woningen... En dan is vaak het beeld een beetje... Dus soms kiezen we er voor dat als het écht qua beeld niks toevoegt, dan doen we alleen qua online en radio bijvoorbeeld. Maar in principe is gewoon de eis dat we hier alles bedienen. Dat hoort er gewoon bij.

29:33 En is een van die drie mediavormen naar jouw idee meer of minder, of laat ik het zo zeggen: meer geschikt voor constructief dan de andere of...

Ik denk dat dat in principe niet uitmaakt, nee. Kijk, je hebt natuurlijk verschillende vormen, hè, ik bedoel... Jullie zijn natuurlijk bekend met de Hearken-module, die gaat er in principe vanuit dat als het een radio of tv-item is, dat ook echt de vragensteller mee op pad gaat. En, ja, dat is natuurlijk een dimensie waarmee... Dat je aan het verhaal kan geven. Maar je kan in een geschreven Hearken-verhaal, dat doen wij ook weleens, gewoon een vragensteller, als die bijvoorbeeld niet in beeld wil of zo, dan doen we een citaat van mevrouw Jansen uit Poeldijk, hè. Dat kan ook. Maar, ja, je hoeft ook niet per se de vragensteller in mijn ogen te noemen. Ik bedoel als je wel gewoon zijn of haar vragen goed behandelt en de persoon is er ook tevreden over hoe je dat doet, ja, dan hoeft in mijn ogen zo'n iemand erin. Maar het kan op alle kanalen. Het hoeft van mij geen verschil te maken.

30:39 En zijn er, als je kijkt naar video, ook naar jouw idee, puur beeldelementen die iets constructiever kunnen maken of niet? Of zit dat toch echt meer in de inhoud?

Ja, nou ja, kijk... Een kern ding die een journalist doet is selecteren. Altijd. Je laat altijd maar een fractie van de waarheid zijn, als je zelf al snapt wat de waarheid is, hè, want wie weet dat nou. De waarheid van Donald Trump is een andere van, nou, laten we zeggen, van Mark Rutte. Maar als het gaat om beeld, dat weten jullie, dat kan nog extra manipulatief zijn, zeg maar. Dus, wij... Ik denk dat als je video maakt,

dat je éxtra goed moet nadenken welk verhaal je wilt vertellen, ook in beeld. Dus, ik denk dat video vooral, radio is dan weer wat minder, maar ik denk dat video meer dan radio en geschreven tekst, dat je daar heel erg moet nadenken over hoe je het vertelt in beeld en wat je laat zien. Moet je sowieso, maar als je het constructief aanpakt al helemaal. Omdat je... ja, omdat je... Je maakt het op een andere manier dan je het vroeger zou doen, zeg maar.

31:54 En wat zijn dan bijvoorbeeld dingen waar je extra op let of wat je nu wel zou doen en wat vroeger niet bij de omroep kon?

Nou ja, kijk, weet je, omdat wij bij Omroep West, wij maken in principe hele korte items van max. twee minuten. Dus wat je normaal gesproken zou doen is even heel snel de spanning opzoeken. Dus heel snel, en je zou ook altijd een item... om de kijker er in te trekken zeg maar, zou je bijvoorbeeld kunnen beginnen óf met een hele harde uitspraak van iemand, óf met een heftig beeld, hè. Stel, weet ik veel, als er ergens een heftige brand is, dan begin je natuurlijk je beeldverhaal met die uitslaande vlammen en zo, hè. En als je iets constructief gaat aanpakken dan zit je misschien iets minder op dat effectbejag en dan ga je misschien het verhaal wat rustiger beginnen of anders beginnen, hè. Dat zou ik mij zo kunnen voorstellen.

32:53 Even kijken of ik zelf nog dingen heb nu. Ja, nog eentje wel. Ben je sinds de invoering van constructieve journalistiek in je werkzaamheden zelf tegen problemen aangelopen die je daarvoor niet had?

Nee, ik loop niet tegen een probleem op, omdat ik... Ik zie het dus niet als een soort dogma of ideologie waar ik aan moet voldoen. Ik zie het gewoon als iets extra's, wat je extra aan het denken zet. Want je probeert gewoon iets beter te maken. En, ja, als iets niet constructief kan, ja, dan zit het er gewoon niet in en dan ben ik er ook niet zo heel erg bang voor omdat ik, ja, omdat ik vind, weet je... Zeker bij een regionale omroep maken we zoveel soorten verhalen, ja, en als ik dan eens een verhaal moet maken die gewoon niet zulke hele leuke dingen onthult over wat dan ook, ja, dan heb ik daar niet zoveel problemen mee, omdat dat niet het enige is wat wij doen, weet je wel. We maken ook het verhaal van die verliefde oudjes, we maken ook cultuurprogramma's, weet je wel. Dus ja, laat ik het zo zeggen, ik vind dat we eerder te weinig harde journalistieke onthullingen hebben dan te veel, dus wat mij betreft kan het, of zouden we daar veel meer in moeten investeren en de journalistiek in z'n algemeenheid, vind ik. Te meer omdat iedereen tegenwoordig met z'n telefoontje denkt journalist te kunnen zijn. De journalist kan zich onderscheiden door de echte feiten boven water te krijgen en nieuwe dingen te onthullen, dat vind ik. Dat is mijn traditionele opvatting. Die wordt alleen maar belangrijker in tijden van heel veel ruis.

34:32 Oké, ik denk dat ik mijn deel heb. Dan geef ik het stokje over aan jou. Tenzij je hier nog dingen over had?

Fenna: Nee, het is wel duidelijk.

Deel Fenna

34:44 Ik pak de productie er even bij. Ja. Oké, nou ik had dus gevraagd naar beste voorbeelden van constructieve journalistiek. Waarom heb je dit voorbeeld uitgekozen?

Nou ja, even voor jullie achtergrond, ik volgde ook een paar dossiers. Ik heb, ik weet niet of jullie al die artikelen hebben gelezen, maar het komt erop neer dat... Net als op meerdere plekken in het land was er in Zoetermeer een plan voor een heel groot Outlet-centrum, waar ze dan merkkleding voor een scherpe prijs zouden verkopen. Bataviastad heb je nu al in Lelystad en in Roermond heb je er een en in Roosendaal, maar er zouden er nog een paar kunnen komen in Nederland. En in Zoetermeer hadden ze een groot plan voor in het hart van de stad en vanaf het moment dat dat plan werd gelanceerd... Het zou maximaal 31.000 vierkante meter worden, dat is echt, echt heel fors, vind ik, in ieder geval voor in het

centrum van de stad, was er veel verzet tegen. Omwonenden waren bang voor extra verkeer, fijnstof, parkeerproblemen. Nou ja, winkeliers in centrum en het oude stadsdorpshart van Zoetermeer, wat daar ook vlakbij ligt, die waren bang voor die concurrentie natuurlijk, want die zeggen natuurlijk altijd van 'je kan je euro maar één keer uitgeven en als ze dat dan in het outlet-centrum doen, dan doen ze dat niet meer bij ons', terwijl de initiatiefnemers van de outlet-centrum zeiden van 'Ja, maar nee, we trekken juist héél veel extra bezoekers en die extra bezoekers gaan ook bij jou straks in de winkel shoppen, dus het versterkt elkaar'. Nou ja, die tegenstelling had je en die heb ik natuurlijk van begin af aan ook best wel laten zien, hè, en er was bijna wekelijks, zo niet dagelijks, was er wel nieuws over toen die plannen bekend werden. Dan kwam er weer een onderzoek van de gemeente, die zei van 'Nou, het is hartstikke goed voor de stad, miljoenen bezoekers, miljoenen extra investeringen'. Dan kwam er weer een tegenonderzoek van de ondernemers die tegen waren, die zeiden van 'Nee, het gaat ten koste van ons en we krijgen problemen met verkeer en zo'. Nou, dat had ik op een gegeven moment wel een paar keer beschreven en zo, en toen was er in de gemeenteraad steeds, werd er geroepen van 'Ja', afhankelijk van hoe de mensen in de discussie zaten... De voorstanders zeiden van 'Ja, maar in Roermond, daar profiteert de oude binnenstad heel erg van dat outlet-centrum wat er is gekomen en in Lelystad ook en in Roosendaal ook'. En iedereen riep dat, maar ze konden dat niet echt onderbouwen. Dus toen dacht ik van 'Nou, laat ik nou eens een stap verder gaan en laat ik gewoon eens mijn licht gaan opsteken in al die drie steden waar al zo'n ding staat en om dat gewoon 's te gaan checken'. En, nou, daar heb ik dus... Daar heb ik tal van mensen gesproken. En daar heb ik dus een verhaal over geschreven en dat vond ik ook heel leuk. Want dan in een late raadsvergadering, dan werd dit stuk de hele tijd geciteerd, van 'Hè, hè, er is iemand die het eindelijk eens heeft uitgezocht hoe het nou precies zit'. En, ja, je moet altijd uitkijken als je als journalist complimenten krijgt van een gemeente, maar, die zeiden wel van 'Weet je, jij bent heel erg kritisch, ook op dit hele dossier, maar wij vinden het wel goed dat je dit in ieder geval hebt uitgezocht en een stap verder hebt durven gaan'. En daarom zeg ik van 'Dit vind ik een voorbeeld van', ik had ook andere dingen kunnen noemen, maar een voorbeeld waar je een stap verder gaat, vragen die leven, in politiek maar ook in de samenleving, die je gewoon gaat uitzoeken in plaats van alleen maar simpel houden. A van, nou ja, hè, de ene groep ondernemers is voor, de andere groep ondernemers is tegen. De ene groep bewoners is voor en de andere groep bewoners is tegen. Dat is vrij gemakzuchtige journalistiek. Dat moet je ook doen, daar begint het misschien mee, maar dit is in mijn ogen een stap verder. Dat kan je constructieve journalistiek noemen, ik weet niet of je dit volgens jullie harde criteria zo mag noemen, maar zo zie ik het tenminste.

38:21 Ja, oké, en wat voor elementen heb je er, ook in de tekst, constructieve elementen er in zitten?

Constructief in de zin dat ik het opbouwend heb opgeschreven niet denk ik. Kijk, ik ben niet gaan zitten bij dit verhaal van 'goh, hoe moet ik dit nou eens opbouwend opschrijven'. Nee, ik probeer gewoon altijd... en daarom blijf ik erbij; je hebt goede en slechte journalistiek. Probeer het altijd gewoon zo helder mogelijk op te schrijven en volgens mij, ja, je moet het zelf maar beoordelen, maar volgens mij leest dit lekker weg. Volgens mij staan alle feiten er in die je kan hebben, maar wordt je ook weer niet duizelig van de feiten. Alle voors en tegens komen er in... Nou ja, volgens mij komen alle kanten aan bod. Maar heb ik van te voren gedacht van 'Oh, dit moet ik constructief gaan opschrijven'? Nee, gewoon goed opschrijven. Dat is wat anders misschien, misschien is het hetzelfde, maar in mijn ogen bestaat er niet echt een verschil tussen. Had je het echt heel erg vraag-gestuurd gedaan bijvoorbeeld of, hè, had je een publieksvraagje erbij gehad, een vraag van 'Kijk' of 'Goh', dan had je die hier misschien in mee kunnen nemen. Dan had je misschien zelfs wel met zo'n kijker bijvoorbeeld naar Lelystad gegaan, om daar eens te gaan kijken. Zeker qua beeld was dat leuk geweest. Dat heb ik nu niet gedaan. Maar dat had gekund. Dan kom je meer bij het vraag-gestuurde. Daar had dit zich prima voor geleend, was hartstikke leuk geweest. Maar dat heb ik niet gedaan in dit geval, maar het had gekund.

39:52 Want had heb je hier nog beeld bij of is het gewoon gebeven bij de tekst?

Nee, bij dit verhaal heb ik gewoon gekozen om het alleen, hoe heet het, met tekst te doen. En achteraf vind ik dat wel jammer, maar dat had gewoon ook even met, omdat ik het in die periode super druk had, vond ik echt wel, gewoon tijdgebrek in dit geval. Had ik best wel een item willen maken, dan was ik misschien niet naar alle drie die plekken geweest. Maar dan was ik bijvoorbeeld een dag, of twee dagen, naar Lelystad gegaan om daar met ondernemers over een deel te praten, weet je wel. Dit had zich prima geleend voor een beeldverhaal, dus dit heeft geen principiële keuze maar gewoon een praktische keuze om het eventjes alleen online te doen.

40:27 En ik zag dat, je had het geschreven... Even kijken, hoor. Ik zag net ergens een datum staan...

Dat staat als het goed is ergens bovenaan.

40:44 O ja, hier, kijk, 8 januari 2017. Dus toen was de officiële constructieve journalistiek, was nog niet gelanceerd.

Nee, zeker niet nog. Maar daarom zeg ik ook van 'Dit vind ik gewoon verdiepende journalistiek'. En ja, je kan het constructief noemen in de zin dat je bijdraagt aan het publieke debat en dat je dus verder gaat dan alleen het conflict schetsen. Dat is voor mij in de kern journalistiek, of eh, constructieve journalistiek.

41:14 Maar zou je bijvoorbeeld nu, nu het dus wel gelanceerd is en je er misschien meer over hebt gelezen, zou je het dan nog iets anders aanpakken of?

Dat is een goede vraag, dat is een hele goede vraag. [Denkt lang na] Hangt ervan af, kijk als ik het, als ik van onze Hearken collega's de vraag had gehad van 'Wil jij dit verhaal maken omdat mevrouw Jansen uit Zoetermeer dit heeft gevraagd?', dan wel. Want dan had ik haar ook gewoon in mijn artikel verwerkt, dan was ik misschien met haar naar Lelystad gegaan om daar te kijken. Dat wel, dus het vraag-gestuurde element wel, maar nu dat constructieve journalistiek bij West is geïmplementeerd, had ik dat, als ik dit verhaal morgen zou schrijven, zou ik het dan anders doen? Nee. Ik denk het eigenlijk niet. Gewoon even dit, hè. Nee.

42:12 Maar het schrijven zou je niet anders doen. Misschien de interviews of zoiets, zou je daar nog wat anders doen?

In dit specifieke geval niet. Kijk, wat, ik denk in algemene zin, om dan even weg te gaan van dit, is wat mij persoonlijk heeft getriggerd is wel nóg meer doorvragen, weet je, dat is wat je als gewone journalist altijd doet. Maar gewoon niet genoeg nemen met vraag-antwoorden, gewoon echt doorvragen tot je echt snapt hoe het écht in elkaar zit, zeg maar. Dus in die zin heeft het mij wel geprikkeld om gewoon een nog betere journalist te worden of zo.

42:53 En waarom denk jij dat zo'n artikel zo goed werkt bij het publiek?

Nou, omdat het... Het geeft antwoord op vragen die er leven in dit geval in de Zoetermeerse samenleving. Dit heeft ook heel goed gescoord, zeg maar, heel veel mensen hebben dit aangeklikt, het is gewoon... Omdat heel veel journalisten zijn, of dat nou door tijdgebrek komt of door luiheid of door gebrek aan kwaliteit, dat weet ik niet zo goed, maar heel veel journalisten stoppen bij gewoon het probleem schetsen en de voors en tegens tegenover elkaar zetten. Maar dat vind ik echt te gemakzuchtige journalistiek. En, ja, maar ik denk dat het een combinatie van factoren is, of een van de factoren is die ik net schetste, maar luiheid, gemakzucht of gebrek aan kwaliteit en gebrek aan tijd, dat is denk ik de reden dat heel veel journalisten gewoon stoppen bij het conflict schetsen.

43:51 Dus hoe het dan werkt is dat jij daar dan meer in de diepte gaat.

Ja, een stap verder, en gewoon kijken... Kijk, bij heel veel, en ook niet alle onderwerpen lenen zich hier voor, hè, dat... Kijk, sommige onderwerpen zijn ook gewoon wat eendimensionaler, weet je. Ik kan nu even niet een... Maar toch is het, geloof ik er wel in dat de wereld zo complex in elkaar zit dat de journalistiek er vaak zo een versimpeld beeld van schetst, dat ik denk van 'Ja, dat is gewoon, dat komt deels voort uit tijdsgebrek en gemakzucht'. Omdat ze gewoon niet echt willen weten hoe het zit en... Ja, bijvoorbeeld nu dat vraagstuk over of Groningen, dat ze van dat gas af moeten. Dat is volgens mij nou echt zoiets wat iedereen aan gaat, heel Nederland, en wat super veel vraag oproept, waar niemand ook nog echt het antwoord op weet. Maar daar ligt echt een super goede taak voor de journalist, voor de journalistiek. Want hoe gaan wij nou allemaal onze cv-ketels vervangen? En wie gaat dat betalen? En er wordt nu heel erg gesproken over warmtepompen, maar is dat wel realistisch, dat kost, als ik de krant mag geloven, dan kost dat geloof ik 12.000 euro per huishouding, wie heeft dat liggen? Wie gaat dat betalen, weet je wel. Er wordt nu gewoon gezegd van 'Ja, een warmtepomp is een alternatief', maar ja, er zijn nog zo veel vragen open. Dat is volgens mij bij uitstek een onderwerp waarin de journalistiek het verschil kan maken. Denk ik. Door verder te kijken dan alleen maar van 'Oh, we gaan van dat gas af en er moet wat veranderen en niemand weet hoe het zit'.

45:20 Ja, oké. Even kijken, hoor. Ja, jij hebt natuurlijk sowieso wat meer tijd voor je producties. Denk je dat als je, ja, nog constructiever gaat denken, zeg maar, dat je dan nog meer tijd kwijt bent aan je artikelen?

Ja, ja, denk het wel. Omdat je, je gaat steeds een stap verder en zeker als je het publiek erbij gaat betrekken. Bijvoorbeeld via die Hearken-module, ja, dat is gewoon wel, eerlijk is eerlijk, dat kost gewoon wel meer tijd. Dus ja, zeker. Absoluut.

45:56 Ja, en kan je nog wat specifiekere zijn over waar die tijd dan in gaat zitten?

Nou, doordat je gewoon verder gaat. Dus heel eenvoudig, de voors en tegens tegenover elkaar zetten, dat kan je eigenlijk altijd wel in een dag doen. Maar wil je echt uitzoeken hoe het echt zit, dan zul je óf de mensen die je al hebt gesproken dieper moeten ondervragen, nieuwe documenten moeten raadplegen, nieuwe mensen moeten zoeken, gesproken bronnen dus. Je zal gewoon dieper moeten graven om uit te zoeken hoe het zit en dat kost gewoon nou eenmaal tijd. En als je iets echt vraag-gestuurd wilt gaan doen, moet je echt het publiek erbij betrekken, ja, natuurlijk kost dat ook gewoon heel erg meer tijd. Want, als ik in mijn eentje naar Lelystad zou gaan met een cameraman in mijn geval, ja, weet je, dan maak ik zelf de afspraak. Maar dan moet je ook die persoon erbij betrekken en die moet ook, weet je, dat is gewoon logistiek, dat kost gewoon tijd. Ik zeg ook niet dat het altijd dagen extra kost, maar het kost gewoon wel meer tijd. Dat is gewoon zo. Dus, en dat verklaart denk ik ook een deel van de scepsis hier, dat is dat heel veel mensen kei- en keihard moeten werken, sommige misschien wel te hard, en dat ze al super blij zijn dat als zij op de dag zelf afkrijgen wat er van hen wordt gevraagd, en dat dan de volgende stap naar het constructieve, dat dat gewoon een brug te ver is. Want dan zeggen ze van 'Joh, ik lig om half zes uitgeteld hier achter mijn pc, dan heb ik het allemaal net weer gehaald, hoe kun je nou nog van mij verwachten dat ik, dat ik, hè... Dan moet je dus als leiding mensen meer tijd gaan geven voor verhalen. Dus minder verhalen gaan maken, maar wel betere verhalen. En dat is waar wij nu ook mee bezig zijn, maar het is een van de allermoeilijkste dingen om dat, ja, weet je... Er wordt van ons ook wel verwacht, en we leggen het onszelf ook op, dat we gewoon alle verhalen die spelen in de regio dat we die gaan brengen, dus dat is een super lastige spagaat. En daarom denk ik dat constructieve journalistiek veel makkelijker te implementeren is bij media als De Correspondent of bij Argos, daar hebben ze gewoon super veel meer tijd. Ja, daar hebben ze niet die druk die wij hebben. De Correspondent heeft helemaal als voordeel, want dat heb ik ook wel, nu wel begrepen, is dat het veel makkelijker bij een nieuwe organisatie te implementeren is dan bij een bestaande organisatie. Want wij

werken hier ook nog eens met heel veel mensen die al honderd jaar in de journalistiek zitten en die een bepaald beeld hebben met een bepaalde werkwijze en die daar ook wel in vastgeroest zitten. De een is wat vatbaarder en staat wat meer open voor verandering, voor nieuwe dingen... Want dat is dan weer het compliment dat ik aan Renée wil maken, die loopt al een hele tijd mee, maar die staat daar heel erg voor open. Maar we hebben ook mensen van haar generatie die denken van 'Ja, ik maak gewoon mijn itempje voor en tegen tegenover elkaar en niet zo zeuren'. Die heb je ook.

48:52 Oké, even kijken, ja, laatste vraag, maar die had jij volgens mij al gesteld, van 'Welk medium is meer geschikt voor constructieve journalistiek?'.

Ja, ik zie daar dus niet zo'n probleem in. Of ja, probleem, ik denk dat elke vorm van publiceren daar in principe voor geschikt is. Je zal inderdaad bij beeld, maar dat is gewoon omdat het het meest arbeidsintensief is, dat kost altijd meer moeite. Want ja, heel eerlijk, een stukje tikje, dat kunnen jij en ik gewoon vanaf onze computer, maar voor beeld moet je op pad, hè, mensen spreken, interviews... Dus beeld is altijd het meest arbeidsintensief. Maar aan de andere kant, wij zijn een omroep, dus daar zijn we ook van oudsher wel sterk in. Dus ik denk dat dat constructieve, dat hangt echt niet af van op welke manier je het vertelt.

49:36 Dat was het wel. Ik weet niet of jij [Milco] nog dingen hebt? Ik weet niet of je zelf misschien nog dingen hebt die je kwijt wilt over het onderwerp?

Nou, meer een vraag aan jullie, kijk, er wordt nu heel erg veel gediscussieerd, en ik neem aan dat jullie ook alle discussies volgen rondom constructieve journalistiek, hè, bijvoorbeeld afgelopen week op Villamedia tussen de hoofdredacteur van Omroep Flevoland en Karel Smouter, een beetje het gezicht van de constructieve beweging in Nederland... Ik vraag mij eigenlijk af, met hogeschool Windesheim hebben ze nu een soort formulering gemaakt, de HOUVAST methode noemen ze dat, voor mensen die, of journalisten die graag constructief willen werken. Maar ik vraag mij eigenlijk af, als ik jullie nou zou vragen, in één zin is misschien een beetje lastig, maar in één A4-tje uit te leggen wat volgens jullie constructieve journalistiek is. Wat, wat is jullie definitie, welke hanteren jullie?

50:30 Fenna: nou, sowieso meer context en meer achtergrondinformatie, meer een soort breder beeld, dus niet alleen maar van 'oh, conflict daar, sensatie daar', maar ook van 'oh, maar dit is wel eindelijk een keer, gaat eindelijk wel een keer goed, waarom gaat dat dan goed en ging het eerst niet goed?' En in die zin wel wat oplossingsgericht. En ik moet zeggen, toen ik alles aan het lezen was voor mijn scriptie, toen dacht ik 'Oh dat oplossingsgerichte vind ik heel erg goed', maar ik hoor jou nu en ik had wat anderen gehoord die daar juist ook wat kritischer over waren...

Ja, nee, daar heb je dus echt twee scholen hè, binnen de constructieve... Er zijn inderdaad echt mensen, de 'believers' zoals ik ze noem, die vinden echt dat daar een schone taak ligt voor de journalistiek en, nou ja, ik ben misschien, je mag het conservatief noemen of ouderwets of realistisch, ik vind dus, nou ja, dat heb ik net uitgebreid betoogd, waarom ik daar vind dat de journalist daar een beetje terughoudend in moet zijn.

51:30 Fenna: Ja, nee, ik denk nu dus wel, nu ik er wat meer over nadenk, dat, ik vind een zekere mate van oplossingsgerichtheid wel goed. Dat je in ieder geval wel, alleen, wel een beetje kijkt van 'Ja, maar welke oplossingen liggen er, zeg maar, in het algemeen?'. Maar niet dat je al specifiek gaat kijken van 'Nou, dit moeten we doen'.

51:49 Milco: Ja, ik heb dat ook wel hoor. Ik vind die 'wat nu-vraag' best nog wel relevant, alleen je hoeft niet specifiek een oplossing aan te dragen. Meer van 'Oké, dit is nu hoe het is, wat, welke opties zijn mogelijk?' En misschien dat een beetje meer in een context plaatsen.

Ja, nee, maar dat ben ik helemaal met jullie eens, zo zou het volgens mij moeten.

52:06 Fenna: Maar dan denk ik bij De Correspondent bijvoorbeeld, die doet dat natuurlijk heel sterk, die is echt activistisch in die zin dat ze zeggen van 'Nou, ga allemaal dit doen'.

Ja, maar ook... Ja, precies, en ook, dat is dan weliswaar geen journalistiek programma, maar Zondag met Lubach wel, die doen super goede journalistieke research en die, ja, maar dat is ook hun rol hè, die maken satirische programma's, die mogen dat ook doen van mij, maar die durven dus wel gewoon te zeggen van 'Joh, weet ik veel', hè, die durven gewoon te zeggen van, hè, 'Dat wij in Nederland heel veel groene stroom verbruiken is gewoon bull-shit', want ze hebben het gewoon uitgezocht, en als journalist zou ik dat nooit doen, zou ik gewoon alleen schetsen van 'Er is heel veel op af te dingen dat wij in Nederland heel erg veel groene stroom gebruiken, hierom, hierom en hierom', en dan zou ik de conclusie altijd aan, aan de lezer laten. Ik zou 'm nooit zo opschrijven van, hè, 'In Nederland is het bull-shit dat we groene stroom gebruiken'. Dat vind ik dus een stap te ver voor de journalistiek. Maar voor de satiricus of de politicus, ja, die mag dat, sterker nog die moet dat. Dat zijn de verschillende rollen in het mooie land dat wij hebben.

53:02 Fenna: Maar wat vind je dan van De Correspondent? Vind je dat goede journalistiek of niet?

Nou, zeker, ja, tuurlijk. Kijk, persoonlijk is het niet altijd mijn smaak. Ik vind het ook, ik vind hun onderwerpkeuze soms wat belegen en wat elitair. Maar ja, als ik eens een stuk van hun lees dan is het wel altijd écht goed uitgezocht. Dus het is wel gewoon goede journalistiek, maar het is... Ja, ik ben er ook weer niet zó van onder de indruk omdat, ja, weet je... Ik denk dat heel veel mensen die bij Omroep West werken, als ze dezelfde tijd zouden krijgen als die zij zouden krijgen, dan zouden we minstens zulke goede verhalen maken. Wat mij irriteert gewoon, dat is een persoonlijke mening, is dat zij, is hun toontje en hun houding, weet je wel, dat zij wel even uitleggen hoe de wereld in elkaar zit en een stelletje whizzkids die gaan vertellen dat, dat wat de journalistiek de afgelopen honderd jaar heeft gedaan, dat dat allemaal maar verkeerd was en zo. Dat vind ik een beetje, een beetje hoogdravend. En daarom irriteert mij dat. Maar als ik gewoon feitelijk kijk naar wat ze doen, dan is dat echt vaak best wel prima. Prima dat ze er zijn, het is een mooie toevoeging aan het medialandschap, het is... Je moet alleen hun invloed niet overschatten. Het is gewoon, het wordt gelezen door een heel klein groepje mensen. En ja, wat bijvoorbeeld de Telegraaf schrijft of wat de NOS brengt, is honderdduizend keer belangrijker. Of sterker nog, wat bepaalde vloggers brengen over lippenstift, dat wordt ook meer bekeken, maar goed. Ja, ze moeten gewoon niet zo'n grote broek aantrekken, dat is het enige. Dat vind ik.

54:44 Fenna: Ja, meer omdat het zo activistisch ook is. Dan denk ik 'Ja, waar zit de grens tussen journalistiek en een soort activisme'.

Ja, zeker, dat is een interessante, interessante, hoe heet dat, een soort grens die ze opzoeken inderdaad. Ik vind dat ook wel, ik weet niet of jullie Karel Smouter nog gaan interviewen, maar dat is natuurlijk wel een heel interessant figuur. Omdat hij, hij heeft heel lang bij De Correspondent gezeten en die is nu dus de constructieve journalistiek man van Nederland zo'n beetje. Ik vind het wel heel interessant hoe hij daar tegenaan kijkt. Maar goed dat... Kijk maar. Hij zal in ieder geval spreken ook, volgens mij, op die dag volgende week in Eindhoven, dus... Hij gaat hier ook nog cursussen geven, althans, een deel van een cursus. Dus, nog iets meer... Want ja, weten jullie dat trouwens? Dat is... Wij gaan, we blijven er wel als West in investeren, hè, we gaan als het goed is in mei beginnen, in ieder geval de tweede helft van mei, met cursussen constructieve journalistiek, daar is iedereen... Dat vindt onze hoofdredactie gewoon echt belangrijk, dus dat iedereen, van cameraman tot editor en uiteraard alle redacteuren, zowel vast als freelancer, gewoon weer eventjes een dagdeel een opfriscursus krijgen van 'hé, wat vinden wij als West nou van constructieve journalistiek?' En 'hoe kunnen jullie dat in je dagelijks werk proberen mee te nemen?' Dat is wel goed om eventjes, denk ik voor jullie, om dat te weten. De cursussen gaan pas sinds half mei gegeven worden en die door Wouter Kurpershoek, en als het goed is, wij hopen dat

Karel Smouter daar ook af en toe bij kan bijspringen. Omdat hij daar gewoon ook heel veel van weet. Dus we blijven daar wel in investeren. Dat was iets wat Renée ook al had bedacht, maar wat wij nu echt concreet gaan doen. Dus, nou ja, en hopen dat ze snel weer terug is, dat we ook weer iemand hebben die, echt, die op de redactie gewoon weer mensen gaat aanspreken van 'Joh...'. Dat missen we nu gewoon, dat is wel jammer. Maar goed, joh, ja, een kleine organisatie, elke persoon die we daar voor vrijmaken, die kan weer geen items maken, dus ja, dat is gewoon wel een afweging.

Interview 8: Henk Ruijl

30 maart – 13:00 uur

Deel Milco

00:00 We beginnen eigenlijk met dezelfde vraag voor iedereen om een soort schets te krijgen van hoe lang ben je hier al werkzaam, wat is je functie en wat is je leeftijd?

Jeetje, 51, om met het laatste te beginnen. Ik werk hier nu zeven jaar. Ben nu, omdat onze hoofdredacteur weg is, waarnemend hoofdredacteur. En voor die tijd heb ik 22 jaar bij kranten gewerkt. Allerlei kranten, maar de krant.

00:33 En als je kijkt naar je takenpakket wat je hebt, per week bijvoorbeeld, hoe ziet dat eruit ongeveer?

Dan doe ik erg mijn best om van de journalistiek te blijven, dus weg te blijven uit vergaderingen. Heel concreet sta ik donderdags... Toevallig deze week niet, maar vijftig van de tweeënvijftig weken, aan de middentafel om de redactie te leiden. Dus online, radio en tv. De nieuws en de sport. Als ik daar niet sta fysiek, dan doet iemand anders dat, Martijn, dan probeer ik met mensen te overleggen over wat we journalistiek doen. Met name een aantal specialisten: politiek, politie, justitie, onderwijs, zorg, onderzoeksredactie. Met die teampjes te bespreken van 'joh, hoe ziet jullie leven eruit? Wat gaan we deze week doen, of op wat langere termijn?' Dus het is middentafel, journalistiek bespreken, en daarnaast ligt er als adjunct, wat ik was, en nu waarnemend hoofdredacteur, ligt er ook wat intern overleg, over nieuwe wetten van risicobeheersing, en persoonlijke aansprakelijkheid als het gaat om gegevensadministratie. Nou ja, wat dingen die wat minder journalistiek zijn, die ik wel probeer te beperken.

01:47 En sinds wanneer ben je waarnemend...

Sinds november van vorig jaar.

01:53 Dus dat is eigenlijk net na de invoering van het hele constructieve concept.

Ja, en als je dat zo formuleert, dan lijkt het alsof er een startschot is geweest en champagne. Dat is niet zo. Renée, die er toen nog was... Althans, die is nu afwezig, die heeft het toen natuurlijk geïnitieerd. En vanuit de hoofdredactie, Renzo Veenstra en ik, hebben we dat wel heel erg gestimuleerd, ook omdat we met het stimuleringsfonds aan de slag zijn. En voor mijn gevoel is er niet van de een op de andere dag wat veranderd en doen we nu ons best... Een beetje pech met Renée die er niet is en Brian die het overneemt, om zeg maar alle elementen van constructieve journalistiek, en dan kan je nog lang praten of Harken daar wel of niet bij hoort, maar goed, maar zeg maar de dingen die we willen, dus constructieve journalistiek, vraag-gestuurde journalistiek, het samenwerken met lokale partners en het reflectieën: in feite wat jullie daar doen en andere dingen, die vier dingen zijn we eigenlijk gaandeweg vorig jaar met elkaar gaan invoeren vanuit de hoofdredactie. Dat klopt.

03:04 En vanuit welke visie is dat toen bedacht om dit te gaan doen?

Nou, ik denk dat wij aangestoken zijn door het Harken-virus. Door kennisname van... Door het kennis nemen van constructieve journalistiek. Ik kan je niet meer precies zeggen wat nou welk moment was, van vorig jaar kwam het bij de ROOS dagen voorbij, maar toen waren wij er ook al mee bezig, dus het lag al wel weer een jaar eerder. Uiteindelijk hebben Renzo en ik een visie voor Omroep West opgesteld waarbij we, lonkend naar geld van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, hebben we gedacht: waar zijn we nou van? Toen hebben we elementen gecombineerd waarin wij denken dat we als Omroep West, los van alles wat we doen, het verschil kunnen maken richting toekomst. Belangrijk element daarin was samenwerken met lokale partners, omdat we echt en oprecht geloven dat wij dit lastige gebied

van de Bollenstreek tot Gouda tot bijna Rotterdam, niet in ons eentje vanuit een centrale redactie in Den Haag kunnen doen. Dus die samenwerking is daar een essentieel onderdeel van. Die zijn we gaan uitbouwen met het idee van 'nou, we hebben straks wel twintig partners'. Nou, dat blijkt weerbarstig. Als we er straks zeven of acht hebben waar we echt goed mee door een deur kunnen en ook onze menskracht inzetten, want we roosteren mensen in bij lokale omroepen. Dat vind ik toch wel bijzonder en daar staan we ook wel voor, dus dat deel loopt. Toen hebben we gezegd: wat hoort daar nog meer bij? Nou, constructieve journalistiek. Niet omdat de journalistiek dan opeens totaal anders is. We kennen allen stromen die zeggen dat elke journalistiek constructief moet zijn en goed moet zijn. Ik beschouw het zelf als een soort extra methode, naast wie, wat, waar, hè, naast alle logische vragen die jullie ook stellen: wie, wat, waar, enzovoorts, hoe, waarom, noem maar op, beschouw ik Hearken, zeg maar de vraag stellen na de komma: welke oplossing ligt er nu en welk probleem ben ik nu eigenlijk aan het oplossen? En ook kritisch zijn naar slachtoffers. Zie ik als een extra element waarbij je journalisten kunt meegeven van: 'goh, kijk daar zo ook eens naar.' Ik beschouw het niet als het nieuwe evangelie en elk verhaal moet eraan voldoen. Wel als 'het helpt je om meer in de wereld te staan die we als Omroep West wel voorstaan.' En dat vinden we ook bij vraag-gestuurde journalistiek. Waarom zitten we vanmorgen Facebook-Live te doen? Niet omdat we dat als een verzetje zien, want het kost inspanning. Ook omdat we oprecht in geloven dat, en, nou ja, als het leuk is kunnen we de resultaten laten zien, allerlei verhalen die we niet gemaakt hadden zonder dat we dat deden. Dat geldt ook voor Rico Verhoeven gisteren op de redactie met zijn Q&A, en die minister, of de staatssecretaris van zorg die geweest is. En de burgemeester die binnenkort komt. Omdat we er oprecht in geloven dat we dan andere dynamiek krijgen dan alleen maar... Ik kom nog uit een tijd dat ik, hè, persberichten binnenkwamen en dan ging je als redactie mee aan de haal. Nou ja, dat is nu aan het veranderen en, nou ja, al die elementen combineren we.

06:05 Dus het is eigenlijk, omdat jullie met dat Stimuleringsfonds bezig waren, dat jullie naar punten aan het kijken waren van.... Dat zorgde ervoor dat jullie gingen nadenken van 'waar staan we voor' en...

Nou ja, kijk, Renzo en ik zijn zeven jaar geleden gekomen bij Omroep West. Toen was het een niet zo nieuws-georiënteerde club. We zijn eerst met het gestrekt been erin gegaan om duidelijk te maken hoe we vonden dat we nieuws moesten doen. Dat we de beste, de eerste, enzovoorts moesten zijn. Nou, dan drie, vier jaar verder dan stel je vast van 'waar staan we nu?'. Toen vonden we dat we het op het nieuwsgebied best wat beter deden, en ook op varia- en sportgebied. En toen zijn we gaan nadenken over een nieuwe strategie met elkaar en wat zijn nou de elementen die daar een onderdeel in zijn. En het hielp daarbij dat het Stimuleringsfonds ons uitnodigde van 'jongens, er ligt hier geld voor nieuwe plannen en ideeën. Ga het podium maar op om dit te verdedigen.' En toen zijn we dit gaan formuleren. Niet om geld binnen te halen. Oprecht omdat we erin geloven. Maar natuurlijk uitgedaagd door het Stimuleringsfonds dat ons, nou ja, drie jaar lang steunt om dit op een extra manier te doen. Maar ja, uiteindelijk realiseren we ons ook wel, Renzo is nu weg, maar dat maakt niet uit, dat het uiteindelijk wel onderdeel moet zijn van je reguliere organisatie. Dus wat we nu, hè... Dit is het tweede jaar van het Stimuleringsfondsjaar. Nou, dan zie je al dat we veel meer in de normale organisatie aan het schuiven zijn, omdat we weten dat, of volgend jaar, maar goed, dan is er misschien nog wel subsidie, maar in elk geval daarna moeten alle dingen die we willen wel binnen de reguliere begroting van Omroep West passen. En daarmee moet het dus ook wel tussen de oren zitten. Dat is eigenlijk nog fundamenteleer.

07:38 Ja, want toen jullie dit aankondigden op de redactie dat jullie dit gingen doen, hoe waren de reacties toen vanuit de redactie?

Nou, er is niet een moment geweest dat Renzo op het podium is gegaan. We hebben overleg gehad met wat wij dan noemen 'samenstellers', dat zijn een soort eindredacteuren, daar hebben we een sessie mee

gehad. En we hebben overlegjes gehad met mensen, die journalistieke ploegen die ik net noemde. Dus daar hebben we het langzaam ingebracht. Renée heeft daar een enorm voortouw ingenomen door helder op papier te gaan verwoorden wat we eigenlijk voorstaan. En daarmee doe je je best, me realiserend dat we aan een beginnetje staan wat mij betreft, van al... dat geldt niet voor samenwerken, maar wel voor Hearken en wel voor constructief en ook voor onderzoek, dat we aan het beginnetje staan van iets wat we voorstaan, waar je erg je best voor moet doen om dat voor het voetlicht te blijven brengen. Dan zie je dat Hearken en vraag-gestuurd wat makkelijker gaat, want we hebben Facebooksessies, we hebben Hearken-module. Daarop komen dingen binnen, ook bij partners. Ik denk dat voor constructief nog wel het lastigste is om tussen de oren te krijgen van de collega's. Nou moet je ook niet elke dag de hele dag door vragen 'ben je met constructieve journalistiek bezig?', maar wel de vraag stellen van 'joh, je hebt dit verhaal nu zo opgeschreven. Had het ook anders gekund? En welke oplossingen zitten er nu in deze kop? Of willen we alleen maar het probleem weer neerzetten?' Nou ja, die discussie moet je blijvend voeren met elkaar en daar is gewoon energie en menskracht voor nodig. Ik hoop straks weer met Renée erbij.

09:08 Fenna: En waarom is constructieve journalistiek dan het lastigst van die...?

Nou, omdat dat niet, hè... Als je het afpelt naar wat het nou precies is, daar heeft Brian vast ook wel over verteld en wat we daarvoor inmiddels op papier hebben, dan is dat wat anders dan Hearken, wat de module is op onze site waarop vragen binnenkomen. En als je daar maar vaak genoeg promoties van neerzet en er komen wat vragen binnen en dan wordt je wel gedwongen aan de slag te gaan. Samenwerken, dat is een kwestie van mensen inroosteren en gesprekken voeren, en Katinka, die RNN doet en de journalistieke LMS doet, dat komt bijna als vanzelf wel goed, want je hebt een samenwerking, die partners doen wat, en die hebben lijstjes en plannings. Constructief is ongrijpbaarder, want het is een... net zo ongrijpbaar als wederhoor stellen. Ja, dat vind ik gesneden koek, maar ik kom nog wel eens verhalen tegen op de redactie van Omroep West waar het wederhoor in ontbreekt. Nou, als dat al ontbreekt, kun je voorstellen dat constructieve journalistiek en de vraag stellen, nou, dat zit niet bij iedereen tussen de oren. Sterker nog, ik zit ook niet de hele dag te denken: 'ik moet constructief zitten wezen.' Uiteindelijk is het ook een houding vanuit jezelf. Hoe kijk je een beetje tegen de wereld aan? Zonder als een messias over te willen komen, maar wel van wat ik als journalist kan bijdragen om niet alleen maar... Kijk, ik kom nog uit een tijd van verzuurde cynist, journalisten die echt cynisch waren. Ik kom uit de Haagse krant die bijna zo gebouwd werd. We zitten nu in een andere tijd, maar die is niet vanzelfsprekend, zo beschouw ik dat niet. Dus het is wat ongrijpbaarder.

10:37 En heb je dan bijvoorbeeld, van wat ik begreep net, het idee dat er dan nu minder, of niet genoeg op wordt gehamerd om dat in te gaan voeren?

Nou, we hebben even de pech dat Renée sinds vier weken of zo er niet is. Die zorgde er wel voor, door een memootje, door aan te schuiven in een vergadering, dat het wat meer op de kaart stond. Brian pakt het nu over, maar hij heeft nog een paar dingen liggen. Renée is niet voorgoed weg, dus voor mijn gevoel zitten we in een soort Interbellum. Pappen nathouden zou oneerbiedig zijn, maar wel even het op de kaart houden. Maar het heeft wel weer een aanjaag-iets nodig. Maar Brian heeft nu ook wel wat dingen op papier gezet. Je merkt ook heel erg... Binnenkort zijn de NL Mediadagen er, over drie weken staan we alles wat ik nu zeg te verwoorden bij het congres van de SvdJ, bij De Regio Vecht Terug, dus dat zorgt er ook wel voor dat het op de agenda blijft. Maar we hebben iemand als Renée, en die hebben we ook gewoon begroot, zeg maar wel nodig om zeg maar de elementen van constructieve journalistiek en de vragen constant te stellen. Dat moet wel gebeuren. En we zijn nog niet zo ver dat ook de eindredacteur hier, laat ik het zo maar even noemen, dat als een soort standaard in z'n genen heeft.

11:56 Want om dat voor elkaar te krijgen, wat zou er dan volgens jou moeten gebeuren?

Nou, daarvoor heeft Brian weer een aantal dingen op papier, die Renée ook al had. Bijvoorbeeld zou je heel makkelijk elke dag of een paar keer per week in een redactievergadering, terugblikkend op gisteren, de vraag kunnen stellen aan de hand van één verhaal: had dit ook anders gekund? Al stel je die vraag maar, dan houd je het enorm mee levend. En als je eens in de week een mailtje stuurt met drie goede voorbeelden en drie voorbeelden van 'goh, had dit ook anders gekund?', zonder daar in veroordelend te zijn. Want ik ga niet zeggen dat niet-constructief gemaakte journalistiek niet goed is. Helemaal niet. Maar het helpt wel om anders tegen de wereld aan te kijken. Dus dat is ook weer niet heel ingewikkeld, maar je hebt wel iemand nodig die dat bewaakt en af en toe eens voor het voetlicht brengt.

12:41 Want je bent dus niet heel erg bezig met zelfgemaakte journalistiek en je zit ook niet bij de redactievergaderingen...

Jawel, dat doe ik wel. Je zou zeggen: kan ik het zelf niet doen? Ja, dat kan ook.

12:54 Nee, dat was de vraag niet, maar goed, ik vind het op zich een prima vraag.

Nee, ik vind het wel een taak van mijzelf, maar uiteindelijk als hoofdredacteur of als waarnemend hoofdredacteur is het ook wel goed als je wat dingen belegt die daar vol voor gaan. Anders heb ik wel veel apen op mijn schouders. Dat zeg maar. Maar ik vind het wel een essentieel onderdeel van mijn werk en ik vind ook dat... hoofdredacteurs in de journalistiek moeten hoofdredacteurs in de journalistiek zijn en die moeten niet van het vergaderen buiten de deur wezen. Daar heb ik een hoop voorbeelden van gezien bij mensen onder wie ik altijd heb gewerkt. Het voordeel is dat ik het zelf een stuk minder leuk vind om buiten de deur te vergaderen, dus ik zorg wel dat ik gewoon in de journalistiek ben en dus ben ik hier ook allemaal van. Maar ik beschouw het niet als mijn taak om als enige, als een soort voor alle mensen uit hier steeds maar over te roepen. Het moet wel iets van iedereen zijn en worden.

13:43 Maar wat ik eigenlijk dus wilde vragen, van heb je niet het idee van, tijdens de vergaderingen... Is het nu bij de vergaderingen zo dat het wel bespreekbaar is nu? Of wordt het...

Dat het bespreekbaar is, bedoel je, op een dag? Of dat het besproken wordt?

Dat het besproken wordt ja.

Met de afwezigheid van Renée te weinig. Dat vind ik wel, de afgelopen vier weken. Toen Renée er wel was... En we zitten nu helemaal nog in de fase dat we het aan het opstarten zijn, dus dan heb je een aanjager nodig. Als je me dit over twee jaar vraagt, dan moet ik dit niet meer zeggen. Dan moet het tussen de oren zitten. Maar goed, we krijgen met zijn allen nog een cursus van Wouter Kurpershoek, dus dat komt er nog aan. Het zou wel gek zijn dat als het nu al zo ver was als na de cursus. Dan hebben we de cursus niet nodig. Of de... cursus klinkt zo zwaar, maar het is meer een workshopachtige omgeving.

14:32 Maar als je dus blijkbaar wel vind van 'het is wel nodig' en nu, sinds Renée er vier weken niet is, zakt het een beetje in, heb je dan niet zoiets van 'oké, laat ik het dan nu voor deze periode even iets wat meer aanjagen, tot Renée terug is'?

Mja, maar dat doet Brian wel. Ja, zeker.

14:48 Oké, dat is mooi. Maar je hebt alsnog wel het idee dat het nu minder wordt besproken?

Ja, want Brian heeft nog wel een paar dingen op zijn bordje liggen. Dus dat zorgt ervoor dat het even wat minder voor het voetlicht is.

15:00 Oké. Even kijken. Heb je het idee dat je van het publiek bijvoorbeeld nu dingen terugkrijgt omdat jullie nu anders werken?

Als het gaat om vraag-gestuurde journalistiek is het volmondig ja. Of het publiek nou herkent wat constructieve journalistiek en dat we het anders doen, nou ja, dat zijn jullie aan het onderzoeken, of althans, anderen dan jullie. Dat zou ik al wel heel knap vinden. Want ik kan geen vijftig verhalen opnoemen die splijtende voorbeelden zijn van 'dat hebben we nou eens even anders aangepakt.' Rogier heeft met jullie een aantal verhalen besproken waar we wel tevreden over zijn of waar we wel elementen uit herkennen. Ik denk niet dat het publiek er nu al zo naar kijkt. Het lastige is dat we... We hebben natuurlijk een nulmeting gedaan, maar we hebben niet vijf jaar geleden een nulmeting gedaan over hoe percipieert het publiek Omroep West. Als ze ons nu een hele negatieve club vinden die alleen maar ellende over ze uitstort, zou me dat verbazen. Als ze roepen dat ze altijd een goed gevoel krijgen van onze verhalen daarmee weglopen, dat zou me ook verbazen. Dus het zal er ergens tussenin zitten, denk ik zo.

16:10 Heb je sinds er besloten is dit te gaan doen, merk je in je eigen werkzaamheden ook dat je dingen anders doet of dat je met je een ander gevoel naar je werk gaat, of....

Ja, wat vraag je dan precies? Ik ben altijd wel van het glas halfvol in mijn hele leven. Dat heeft wel veel constructieve elementen in zich. Dus toen ik kennismaakte met het formele constructieve journalistiek, dacht ik 'maar dit doe ik eigenlijk al heel lang.' In die zin is het ook niet een nieuwe manier van journalistiek, maar een methode die je helpt om verder te komen. Dus jou vraag was: kijk je nu anders tegen dingen aan? Nee, het helpt me extra, maar ik heb altijd al zo in het leven gestaan, in de journalistiek, soms een knipoog. Als er erge dingen gebeuren, dan gebeuren er erge dingen, maar ik heb altijd wel gedacht van... Journalistiek is voor mij altijd wel een soort van weg naar, komma plaatsen, geweest en hoe help je dingen verder. Maar goed, dat is mijn persoonlijke verhaal hoe ik al vijftientig, vijfendertig jaar met journalistiek of verhalen maken bezig ben. Dat doe ik ook als ik stukjes schrijf voor mijn voetbalclub op de website, zal ik maar zeggen. Dit hebben ook wel veel constructieve elementen in zich.

17:30 Als je, want jullie redacteuren doen natuurlijk zowel voor televisie als voor radio als voor online heel veel dingen, heb je, als je kijkt naar die mediavormen, het idee dat constructieve journalistiek bij de ene vorm beter past dan bij de andere?

Nou, ik denk dat er momenten zijn dat het op radio gemakkelijker kan dan in een tv-item over iets. Of dat het online.. zeker. Ik heb dat niet uitgeplozen, maar als ik bijvoorbeeld zie hoe wij nu radio maken en thematische uren altijd doen tussen zes en zeven, daar zitten wel constructieve elementen in, ook al zal degene die dat doet niet de hele dag zich dat bewust zijn. Als ik kijk naar hoe we daar de vraagstelling in opbouwen, als ik zie welke mensen we uitnodigen, dan zitten daar veel constructief journalistieke elementen in.

18:16 En wat voor elementen zitten daar dan in bijvoorbeeld?

Nou, dat je perspectief biedt. Dat je de vragen stelt achter de problemen. Dat je kijkt hoe je mensen verwijst of verder helpt. Dat je openstelt voor vragen uit het publiek, dat is wat mij betreft ook een onderdeel. Dus dat. En dat kan in een radio-uurtje heel makkelijk, om eens wat te noemen. Makkelijker dan dat een collega nu in de rechtbank zit en een verhaal maakt over de moord op. Dus ik denk dat constructieve journalistiek altijd een mate is waarin je het doet. Het is nooit of dit verhaal is constructief, of niet. Dat is wel gek. Maar ik denk dat, als je je als omroep openstelt voor 'zo kijken wij naar het leven' dat die mate dus wel altijd herkenbaar moet zijn. En misschien de ene dag meer dan de ander, en misschien op het ene platform meer dan het ander, maar ik zou het wel gek vinden als we alleen maar feeds de wereld in willen sturen die niet constructief zijn of die alleen maar het tegendeel daarvan... Dat

zou niet zo moeten zijn. Maar is elke tweet die we vandaag sturen een constructief herkenbaar tweetje? Ik denk niet dat ik dat kan zeggen. Verwijst het naar verhalen die misschien zo zijn? Dat zou best kunnen. Als ik kijk naar hoe wij laatst een verkiezingsserie hebben gemaakt over Laak, collega Lot van Bree, ik weet niet of je die gesproken hebt, nou ja, dat heeft wel heel veel constructieve elementen in zich. Is Lot zo elke dag met elk verhaal bezig, als ze gisteravond bezig is met de installatie van de raadsleden? Ik denk wel minder. Nou ja, dus altijd een mate in... Maar uiteindelijk biedt het wel een beeld van hoe je als omroep de wereld wil instralen denk ik.

20:01 **Ja, lijkt mij ook. Ik zit even te kijken of ik zelf nog punten heb. Volgens mij niet.**
Kom ik een beetje over? Snap je wat ik bedoel?

20:14 **Ja, zeker.**

Fenna: Ja, geloof je zelf dat het werkt? Dat had je nog niet gesteld toch?

Milco: Oh ja, nee, precies. Het kwam natuurlijk al wel een beetje naar voren....

Ja, geloof je dat het zo werkt? Dat is bijna een geloofsvraag. Dus voor je het weet ga ik het dan toch verwoorden dat ik het een soort geloof vind of... Terwijl ik gewoon oprecht denk dat het een hele goede journalistieke methode is die hoort bij het werk dat we doen. Sterker nog, ik heb het gevoel dat ik het zelf al een tijdje deed voordat ik hier werkte. Helpt het journalisten die het niet vanuit zichzelf in zich hebben, zoals ze ook wel eens vergeten om wederhoor te vragen, helpt het? Honderd procent. Helpt het om publiek aan je te binden? Ja, want we weten inmiddels dat het publiek liever verhalen deelt die constructief en optimistisch zijn dan dat je ellende over ze uitstort. Omdat ze inmiddels een platform hebben als Facebook waar we ook op opereren en mensen delen daar niet de ellende op. Die delen daar meer constructieve dingen op. Dus helpt het dan voor de marketing van wat je aan het doen bent? Ja. Helpt het voor je naamsbekendheid? Ja, honderd procent. Vind ik dat men... Kijk, de andere kant is dat... Constructieve journalistiek moet niet betekenen dat je de ellende in de wereld niet vertelt. Of het misverstand doen komen dat je niet de luis in de pels bent van het gemeentebestuur dat tonnen verkeerd uitgeeft. Dus het is wel een genuanceerd verhaal, maar constructieve journalistiek bedrijven als onderdeel van je journalistiek, die methode, ik geloof wel dat dat... Ik geloof wel, zeg ik dan, dat dat helpt om, wat we hier steeds maar roepen van 'we willen relevant blijven voor ons publiek', uiteindelijk is dat waar het om gaat. Ik bedoel, we krijgen tien miljoen per jaar. We leggen twee miljoen zelf bij uit de commerciële hoek. Voor twaalf miljoen moeten wij doen wat we doen. Dat is een hele luxe positie. Die geeft verantwoordelijkheid als regionale publieke omroep. Uiteindelijk moet je dat doen volgens mij, zodat niemand over twee jaar roept, of ze nu bij de Provincie of bij de Rijksoverheid of drie hoog achter, 'Omroep West doet er voor mij niet toe.' Uiteindelijk is dat waartoe wij op aarde zijn: 'doen wij ertoe voor de mensen waar we het geld van krijgen?' Nou, dan helpt constructieve journalistiek absoluut.

22:35 **Oké. Dat is het wat mij betreft voor mijn deel.**

Deel Fenna

22:40 **Dan ga ik maar meteen verder met mijn deel. Ik heb hier het artikel even uitgeprint. Dit is nog de achterkant van het artikel van Brian, want het was dubbelzijdig, maar verder klopt het gewoon. Ik heb het hier natuurlijk ook nog staan. Ja, want ik had natuurlijk om een artikel gevraagd wat een goed voorbeeld is van goede constructieve journalistiek. En waarom heb je toen voor dit voorbeeld gekozen? Ik heb trouwens nog even deze uitgekozen, want je had er twee gestuurd, maar die ene van Laak die hadden we al besproken.**

Voor de goede orde: dit is een verhaal dat tot stand kwam via de Hearken-methode. Daar was iemand die de vraag stelde van: 'goh, ik heb als zes, zeven jaar geen supermarkt. Hoe zit dat ook alweer?' Het interessante was dat die vraag al best eerder in een soortgelijke bewoording een keer op tafel was

geweest, maar, nou, of niet belangrijk genoeg gevonden, of destijds vond de supermarkteigenaar het nog helemaal niet interessant om met ons te praten, of, ook interessant, lokale partner WOS. Die lokale partner WOS die kende die man al wat langer. Die hadden ook niet meer zo'n zin in hem. Dus daar speelden allerlei dingen die heel interessant waren. Maar getriggerd door die Hearken-vraag zijn we opnieuw bij hem uitgekomen, hebben we aan de hand van die vraagstelster, was het volgens mij, ook de vraagstelling nader uitgewerkt. En het interessante was dat die man toen voor het eerst wel wilde praten. Dat is een verdienste van de auteurs van dat verhaal. En die man wilde vooral praten, omdat we met iemand kwamen die uit de wijk de vraag had gesteld, dus dat is interessant. En die wilde ook praten, omdat wij niet alleen maar uit waren op waar die man altijd mee geconfronteerd werd, namelijk het beeld dat over hem bestaat dat hij een uitnemer is en de boel flasht, en alleen maar subsidie krijgt van de gemeente. Kortom: dat hij onderdeel is van een old boys-netwerk waar... Nee, we kwamen open, wat voor mij wel een onderdeel van constructieve journalistiek is, met open vizier van 'hoe kan het gebeuren dat? En is er een oplossing in zicht?' Dus in die zin had het alle elementen.

24:58 En hij wist dat? Jullie hadden dat duidelijk aangegeven van te voren?

Ja, volgens mij Mark en Tim hebben het contact met hem gehad als eerste. Ja, en die hebben dat op die manier gemeld. En toen ging het balletje rollen, wat tot dan toe nog niet gebeurd was. Dus daarom vind ik dat een goed voorbeeld. Ik vind het een goed voorbeeld omdat het verder gaat dan alleen maar de man zwart maken en het probleem weer op tafel leggen, punt. Het is echt de journalistiek van de komma plaatsen en de vraag stellen van 'joh, is er een oplossing in zicht?' Nou, de opening was aanstaande. En we doen echt ons best om, met alle vooroordelen die over die man bestaan, alle partijen aan het woord te laten en al die partijen over een weer steeds te confronteren met wat er gezegd wordt. Dus het heeft vast, als je de methode ernaast legt, onze methode, of de hou-vast-methode, niet alle ingrediënten die ik honderd procent kan beargumenteren dat ze erin zitten, maar heel veel zitten er wel in. Dus daarom ben ik wel gelukkig met dit verhaal als hoe het tot stand is gekomen. En het bewijst dat je gewoon een heel goed journalistiek verhaal kan maken door constructieve vragen te stellen. Door constructieve mentaliteit te tonen. Het geeft aan dat Hearken kan werken, dat je toch nog een keer gewezen wordt op een verhaal waar je misschien al wel een keer mee bezig bent geweest, maar op een andere manier gekeken hebt. Nou, dus zo.

26:27 Ja, oké. En in de tekst zelf, is dan bijvoorbeeld de opbouw van het verhaal nog constructief? Of andere constructieve elementen in de tekst?

Het interessante is in elk geval zelf dat we heel erg met open mind naar die ondernemer zijn gegaan. Die heeft ook heel veel feedback gegeven, ook wel eens negatieve feedback. Tot laatste instantie aan toe, dat 'ie vond dat een aantal dingen anders moesten. Ik weet inmiddels, omdat wat mensen hem daar ook kennen, die ik dan weer ken, dat hij ontzettend gelukkig is met dit verhaal, ondanks dat hij naar ons toe nog aanvankelijk liet weten van 'ik vind nog een aantal dingen...' Dus ik vind de manier waarop die man aan het woord komt en de kans heeft gekregen om dat steeds te verwoorden, vind ik een goed voorbeelden. Zoals we met die vrouw aan de hand zijn gegaan van... Ook in laatste instantie nog terugkomen met 'En ben je nu tevreden?' Want dat zat er eerst niet in. Dus ik heb gezegd van 'Goed, nu hebben we het verhaal klaar, tot en met de voorlaatste alinea. Maar die vrouw stelde de vraag. Ga nu dan nog even terug naar die vrouw. Wat vindt ze nu van het antwoord? Want dat verandert ook misschien, want die vrouw zat er ook heel negatief naar die ondernemer in. Want dit en dat.' En dan zie je dus ook dat haar zicht op de wereld in deze kwestie, verandert ook door het verhaal dat we gemaakt hebben. Dus dat is ook nog wel interessant.

27:44 En wat was je eigen functie bij de productie van dit artikel?

Ik heb in elk geval voor die laatste vraag gezorgd, dus ga nou nog een keer terug naar die vrouw. Ik heb, want er zaten best nog wat hobbeltjes in dit verhaal in de zin van 'goh, komen we nou verder?' Want de ondernemer wilde niet gelijk, maar pas in tweede instantie, toen we die mevrouw hadden. Dus, laat ik zeggen, ik heb er uiteindelijk voor gezorgd dat het tot stand is gekomen in de zin van volhouden. En ik heb kritisch meegelezen, omdat dit niet de versie is die we... Althans, dit is wel de versie die we uiteindelijk geplaatst hebben, maar niet de eerste versie die we gemaakt hebben. Dus ik heb me wel journalistiek gewoon bemoeid en tegen dit verhaal.

28:24 Oké, want hoe heb je dan ervoor gezorgd dat journalisten volhielden met deze productie?

Nou, dan zou ik de andere versies nog even erbij moeten hebben. Er zaten steeds wat vragen in die niet werden beantwoord. Dat is één. Er was op de redactie ook best wel af en toe het gevoel van 'joh, we zitten nu al zoveel tijd te verstoten in dit verhaal.' Want we gingen maar terug, en dan kwam de ondernemer weer terug. Het was niet een soepele race. Dus het was op de redactie best van 'joh, moeten we nu nog met dit verhaal doorgaan?' 'Ja, we gaan door, want er is een vraag gesteld en die willen we beantwoorden.' Dus, ja, op die manier een beetje gecoacht en gedaan.

29:04 En waarom werkt zo'n aanpak nou juist zo'n goed?

Omdat we anders het verhaal niet hadden gehad. Dat is volgens mij het ultieme antwoord. Zonder Harken hadden we het verhaal niet gehad en zonder met een constructieve bril naar de wereld te kijken hadden we het ook niet gehad. Want dan waren we eerder gestopt, of we hadden dankzij de vragensteller niet de ondernemer gehad. Nou ja, dat.

29:34 Oké. En er zit ook nog een filmpje bij. Deze is gewoon op tv uitgezonden?

Ja, volgens mij wel.

29:43 En hebben jullie daar ook nog gelet op constructieve elementen? Ik kan hem nog wel even opnieuw laten zien.

Ja, laat nog maar eventjes zien.

[Video speelt af]

Ja, het interessante wat hier meer inzat dan in het verhaal volgens mij nog, is dat we op zichzelf dus best kritisch zijn richting burgemeester, die zegt 'zes maanden en misschien komt het wel eerder'. Het duurt zes jaar. Dus constructief betekent niet dat je niet kritisch naar de wereld kijkt of zo. Dat. Ik realiseer me overigens dat mijn bijdrage ook de kop is geweest. Dat is wel leuk. We hebben uiteindelijk... Het verhaal was klaar en iedereen op de redactie wist dat we er lang over gedaan hadden, dus toen riepen we 'En nu willen we ook de beste kop erboven die we met zijn allen doen.' Toen heb ik een kop gemaakt en nog tien anderen, die hebben we voorgelegd aan mensen. Dus ik kon tevreden zijn dat de meeste mensen mijne kozen. Zonder dat ze wisten dat ik hem had gemaakt. Maar dat schiet mij nu te binnen.

31:25 Had je daar nog gelet bij de kop op constructiviteit?

Nou, op uiteindelijk hoe kleine dingen grote gevolgen kunnen hebben. En in die zin is het constructief, omdat dit leidt wel een beetje af van die ondernemer. Die ondernemer krijgt steeds het verwijt van 'waarom duurt het nou zolang?' En uiteindelijk kon die ondernemer er ook niet zoveel aan doen dat dat jongetje ooit de lucifer had aangestoken. Dus ja, je kan er moeiteloos een minder constructieve of een meer zeurende kop... Ja, ik weet niet zo goed wat het tegendeel is van constructief, maar alle dingen die je zeg maar niet in het verhaal.... Dat had ook wel gekund.

32:16 Oké. En dan nog even terug naar de video. Ja, je zei net dat daar wat meer kritiek wordt geleverd op die burgemeester.

Nou, wat ik wil zeggen is dat constructieve journalistiek niet betekent dat je niet kritische dingen laat zien of zo. We hebben niet voor niets de burgemeester die dat toezegde er wel ingedaan, om toch te laten zien van 'dat zij hij toen wel, maar...' En uiteindelijk is dat dus ook de opstap naar het verhaal om het te maken zoals het is, namelijk: het duurt geen zes maanden, maar zes jaar.

32:48 Ja, inderdaad. En zitten er nog andere constructieve elementen in het filmpje, in de video?

Mja, die kan ik niet zo verwoorden nu. Had je ze zelf ontdekt? Of dingen eruit gehaald? Ben ik ook wel even nieuwsgierig naar dan.

33:01 Nou, daar hebben we het dan na het interview even over, haha. En was er ook nog een radio-item van gemaakt?

Ja, maar ik denk... Dat lijkt wel... Ja, volgens mij hebben ze Mark aangeschoven op de radio, met wat quotes. Ik denk dat het zo is gegaan, maar dat weet ik niet meer precies.

33:16 Even kijken. En is er nou veel meer extra tijd gaan zitten in deze productie?

Ja.

En waar is die tijd in gaan zitten dan?

Nou, uiteindelijk gewoon in het feit dat het journalistiek uitzoekwerk was. In van die vrouw duidelijk horen: wat is nou je vraag eigenlijk? Die vrouw nog een keer terugbellen voor 'dit is het antwoord.' Nou, dat. Maar ik weet niet of, als het allemaal geen constructief..., en je had dit zou zijn gelukt, was het misschien ook wel zo lang en ingewikkeld geworden. Misschien, dat is het enige, misschien nog wel langer, omdat je minder medewerking had gekregen. Het verliep nu uiteindelijk, ook al was die ondernemer niet gelijk van 'jolandiejee, van West, kom maar binnen', maar uiteindelijk, dankzij die vrouw, en hoe we die ondernemer benaderde, van 'joh, we zijn er niet alleen maar op uit om weer het verhaal van toen te vertellen, maar we willen juist jouw uitleg', dus de vraag naar uitleg, de komma plaatsen, heeft wel geholpen in... Dus uiteindelijk was het veel werk, maar ik denk nog wel sneller dan dat je het ook wil hebben, maar er minder constructief inzit.

34:25 Oké, ja. En zouden jullie dit soort artikelen... Hebben jullie dit soort artikelen ook gemaakt vóór de overgang naar constructieve journalistiek?

Nou, ik weet niet of we zonder Hearken en constructieve journalistiek zoveel energie hadden gestoken in 'we willen dit verhaal toch voor elkaar boksen.' Want er zijn veel afhaakmomenten in dit verhaal geweest. Maar omdat het wel een beetje in ons DNA begint te zitten, voel je je uiteindelijk ook wel verplicht om zo'n verhaal ook tot een goed einde te brengen.

34:56 Milco: Want voor momenten waren dan vooral afhaakmomenten?

Nou, dat de ondernemer dan toch nog een keer zei van 'ik doe het niet', of, wat was er nou nog meer? Ja, het zat vooral in de ondernemer. Het zat in de ingewikkelde, want er zitten nog een aantal andere reacties waar ik het nu nog niet over heb gehad, zitten er ook in, van nog een aantal partijen. Ik weet niet of we zo ons best hadden gedaan voor op zichzelf... Kijk, de lol die we vonden in dit te gaan vertellen, zat in de vraag van de vrouw. Dus je voelt je op een gegeven moment verplicht om, anders dan aan jezelf, aan die vrouw te gaan vertellen: 'joh, we doen ons best om jouw vraag toch wel te laten beantwoorden.' En ik weet niet of we zonder die vrouw... Dan hadden we misschien gewoon: 'joh, rot op met je supermarkt, het zal wel, zes jaar.' Dus dat.

35:50 **Nou, ik denk dat ik het wel zo'n beetje heb. Heb jij nog vragen die ik heb gemist of die jij nog wilde stellen?**

Milco: Ehm, nee, nee.

Fenna: Heb je zelf nog dingen die je kwijt wil?

Nou ja, ik wil wel eens een keer naar jullie bevindingen over... Wat vond je van het filmpje bijvoorbeeld?

36:06 **Nou, ik vond het artikel dus heel erg constructief en het filmpje vond ik juist wat minder constructief.**

Want?

Omdat daar de uitleg wat meer ontbrak die hier wel is met alle verschillende partijen en dit is gewoon wat meer feitelijk, van dit en dat en dat is er gebeurd.

Nou ja, misschien leidt dat ook wel tot een of andere conclusie dat video best lastig is om... Waar je op papier of op de site de ruimte hebt, op de radio een uur kunt praten, heb je één minuut dertig. Hoe toon je nou daarin aan, hè...? Ik weet van Anniek, die heeft volgens mij dat voorbeeld van die club in Delft op tafel gehad, of gaat ze nog leggen... Hebben jullie haar al gesproken?

36:47 **Ehm, nee. We hebben haar wel gesproken, maar...**

Milco: Ze heeft het gisteren wel, toen ze bij ons in de werkgroep was, wel gezegd.

Ja, dat voorbeeld. Zij heeft dus een verhaal gemaakt dat niet constructief aangevlogen was, en met hetzelfde materiaal, en dan wat informatie meer, dat verhaal heel constructief proberen te maken. De video. Dus het kan wel, maar ik kan me wel voorstellen dat je hiervan zegt van 'ja maar, heel veel wat hier in zit, zit daar niet in.' Ja, misschien is dat wel lastiger, video, dat weet ik nog niet. Het is niet iets wat ik gelijk terug hoor van de redactie of zo, maar misschien stellen we dat over een jaar wel vast. En moet je daar oplossingen voor gaan verzinnen. Ik ben heel benieuwd hoe het congres van de SvdJ en volgende week op de Media Dagen, of dat nog een beetje aan bod komt. Goede vragen eigenlijk wel.

37:40 **Ja, want wij stellen die vraag wel eigenlijk aan iedereen en het viel mij op dat... in het begin zeiden mensen wel dat video wat lastiger is, omdat je, ja, dan ben je puur afhankelijk wat andere mensen zeggen wat je op beeld kan hebben. En dat met tekst is makkelijker, omdat je dan meer kan schrijven. Maar later zeiden weer mensen dat het weer niet zoveel uitmaakt.**

Ja, kijk, sowieso is een goed videoverhaal vertellen lastiger dan even een stukje op papier zetten. Dus dat ligt er ook nog wel boven. Dus dan zal het heus zo zijn dat een constructief goed verhaal vertellen op video ook wel ingewikkelder of meer denkwerk van je vergt dan een papieren verhaal.

38:21 **Milco:** Wat we vooral veel terugkrijgen is dat het én veel meer tijd kost, omdat video op zichzelf al veel meer tijd kost, en wat ook al was gezegd, dat je vaak maar anderhalve minuut hebt, dus ook niet echt heel veel ruimte hebt om heel veel context te geven.

Nee, maar goed, het kan op een gegeven moment zitten in een quote of het kan zitten in sowieso de aanvliegroute voor een videoverhaal. Dus dat zou nog wel te ondervangen moeten zijn. Maar goede journalistiek kost sowieso tijd. Dat is waar.

Interview 9: Boyan Ephraim

9 april – 16:00 uur

Deel Milco

00:30 Wij zijn dan twee van de zeven in het groepje zelf. Je hebt ook nog mensen die focussen op hoe het publiek op constructieve journalistiek reageert en sommige doen inhoudsanalyse, dus we doen een beetje van alles wat. Wij focussen zelf op hoe de redacteurs daarmee omgaan. Dus ik focus mezelf heel erg op hoe die constructieve journalistiek is geland op de redactie en hoe dat proces is gegaan. Maar eerst even, dat vragen we aan iedereen, een soort algemeen beeld krijgen van wie we allemaal hebben: een soort overzichtje van hoe oud je bent, hoe lang je hier al werkt en wat je precies doet. Dus dat is eigenlijk de eerste vraag.

Oké. Ik ben Boyan Ephraim. Ik ben... hoe oud ben ik? 22 jaar. Ik werk hier sinds december 2015, uit mijn hoofd. Eerst als verslaggever ben ik begonnen, een half jaar later ben ik het nieuws gaan presenteren. En sinds afgelopen november ben ik ook nieuwslezer op de radio. En eigenlijk pas sinds 1 januari doe ik ook samenstelling. Dus dat is een beetje het totaalpakketje van wat ik hier doe. En dat wisselt af in de roosters wanneer ik wat doe. Ik ben freelancer, dus niet hier in dienst, maar op freelance-basis. Dus dat is het denk ik wel.

01:51 En hoeveel tijd ben je ongeveer dan bij West aanwezig?

Een werkdag is sowieso acht uur ongeveer natuurlijk, om en nabij, dus dat verschilt ook een beetje per dienst. Het verschilt ook een beetje per week hoeveel ik hier werk, want ik heb geen vast contract, maar op z.z.p.-basis. Dat is meestal twee dagen per week tot vier dagen per week.

02:14 Heb je... Even denken wat handig is om mee te beginnen... Binnen dat takenpakket, ben je dan ook echt bezig met op pad gaan en video's maken, en...

Ja, ja, als verslaggever ja vooral. Dat heb ik vandaag dus ook gedaan.

02:30 Ja, oké, want ik focus mijzelf dus ook een beetje op video zelf zeg maar. Aan de hand waarvan bepaal je, als je dan video's gaat maken, je invalshoek?

Ja, eigenlijk... De uiteindelijke insteek van je item dat ik als verslaggever maak, dat bepaal ik meestal pas op locatie, want ik weet vaak van te voren niet hoe alles er daar bijligt en wat nou precies het verhaal is. Ik krijg het van de redactie vaak wel iets mee en dan staat daar vaak wel een insteek op het call sheet, maar ja, dat is vaak zo vaag en even met twee vingers in de neus snel opgetikt. Dus op locatie bepaal je vaak pas van, ja, waar gaat dit verhaal nou echt over. En ja, dat bepaal je aan de hand van, ja, vooral wat nou echt het nieuws is, welke vraag wil ik in die anderhalve minuut van het item beantwoorden? En dat bepaal ik meestal op locatie ja.

03:32 En heb je een soort vaste vraagvorm die je altijd toepast in interviews?

Ehm, hoe bedoel je? Hoe zie je dat voor je?

03:45 Ja, ik ga hem iets specifiek maken. We hebben het natuurlijk over constructieve journalistiek. Het is ook meer de vraag van: bepaal je op voorhand al of je iets constructief gaat aanvliegen of niet?

Nou, zo ver doorgedrongen is het begrip van constructieve journalistiek nog niet echt op de redactie en ik heb er ook nooit uitleg over gehad, behalve dat ik van Renée Rijff een keer iets heb opgestuurd gekregen, na aanleiding van een mailtje dat ik naar haar stuurde van, hè, is dit nou constructieve journalistiek? En, ja, ik denk eigenlijk dat ik daar persoonlijk niet heel erg mee bezig ben, maar je bent er wel mee bezig als je een reportage... Bijvoorbeeld, ik ben laatst in Leiden geweest waar zo'n soort

woonzorgcentrum, beschermende woonvormen, waar dan brand was. Ja, dan ga je daar niet met gestrekt been in of zo, maar dan gaat het vooral over 'hoe gaat het nu met die mensen en hoe nu verder? Waar moeten ze nu naartoe?' Zo'n insteek, in plaats van dat je puur gaat focussen op alle ellende of zo. Maar ja, dat kan je ook vaak op locatie pas bepalen eigenlijk.

04:57 En als je dan bijvoorbeeld op locatie merkt dat dat een insteek zou kunnen zijn, wat doe je dan anders op locatie dan als je een andere insteek kiest? Qua interviews, qua beelden die je maakt...

Ja, je stelt andere vragen en ik denk dat, als je het op zo'n manier insteekt, dat je meer op de soort gevoelskant gaat zitten dan op meer de afzijdige, newsy-kant zeg maar. Ja, ik denk dat ik het dan ook al minder snel feitelijk houd en het inderdaad meer op een emotiekant gooi en mensen wat meer laat spreken in plaats van dat ik het verhaal zelf vertel of ergens op aanstuur of zo. Dat denk ik wel.

05:43 En maak je dan bijvoorbeeld ook echt nog andere beelden? Of maakt het qua shots niet heel erg uit?

Nee, want eigenlijk, pas in de montage bepaal je het grootste deel van hoe het item eruit gaat zien. En de voice-over schrijf je pas in de montage, al heb je op locatie wel een beetje het idee van 'ik ga naar die quote zo toepraten', maar eigenlijk pas in de montage schrijf je pas echt die teksten en dan schrijf je toe naar die quote. En dan pas bepaal je 'daar ga ik dit beeld bijzetten, daar heb ik dat beeld bij nodig.' Vaak zijn het toch wel een beetje algemene beelden, ja, die wel inwisselbaar zijn.

06:26 Want hoe pak je zo'n montageproces op dat moment aan zeg maar?

Nou, wat ik altijd doe is dat ik alle beelden ga bekijken en alles wat ik mogelijk zou kunnen gebruiken, en dan bekijk ik ook alle interviews en alle quotes die ik mogelijk ga gebruiken, die zet ik gewoon achter elkaar. Nou, dan heb ik van een kwartier, twintig minuten materiaal heb ik vijf minuten materiaal gemaakt. Dan ga ik er nog een keer doorheen en dan ga ik alle quotes echt selecteren van, nou ja, dit moet in het verhaal zitten. En dan zet ik ze in een logische volgorde en dan ga ik de teksten schrijven, de beelden eronder zetten. Dus ja, in die volgorde eigenlijk.

07:07 Ja, en als je dan iets min of of meer constructief aanvliegt bijvoorbeeld, verander je dan dingen in de volgorde ten opzichte van als je dat niet doet?

Ja, ik denk... Ja, wat ik al zei: als ik iets echt een beetje constructief aanpak, dan ga ik vaak wat meer op de gevoelskant van een verhaal zitten en dan begin je vaak al met een persoon, in plaats van 'Er is een brand geweest in Leiden.' Dan begin je met 'Petra is er nog steeds helemaal van ondersteboven. Ze moet nu op zoek naar een nieuwe woning, maar ze weet nog niet hoe' of zo. Ik noem maar even wat. Dus dat je meer met een persoon doet, op die manier ook. En ja, dat komt dan in de montage ook wel naar voren.

07:55 Je had het net over dat je eigenlijk pas voor het eerst op de hoogte werd gebracht na een mailwisseling met Renée, van het hele idee, Hoe heb je die invoering algemeen ervaren, omdat je hier dus misschien niet full-time zit?

Nee, nee, nou ja, ik denk eigenlijk dat, dat geldt wel voor vrijwel iedereen denk ik, ja, dat iets bedacht is en dat er vervolgens nooit een soort centraal moment is geweest van... Ja, er is een keer met zo'n vrouw van de DR1 geloof ik, is hier geweest, van de Deense omroep. Ik kon daar niet bijzijn en ik voel me ook niet zo verplicht, omdat ik freelancer ben. Ik had er wel bij willen zijn, maar ik kon gewoon niet. Ik weet niet meer waarom, maar... En daar is een soort uitleg gegeven van, hè, wat is nou constructieve journalistiek? Maar er is nooit een soort plenaire redactievergadering geweest waarin gezegd werd van: zo gaan we dit bij West implementeren en dit is waar je op moet letten en zo zou je het kunnen doen. Dus ja, ik heb eigenlijk nooit echt hele duidelijke voorbeelden er ook van gezien. Ik

heb gewoon een beetje mijn eigen begripsomschrijving van constructieve journalistiek ontworpen en dat gebruik ik dan bij sommige items ja.

09:09 En wat is jouw eigen beschrijving daarvan?

Ja, nou, dat is dus inderdaad dat ik meer met personen werk, meer met emotie. Mensen het verhaal laten vertellen. En meer naar de toekomst kijken. Niet zozeer blijven doorprikken in het heden, maar meer van 'En nu? En hoe verder?'

09:34 Merk je tijdens redactievergaderingen dat het helemaal niet...

Ik zit nooit bij redactievergaderingen.

09:41 Oh, oké, dan heeft die vraag niet heel veel zin. Even denken. Merk je aan collega's hoe het geland is? Of het geland is überhaupt, die constructieve journalistiek?

Nee, eigenlijk niet. Ik hoor daar nooit iemand over, nee. Ja, alleen in mails zie ik wel eens dat JALW zie ik staan dan, dat ze daarmee bezig zijn, dat Journalistiek À La West, maar nee, je hoort er nooit iemand over eigenlijk.

10:11 Wat is jouw eigen kijk eigenlijk op het idee van constructieve journalistiek?

Ja, in het begin had ik zoiets van 'ja, moeten we nu dan alleen maar leuk en gezellig gaan doen?' Een soort knuffelbeer-journalistiek zeg maar, maar ja, dat hoeft natuurlijk helemaal niet. Hoe ik het vooral zie, is dat je wat verder doorkijkt zeg maar. En niet overal alleen maar de negatieve kant van een verhaal als insteek gebruikt, maar juist van 'ja, oké, er is iets gebeurd, maar wat nu? Of hoe dan nu verder? Of hoe kan iets op een andere manier worden opgelost?' Op die manier, denk ik.

10:57 En ben je daar... En was je daar altijd al mee bezig? Of is het eigenlijk wel sinds afgelopen jaar dat je daar meer mee bezig bent?

Ja, nou ja, ja misschien onbewust, maar je bent sowieso altijd op zoek naar een manier waarop je reportages wat meer onderscheidend zijn. En dit is wel een manier om een verhaal anders te brengen, en denk ik ook wel wat dichtbij onze kijkers, al weet ik natuurlijk niet precies wie er kijken, maar ik heb het idee dat dat wel een beetje ook, ja, hoe noem je dat, een beetje Hart van Nederland-achtige sfeer zeg maar, een beetje dichtbij de kijker en vrij persoonlijk. Dus ik denk dat zo'n aanpak zoals ik het omschreef daar wel meer bij past.

11:50 Bij welke redacties werk je nog meer, behalve bij Omroep West?

Voornamelijk nog bij RTL Nieuws, het Ontbijtnieuws, wat ook wel een beetje op die 'dichtbij de kijker' zit zeg maar. En bij RTV Rijnmond.

12:07 En merk je bij die redacties ook dat zoiets gaande is?

Nee, nee, dat is alleen hier, van wat ik weet, ja.

12:16 Ah, oké. Een iemand van onze scriptiewerkgroep is juist nu bij andere bedrijven aan het kijken hoe zij dat doen, maar met name bij de Brandpunt+-achtige dingen, om dan een soort adviesrapport te schrijven aan West. Dus ik dacht, misschien dat ze dan bij RTL ook iets doen, maar niet dus.

Ah, nee. Ze zijn er wel heel erg bezig met andere vormen van verhalen, maar het begrip constructieve journalistiek heb ik daar nog nooit horen vallen.

12:48 Als je als presentator en dus ook als samensteller van een uitzending aan het werk bent, in hoeverre ben je daarin bezig met constructief werken? Of laat ik het anders vragen, hoe bepaal je daar de volgorde?

Ja, een mankement bij de regionale omroep, denk ik, is wel dat het aanbod van nieuws dat geschikt is voor jouw uitzending niet bijster groot is, dus vaak moet je blij zijn met wat je hebt. En dan gaat het vooral om de manier: hoe ga je daar verder mee om, zeg maar. En je kan natuurlijk heel erg spelen met wat vind jij als samensteller het belangrijkste nieuws van zo'n uitzending. Waar begin ik mee? En hoe eindig ik? Welke boodschap wil ik als laatste de kijker meegeven en waar wil ik mee beginnen? Een veelgehoorde klacht is natuurlijk dat het nieuws tegenwoordig alleen maar over ellende, nou, vooral dat gaat eigenlijk. En ik denk dat, door daar niet mee te beginnen, met ellende... Het is natuurlijk een klassieke aanpak om te beginnen met een liquidatie of zo, of een dode bij een ongeluk. Door daar juist een uitzending niet mee te beginnen, geef je ook denk ik wel een beetje aan als West wat jij echt belangrijk vindt of zo. Ik weet niet hoe ik het precies moet verwoorden, maar wat jij, waar jij de nadruk op legt zeg maar. Dus ik denk daar altijd wel bij na, van waar moet ik een uitzending mee beginnen? Ja, dat is misschien ook... Dat is ook wel een beetje een generatiedingetje, want ik merk dat mensen die hier al heel lang werken niet vaak beginnen met dingen waar ik mee begin. Ik weet niet waar dat aan ligt, maar...

14:38 Kan je voorbeeld geven?

Ja, ik heb toen... Volgens mij was dat deze uitzending ook. Toen begon ik met een meisje dat was geboren langs de snelweg. En het was toch een beetje de talk-of-the-town zeg maar. Terwijl andere mensen die die dag op de redactie zaten, zeiden van 'ja, daar begin je toch niet mee, met zoiets? Dat is echt een klein verhaaltje.' Maar dan denk ik van ja, iedereen heeft het erover, het gaat op internet als een tierelier. Iedereen vindt het leuk om te lezen. Het is gewoon even een fijne boodschap in een tijd van niet fijne boodschappen zeg maar. Ja, dus dan begin ik liever met zoiets, of, dat was daarvoor nog, toen begon ik de uitzending met Dirk Kuijt, die een koninklijke onderscheiding kreeg, terwijl er ook branden en weet ik het wat waren die nacht, of dat er iemand was neergeschoten. Ja, ik ben gewoon niet zo fan van zoveel ellende in je uitzending. Ik vind dat zelf ook niet leuk om naar te kijken.

15:51 Merk je sowieso dat er verschil zit tussen de oudere mensen hier en de jongere mensen, hoe ze hier tegenaan kijken bijvoorbeeld?

Ja, nou, vooral tegen inderdaad nieuwskeuze, onderwerpkeuze, die is vaak heel erg, ja, ik weet niet, standaard of veilig zeg maar. Ja, een beetje van... hoe het vroeger was, was natuurlijk: je begint met het belangrijkste nieuws. En ik denk meer na. Ik begin met het nieuws waar mijn kijker het meeste in geïnteresseerd is, of de meeste raakvlakken mee heeft. Ja, het verhaal dat het meeste blijft. Ja, en dat hoeft niet iets super serieus te zijn wat mij betreft. Je moet gewoon een show hebben en een show kan ook beginnen met iets leuks, toch, denk ik dan. We zijn geen NOS Journaal, dat we bloedserieus moeten doen. Zo is het ook weer.

16:50 Ja, precies. Als je constructief werkt, of sowieso bij constructieve journalistiek, loop je dan tegen dingen aan die problemen veroorzaken, meer dan als je dat niet doet?

Ja, nee, dat denk ik... Nja, dat ligt eraan in welke mate je constructieve journalistiek invoert, want er zit natuurlijk een mate van constructieve journalistiek aan de voorkant van het proces; voordat ik als verslaggever op pad zou gaan of zo. Want ja, van te voren worden er afspraken gemaakt met sprekers. Daar heb ik geen, of vrijwel geen invloed meer op. Van te voren ligt al vast dat wij die en die gaan spreken en stel nou dat Pietje eigenlijk een veel beter idee heeft om een plan van de gemeente veel beter aan te vliegen, ja, dan heb ik daar geen weet van en ik heb geen tijd om dat te regelen, dus ja, het vraagt ook, denk ik, qua redactie heel veel om met een andere kijk op nieuws te komen en daar dan mensen bij

te regelen. Voor de rest, voor mij zit het hem vooral in de montage, hoe ik met quotes en hoe ik met teksten omga, en de vragen die ik natuurlijk stel.

18:08 Dus je hebt niet echt dat je, als je bezig bent, dat je tegen dingen aanloopt dat het langer duurt, of dat het moeilijker is om mensen te bereiken, of...

Nee, ik denk vooral dat dat op de redactie gedaan moet worden en dat dat niet gebeurt eigenlijk.

18:28 Als je kijkt naar de drie platformen van West, dus qua radio, televisie en online, is er een van die drie waarbij je denkt dat constructieve journalistiek beter werkt dan andere?

Ik denk dat het op online het makkelijkste is, omdat je daar natuurlijk gewoon kan schrijven. En dat werkt natuurlijk ook sneller. Anders moet je... Op radio en tv moet je altijd mensen hebben die iets zeggen en als wij als redactie vinden dat iets of, ja, vinden is misschien een raar woord, maar als wij op de redactie iets signaleren wat op een... Ja, dat een bepaald plan voor de gemeente, wat ik net zei, op een andere manier kan, ja, dan kan je dat natuurlijk makkelijk opschrijven. Dus ik denk dat dat qua internet wel het meeste daar geschikt voor is. Of het makkelijkste snel meters te maken zeg maar.

19:30 Ja. En ik denk dat dit mijn laatste vraag gaat worden: wat denk jij dat Omroep West voor ogen had toen ze dit gingen invoeren. Wat was hun doel?

Ik denk om meer feeling te krijgen met de doelgroep. Tenminste, dat zou mijn argument zijn om dit te doen. Ja, om ervoor te zorgen dat het publiek het product dat wij maken leuker en aantrekkelijker vinden en dan ook natuurlijk vaker er gebruik van gaan maken.

20:01 En merk je al wel terugkoppeling daarvan, dat het werkt op die manier?

Nee, maar ik heb eerlijk gezegd ook nooit echt duidelijk gehoord wat de beweegredenen zijn om hier mee te beginnen. Maar dat kan ook aan mij liggen, dat ik het niet heb opgeslagen of niet heb gehoord.

20:15 Nee, oké. Wat ik nu meer bedoelde was: stel, dat zou het zijn, wat jij net schetste, merk je dat je meer terugkrijgt van het publiek bijvoorbeeld, of...

Nee, dat weet ik niet. Maar misschien is dat iets van de lange adem.

20:32 Volgens mij ben ik erdoorheen met mijn dingen. Ja.

Deel Fenna

20:42 Oké. Ja, ik pak even de fragmenten erbij. Ja, dus je had deze opgestuurd. Weet je nog hoe het ongeveer ging?

Hoe het tot stand gekomen is?

Nee, waar de uitzending over ging? Het was inderdaad die baby..

Ja, en ehm, even kijken. Even kijken hoor... Wat had ik nou... Inderdaad over dat eerste onderwerp... En hier zaten ook veel items in waarvan ik dacht 'moet je dan niet vertellen van: hoe moet het dan?' weet je wel? Zoals er was hier een protest bij die woontoren. Maar dat is moeilijk ook, want als jij als eindredacteur op zondag, dan is er bijvoorbeeld op zaterdag al iets gedraaid voor de uitzending en dan kan ik daar weinig meer aan veranderen. Want ik kan dan... Ja, dan moet ik een heel item gaan zitten verbouwen en opnieuw gaan zitten maken. En daar heb ik dan niet echt tijd voor. Dus bijvoorbeeld het voorbeeld van die woontoren in Leiden, daar was dan een protest geweest en daar had wat mij betreft iets meer in gemogen van 'ja, jullie zijn nu kwaad omdat er dan zo'n hoge woontoren komt, maar ja, er moeten ook woningen komen. Hoe moet je het dan oplossen?' weet je wel? Dat je iets meer op die kant gaat zitten dan dat je rond dat protest blijft hangen. Maar dat is ook denk ik iets dat een verslaggever

daar dan niet echt over nadenkt of oppervlakkig is of zo. Want ja, sommige mensen die denken nou eenmaal verder dan anderen. En dat ging hier inderdaad vooral erg over de opener. Er was hier dus een dode man gevonden in Alphen, maar daar wisten we verder weinig over. Ja, voor hetzelfde geld gaat het om een zelfdoding of zo. Dat speelde hier ook nog. En ja, zelfdoding daar doe je in principe niets mee, want, ja, dan geef je alleen maar aandacht aan zelfmoord zeg maar en dat is meestal niet heel slim. Dus ja. Het was heel makkelijk geweest om ermee te openen. Ik heb toen de discussie gehad dat heel veel andere mensen dat ook hadden gedaan. En de volgende ochtend in de redactievergadering hoorde ik ook best wel kritiek op. Maar ik wilde hier, ja, juist eens beginnen met een verhaal dat heel dichtbij de doelgroep staat en dat was dus dat verhaal van dat meisje dat langs de snelweg was geboren.

23:38 En wat voor kritiek kreeg je daar dan op? Op die keuze?

Nou ja, dat ik met zacht nieuws begin. Ja, dat ik met een klein verhaaltje begin. Maar ik vond het zo opmerkelijk en leuk en positief en, ja, een veel leukere West zeg maar eigenlijk, om daar mee te beginnen.

24:06 En waarom zie je dan die verandering in keuze als een vorm van constructieve journalistiek?

Ja, omdat je... Ja, dat is lastig, want je gaat natuurlijk snel zitten in 'dat is alleen maar positief nieuws' en de scheidslijn daartussen vind ik wel een beetje grijs, tussen constructief en positief, want je gaat al snel denken dat constructief positief is, maar dat hoeft natuurlijk niet per se. Kan het wel zijn, denk ik dan. Of niet?

Kan, haha.

Ja, en ik denk... Ja, hoe leg ik dat uit? Kunnen we hem eens kijken anders?

Ja.

[Video speelt af]

28:14 Ja, we hadden ook heel erg discussie van, voordat we hierheen gingen, de verslaggever had eigenlijk ook een andere klus, had er helemaal geen zin in. Hij had ook zoiets van 'ja, wat is dit nou weer voor verhaal?' weet je wel? Maar ja, wat ik heel erg dacht is dus van: door dit item geef je sowieso je uitzending meer smoel. Jullie zaten ook te lachen. En het is gewoon leuk om te zien. Het is een leuk en bijzonder verhaal. En het is gewoon, ja, ja, hoe, ja, ik kom niet veel verder eigenlijk, hahahaha. Ja, dat eigenlijk vooral.

29:00 Maar maakt dat het dan ook constructief?

Ja, dat is lastig. Ik denk dat het hem wat mij betreft, ja, qua constructiviteit vooral zit in de volgorde van de uitzending en dat je juist hiermee begint. Ja, in plaats van het onderwerp zelf. Ja, want we hadden op die dag ellende en dat soort dingen, en negatief nieuws. En ik vind dit veel opbouwender eigenlijk, ja.

29:43 En nu had je in de mail had je gezegd dat je nog een item had. Dat ging over die rupsen.

Ja, de bastaardsatijnrups. Dat was ehm... We hebben natuurlijk mediapartners. Ik weet niet of je dat weet? We zijn aangesloten bij de lokale omroepen, waar we een uitwisselingsverband mee hebben. En de WOS zou een item gaan draaien over dat ze inderdaad ergens bij in de duinen, ik weet niet meer waar in het Westland, een reportage gingen maken over de aanpak van de bastaardsatijnrups. Want het is elke zomer een probleem, als je... ja, daar kan echt wel goed ziek van worden, grieperig, want die haren van die rups die prikken je heel erg. En, nou, dat had ik gezien op de website van de WOS, dat ze dat hadden

gemaakt, en ik wilde dat gewoon heel erg graag hebben, omdat, ja, we hebben afgelopen zomer ook heel veel reportages gemaakt dat het probleem er juist is, en nu zie je dan een keer ook dat er iets aan de oplossing zeg maar wordt gedaan. In plaats van dat je steeds alleen maar problemen aan het bundelen bent, breng je ook oplossingen. Ja, dat vind ik ook wel constructief.

30:56 Ja, oké. En heb jij dus een bepalende rol in die twee onderwerpkeuzes gehad?

Ja, want in principe heb ik bepaald dat dit in de uitzending kwam en ik heb bepaald dat we naar dat meisje met die baby gingen zeg maar. En ja, ik heb ook bepaald dat dat onderwerp over die rups erin kwam, want dat kwam van de WOS, dus dat moet je dan gaan opvragen en dat was nog niet gedaan. Dus ik zag dat op de site en dacht: oh, dat wil ik wel hebben.

31:37 Ja, en, dat zei je ook in de mail, dat Renée Rijff, dat die dat toch niet constructief vond, met dat ene item.

Ja, ja, ik was het daar niet zo mee eens, want ja, het ligt er ook een beetje aan wat jouw definitie is van constructieve journalistiek. En voor mij valt daar ook onder dat je product opbouwend is en niet alleen maar negatief. Ja, dat zijn dan voor mij een paar elementen eruit. Ik bedoel, het moet ook niet een containerbegrip worden natuurlijk, maar ja, dat valt er voor mij in elk geval onder. En ik vind dat als je een uitzending zo opbouwt en die twee onderwerpen waar we het over hadden, dat dat dan de uitzending constructiever maakt.

32:40 Maar waarom was zei het daar dan niet mee eens?

Ja, omdat zij het positief nieuws vond, de opener. Ze zei: 'ja, dat is positief nieuws, dat is geen constructieve journalistiek.' Ja, ik ben het daar niet mee eens, want ik vind dat dat daar ook onder valt en het is maar hoe je het uitlegt en hoe je erover na hebt gedacht. En ik heb erover nagedacht in de zin van dat ik niet wil beginnen met alleen maar korte, negatieve dingen waar verder geen diepgang in zit, maar ook gewoon, ja, reportages wil hebben die heel dichtbij de kijker zitten.

33:25 Oké. Even kijken hoor, of ik nog... Ja, want waarom denk je dat deze aanpak van, deze opbouw zeg maar, waarom denk je dan dat het zo goed werkt?

Ehm, nou ja, ik... Laat ik het zo zeggen: wat je de laatste tijd vaak hoort, is dat... ja, dat hoor je dan natuurlijk vooral op Facebook en zo, dat het nieuws alleen maar negatief is en dat daardoor mensen niet meer willen kijken. Mijn vriendin die zegt hetzelfde: ja, ik kijk geen nieuws, het gaat toch alleen maar over ellende. En, ja, dus ik vind dat als je met, ja, niet alleen maar met problemen komt, maar ook met oplossingen, verschillende soorten oplossingen, met ook leuke, positieve verhalen en niet alleen maar met ellende, maar verder kijkt dan dat, ja, dat dat de uitzending beter, leuker, fijner om naar te kijken maakt en geschikter voor onze kijkers.

34:34 Ja, oké. Even kijken hoor. Ja, dit is het denk ik. Heb jij nog dingen die ik gemist heb?

Milco: Volgens mij niet.

Fenna: Nee hè? Oh ja, wel, nog een dingetje. Denk je dat er.... Is er meer tijd in gaan zitten in deze manier van opbouwen of deze items?

Nee, het is meer gewoon anders nadenken en... Wat ik denk, is dat het echt wel een generatiedingetje is, want de mensen die hier heel lang werken, of heel lang in de journalistiek werken, die hebben natuurlijk zichzelf een bepaalde manier aangeleerd van het maken van uitzendingen en het maken van reportages. En ik ben begonnen in een tijd, ja, dat er heel anders wordt gekeken naar nieuws, dat er internet is en dat je meer moeite moet doen om je product dichterbij de kijker te brengen. En als de kijker de roep heeft, of tenminste de roep die ik signaleer, van het is alleen maar bullshit en ellende en, ja, ik ga niet hiernaar kijken, want ik word er ongelukkig van, ja, dan moet je daar als, ja, als productmaker iets mee

doen zeg maar. En ik denk dat, wat ik zeg, een constructieve journalistiek in de zin van dat je meer opbouwend bent, met oplossingen komt en met positieve dingen komt, met leuke verhalen komt, ja, dat dat een product alleen maar beter maakt in deze tijd zeg maar.

36:02 Ja, maar qua hoe lang je ermee bezig bent, verschilt het dan niet?

Nee, dat is gewoon een mindset denk ik.

36:12 Oké. Wil je zelf nog iets kwijt over het onderwerp? Iets wat we gemist hebben?

Nou, wat ik vooral heel erg belangrijk vind, dat heb ik ook wel een beetje aangegeven, is dat er niet echt goed is nagedacht over hoe het geïmplementeerd moet worden in de organisatie. Er is nooit gezegd van 'we gaan nu dingen zo en zo doen, in plaats van zo en zo.' Ja, dus heel veel mensen weten ook... Ja, voor heel veel mensen is constructieve journalistiek een beetje een lege huls en iedereen, waaronder ik, heb mijn eigen invulling daarvan bedacht. En daar valt nog wel een slag te halen denk ik.

36:57 Milco: Want hoe zie jij dat voor je hoe ze dat kunnen bereiken?

Nou ja, met een plenaire redactievergadering bijvoorbeeld. Als je dan komt met voorbeelden en van 'waarom hebben we dit zo gedaan en waarom niet zo?', en dan is dat.... en zelf op die manier kritisch bent naar je eigen product, dan is dat wel goed denk ik.

37:24 Milco: Maar in het begin zei je dat je in principe niet bij die vergaderingen zit?

Nee, je hebt zeg maar de ochtendvergadering. Dat is elke ochtend, maar als verslaggever kom je pas een half uur na de ochtendvergadering en begint je dienst. Maar we hebben natuurlijk eigenlijk vrijwel nooit een plenaire redactievergadering dat de hele redactie gewoon een keer op een avond of een middag wordt uitgenodigd en dat we het hebben over dit soort zaken, om de boel te verbeteren en zo. En dat zou denk ik wel heel handig zijn.

38:00 Milco: Oké, dat verduidelijkt het, ja. Ik denk dat dat hem is.

Fenna: Ja, dank je wel.

Interview 10: Jens van Pieteron

12 april – 9:15 uur

Deel Milco

02:24 Hoe wij het zeg maar aanpakken: we doen dit nu samen, omdat we allebei de journalisten willen interviewen, dus dat was agenda-technisch makkelijker. We hebben wel ons eigen scriptie zeg maar, alleen onze onderwerpen sluiten een beetje op elkaar aan. Ik focus me met name op hoe constructieve journalistiek in het maakproces verwerkt is en hoe het überhaupt een beetje geland is op de redactie. En Fenna kijkt echt naar een specifiek voorbeeld en gaat aan de hand daarvan die elementen bespreken.

Ja, ik heb je nog gemaïld. Ik hoop dat je het nog gezien hebt.

Fenna: Ja, ik heb het hier openstaan.

Oh ja.

Fenna: En er zat één filmpje bij, dus, omdat Milco het ook....

Milco: Ik focus een beetje op video namelijk.

Ja, ik ben ook camjoër eigenlijk officieel.

03:04 En laat ik meteen dan met die eerste vraag beginnen inderdaad. Dat vragen we aan iedereen, gewoon hoe oud ben je, hoe lang werk je hier al en wat is je functie binnen West?

Ehm, nou, mijn naam is dus Jens van Pieteron, ik ben 24 en ik werk nu al iets meer dan vier jaar bij West, dus sinds maart 2014. En mijn officiële titel is redacteur-verslaggever, maar wel begonnen als camjoër. Dat was volgens mij wel de reden dat ze mij toen hebben binnengehaald. Want ja, zo ben ik ook opgeleid, dus.

03:36 En doe je dan als camjo, werk je dan inderdaad én voor radio én voor televisie én voor online?

Ja, dat wordt wel van je gevraagd natuurlijk. Kijk, als je wat oudere collega's hebt, met alle respect, die zeg maar specifiek medium-gericht zijn opgeleid, dan kan dat best lastig zijn, maar ik ben al vanaf die opleiding al gewend om het allemaal zelf te doen, weet je?

04:05 En heb je binnen die drie echt een focus, wat je het meest doet? Of is het echt gelijk?

Ja, ik vind tv altijd wel... Ik denk dat ik tv wel het leukste vind om te maken. Het is gewoon leuk om verhaal in beeld te vertellen zeg maar, en om van iets ogenschijnlijk heel kleins toch iets moois te maken zeg maar. Ik denk dat het filmpje van die boot en dat onderzoek op zich ook wel een goed voorbeeld daarvan is. En, ja, de focus ligt wel op tv, maar online... Ja, radio eigenlijk niet, denk ik dan.

04:40 Als jullie onderwerpen bepalen voor wat jullie gaan behandelen zeg maar, hoe en wie bepaalt die invalshoek daarvoor?

Ja, het ligt eraan of je zelf met een idee komt of niet. Het is niet altijd zo, want het is best lastig om dingen te vinden. Dat kan best lastig zijn. Maar meestal is hier de planning samen met de chef van de dag zeg maar. Dus de chef van de dag die heeft een idee of die ziet iets langskomen, want alles komt uiteindelijk bij de chef terecht zeg maar, en die distribueert dat weer naar de planning, die voor de verslaggevers de onderwerpen voorbereiden en vaak ook de invalshoeken kiezen. Alhoewel het wel zo is dat ik niet altijd de invalshoek kies die de verslaggever of de planning of de chef of de planning in gedachte had. Bijvoorbeeld van de week, toen moest ik naar de Keukenhof, want er was een persconferentie over de Bloemencorso van de Bollenstreek. Echt helemaal mijn straatje. En toen was

het: 'ja, er is een persconferentie. Je moet even kijken wat het nieuws is en zo', maar toen heb ik heel erg de focus gelegd op de overleden voorzitter van het Bloemencorso, die in januari is overleden aan malaria, en dat is een best wel lijp verhaal en dat is een jonge, jonge man nog, ik denk dat hij eind veertig, begin vijftig was, en die zat vorig jaar ook nog bij ons in talkshows hier en was op de radio en hij kwam ook best wel vaak langs hier. En die was in een keer dood en dat vind ik dan een interessanter verhaal dan met wat voor wagens ze rijden of zo. Dus je kan daar zelf ook wel invulling aan geven.

06:14 Maar als je het dan bijvoorbeeld anders doet dan wat wordt opgelegd, hoe reageert dan de chef daarop?

Nou, het is wel zo dat je dat natuurlijk overlegt met je chef van te voren, weet je. Je kan niet zomaar op pad gaan, zeggen 'ik ga dit doen' en terugkomen en je tekst schrijven voor je tv item, weet je. Dat is... Het gaat altijd wel in overleg met de chef, of in ieder geval de samensteller televisie. Die ziet er dan een trapje onder zeg maar. Ja, dat bepaal ik niet in die zin zelf. Dat is altijd in overleg. Maar er is genoeg ruimte voor eigen input, dat wel.

06:48 Ben je, als je items gaat maken, ook wel bewust of onbewust bezig om iets constructief aan te vliegen?

Niet altijd, niet altijd, nee. Ik denk, als ik camjo bijvoorbeeld, dat het ook wel... Ja, je moet dan aan zoveel dingen denken, zeg maar, weet je. En ik doe dit al best wel wat jaren nu, dus op zich... Ik heb wel een vast patroon voor bepaalde dingen, alleen dat het, ja, ik denk dat het constructieve vaak meer in de onderwerpkeuze zit. Iets meer aan de voorkant zeg maar, dan in het uiteindelijke eindproduct. Bij mij, in ieder geval.

07:27 Want wat is jouw vaste patroon hoe je dan te werk gaat?

Nou, het is... Kijk, met camjo is het zo: het kan best wel veel werk zijn. Dus, stel, ik begin hier om half tien en dan krijg je een onderwerp. En dan zeggen ze: je hebt om twaalf uur een afspraak. Dan ga ik van te voren even bedenken van: oké, we gaan daar en daar heen. Wat wil ik hebben? Wat wil ik niet hebben? Je gaat overleggen met je chef over de invulling van je item. Stel, je moet ergens om twaalf uur zijn en het is een half uur rijden, dan ga ik om elf uur, kwart over elf mijn spullen pakken. Dan moet je alles checken eerst, weet je, doet de microfoon het, is mijn geluid goed, heb ik genoeg batterijen bij me, heb ik genoeg geheugenkaartjes? Et cetera. Nou, dan ga je rijden en dan denk je ook nog eens tijdens het rijden na over wat je wil gaan maken. En dan maak je daar je item en dan, weet je... Het is, ook als je daar bent, weet je, alles moet waterpas staan, weet je, en zo. Dat zijn een beetje je gedachtestromen, zeg maar. Dus het is niet per se dat je denkt, als je, voordat je gaat draaien, of ik in ieder geval, dat je denkt: oh ja, wat wil de kijker uiteindelijk, weet je? Ja, hebt gewoon al een bepaalde richting gekozen van te voren, dus dan is het best lastig om tijdens het draaien ook nog eens heel constructief te denken.

08:43 En als je dan bijvoorbeeld, want ik kan me voorstellen dat het tijdens het draaien lastig is. In montage, doe je dan daar nog dingen? Zijn er bijvoorbeeld dingen...

Ja, dat Rijkswaterstaat-verhaal is misschien wel een goed voorbeeld van een filmpje dat ik heb gemaakt. Ja, dat is lastig te vinden ook, want ik heb zoveel gemaakt dat ik niet meteen voor de geest heb wat ik allemaal gedraaid heb. Maar dit is wel een goed voorbeeld in die zin dat... Er was van vorig jaar zomer, vorig jaar juni, en er lag al best wel lang een boot voor de kust van 's Gravenzande zeg maar. En, ja, daar zitten best veel mensen op het strand. En dat is ook de reden dat we erop kwamen, op dat item, omdat je je toch afvraagt van: wat doet die boot daar, zeg maar, snap je? En dat is toch wel iets wat heel veel mensen zien op het strand. En hij lag ook niet heel ver uit de kust. Dus, weet je, ja, dus ik denk dat het in dat opzicht wel constructief is, omdat die vraag... Er zit ook in de lead van het artikel zit ook een vraag, geloof ik, dus het is wel in dat opzicht vraag-gestuurd ja.

09:51 **Fenna: Ja: 'wat betekent het opspuiten van al dat zand voor de natuur?'**

Ja, dat is natuurlijk eigenlijk de voorvraag op de vraag: wat doet die boot daar? Want die gaat daar helpen met zandonderzoek. Bodemonderzoek.

10:04 **Zijn er nou, als je monteert, je hebt daar natuurlijk veel ervaring mee, ook puur beeldkenmerken volgens jou die constructief kunnen zijn? Die dus niet puur in de tekst zit, maar dat je met beelden iets constructief kan maken?**

Ik denk dat het heel lastig is. Ik denk dat een goed voorbeeld daarvan 'Rake Vragen' is, dus dat je degene die de vraag heeft ingestuurd, langskomen. We hebben laatst een item over tomaten gemaakt, of tomaat een vrucht of een groente is. En dat zo'n vrouwtje, zo'n typische West-kijkster volgens mij, die dan meeinging in de auto en dat we haar dan hadden gefilmd, dat ze in de auto stapte en zo, dat je op die manier iets constructief op tv iets kan doen. Maar, ja, verder is dat wel lastig denk ik. Is wel een goede vraag trouwens, vind ik. Is wel interessant om over na te denken.

10:57 **Maar dan is het alsnog wel wat meer het inhoudelijke wat op beeld dan is wat het constructief maakt, dan echt puur beeldelementen.**

Ja, ik zit het even snel te bedenken hoor, maar ik kan me niet zo een twee drie iets voor de geest halen waarbij ik denk: dat is echt heel constructief. Nee.

11:16 **Sowieso, als je monteert, hoe bouw je dan normaal gezien zo'n item op?**

Nou, dat ligt er een beetje aan wat je hebt natuurlijk. Kijk, standaard is natuurlijk: je schrijft je presentatietekst en dan begin je met een voice-over, quote, voice-over, quote, voice-over. Dat is het meest standaard patroontje dat je hebt. Alleen dat probeer ik vaak wel te voorkomen, dus met dat item van het Bloemencorso ben ik gewoon begonnen met een soundbite van vijftien seconden of zo. Twaalf seconden van de talkshow die we hebben, waar die man van het Bloemencorso vorig jaar was. En dan hoor je hem gewoon praten. Dan staat er een archieftiteltje bovenin. En dan liet ik mijn eerste voice daarop aansluiten, van: 'Dit zijn beelden van nog maar een jaar geleden en toen had niemand kunnen denken dat hij een jaar later het Bloemencorso niet meer...' Want het ging toen in die show ook over het Bloemencorso 2018 en hij zou dat niet meer gaan meemaken, maar dat wisten we toen nog niet. Maar op zo'n manier kan je natuurlijk wel je kijker meteen vastgrijpen zeg maar. Mensen denken: oh ja, wow, die man die was toen nog gewoon springlevend, nu is hij dood. Dus ik probeer daar altijd wel op een bepaalde manier het iets anders in te steken zeg maar. Sowieso, je eerste beeld moet altijd pakkend zijn. Dat is ook een les die we op school hebben geleerd. Je eerste shot moet eigenlijk altijd je beste shot zijn. Dat is altijd een beetje wat ik aanhoud zeg maar.

12:42 **Als het goed is, zo heb ik het begrepen, is in september ongeveer dat constructieve journalistiek een beetje op West binnen gaan dringen zeg maar. Hoe heb jij dat ervaren op dat moment, toen dat werd aangekondigd?**

Nou, we zijn natuurlijk bij West met best wel veel nieuwe ideeën bezig zeg maar. Hoe heb ik dat ervaren? Nou, we hebben natuurlijk een paar van die sessies hier gehad, tijdens lunch geloof ik. Ook met een Deense journaliste, waar het heel groot is en zo. Waar ik het met name merk, is vooral online vanuit dingen die mij worden aangereikt zeg maar, weet je? Bijvoorbeeld verhalen over, een verhaal gestuurd over dat vliegtuig van Eneco dat hier dan rondvloog. En toen moest er een verhaaltje komen, want dat vliegtuig vloog rond. Die ging warmtemetingen doen, maar we moesten er verder nog even naar kijken of we daar misschien nog een verhaaltje van kunnen maken. Toen dacht ik: nou, misschien is het wel leuk om dat in vijf vragen zeg maar te verpakken. Ik had op Flight Radar gekeken en dat vliegtuigje is over de hele regio de hele tijd heen en weer gevlogen op, wat is het, vierhonderd meter of zo, dus sowieso dat mensen dat gehoord hebben dacht ik. Dus in dat opzicht heb ik dat bijvoorbeeld wel

constructief benaderd, weet je, en gewoon hele simpele vragen gesteld, zoals 'wat zijn jullie aan het doen? En waarom is het?' Ja. Maar het is met name online hoor, dat je die dingen constructief probeert op te bouwen zeg maar.

14:13 Ja. Maar ik bedoelde eigenlijk meer van op het moment dat het werd aangekondigd, wat dacht je toen? Dacht je van 'leuk'? Dacht je van....

Ja, oh, ja, in dat opzicht. Ja, ik vind het heel goed. Ik weet nog dat ik vorig jaar bij de ROOS-dagen was. Dat zijn de soort regionale omroep, ja, hoe moet ik het omschrijven? Ik weet niet of je weet wat het is, maar het is van de grote landelijke overkoepelende organisatie. Dan heb je allemaal workshops en dan komen er allemaal mensen uit het hele land bij elkaar. En toen heb ik een workshop gevolgd van drie uur over dat Hearken, dat Rake Vragen wat wij hebben. En dat werd gegeven door die vrouw die dat bedacht heeft uit Chicago. En ik heb echt een super korte aandachtsspanne, maar daar heb ik best wel drie uur echt heel aandachtig naar zitten luisteren en ik had na afloop wel zoiets: ja, dit is wel waar we naartoe moeten zeg maar, snap je? Ook, ik, ja, niet dat het een hele rol of zo, maar we hebben het natuurlijk ook best wel vaak over fake news en over wantrouwen richting de media en ik denk dat het kader van dat wij journalisten zijn die alles weten en jullie alles aanreiken wat jullie moeten weten, ik denk dat we daar eigenlijk wel vanaf moeten. Of in ieder geval deels. En dat zoiets als Hearken dat heel goed kan opvangen. Ja, de vraag is alleen of het echt heel groot gaat worden. Dat weet ik niet. Durf ik niet te zeggen eigenlijk. Want ik bedoel, het is wel... We hebben wel verhalen gemaakt die op zich wel wat gedaan hebben hoor, maar... Ja, ik vind.... Ik denk dat het een stap in de goede richting is in ieder geval.

15:50 En weet je ook een beetje hoe de rest van de redactie erop reageert?

Ehm, nou, ik denk dat iedereen er eigenlijk wel open voor staat. Ik heb eigenlijk nog niet van iemand gehoord die zei van: ja, ik vind het echt helemaal kut of zo. Zelfs niet van de wat oudere garde zeg maar.

16:09 En sinds het moment van die invoering tot nu: heb je nog verandering gemerkt in hoe het is geland op de redactie? In hoeverre mensen ermee bezig zijn? Want in hoeverre zijn jullie daarmee bezig zeg maar, in het werk zelf zeg maar?

Nou, ik denk dat we ermee bezig zijn in die zin dat je het vaak aan de onderwerpkeuze wel kan zien, of bepaalde dingen die we op de dag willen behandelen. Kijk, een Facebook-vergadering speelt daar natuurlijk een hele grote rol in, dus we hebben eigenlijk elke vrijdag wel een verhaal dat, ja, eigenlijk uit de Facebook-vergadering voortkomt. Dat is ook in ieder geval het doel, maar het lukt ook altijd wel eigenlijk. Maar echt concreet: het is niet dat ik opsta, naar m'n werk ga en denk: laat ik vandaag super constructief zijn of zo. In zoverre zit het er nog niet in.

17:00 Wordt het ook niet bij vergaderingen of gewoon collega's onderling, komt het daarin ter sprake?

Nee, eigenlijk niet, nee. Ja, het is gewoon, wat ik zeg, het zit vooral in de onderwerpkeuze en de onderwerpkeuze wordt vaak ook gedaan door de chef zeg maar. De hoofdredacteur. Dus daar hebben we niet zoveel omheen te schaften zeg maar.

17:25 Wat is eigenlijk jouw eigen definitie van constructieve journalistiek?

Ja, ik denk dat, maar dat zei ik net ook al, dat Hearken het allerbeste voorbeeld is van constructieve journalistiek. Het is zo direct je publiek, ja, iets geven waar ze om vragen, zeg maar. Ik denk niet dat het directer kan dan dat. En het is ook nog eens... Weet je, het is niet alleen van: ze hebben een vraag en wij zoeken het uit, maar ze worden ook echt, want dat is het idee er natuurlijk achter, dat ze betrokken worden bij het maken van het verhaal. Ik denk dat dat, ja... Dat kan natuurlijk niet altijd, of elke dag, ik

denk dat dat een beetje too much is, maar ik denk dat het wel, ja, gewoon, zeker ook om de band tussen je publiek en jezelf beter te maken, wat misschien het allerbeste voorbeeld is van wat constructief is, weet je. Heel vraag-gestuurd werken vanuit de behoefte van de kijker, niet vanuit wat wij denken dat de behoefte is zeg maar.

18:32 En als je dan bijvoorbeeld constructief werkt, loop je dan bijvoorbeeld ook tegen moeilijkheden, die je dan normaal, als je dat niet doet, niet zou hebben?

Ehm, nee, tot nu toe heb ik eigenlijk... Nee, nee. Nee, daar is altijd wel een mouw aan te passen denk ik.

18:48 Maar het is niet dat je langer bezig bent of zo, of?

Oh, nee, dat sowieso niet.

18:54 Oké, gelukkig. Wat is volgens jou het doel geweest van Omroep West om dit in te gaan voeren? Ik weet niet of je echt het doel weet, maar wat kan je je voorstellen dat het doel is geweest?

Ja, het is natuurlijk niet lange tijd, en nog steeds niet trouwens, echt heel goed gegaan met de regionale omroep. En, ja, uit gesprekken die ik wel eens heb gehad met mijn chef, die hier ook hoofdredacteur is trouwens, komt wel naar voren dat West wel heel erg bezig is met het zoeken naar een bepaald, ja, misschien is het heel overdreven, een soort bestaansrecht zeg maar. Dus West is wel echt op zoek naar: hoe kunnen wij over vijf jaar of tien jaar nog relevant zijn? Ik bedoel: ons publiek is zo grijs als wat. Dus je wil toch wel nieuw publiek blijven aanboren en mensen een ander soort... Kijk, weet je, het AD is natuurlijk onze concurrent. Onze enige echte concurrent, I guess. En je wil je toch op die manier blijven onderscheiden van je concurrent. Het nieuws is... Kijk, als je wil concurreren met je.... binnen het nieuwslandschap, dan zou je natuurlijk het eerst kunnen denken aan: wie heeft het snelst de scoops? Wie heeft de beste verhalen, zeg maar. Maar ik denk ook dat als je iets kan bieden, en dat kan constructieve journalistiek wel volgens mij, dat je een soort bepaald platform biedt voor je publiek, waarvan mensen denken van: 'oh, West komt altijd wel met bijz... Of ik kan wel bij West terecht met mijn vraag of mijn zorgen of er zit schimmel in mijn huis of whatever'. Je hebt natuurlijk ook gewoon het schimmelmeldpunt. Weet je? Ik denk dat je dan echt wel veel meer kan bieden aan je publiek en ik denk dat dat wel een beetje de gedachte erachter is geweest, weet je wel?

20:38 En heb je dan ook het idee dat er al meer reactie terugkomt vanuit het publiek bijvoorbeeld nu?

Ja, dat denk ik wel. Ik weet nog met... Ik ben toen betrokken geweest bij het schimmelmeldpunt dat we hadden en daar werd super goed op gereageerd. Echt heel goed. En dat was eigenlijk voor het eerst, dat is ook alweer lang geleden, anderhalf jaar geleden of zo denk ik, maar dat was een van de eerste dingen waar ik zelf bij betrokken was die echt constructief was zeg maar. Toen kregen we heel veel reacties binnen. Toen dacht ik 'wow'. Toen hadden we echt wel een paar honderd, geloof ik, reacties van mensen uit de regio die allemaal schimmel in huis hadden. Toen dacht ik 'ja, weet je, het doet toch wel wat met mensen.' En we hebben later ook nog wel wat dingen gehad die het wat minder goed deden volgens mij. Bijvoorbeeld vanochtend in de vergadering kwam Lot met dat Haagse verlanglijstje, dat mensen zelf hun wensen voor het nieuwe college kunnen insturen. En er waren geloof ik binnen een dag iets van veertig, vijftig reacties opgekomen. Nou, dat is best... dat is echt prima scores. Dus als dat ook weer een dag is.

21:46 Was jij, voordat constructieve journalistiek hier was ingevoerd, misschien onbewust ook al op die manier aan het denken? Of is het wel echt aangewakkerd door...

Nee, ik wil niet zeggen dat het sinds de constructieve journalistiek is dat ik dat bij mij echt een knop is omgegaan. Ik denk dat het er altijd wel een beetje is geweest. Ja, in dat opzicht had ik dat wel al denk ik.

22:12 Dus er is niet heel erg veel nog veranderd of zo, sinds...

Nee, niet per se, nee.

22:19 Even kijken of ik zelf nog dingen heb of dat ik erdoorheen ben.

Fenna: Ja, ik vroeg mij nog wel een dingetje af, want je zei dat vooral voor online werkt constructieve journalistiek goed. Waarom is dat dan?

Ik denk omdat je... Je kan in tekst gewoon iets beter, ja, je hebt iets meer mogelijkheden voor mijn gevoel, want hij vroeg natuurlijk net ook van, weet je wel, wat is een beeldkenmerk van constructieve journalistiek? Als je een item maakt... Maar ik denk dat het heel lastig is als je niet per se bijvoorbeeld iemand zoals bij Hearken erbij betreft of zo. Natuurlijk met online kan je natuurlijk veel kanten op. Je kan... Het kan niet alleen onderwerpkeuze zijn, maar ook de vorm zijn waarin je dat giet zeg maar. Je hebt veel meer mogelijkheden met online, weet je. Tv... Nieuws maken met tv kan best lastig zijn. Ik heb bijvoorbeeld van de week, was ik met een collega op pad met zijn tweeën over die jongen in die shishalounge was doodgeschoten. Toen zijn we met z'n tweeën naar zo'n Turks buurthuis geweest in de Schilderswijk en daar naar die shishalounge. En we hadden geen quotes. We zijn naar dat buurthuis geweest, daar was allemaal familie. Het was allemaal super droevig en zo, maar die mensen wilden allemaal niets zeggen verder op camera. En dat is een, ik zeg niet per se dat het constructief is of zo hoor, maar het is meer dat je... dat zijn dingen waar je met tv heel snel tegenaan loopt, die je met online heel makkelijk kan omzeilen zeg maar, weet je? Als je op tv geen quotes hebt, heb je geen item. Heb je niks eigenlijk, weet je? Dus je kan wel leuk beelden draaien, maar daar heb je echt geen reet aan. En met online heb je veel meer vrijheid, weet je? Je kan een meldpunt openen, je kan de vijf vragen doen, weet je.

24:13 Ik had verder niet echt iets meer, dus je mag hem overnemen.

Deel Fenna

24:19 Alright. Even kijken, ik ga dat filmpje nog even kijken, want die heb ik nog niet gezien. Ik heb het artikel wel gelezen.

[Video speelt af]

26:20 Oké, en waarom heb je deze opgestuurd als goed voorbeeld van constructieve journalistiek?

Nou, ik wil niet per se zeggen dat dit echt een supergoed voorbeeld is van constructieve journalistiek, maar ik denk wel dat het een leuk voorbeeld is van constructieve journalistiek. Maar dit zit wel, want ik zit nu opnieuw te kijken, dit is natuurlijk wel meer in de voorkant van het item zeg maar, niet per se in de output. Ik bedoel, als je dit echt heel constructief had willen maken, had je misschien nog mensen op het strand vooraf wat kunnen vragen, weet je, van 'wat denkt u dat die boot daar doet?' Als je iets meer die richting opgaat of zo. Maar wat ik zeg: dit onderwerp is wel uiteindelijk gekozen vanwege het feit dat die boot daar lag. En ik geloof dat het de mensen van de WOS waren, toen, die zeiden van ja, weet je, we willen eens kijken wat dat allemaal is. En het heeft een paar dagen geduurd voordat we dit konden gaan draaien, maar, ja, vooral de onderwerpkeuze is dit vooral wel constructief. Denk ik.

27:19 En dit is natuurlijk van 16 juni. Dat is in principe dus voor de daadwerkelijke invoering.

Maar het was wel... Het is wel zo dat wij daarvoor af en toe daar wel eens mee bezig waren hoor. Ik denk dat het niet helemaal per se zo is dat de omslag naar de constructieve journalistiek pas is gekomen nadat het officieel is geworden. Dat is niet zo in mijn beleving in ieder geval.

27:46 Want rond deze tijd waren jullie op de Omroep al wel met constructieve journalistiek bezig?

Ja, want dit is bijvoorbeeld die Hearken. We hadden toen al Hearken volgens mij. Want dat is van... Dat is op de ROOS-dagen vorig jaar heb ik dat langs zien komen. Dat was in april geloof ik. En dat hadden we toen al, dus het is niet zo dat het van de een op de andere dag, dat we vrijdag nog normaal waren en het maandag allemaal constructief was. Dat was niet zo. Het is alleen misschien, omdat de focus daar iets meer op ligt, of dat er sneller iets vaker voor bepaalde onderwerpen wordt gekozen, omdat het constructief is zeg maar.

28:28 En als je dit filmpje ziet, en de tekst er ook bij leest, wat voor constructieve elementen zie je daar dan in.

Ja, dan moet ik even de tekst erbij halen hoor, maar er zit natuurlijk ook een vraag in.

Wil je hem nog lezen?

Ja, als het kan. Ja, weet je, er zit natuurlijk ook een vraag in de lead en ik denk dat dat dus altijd wel een mooie, als het een beetje vraag-gestuurd is. Ehm, even kijken hoor. Ja, waar voor mij het constructieve inzit is in dat opzicht... Het gaat natuurlijk uiteindelijk over de invloed van het opspuiten van zand op de natuur en we zijn hier in 's Gravenzande bij de, hoe heet die soort slurf nou? De zandmotor, zo heet dat ja. En kijk, het is natuurlijk in het Westland een best bekend fenomeen. Iedereen kent het wel. Ik bedoel, overal waar je in het Westland naar het strand gaat, zie je die soort bak zand liggen in het water. En ik denk dat het in dat opzicht interessant is, of een goed constructief verhaal, omdat je natuurlijk wel af kan vragen in hoeverre dat die natuur beïnvloedt. Dat is ook het onderwerp natuurlijk. Dus ik leg hier uit wat zandsuppletie is en er staat inderdaad ook van ja, 'ieder jaar wordt er een ander aspect van de natuur onderzocht. Ze kijken dit jaar naar de visstand, maar er wordt in de komende jaren ook aandacht besteed aan onder meer broedende vogels in de duinen.' Ja, dat is natuurlijk wel zo dat het mensen wel aangaat, zeker daar in het Westland, die veel waarde hechten daar aan hun eigen strandje en duinen. Maar het vliegtuig is beter, hoor. Het vliegtuig is zeker beter.

30:28 Waarom vind je die dan beter?

Nou, omdat het, wat ik net zei, dat is iets, dat is zeg maar, die vloog 's avonds hier rond en de volgende ochtend hebben wij, rond een uur of elf, had ik dat bericht geloof ik klaar. Dus kan je al vrij snel mensen bedienen daarmee, weet je, met wat dat vliegtuigje hier deed, die zo laag over de regio heen vloog. We hadden op Twitter ook gezien dat heel veel mensen zich afvroegen wat het nou precies was. En heel veel mensen hadden elkaar getagd geloof ik, want we hadden het op Facebook gezet. Best veel mensen hadden elkaar getagd, ook van 'ja, kijk, dit was het en dit was het'. En dat is natuurlijk wel.... Daar blijkt wel uit dat het zin heeft dat je op die manier denkt. Dat is waar je naartoe moet.

31:12 En ehm, want ik heb die ook wel, heb je daar dan nog iets in de output dat je constructieve elementen herkent?

Ja, de vijf vragen natuurlijk. Dat is inmiddels wel een beetje een klassieker aan het worden hoor. Even kijken hoor. Even kijken, want ik zit hier vraag één: 'waarom wordt er met het vliegtuigje gevlogen?' Nou, dat is op zich best een constructieve vraag. 'Wat is er allemaal voor nodig om die foto's te maken?' Vraag twee, is niet per se heel constructief. Ik denk niet dat mensen niet heel veel uitmaakt wat er met het vliegtuigje aan boord is. 'Hoe vaak vliegen jullie met het vliegtuigje?' Dat is wel zo, dat is wel denk

ik een goede constructieve vraag, in die zin dat ze... Ze vlogen één avond, twee avonden geloof ik, dus weet je, mensen vragen zich toch af, als ze dit lezen, van ja, weet je, ga ik overlast ervaren? Ga ik nog een keer dat vliegtuig langs horen komen? Dat zie je trouwens met de politiehelikopter. We hebben ook wel... Ik zie ook wel vaak mensen die daarover gaan klagen, weet je. En dat vond ik op zich ook wel een interessant onderdeelje van dit verhaal, want ik heb het hier, vraag vier, 'Dus mensen ervaren wel overlast van het vliegen?' En dan zeggen ze van, nou, dan leggen ze uit dat het maar een avond is en dat ze het goed proberen aan te kondigen en zo, dus in dat opzicht probeer je dan wel iemand te bedienen zeg maar. 'En is er geen andere manier om...', ja, ik denk absoluut. Ik had in dit verhaal, wat ik zeg, een beetje, ik zat met die politiehelikopter in mijn achterhoofd. Want dat is iets wat je vaak langs ziet komen. Ik weet niet, Regio15 bijvoorbeeld, die tweeten altijd als de politiehelikopter boven de regio vliegt, tweet Regio15 altijd dat de politiehelikopter daarom en daarom actief is zeg maar. Want je ziet echt wel eens mensen die gaan klagen op Twitter bijvoorbeeld, over dat ze wakker werden van de helikopter of zo, snap je? Dus dat zat een beetje in mijn achterhoofd toen ik dit schreef wel hoor. Dat ik een beetje die, ja, ik wil niet zeggen dat het een behoefte is, maar wat is daar het beste woord voor? Een soort van mindset van mensen een beetje probeerde te bedienen zeg maar. Het is een beetje zeurderig hoor, trouwens, als ik het zo lees, maar, als mensen daarover gaan zeuren... Ja, dat is toch zo? Dat is wel zo, dat is wel een beetje... Ja, maar goed, het is toch ons publiek hè, dus... En, oh ja, ik had ook nog die andere gestuurd zie ik nu, deze ja, over het skelet.

33:51 Ja, vind je dat dan nog een goed voorbeeld?

Je stelt het heel vragend, haha.

34:02 Ja, ik bedoel meer: normaal bespreek ik er maar ééntje, dus ik denk: is het nog waard om die te bespreken, of zullen we het laten en dat we het houden bij deze twee?

Ja, als ik hier nog even kan zitten, hoeft ik niet te werken, dus... Maar ja, dit is iets meer constructief in die zin dat het vooral mijn eigen interesse was die hier werd aangewakkerd. Maar ik denk dat het op zich best een leuk verhaal is, al zeg ik het zelf.

34:32 Ja, dan ga ik toch nog even terug naar deze, want zit hier een verschil in, zeg maar, had je meer ruimte om de tekst constructief te maken of het filmpje? Zat daar voor jou een verschil in?

Ja, ik denk het wel. Want het is zeg maar zo. Kijk, je zit eigenlijk altijd strak vast aan anderhalve minuut en anderhalve minuut is écht heel weinig, dus waar ik mij vooral op heb gefocust bij het draaien, en dat is ook nogmaals duidelijk geworden nu ik het zo terugzie, is dat je vooral bezig bent met het vertellen van het verhaal in beeld zeg maar. Dus wat zijn deze mannen hier aan het doen? En het gaat vooral voor mij heel erg om het beeld van dat ze in de zee staan en dat ze met die netten in de weer zijn en dat die zeehond langskomt, weet je. Dat je iets meer een soort van feeling krijgt bij de plek. En in de tekst kan je natuurlijk veel meer informatie kwijt. Ik bedoel, als je één zo'n alinea in voice-over zou vertellen, dan ben je gewoon een halve minuut verder. Dan ben je een derde van je item kwijt, weet je.

35:40 Ja, oké. Oh ja, tot slot eigenlijk: heb je nou meer tijd besteed aan zo'n artikel als deze?

Ja. Ik zit ook wel eens op online, of 's avonds, en dan zie ik wel eens verslaggevers die met een berichtje aankomen voor bij het filmpje dat zij gemaakt hebben en dat zijn echt vaak maar, of vaak, dat zijn wel eens drie zinnen of zo, weet je. En ik probeer toch altijd wel, in ieder geval een beetje, uit te leggen van waar het over gaat zeg maar. Nu wil ik niet zeggen dat ik per se heel constructief... Ja, ik heb wel, ik bedoel, het is wel wat mij betreft een voorbeeld daarvan, maar... Ja, ik probeer in elk geval wel aandacht te besteden aan de tekst, laat ik het zo zeggen. Dat het in ieder geval een beetje wat wordt uitgelegd. Ook over dat woord 'zandsuppletie' en zo. Vet moeilijk en zo.

36:37 Maar ben je die extra tijd dan vooral aan tekst en meer uitleg kwijt? Of ook nog aan andere dingen?

Ten opzichte van een ander item wat niet per se constructief hoeft te zijn?

Ja.

Jawel, ja, jawel, natuurlijk. Ik bedoel, wat ik zeg: in dit item kan je het constructieve niet per se heel erg kwijt in het item zelf zeg maar, snap je, dus dan moet je het wel in de tekst kwijt. Dus dan ben je.... Want het is best lang hoor, ik weet niet, het is iets van zes alinea's? Of zeven of zo? Een twee drie vier vijf... Ja, dus op zich wel, dat is op zich voor ons wel een lang bericht hoor. Het is vaak echt maar vier of zo, dus ja. Dus langer dan normaal in ieder geval.

37:30 Maar gaat die extra tijd ook nog in andere dingen zitten, of niet?

Nee, nja, nee, nja, nee, niet per se denk ik. Kijk, het kost tijd om het te schrijven, maar goed.

37:38 Nja, oké. Ehm, volgens mij heb ik het wel. Jij? Heb jij nog iets gemist?

Milco: Nee, nee.

Fenna: Heb je dit trouwens helemaal alleen gemaakt, of?

Nee, heb ik helemaal alleen gemaakt. Solo.

En heb je zelf nog dingen die je over het onderwerp kwijt wil?

Over constructieve journalistiek? Of over dit item specifiek?

Allebei.

Ehm, nee, ja, nee, ja, ik vind het wel een goede ontwikkeling. Ik denk dat het wel iets is waar we in de toekomst naartoe moeten, omdat de behoefte van mensen gewoon aan het veranderen is en ik ben blij dat West daarop inspeelt. Dat is een goede zaak.

Nou, top. Dank je wel.